

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/305
Sarajevo, 20. 9. 2019. godine.

Na osnovu člana 135. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 33/17.), člana 104. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine, Vijeće Fakulteta na 11. redovnoj sjednici održanoj 20. 9. 2019. godine, *donijelo je*

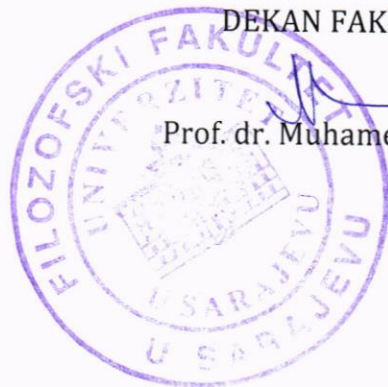
ODLUKU

Usvaja se tehnička ispravka Nastavnog plana i programa Odsjeka za filozofiju, 2019/2020., na način da se na predmetima umjesto vježbi uvode seminari, kako slijedi:

- **Filozofija za djecu 1, FIL FIL 109, 1. semestar I. ciklusa studija, studijska grupa: Filozofija**, tako da umjesto 1 sata predavanja i 1 sata vježbi treba da stoji 1 sat predavanja i 1 sat seminara;
- **Filozofija za djecu 2, FIL FIL 110, 2. semestar I. ciklusa studija, studijska grupa: Filozofija**, tako da umjesto 1 sata predavanja i 1 sata vježbi treba da stoji 1 sat predavanja i 1 sat seminara;
- **IP Komparativna filozofija, FIL FIL 507, 3. semestar II. ciklusa studija, studijska grupa: Filozofija - ZNANSTVENI SMJER**, kao i **studijska grupa: Filozofija - NASTAVNIČKI SMJER**, tako da umjesto 1 sata predavanja i 1 sata vježbi treba da stoji 1 sat predavanja i 1 sat seminara;

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Muhamed Dželilović

DOSTAVITI:

1. Uz NPP
2. Odsjeku za filozofiju
3. Službama Fakulteta x5
4. Uz zapisnik
5. Arhiva

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA FILOZOFIJU

U v o d

Odsjek za filozofiju i sociologiju formiran je 1956. godine kada je upisana i prva generacija studenata i studentica. Pored obrazovne uloge, Odsjek je kontinuirano ostvarivao i svoju strogo znanstvenu djelatnost. Prvi doktorat filozofskih nauka na Odsjeku je odbranjen 1962. godine. Od 1971. godine na Odsjeku postoji organiziran postdiplomski studij filozofije.

Akadske 2005./06. godine na Odsjeku za filozofiju i sociologiju je uspostavljen dvociklični studij po modelu 3+2, te upisana prva generacija I ciklusa, a 2008./09. godine prva generacija II ciklusa.

Akadske 2010./2011. godine Odsjek za filozofiju i sociologiju je prerastao u dva odsjeka: Odsjek za filozofiju i Odsjek za sociologiju.

Akadske 2012./13. uveden je i strukturiran doktorski studij filozofije (III bolonjski ciklus) na Odsjeku za filozofiju.

Odsjek se sastoji od tri katedre i to:

1. Katedra za historiju filozofije
2. Katedra za teorijsku filozofiju
3. Katedra za praktičku filozofiju

Stalni nastavni kadar Odsjeka za filozofiju danas čini 4 redovna profesora, 1 docent i 1 viša asistenta/ice:

ORGANIZACIJA STUDIJA

Studij filozofije na Odsjeku za filozofiju je organiziran u tri (3) ciklusa:

I ciklus – dodiplomski studij

II ciklus – diplomski studij

III ciklus – postdiplomski doktorski studij.

Na dodiplomskom studiju studenti/ce imaju mogućnost da odaberu:

studij Filozofije kao jednopredmetni studij;

studij Filozofije i sociologije kao dvopredmetni studij;

studij Filozofije kombiniran sa nekim drugim studijskim usmjerenjem na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (Filozofija kao dvopredmetni studij).

Prvi ciklus studija (dodiplomski studij) traje tri (3) godine, odnosno šest (6) semestara.

Obim studijskih programa koji se izvodi u jednom semestru na I. (dodiplomskom) ciklusu je 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio/la dodiplomski studij, student/ica mora sakupiti u toku I dodiplomskog ciklusa ukupno 180 ECTS studijskih bodova.

Nakon završenog dodiplomskog studija, pod određenim uslovima u skladu sa Statutom Univerziteta u Sarajevu, Pravilima Filozofskog fakulteta u Sarajevu i odlukom Odsjeka za filozofiju, moguć je nastavak studija u II (diplomskom) ciklusu studija koji traje još dvije (2) godine, odnosno naredna četiri (4) semestra. Ovaj studij ima dva usmjerenja: znanstveni I nastavni. Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na diplomskom studiju (II ciklus studija) je 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio/la diplomski studij, student/ica mora sakupiti u toku II diplomskog ciklusa ukupno 120 ECTS studijskih bodova, odnosno za I i II ciklus studija 300 ECTS studijskih bodova.

Na Odsjeku se organizira III postdiplomski (doktorski) ciklus studija u trajanju od tri (3) godine, odnosno šest (6) semestara.

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednom semestru na III doktorskom ciklusu studija je 30 ECTS studijskih bodova, a za cijelu akademsku godinu 60 ECTS. Da bi uspješno završio/la doktorski studij, student/ica mora sakupiti u toku dokorskog ciklusa ukupno 180 ECTS studijskih bodova, odnosno ukupno za I, II i III ciklus studija 480 ECTS studijskih bodova.

STRUČNI NAZIVI I NAUČNI STEPENI

Završetkom I ciklusa stječe se stručni naziv BAKALAUREAT/BACHELOR, i to:

1. bakalaureat filozofije završetkom Filozofije kao jednopredmetnog programa;
2. bakalaureat filozofije i sociologije završetkom dvopredmetnog studijskog programa Filozofije i sociologije;
3. bakalaureat filozofije i odgovarajuće studijske grupe završetkom kombinacije dvopredmetnog studija Filozofije i nekog drugog usmjerenja na Filozofskom fakultetu.

Završetkom II ciklusa stječe se naziv:

magistar filozofije – znanstveni smjer ili
magistar filozofije – nastavnički smjer.

Završetkom III ciklusa studija stječe se naučni stepen doktora filozofskih nauka.

Osoba sa stečenim stručnim stepenom baccalaureat može se zapošljavati u upravno-administrativnim poslovima od općinske do državne razine, u oblastima poput izdavaštva, novinarstva, kulturne djelatnosti, agencija za anketiranje i ispitivanje javnog mnijenja i slično. Nakon završetka II ciklusa – nastavnički smjer može se obavljati nastavnička djelatnost u gimnaziji i srednjoj školi.

Dodiplomski i diplomski studij se organizira i izvodi prema Nastavnom planu i programu kao redovni i vanredni studij, koji treba da bude suvremen i primjeren mogućnostima i interesima upisanog studenta, da odgovara potrebama eventualnih poslodavaca i šire društvene zajednice, kao i da je usporediv sa srodnim programima na odsjecima, fakultetima i univerzitetima u zemljama regiona i Evrope u cjelini.

Nastavnički smjer u sebi sadrži predmete koji svojim sadržajima ispunjavaju kriterije nastavničkog poziva i koji osposobljavaju kandidata za praktično učestvovanje u nastavi filozofije u srednjim školama.

CILJ I i II CIKLUSA STUDIJA FILOZOFIJE

Cilj studija filozofije je da upisanim studentima/cama omogući da steknu teorijsko, kritičko, povijesno, kulturološko, praktičko i metodičko poimanje filozofije kao znanosti koja oblikuje i utemeljuje kulturno-civilizacijski sklop svijeta u kojem živimo.

Cilj dodiplomskog studija u I ciklusu je da upisanim studentima/icama omogući stjecanje bazičnih znanja i kompetencija za znanstveno objašnjenje i kritičko promišljanje društvenih, povijesnih, političkih, znanstvenih, etičkih i kulturoloških fenomena. Studenti/ce savladavaju osnove metodski kontroliranog znanstvenog znanja i njegove primjene u tumačenju i oblikovanju vrijednosti humanističkog mišljenja i kulture u uvjetima modernih društava i njihove kulturno civilizacijske-dinamike i njoj pripadnih protivrječnosti i problema. Studenti/ce stječu kritičke uvide u filozofske discipline, problematiku, terminologiju kao i u konceptualne i doktrinarne matrice karakteristične za određene filozofske epohe. Studenti/ce se pored upućivanja na primarnu, sekundarnu, tercijarnu itd. literaturu pripremaju za osamostaljivanje u radu, te kritičku interpretaciju koja im pomaže da razviju autonomiju u svojem istraživačkom radu.

Cilj diplomskog studija u II ciklusu je da se – na temelju osnovnih znanja stečenih u I ciklusu – fokusira na izučavanje specifičnih problemskih područja kako bi se studenti/ce, intenzivnijim analitičko-kritičkim pristupom studijskoj građi i recentnim tokovima i stanjima znanja u okviru filozofskih/humanističkih nauka, pripremili za samostalan naučno-istraživački rad i za stjecanje viših znanstvenih stupnjeva. Na ovaj način bi se studenti/ce pripremali za preuzimanje aktivne uloge u društvenim poslovima i procesima našega društva, a u okvirima globalne interakcije i komunikacije naučnih i kulturnih zajednica i oblikovanja kulturno-civilizacijskih formi života. U drugom ciklusu studija naglasak se stavlja na proširivanje i produbljivanje znanja stečenih na prvom ciklusu studija što predstavlja osnovu za razvijanje i primjenu ideja i pojmova unutar različitih istraživačkih konteksta. Od studenata/ica se očekuje da stečena znanja primjene na različite i do tada nepoznate topike povezane sa poljem njihovih interesovanja. Jedan od ciljeva je, također da se studenti/ce osposobe da usvojene sadržaje interpretiraju i integriraju u cjelinu koju će moći uspješno predstaviti akademskoj i neakademskoj zajednici.

NASTAVNE OBLASTI I PREDMETI NA I i II CIKLUSU

Dodiplomski studij filozofije kao osnovni ili temeljni studij se strukturira u nekoliko povezanih nastavnih oblasti ili modula koji obuhvaćaju određene nastavne cjeline što se obrađuju u međusobno tijesno povezanim nastavnim jedinkama. Pri tome se nastavna materija prezentira postepeno od jednostavnijih ka složenijim temama. Ona kreće od uvodnih kolegija iz oblasti filozofije do zahtjevnijih i složenijih kurseva koji predstavljaju nadogradnju već usvojenih znanja i vještina stečenih na početku i u toku studija. Iako je nastavna materija postavljena stepenasto i međusobno je sadržinski povezana u okviru iste nastavne oblasti ili modula, te se očekuje da je student/ica savladava postepeno prelaskom iz niže godine studija u višu, svaki predmet je postavljen autonomno u odnosu na druge predmete, pa se u njihovom ukupnom savladavanju u zbiru svih predmeta za svaki semestar nalazi i temeljan uvjet za upisivanje narednog, višeg semestra studija.

Uslov za upis u narednu godinu utvrđen je Zakonom o visokom obrazovanju.

Nastavnim programom propisani nastavni predmeti na I i II ciklusu dijele se na opće, zajedničke, obavezne, te izborne. Opći predmeti se organiziraju u prvoj i drugoj godine studija, a za studente filozofije to su klasični jezici (starogrčki i latinski) i bosanski/hrvatski/srpski jezik. U obavezne predmete ili kolegije spadaju svi predmeti iz pojedinih nastavnih oblasti ili modula studija, koji su utvrđeni nastavnim planom i programom.

Na listi izbornih predmeta se nalaze predmeti koji proširuju osnovnu oblast izučavanja dopunskim sadržajima. Ove predmete student/ica bira uz konsultaciju sa predmetnim nastavnikom/com, prema svojim studijskim opredjeljenjima i interesovanjima. Izborni predmeti koje student/ica upiše postaju za njega/nju obavezni predmeti. Ukupni fond izbornih predmeta koji se nude za svaku konkretnu akademsku godinu utvrđuje se najkasnije do početka ljetnog semestra prethodne akademske godine (sredina februara) i obznanjuje na web-stranici Odsjeka za filozofiju i/ili Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

Prilikom upisa na studij Odsjeka za filozofiju student/ica prihvata obavezu da pohađa nastavu i izvršava sve studijske obaveze predviđene važećim Nastavnim planom i programom. To znači da će pohađati propisani broj predmeta u svakom semestru, odnosno da će uz konsultaciju predmetnih nastavnika i suradnika i odobrenje šefa odgovarajuće katedre i/ili Odsjeka za filozofiju profilirati svoja akademska i stručna interesovanja kroz opće, obavezne, zajedničke i izborne predmete, te ispunjavati ostale studijske obaveze.

Odsjek za filozofiju će na uvodnim satima pred početak nastave upoznati studente prve godine studija sa pravilima studiranja, Nastavnim planom i programom, načinom izvođenja nastavnog procesa, predviđenim opterećenjima studenata tokom sedmice nastave, odnosno ukupnim obavezama u toku semestra, akademske godine i cijelog studija, a posebno o studentskim pravima i obavezama za vrijeme studiranja u skladu sa Pravilima studiranja za I i II ciklus studija .

FOND NASTAVNIH SATI I STUDENTSKE OBAVEZE NA I i II CIKLUSU

U okviru nastavnog procesa predviđen je ukupni fond sedmičnog opterećenja od 40 sati. Od toga fond nastave iznosi od 20 do 26 kontakt sati na I ciklusu i od 16 do 24 kontakt sata na II ciklusu, tokom svake sedmice u okviru jednog semestra, koji je uzet kao osnovna mjera za savladavanje nastavnog gradiva tokom cjelokupnog studija. U jednoj akademskoj godini nastava se organizira u dva semestra, od kojih zimski traje od sredine septembra tekuće godine do početka januara slijedeće kalendarske godine, a ljetni od sredine februara do kraja maja kalendarske godine. Ukupan fond nastave iznosi 44 sedmice godišnje, a od toga se u svakom semestru planira 15 sedmica tokom kojih student prati nastavu u vidu predavanja (P), vježbi (V) i seminara (S). Preostalih 14 sedmica je predviđeno za održavanje dopunske nastave u vidu grupnih konzultacija, dovršavanja pojedinih studijskih obaveza, te završnih ispita, kao i za pauzu između semestara. U okviru nastavnog procesa organiziraju se i konsultacije, hospitacije, rad u čitaonici, individualno i/ili grupno sudjelovanje u stručnim i znanstvenim projektima i/ili istraživanjima, kao i drugi povremeno organizirani oblici nastave.

Jedan nastavni sat traje 45 minuta, a između sati postoji akademska pauza od 15 minuta. Prisustvo svim vidovima nastave je obavezno i o njemu se vodi uredna evidencija na osnovu koje student/ica po odslušanom semestru dobiva potpis od predmetnog nastavnika i/ili saradnika. U toku semestra redovni/a student/ica može neopravdano odsustvovati najviše 20% od ukupnog fonda sati nastave na pojedinom predmetu.

DRUGE STUDIJSKE OBAVEZE

Od studenta/ice se očekuje, pored urednog pohađanja svih vidova nastave i aktivno učešće u vidu postavljanja pitanja i/ili nuđenja odgovora u okviru obrađivane nastavne jedinice tokom predavanja, usmenog i pismenog doprinosa na vježbama, sudjelovanja u diskusiji opojedinim temama u okviru seminara, izrada domaćih zadataka i istraživanja na zadate teme u predviđenim rokovima, te izrada jednog seminarskog rada kraćeg obima (7-9 kartica teksta, ili do 2.500 riječi).

Na kraju dodiplomskog i diplomskog studija student/ica je dužan/na da, nakon konsultacije s nastavnikom/com ili saradnikom/com, obradi temu iz jednog od nastavnih modula ili oblasti u obliku završnog rada. Dodiplomska radnja se sastoji od 20-25 kartica teksta, a diplomatska radnja, koja se piše tokom završnog semestra II ciklusa, a čiju konačnu verziju student/ica javno prezentira pred ostalim studentima nakon što ju je odobrio njegov/njen predmetni mentor/ica, se sastoji od 40-50 kartica.

MOBILNOST STUDENATA

Pojedinačna mobilnost za odlazne studente ima trajanje utvrđeno relevantnim dokumentom ili programom međunarodne suradnje. Takvim studentima bit će priznati ECTS bodovi onih predmeta čiji ishodi učenja odgovaraju specifičnim ishodima studija *FILozofija* na Odsjeku za *FILozofiju* Filozofskog fakulteta u Sarajevu, što je u skladu s članom 12. Pravilnika o mobilnosti Univerziteta u Sarajevu.

PROVJERE ZNANJA

Način provjere znanja studenata utvrđen Zakonom o visokom obrazovanju.

U silabusu svakog predmeta studenti su obavješteni o načinu provjere znanja studenata.

U okviru trajanja nastavnog procesa u toku svakog semestra od 15 sedmica mogu se organizirati povremene i redovne provjere znanja u vidu testova, eseja, kolokvija ili drugih vidova ispitivanja najmanje dva puta u semestru. Studenti su obavezni pristupiti svim provjerama znanja. Prva redovna provjera znanja (polusestrialni parcijalni ispit) se u pravilu obavlja nakon prvih sedam odslušanih sedmica nastave, a druga provjera nakon drugih sedam odslušanih sedmica nastave (semestralni ispit). Ove provjere znanja se mogu prihvatiti i kao kumulirani pismeni ispit ukoliko su postignuti rezultati nakon obje provjere pozitivni za svaku pojedinačnu provjeru i iznose najmanje 60% u ukupnoj vrijednosti od 100% predviđenog i/ili traženog ukupnog fonda znanja i vještina. Student koji ne ostvari ovaj rezultat, ili koji želi da postigne veću ocjenu od one koju je stekao na ovaj način, ima mogućnost da pristupi završnoj provjeri znanja u redovnom roku (integralni kumulativni ispit) koji se organizira najkasnije sedam dana nakon završene 15. sedmice nastave.

Završna provjera znanja (ispit) se organizira kao pismeni, ili kao pismeni i usmeni dio ispita. Ispitu može pristupiti student/ca koji/a je zadovoljio/la sve programom propisane nastavne obaveze, te se blagovremeno prijavio/la za polaganje završnog ispita. Ispitni rokovi se realiziraju u skladu sa odlukom Filozofskog fakulteta i Zakonom o visokom obrazovanju.

PRAKSA STUDENATA I NASTAVNE BAZE

U okviru predmeta Metodika nastave filozofije 1 i 2 studenti su dužni provesti 5 časova u srednjim i osnovnim školama koje su određene za obavljanje stručne prakse, kao nastavne baze.

NASTAVNICI I SARADNICI U NASTAVNO-NAUČNOM PROCESU

Dr. Nijaz Ibrulj, redovni profesor, Dr. Samir Arnautović, redovni profesor, Dr. Nevad Kahteran, redovni profesor, Dr. Damir Marić, redovni profesor, Dr. Kenan Šljivo, docent, Dr. Džana Rahimić, viša asistentica.

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ODSJEK ZA FILOZOFIJU

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM
Studijska 2019/2020. godina**

Sarajevo, 2019. godina

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Sarajevo,

**IZVJEŠTAJ O INTERNOJ EVALUACIJI STUDIJSKIH PROGRAMA NA
ODSJEKU ZA FILOZOFIJU
FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU**

U skladu sa Odlukom Vijeća Fakulteta, broj: 02-01/240 od 24. 5. 2018. godine Odsjek za filozofiju proveo je postupak interne evaluacije studijskih programa.

Cijeneći okolnost da su se NPP uspješno realizirali uz velike napore članova Odsjeka, zbog kadrovske situacije nastale odlaskom nastavnika u penziju, kao i potrebe da se uvedu PPDM predmeti, to je Odsjek procijenio da inovira važeće NPP I, II i III ciklusa studija, te ponudi Vijeću Fakulteta iste na usvajanje.

Na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu izvodi se nastavni proces na sljedećim studijskim programima: *Filozofija*, *Filozofija i sociologija* i *Filozofija i druge studijske grupe*, uključujući i nastavničke i znanstvene smjerove.

U cilju kvalitativnog poboljšanja odvijanja nastave na svim studijskim programima, Odsjek za filozofiju je u proteklom periodu izvršio ekvivalencije nastavnih i znanstvenih zvanja, koje su bile neophodne za adekvatno pokrivanje nastavnih predmeta i dodatno verificiranje nastavnih kompetencija članova Odsjeka.

USKLAĐENOST PREDLOŽENOG NASTAVNIČKOG STUDIJSKOG PROGRAMA SA UPUTSTVOM MINISTARSTVA ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KS

1) Zastupljenost pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta po semestrima

Uvodna napomena: Minimalno 9 ECTS bodova je rezervirano na Opću pedagogiju, Opću psihologiju i Didaktiku. Preostalih, minimalno 51 ECTS bod, se može rasporediti kako na pedagoško-psihološke predmete, tako i na metodičke predmete i nastavnu praksu u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Naziv predmeta	Semestar i ciklus	ECTS
Filozofija za djecu 1	I ciklus, I semestar	3
Filozofija za djecu 2	I ciklus, II semestar	7
Psihologija obrazovanja 1	II ciklus, III semestar	10
Historija filozofije I	I ciklus, I semestar	10
Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	I ciklus, I semestar	10
Historija filozofije III	I ciklus, V semestar	10
Temeljna nastavna umijeća	II ciklus, I semestar	10
Ukupno kreditno vrednovanje		60

2) Zastupljenost praktične nastave po semestrima

Uvodna napomena: Praktična nastava pored nastavne prakse može uključivati i praktične aktivnosti koje se implementiraju u kontekstu sadržaja struke (npr. laboratorijski rad).

Naziv predmeta	Semestar	ECTS
Metodika nastave filozofije 1	II ciklus, III semestar	10
Metodika nastave filozofije 2	II ciklus, IV semestar	10
Završni rad (nastavnički smjer)	II ciklus, IV semestar	10 od ukupno 20 koliko nosi završni rad
Ukupno kreditno vrednovanje		30

3) Zastupljenost praktične nastave i PPDM grupe predmeta po semestrima (unija skupova predmeta iz prve dvije tabelle)

Naziv predmeta	Semestar i ciklus	ECTS
Filozofija za djecu 1	I ciklus, I semestar	3
Filozofija za djecu 2	I ciklus, II semestar	7
Historija filozofije I	I ciklus, I semestar	10
Psihologija obrazovanja 1	II ciklus, III semestar	10
Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	I ciklus, I semestar	10
Historija filozofije III	I ciklus, V semestar	10
Temeljna nastavna umijeća	II ciklus, I i II semestar	10
Metodika nastave filozofije 1	II ciklus, III semestar	10
Metodika nastave filozofije 2	II ciklus, IV semestar	10
Završni rad (nastavnički smjer)	II ciklus, IV semestar	10 od ukupno 20 koliko nosi završni rad
Ukupno kreditno vrednovanje		90

4) Zastupljenost podučavanja o inkluzivnom obrazovanju

Naziv predmeta	Semestar	ECTS
Inkluzivno obrazovanje	I ciklus, III semestar	8
Ukupno kreditno vrednovanje		8

Dodatno pojašnjenje o zastupljenosti podučavanja o inkluzivnom obrazovanju (opcionalno):

5) Usklađenost sa nastavnim planovima i programima predškolskog, osnovnoškolskog i srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo

Predloženi nastavnički studijski program sadržajno je usklađen sa odgovarajućim dijelovima nastavnih programa predškolskog, osnovnoškolskog i srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo. Dokaz o usklađenosti predočavamo kroz date tabelarne prikaze.

PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE	
TEMATSKA CJELINA (PREDŠKOLSKI PROGRAM)	PREDMET (FAKULTETSKI PROGRAM)

OSNOVNOŠKOLSKO OBRAZOVANJE	
TEMATSKA CJELINA (OSNOVNOŠKOLSKI PROGRAM)	PREDMET (FAKULTETSKI PROGRAM)

SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE	
TEMATSKA CJELINA (SREDNJOŠKOLSKI PROGRAM)	PREDMET (FAKULTETSKI PROGRAM)
Filozofija s logikom (sve tematske cjeline)	SVE TEMATSKJE CJELINE SU OBRAĐENE U NASTAVNIM SADRŽAJIMA U PREDMETIMA: - LOGIKA SA METODOLOGIJOM SOCIOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA I (UVOD U LOGIKU) - UVOD U FILOZOFIJU

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA FILOZOFIJU

2019/2020. godina

I CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Filozofija

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Filozofija i sociologija

Studijska grupa: Filozofija i Druga studijska grupa

II CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Filozofija - Nastavnički smjer

Studijska grupa: Filozofija- Znanstveni smjer

Sarajevo, 2019. godine

I CIKLUS STUDIJA
ODSJEK ZA FILOZOFIJU
 Jednopedmetni studij
STUDIJSKA GRUPA: Filozofija

1. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Opća filozofija	Uvod u filozofiju	FIL FIL 101	2	0	2	3	
2.	Historija filozofije	Historija filozofije I/1	FIL FIL 102	3	0	3	10	
3.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	FIL FIL 103	3	0	3	10	
4.	Opća filozofija	Filozofija za djecu 1	FIL FIL 109	1	0	1	3	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Osnove grčkog jezika I	FIL GRK 181	1	0	2	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1	FIL BHS 101	1	0	0	2	
			Ukupno:	11	0	11	30	

2. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije I/2	FIL FIL 105	3	0	3	10	DA ¹
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)	FIL FIL 106	3	0	3	10	DA ²
3.	Opća filozofija	Filozofija za djecu 2	FIL FIL 110	1	0	1	7	
4.	Humanističke nauke: Nauka o jeziku i književnosti	Osnove grčkog jezika II	FIL GRK 182	1	0	2	3	
			Ukupno:	8	0	9	30	

¹Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102

²Uvjet položen ispit: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku) FIL FIL 103

3. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije II/1	FIL FIL 201	3	0	3	6	DA ³
2.	Historija filozofije	Historija istočnih filozofija I	FIL FIL 211	3	3	0	6	
3.	Praktična filozofija	Etika I	FIL FIL 203	2	0	2	4	
4.	Pedagogija	Inkluzivno obrazovanje	FIL PED 303	2	0	2	8	
5.	Teorijska filozofija	Estetika I	FIL FIL 204	2	0	2	4	
6.	Praktična filozofija	Filozofija politike	FIL FIL 213	1	0	1	2	
			Ukupno:	13	3	10	30	

4. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije II/2	FIL FIL 205	3	0	3	8	DA ⁴
2.	Historija filozofije	Hermeneutika i fenomenologija	FIL FIL 214	1	0	1	4	
3.	Historija filozofije	Historija istočnih filozofija II	FIL FIL 212	3	3	0	7	
4.	Teorijska filozofija	Filozofija uma	FIL FIL 209	1	0	1	2	
5.	Praktična filozofija	Etika II	FIL FIL 210	2	0	2	5	
6.	Teorijska filozofija	Estetika II	FIL FIL 207	2	0	2	4	
			Ukupno:	12	3	9	30	

³Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102 i Historija filozofije I/2 FIL FIL 105

⁴Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102, Historija filozofije I/2 FIL FIL 105 i Historija filozofije II/1 FIL FIL 201

5. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 301	4	0	4	10	DA ⁵
2.	Historija filozofije	Metafizika I	FILFIL 309	2	0	2	6	
3.	Teorijska filozofija	Analitička filozofija I	FIL FIL 307	2	0	2	4	
4.	Teorijska filozofija	Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje)	FIL FIL 303	3	0	3	7	
5.		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste		1	0	1	3	
			Ukupno:	12	0	12	30	

6. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 304	4	0	4	10	DA ⁶
2.	Historija filozofije	Metafizika II	FIL FIL 310	2	0	2	4	
3.	Teorijska filozofija	Analitička filozofija II	FILFIL 308	2	0	2	4	
4.	Teorijska filozofija	Teorija spoznaje (Epistemologija)	FIL FIL 306	3	0	3	6	DA ⁷
5.		Završni rad	FIL FIL 399	0	8	0	6	
			Ukupno:	11	8	11	30	

⁵Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102, Historija filozofije I/2 FIL FIL 105, Historija filozofije II/1 FIL FIL 201 i Historija filozofije II/2 FIL FIL 205

⁶Uvjet položen ispit: Historija filozofije III FIL FIL 301

⁷Uvjet položen ispit: Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje) FIL FIL 303

I CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA FILOZOFIJU**

Dvopredmetni studij

STUDIJSKA GRUPA: FILOZOFIJA I SOCIOLOGIJA**1. SEMESTAR**

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Opća filozofija	Uvod u filozofiju	FIL FIL 101	2	0	2	2	
2.	Historija filozofije	Historija filozofije I/1	FIL FIL 102	3	0	3	10	
3.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	FIL FIL 103	3	0	3	10	
4.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA, Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina I	FIL SOC 110	2	0	2	2	
5.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA, Teorijska i historijska sociologija	Uvod u sociologiju I	FIL SOC 109	2	0	2	2	
6.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA, Sistemska sociologija	Sociologija komunikacije I	FIL SOC 111	1	0	1	2	
7.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Osnove grčkog jezika I	FIL GRK 181	1	0	2	2	
			Ukupno:	14	0	15	30	

2. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije I/2	FIL FIL 105	3	0	3	10	DA ⁸
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)	FIL FIL 106	3	0	3	10	DA ⁹
3.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA, Teorijska i historijska sociologija	Uvod u sociologiju II	FIL SOC 112	2	0	2	3	DA ¹⁰
4.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA, Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina II	FIL SOC 113	2	0	2	3	DA ¹¹
5.	Posebne sociologije	Sociologija komunikacije II	FIL SOC 114	1	0	1	2	DA ¹²
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Osnove grčkog jezika II	FIL GRK 182	1	0	2	2	
			Ukupno:	12	0	13	30	

⁸Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102⁹Uvjet položen ispit: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku) FIL FIL 103¹⁰Uvjet položen ispit: Uvod u sociologiju I FIL SOC 010¹¹Uvjet položen ispit: Historija socijalnih i političkih doktrina I FIL SOC 011¹²Uvjet položen ispit: Osnovi političke ekonomije FIL SOC 012

3. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije II/1	FIL FIL 201	3	0	3	6	DA ¹³
2.	Praktična filozofija	Etika I	FIL FIL 203	2	0	2	4	
3.	Historija filozofije	Historija istočnih filozofija I	FIL FIL 211	3	3	0	5	
4.	Teorijska filozofija	Estetika I	FIL FIL 204	2	0	2	4	
5.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA, Teorijska i historijska sociologija	Klasične sociološke teorije	FIL SOC 209	2	0	2	4	DA ¹⁴
6.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA Posebne sociologije	Sociologija politike I	FIL SOC 211	2	0	2	4	
7.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA Posebne sociologije	Sociologija kulture I	FIL SOC 212	2	0	0	3	
			Ukupno:	16	3	11	30	

4. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije II/2	FIL FIL 205	3	0	3	6	DA ¹⁵
2.	Praktična filozofija	Etika II	FIL FIL 210	2	0	2	4	
3.	Historija filozofije	Historija istočnih filozofija II	FIL FIL 212	3	3	0	5	DA ¹⁶
4.	Teorijska filozofija	Estetika II	FIL FIL 207	2	0	2	4	
5.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA Teorijska i historijska sociologija	Savremene sociološke teorije	FIL SOC 214	2	0	2	4	DA ¹⁷
6.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA Posebne sociologije	Sociologija politike II	FIL SOC 216	2	0	2	4	
7.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA Posebne sociologije	Sociologija kulture II	FIL SOC 217	2	0	0	3	
			Ukupno:	16	3	11	30	

¹³Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FILFIL 102 i Historija filozofije I/2 FILFIL 105¹⁴Uvjet položen ispit: Uvod u sociologiju II FIL SOC 013¹⁵Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FILFIL 102, Historija filozofije I/2 FILFIL 105, Historija filozofije II/1 FIL FIL 201¹⁶Uvjet položen ispit: Historija istočnih filozofija I FIL FIL 104¹⁷Uvjet položen ispit: Klasične sociološke teorije FIL SOC 020

5. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 301	4	0	4	10	DA ¹⁸
2.	Historija filozofije	Metafizika I	FIL FIL 309	2	0	2	4	
3.	Teorijska filozofija	Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje)	FIL FIL 303	3	0	3	6	
4.	Teorijska filozofija	Analitička filozofija I	FIL FIL 307	1	0	1	5	
5.	DRUŠTVENE NAUKE / SOCIOLOGIJA Posebne sociologije	Sociologija religije I	FIL SOC 312	2	2	0	5	
			Ukupno:	12	2	10	30	

6. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 304	4	0	4	10	DA ¹⁹
2.	Historija filozofije	Metafizika II	FIL FIL 310	2	0	2	5	
3.	Teorijska filozofija	Analitička filozofija II	FIL FIL 308	1	0	1	5	
4.	Teorijska filozofija	Teorija spoznaje (Epistemologija)	FIL FIL 306	3	0	3	4	DA ²⁰
5.		Završni rad	FIL FIL 399	0	10	0	6	
			Ukupno:	10	10	10	30	

¹⁸Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102, Historija filozofije I/2 FIL FIL 105, Historija filozofije II/1 FIL FIL 201 i Historija filozofije II/2 FIL FIL 205

¹⁹ Uvjet položen ispit: Historija filozofije III FIL FIL 301

²⁰Uvjet položen ispit: Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje) FIL FIL 303

I CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA FILOZOFIJU**

Dvopredmetni studij

STUDIJSKA GRUPA: Filozofija i Druga studijska grupa**1. SEMESTAR**

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Opća filozofija	Uvod u filozofiju	FIL FIL 101	1	0	1	2	
2.	Historija filozofije	Historija filozofije I/1	FILFIL 102	2	0	2	5	
3.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)	FILFIL 103	2	0	2	4	
4.	Historija filozofije	Historija istočnih filozofija I	FIL FIL 211	2	1	0	2	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Osnove grčkog jezika I	FIL GRK 181	1	0	2	2	
Ukupno:				8	1	7	15	

2. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije I/2	FIL FIL 105	2	0	2	5	DA ²¹
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)	FIL FIL 106	2	0	2	5	DA ²²
3.	Historija filozofije	Historija istočnih filozofija II	FIL FIL 212	2	1	0	4	
4.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI (FILOLOGIJA)	Osnove grčkog jezika II	FIL GRK 182	1	0	2	1	
Ukupno:				7	1	6	15	

²¹Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102²²Uvjet položen ispit: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku) FIL FIL 103

3. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije II/1	FIL FIL 201	2	0	2	5	DA ²³
2.	Praktična filozofija	Etika I	FIL FIL 203	2	0	2	5	
3.	Teorijska filozofija	Estetika I	FIL FIL 204	2	0	2	5	
			Ukupno:	6	0	6	15	

4. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije II/2	FIL FIL 205	2	0	2	6	DA ²⁴
2.	Historija filozofije	Transcendentalna filozofija	FIL FIL 215	2	0	2	3	
3.	Teorijska filozofija	Estetika II	FIL FIL 207	2	0	2	3	
4.	Praktična filozofija	Etika II	FILFIL 210	2	0	2	3	
			Ukupno:	8	0	8	15	

²³Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102 i Historija filozofije I/2 FIL FIL 105

²⁴Uvjet položen ispit: Historija filozofije I/1 FIL FIL 102, Historija filozofije I/2 FIL FIL 105 i Historija filozofije II/1 FIL FIL 201

5. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 301	3	0	3	5	DA ²⁵
2.	Historija filozofije	Metafizika I	FIL FIL 309	2	0	2	3	
3.	Teorijska filozofija	Analitička filozofija I	FIL FIL 307	1	0	1	3	
4.	Teorijska filozofija	Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje)	FIL FIL 303	2	0	2	4	
			Ukupno:	8	0	8	15	

6. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije III	FIL FIL 304	3	0	3	5	DA ²⁶
2.	Historija filozofije	Metafizika II	FIL FIL 310	2	0	2	2	
3.	Teorijska filozofija	Teorija spoznaje (Epistemologija)	FIL FIL 306	2	0	2	3	DA ²⁷
4.	Teorijska filozofija	Analitička filozofija II	FIL FIL 308	1	0	1	2	
5.		Završni rad	FIL FIL 399	0	4	0	3	
			Ukupno:	8	4	8	15	

²⁵Uvjet položen ispit: Historija filozofije II/1 FIL FIL 201 i Historija filozofije II/2 FIL FIL 205

²⁶Uvjet položen ispit: Historija filozofije III FILFIL 301

²⁷Uvjet položen ispit: Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje) FIL FIL 303

II CIKLUS STUDIJA

ODSJEK ZA FILOZOFIJU

Jednopredmetni studij

Studijska grupa: Filozofija - ZNASTVENI SMJER

1. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije IV	FIL FIL 401	3	0	3	9	
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Filozofska logika)	FIL FIL 402	3	0	3	8	
3.	Historija filozofije	Sokratova filozofija; suvremene interpretacije	FIL FIL 404	1	0	1	7	
4.	Historija filozofije	Jedan izborni predmet od ponuđenih: Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta	FIL FIL 416	1	0	1	6	
	Historija filozofije	Filozofija tehnike	FIL FIL 417					
			Ukupno:	8	0	8	30	

2. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije IV	FIL FIL 408	3	0	3	10	
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Neklasične logičke teorije)	FIL FIL 415	3	0	3	9	DA ²⁸
3.	Historija filozofije	Platonova filozofija; suvremene interpretacije	FIL FIL 411	1	0	1	5	
4.	Historija filozofije	Dva izborna predmeta od ponuđenih: Filozofija i moderna	FIL FIL 418	1	0	1	3	
	Teorijska filozofija	Filozofija jezika	FIL FIL 412	1	0	1		
	Historija filozofije	Tradicija metafizike i kritika metafizičkog mišljenja	FIL FIL 413	1	0	1		
	Historija filozofije	Prava životinja: moralni status životinja u historiji filozofije	FIL FIL 414	1	0	1		
			Ukupno:	22			30	

²⁸Uvjet položen ispit: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Filozofska logika) FIL FIL 402

3. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Teorijska filozofija	Četiri izborna predmeta od pet ponuđenih: Uvod u kognitivnu znanost	FIL FIL 504	1	0	1	7	
	Historija filozofije	Hermeneutika filma	FIL FIL 505	1	0	1	8	
	Historija filozofije	Filozofija 19. i 20. stoljeća	FIL FIL 506	1	0	1	8	
	Historija filozofije	Komparativna filozofija	FIL FIL 507	1	0	1	7	
		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste					7 ili 8 u zavisnosti od prethodno odabranih predmeta	
			Ukupno:	4	0	4	30	

4. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Filozofija	Završni rad	FIL FIL 599	0	20	0	30	
			Ukupno :	0	20	0	30	

II CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA FILOZOFIJU**

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Filozofija - NASTAVNIČKI SMJER**1. SEMESTAR**

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije IV	FIL FIL 401	3	0	3	7	
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Filozofska logika)	FIL FIL 402	3	0	3	7	
3.	Historija filozofije	Sokratova filozofija; suvremene interpretacije	FIL FIL 404	1	0	1	3	
4.	Historija filozofije	Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta	FIL FIL 416	1	0	1	3	
		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste						
5.	DRUŠTVENE NAUKE / ODGOJNE NAUKE, Pedagogija, Didaktika	Temeljna nastavna umijeća	FIL PED 403	2	0	2	10	
			Ukupno:	10	0	10	30	

2. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Historija filozofije	Historija filozofije IV	FIL FIL 408	3	0	3	9	
2.	Teorijska filozofija	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Neklasične logičke teorije)	FIL FIL 415	3	0	3	9	DA ²⁹
3.	Historija filozofije	Platonova filozofija; suvremene interpretacije	FIL FIL 411	1	0	1	7	
4.	Teorijska filozofija	Filozofija jezika	FIL FIL 412	1	0	1	5	
	Historija filozofije	Tradicija metafizike i kritika metafizičkog mišljenja	FIL FIL 413	1	0	1		
	Historija filozofije	Prava životinja: moralni status životinja	FIL FIL 414	1	0	1		
			Ukupno:		20		30	

²⁹Uvjet položen ispit: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Filozofska logika) FILFIL 402

3. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.	Teorijska filozofija	Uvod u kognitivnu znanost	FIL FIL 504	1	0	1	10	DA ³⁰
	Historija filozofije	Hermeneutika filma	FIL FIL 505					
	Historija filozofije	Filozofija 19. i 20. stoljeća	FIL FIL 506					
	Historija filozofije	Komparativna filozofija	FIL FIL 507					
		Izborni predmet s fakultetske (vanjske) liste						
2.	Metodika	Metodika nastave filozofije 1	FIL FIL 510	4	0	3	10	
3.	DRUŠTVENE NAUKE / Psihologija	Psihologija obrazovanja 1	FIL PSI 301	2	0	0	10	
			Ukupno:	7	0	4	30	

4. SEMESTAR

RED. BR.	HUMANISTIČKE NAUKE /FILOZOFIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	Uslovni predmet
1.		Završni rad	FIL FIL 599	0	14	0	20	
2.	Metodika	Metodika nastave filozofije 2	FIL FIL 511	4	0	4	10	
			Ukupno:	4	14	4	30	

³⁰Uvjet položen ispit: Historija filozofije IV FIL FIL 401, FIL FIL 408

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA FILOZOFIJU

Obrazloženje novih naziva i definiranja predmeta u NPP filozofije studijska 2019/2020.

U prvom i drugom semestru prvog ciklusa kao obavezni predmeti uvedeni su *Filozofija za djecu 1* i *Filozofija za djecu 2*, koji su u osnovi dio opće filozofije i predstavljaju pedagoški aspekt studija filozofije. Ovim predmetima podržavaju se pedagoške kompetencije studenata.

U prvom i drugom semestru prvog ciklusa kao obavezni predmeti uvedeni su predmeti *Osnove grčkog jezika I* i *Osnove grčkog jezika II* koji osposobljavaju studente za korištenje starogrčke filozofske terminologije koja čini bazu evropskog filozofskog nasljeđa.

U trećem semestru prvog ciklusa uveden je predmet *Filozofija politike*. Ovim predmetom dopunjavaju se znanja studenata iz oblasti praktičke filozofije i studij se čini modernijim i suvremenijim.

U četvrtom semestru uvedeni su predmeti *Hermeneutika i fenomenologija* i *Filozofija uma*. Predmet Hermeneutika i fenomenologija izveden je iz širokog spektra historije filozofije i predstavlja specifično tematiziranje filozofijskih oblasti koje obilježavaju suvremenu filozofijsku misao. Predmet *Filozofija uma* izveden je iz širokog spektra tema iz teorije spoznaje i predstavlja specifično tematiziranje filozofijskih oblasti koje obilježavaju suvremenu filozofijsku misao.

U petom i šestom semestru uvedeni su predmeti *Metafizika I*, *Metafizika II*, *Analitička filozofija I* i *Analitička filozofija II*. Predmeti *Metafizika I* i *Metafizika II* izvedeni su iz tematskog sadržaja historije filozofije i predstavljaju tematsku osnovu i dopunu razmatranja teorijske filozofije u odnosu na nekadašnje predmete *Ontologija*, koji više nisu zastupljeni u NPP, predmeti *Metafizika I* i *Metafizika II* su sadržajno bogatiji, potpuniji i širi. Predmeti *Analitička filozofija I* i *Analitička filozofija II* izvedeni su iz sadržaja predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II I predstavljaju nadopunu temama koje su obrađivane u navedenom predmetu. Oba predmeta su kvalitativni doprinos sadržinskom ispunjenju i obogaćenju oblasti teorijske filozofije.

Svi navedeni predmeti iz prvog ciklusa studija kvalitativno čine potpunijim sadržaj studijskog programa, istovremeno u nastavnom broju sati smanjujući opterećenje studenata i nastavnika. Kvalitetno poboljšanje ogleda se u tematskom sadržaju koji je naznačen u programima predmeta.

U prvom semestru drugog ciklusa studija kao novi predmet uvedena je *Filozofija tehnike*. Ovaj predmet, kao izborni predmet predstavlja uže stručno i specifično tematiziranje problema suvremene filozofije čije se osnove izučavaju u predmetu Historija filozofije IV. Predmet je kvalitativna dopuna razmatranjima suvremenih filozofijskih tendencija.

U drugom semestru drugog ciklusa studija kao novi predmeti se pojavljuje *Filozofija i moderna*, koji je izborni predmet i sadržinsko, kvalitativno obogaćivanje tematskih razmatranja iz oblasti iz historije filozofije.

Niti jedan od novih predmeta ne predstavlja dodatno opterećenje u nastavnim satima, nego, naprotiv, predstavlja kvalitativni iskorak u sužavanju opsega i ekstenzije nastavnog opterećenja studenata, a usmjeravanje studijskog programa prema kvalitetnijem angažmanu studenata i programski bogatijem sadržaju. Iz svega navedenog proističe da navedeni predmeti ne zahtijevaju angažman novih nastavnika, izvan onoga što je optimalni broj nastavnika i saradnika odsjeka za filozofiju.

Predsjednik Vijeća Odsjeka

Doc. dr. Kenan Šljivo

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA FILOZOFIJU

I. U Nastavnom planu i programu ODSJEKA ZA FILOZOFIJU, studijska 2019/2020. godina, I i II ciklus studija, izvršene su izmjene i dopune kako slijedi:

I CIKLUS STUDIJA
Jednopredmetni studij
Studijska grupa: *Filozofija*

1. SEMESTAR

PREDMET: **Uvod u filozofiju** FIL FIL 101, 1 sat predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se broj predavanja i vježbi **2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 3 ECTS;**

Predmet: **Historija filozofije I/1** FIL FIL 102, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 7 ECTS, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 7 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)** FIL FIL 103, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 7 ECTS, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 7 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Historija istočnih filozofija I** FIL FIL 104, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 7 ECTS, **prebacuje se iz I. u III. semestar I. ciklusa studija**, mijenja šifru i broj ECTS bodova dok broj sati predavanja i seminara ostaje isti - **Historija istočnih filozofija I** FIL FIL 211, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 6 ECTS;

Predmet: Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 (opći predmet) FIL BHS 101, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS mijenja se tako što se ukidaju sati vježbi i smanjuje se broj ECTS bodova na **2 ECTS boda - Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 FIL BHS 101, 1 sat predavanja, 2 ECTS;**

Uvode se novi predmeti:

- **Filozofija za djecu 1** FIL FIL 109, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS;
- **Osnove grčkog jezika I** FIL GRK 181, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 2 ECTS umjesto Strani jezik I 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS;

2. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije I/2** FIL FIL 105, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Simbolička logika)** FIL FIL 106, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Etika I** FIL FIL 107, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 7 ECTS, **prebacuje se iz II u III semestar I ciklusa studija**, mijenja šifru, broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Etika I** FIL FIL 203, 2 predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS;

Predmet: **Historija istočnih filozofija II** FIL FIL 108, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 7 ECTS, **prebacuje se iz II u IV semestar I ciklusa studija**, mijenja šifru i broj ECTS bodova - **Historija istočnih filozofija II** FIL FIL 212, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 6 ECTS;

Uvode se novi predmeti:

- **Filozofija za djecu 2** FIL FIL 110, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 7 ECTS;
- **Osnove grčkog jezika II** FIL GRK 182, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 3 ECTS umjesto Strani jezik II 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS koji se izvodio u IV semestru I ciklusa studija;

3. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije II/1** FIL FIL 201, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **6 ECTS**;

Predmet: **Ontologija I/1** FIL FIL 202, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS ukida se.

Predmet: **Etika II** FIL FIL 203, 3 predavanja, 3 vježbi, 7 ECTS, prebacuje se iz III u IV semstar I ciklusa studija, mijenja broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Etika II** FIL FIL 210, 2 predavanja, 2 sata vježbi, 5 ECTS;

Predmet: **Estetika I** FIL FIL 204, 4 sata predavanja, 2 sata vježbi, 7 ECTS mijenja broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Estetika I** FIL FIL 204, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS;

Predmet: **Inkluzivno obrazovanje** FIL PED 303, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 8 ECTS uvodi se.

Predmet: **Filozofija politike** FIL FIL ²¹³~~210~~, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 2 ECTS uvodi se.

4. SEMESTAR

Predmet: **Hermeneutika i fenomenologija** FIL FIL ²¹⁴~~211~~, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS uvodi se.

Predmet: **Filozofija uma** FIL FIL 209, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 2 ECTS uvodi se.

Predmet: **Estetika II** FIL FIL 207, 4 sata predavanja, 2 sata vježbi, 8 ECTS, mijenja broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Estetika II** FIL FIL 207, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 5 ECTS;

Predmet: **Ontologija I/2** FIL FIL 206, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS ukida se.

Predmet: **IP Odabrana poglavlja etike** FIL FIL 208/Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS ukida se.

5. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije III** FIL FIL 301, 4 sata predavanja, 4 sata vježbi, 9 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 9 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Predmet: **Metafizika I** FIL FIL ³⁰⁹~~307~~, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 6 ECTS uvodi se.

Predmet: **Analitička filozofija I** FIL FIL 307, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS uvodi se.

Predmet: **Teorija spoznaje (klasične teorije spoznaje)** FIL FIL 303, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 9 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 9 ECTS uvodi se **7 ECTS**;

Predmet: **Ontologija II/1** FIL FIL 302, 4 sata predavanja, 2 sata vježbi, 9 ECTS ukida se.

6. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije III** FIL FIL 304, 4 sata predavanja, 4 sata vježbi, 8 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Predmet: **Metafizika II** FIL FIL ³¹⁰~~308~~, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS uvodi se.

Predmet: **Analitička filozofija II** FIL FIL 308, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS uvodi se.

Predmet: **Teorija spoznaje (Epistemologija)** FIL FIL 306, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **6 ECTS**;

Predmet: **Završni diplomski rad** mijenja naziv u **Završni rad**, umjesto 4 sata seminara uvodi se 8 sati seminara;

Predmet: **Ontologija II/2** FIL FIL 305, 4 sata predavanja, 2 sata vježbi, 8 ECTS ukida se.

I CIKLUS STUDIJA
Odsjek za filozofiju

Dvopredmetni studij

STUDIJSKA GRUPA: FILOZOFIJA I SOCIOLOGIJA**1. SEMESTAR**

PREDMET: Uvod u filozofiju FIL FIL 101, 1 sat predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se broj predavanja i vježbi **2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 2 ECTS;**

Predmet: **Historija filozofije I/1** FIL FIL 102, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 6 ECTS, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 6 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)** FIL FIL 103, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 5 ECTS, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 5 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 (opći predmet) FIL BHS 101, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS ukida se;

Uvodi se novi predmet **Osnove grčkog jezika I** FIL GRK 181, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 2 ECTS umjesto Strani jezik I 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS;

2. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije I/2** FIL FIL 105, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 5 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Simbolička logika)** FIL FIL 106, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 5 ECTS uvodi se **10 ECTS;**

Predmet: **Etika I** FIL FIL 107, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 5 ECTS, prebacuje se iz II u III semstar I ciklusa studija, mijenja šifru, broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Etika I** FIL FIL 203, 2 predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS;

Uvodi se novi predmeti **Osnove grčkog jezika II** FIL GRK 182, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 2 ECTS umjesto Strani jezik II 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS;

3. SEMESTAR

Predmet: **Ontologija I/1** FIL FIL 202, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS ukida se.

Predmet: **Estetika I** FIL FIL 204, 2 sata predavanja, 2 sata seminara, 4 ECTS mijenja broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Estetika I** FIL FIL 204, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS;

Predmet: **Historija istočnih filozofija I** FIL FIL 104, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 5 ECTS, mijenja šifru- **Historija istočnih filozofija I** FIL FIL 211, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 5 ECTS;

4. SEMESTAR

Predmet: **Estetika II** FIL FIL 207, 2 sata predavanja, 2 sata seminara, 4 ECTS, mijenja broj sati - **Estetika II** FIL FIL 207, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS;

Predmet: **Ontologija I/2** FIL FIL 206, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS ukida se.

Predmet: **Historija istočnih filozofija II** FIL FIL 108, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 5 ECTS, mijenja šifru - **Historija istočnih filozofija II** FIL FIL 212, 3 sata predavanja, 3 sata seminara, 5 ECTS;

Predmet: **Etika II** FIL FIL 203, 3 predavanja, 3 vježbi, 6 ECTS, prebacuje se iz V u IV semstar I ciklusa studija, mijenja šifru, broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Etika II** FIL FIL 210, 2 predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS;

5. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije III** FIL FIL 301, 4 sata predavanja, 4 sata vježbi, 7 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 7 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Predmet: **Ontologija II/1** FIL FIL 302, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 6 ECTS ukida se.

Predmet: **Metafizika I** FIL FIL ³⁰⁹ 309, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS uvodi se.

Predmet: **Analitička filozofija I** FIL FIL 307, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS uvodi se.

6. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije III** FIL FIL 304, 4 sata predavanja, 4 sata vježbi, 8 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Predmet: **Metafizika II** FIL FIL ³⁴⁰ 340, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 5 ECTS uvodi se.

Predmet: **Analitička filozofija II** FIL FIL 308, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS uvodi se.

Predmet: **Ontologija II/2** FIL FIL 305, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS ukida se.

Predmet: **Teorija spoznaje (Epistemologija)** FIL FIL 306, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **4 ECTS**;

Predmet: Završni diplomski rad mijenja naziv u **Završni rad**;

I CIKLUS STUDIJA

Odsjek za filozofiju

Dvopredmetni studij

STUDIJSKA GRUPA: FILOZOFIJA I DRUGA STUDIJSKA GRUPA

1. SEMESTAR

Predmet: **Uvod u filozofiju, FIL FIL 101, 1 predavanja, 1 vježbi, 3 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **2 ECTS**;

Predmet: **Historija filozofije I/1, FIL FIL 102, 2 predavanja, 2 vježbi, 3 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **5 ECTS**;

Predmet: **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku) FIL FIL 103, 2 predavanja, 2 vježbi, 3 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **4 ECTS**;

Predmet: **Historija istočnih filozofija I FIL FIL 104, 2 sata predavanja, 1 sata seminara, 3 ECTS**, mijenja šifru i broj ECTS bodova dok broj sati predavanja i seminara ostaje isti - **Historija istočnih filozofija I FIL FIL 211, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 2 ECTS**;

Predmet: Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 (opći predmet) FIL BHS 101, 1 sat predavanja, (1) sat vježbi, (3) ECTS **ukida se**;

Uvodi se novi predmet **Osnove grčkog jezika I FIL GRK 181, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 2 ECTS** umjesto Strani jezik I, (1) sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS;

2. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije I/2 FIL FIL 105, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 4 ECTS uvodi se **5 ECTS**;

Predmet: **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Simbolička logika) FIL FIL 106, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 4 ECTS uvodi se **5 ECTS**;

Predmet: **Historija istočnih filozofija II FIL FIL 108, 2 sata predavanja, 2 sata seminara, 4 ECTS**, mijenja šifru i sate seminara - **Historija istočnih filozofija II FIL FIL 212, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 4 ECTS**;

Uvodi se novi predmet **Osnove grčkog jezika II FIL GRK 182, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 1 ECTS** umjesto Strani jezik II, (1) sat predavanja, 1 sat vježbi, (3) ECTS;

Predmet: Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 2 (opći predmet) FIL BHS 102, 1 sat predavanja, (1) sat vježbi, 3 ECTS **ukida se**;

3. SEMESTAR

Predmet: Ontologija I/1 FIL FIL 202, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 5 ECTS **ukida se**.

Predmet: **Etika I FIL FIL 107, 3 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS**, prebacuje se iz IV u III semstar I ciklusa studija, mijenja šifru, broj sati predavanja i vježbi i broj ECTS bodova - **Etika I FIL FIL 203, 2 predavanja, 2 sata vježbi, 5 ECTS**;

Predmet: **Estetika I FIL FIL 204, 3 sata predavanja, 2 sat seminara 5 ECTS**, mijenja se broj sati u 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, a svo ostalo ostaje isto;

4. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije II/2 FIL FIL 205, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 4 ECTS uvodi se **6 ECTS**;

Predmet: Ontologija I/2 FIL FIL 206, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS **ukida se**.

Predmet: Transcendentalna filozofija FIL FIL 215 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS **uvodi se**.

Predmet: **Estetika II FIL FIL 207, 2 sata predavanja, 1 sat seminara 3 ECTS**, umjesto 1 sata seminara uvodi se 2 sata vježbi, a svo ostalo ostaje isto;

Predmet: **Etika II FIL FIL 203, 3 predavanja, 3 ECTS** prebacuje se iz V u IV semstar I ciklusa studija, mijenja šifru, broj sati predavanja i vježbi a broj ECTS ostaje isti - **Etika II FIL FIL 210, 2 predavanja, 2 sata vježbi, 3 ECTS;**

5. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije III FIL FIL 301, 3 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** mijenja sate vježbi i broj ECTS bodova - **Historija filozofije III FIL FIL 301, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 5 ECTS;**

Predmet: **Metafizika I FIL FIL 309, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 3 ECTS** uvodi se.

Predmet: **Analitička filozofija I FIL FIL 307, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS** uvodi se.

Predmet: **Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje) FIL FIL 303, 1 sat predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** mijenja sate predavanja a sve ostalo ostaje isto - **Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje) FIL FIL 303, 2 sat predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS**

Predmet: **Ontologija II/1 FIL FIL 302, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** ukida se.

6. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije III FIL FIL 304, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 4 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova - umjesto 4 ECTS uvodi se 5 ECTS;

Predmet: **Metafizika II FIL FIL 310, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 2 ECTS** uvodi se.

Predmet: **Teorija spoznaje (Epistemologija) FIL FIL 306, 2 sata predavanja, 3 sata vježbi 4 ECTS,** mijenja sate vježbi i broj ECTS bodova - **Teorija spoznaje (Epistemologija) FIL FIL 306, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi 3 ECTS;**

Predmet: **Analitička filozofija II FIL FIL 308, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 2 ECTS** uvodi se.

Predmet: **Ontologija II/2 FIL FIL 305, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 4 ECTS** ukida se.

Završni diplomski rad mijenja naziv u **Završni rad.**

II CIKLUS STUDIJA

Odsjek za filozofiju

Jednopredmetni studij

Studijska grupa: Filozofija- ZNANSTVENI SMJER

1. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije IV FIL FIL 401, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **9 ECTS**;

Predmet: Ontologija III/1 FIL FIL 403, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS **ukida se**.

Predmet: Sokratesova/Sokratova filozofija: suvremene interpretacije FIL FIL 404, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **7 ECTS**;

IP Transcendentalna filozofija, FIL FIL 405, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS, mijenja naziv u IP Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta i broj ECTS bodova - **IP Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta, FIL FIL 416, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS**

Izborni predmet: **Filozofija tehnike FIL FIL 414, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS uvodi se**.

IP Estetika, kultura i komunikacija i IP Filozofija prirode/Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste ukidaju se.

2. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije IV FIL FIL 408, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 8 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Predmet: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Analitička filozofija) FIL FIL 409 mijenja naziv u dijelu koji se odnosi na zagradu **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Neklasične logičke teorije) FIL FIL 415, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 9 ECTS**

Predmet: Ontologija III/2 FIL FIL 410, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 8 ECTS ukida se.

Predmet: Platovona filozofija: Suvremene interpretacije, FIL FIL 411, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS bodova, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **5 ECTS**;

Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste **ukida se**.

Izborni predmet: **Filozofija i moderna FIL FIL 418, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS uvodi se.**

3. SEMESTAR

Predmet: Savremena politička filozofija, etika i feminizam, FIL FIL 501, predavanja 2, seminari 2, ECTS 8 **ukida se**.

Predmet: Filozofska antropologija, FIL FIL 502, predavanja 2, seminari 2, ECTS 8 **ukida se**.

Predmet: Estetika i umjetničko djelo, FIL FIL 503, predavanja 2, seminari 2, ECTS 8 **ukida se**.

IP Uvod u kognitivnu znanost FIL FIL 504, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **7 ECTS**;

IP Hermeneutika filma FIL FIL 505, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3 mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **8 ECTS**;

IP Filozofija 19. i 20. stoljeća FIL FIL 506, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3 mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **8 ECTS**;

IP Komparativna filozofija FIL FIL 507, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3 mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **7 ECTS**;

Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste, 7 ili 8 ECTS u zavisnosti od prethodno izabranih izbornih predmeta.

4. SEMESTAR

Završni magistarski rad mijenja naziv u **Završni rad** a sve ostalo ostaje isto.

II CIKLUS STUDIJA

Odsjek za filozofiju

Jednopredmetni studij

Studijska grupa: Filozofija- NASTAVNIČKI SMJER

1. SEMESTAR

Predmet: Ontologija III/1 FIL FIL 403, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi, 6 ECTS **ukida se.**

Predmet: Sokratesova/Sokratova filozofija: suvremene interpretacije FIL FIL 404, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS;

IP Transcendentalna filozofija, FIL FIL 405, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS, mijenja naziv u IP Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta - **IP Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta, FIL FIL 406, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS**

IP Estetika, kultura i komunikacija i IP Filozofija prirode ukidaju se.

Predmet: **Temeljna nastavna umijeća, FIL PED 403, 2 predavanja, 2 vježbi, ECTS 4** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 4 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

2. SEMESTAR

Predmet: **Historija filozofije IV FIL FIL 408, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi 3, 7 ECTS** mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 7 ECTS uvodi se **9 ECTS**;

Predmet: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Analitička filozofija) FIL FIL 409 mijenja naziv u dijelu koji se odnosi na zagradu **Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Neklasične logičke teorije) FIL FIL 415, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi 3, 9 ECTS**

Predmet: Ontologija III/2 FIL FIL 410, 3 sata predavanja, 3 sata vježbi 3, 6 ECTS ukida se.

Predmet: Platovona filozofija: Suvremene interpretacije, FIL FIL 411, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS boda, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **7 ECTS**;

Na izbornim predmetima FIL FIL 412, FIL FIL 413, FIL FIL 414 umjesto 3 ECTS boda **uvodi se 5 ECTS.**

Predmet: **Osnove psihologije, FIL PSI 409, 2 sata predavanja, 4 ECTS ukida se.**

3. SEMESTAR

Predmet: Savremena politička filozofija, etika i feminizam, FIL FIL 501, predavanja 2, seminari 2, ECTS 5 **ukida se.**

Predmet: Filozofska antropologija, FIL FIL 502, predavanja 2, seminari 2, ECTS 5 **ukida se.**

Predmet: Estetika i umjetničko djelo, FIL FIL 503, predavanja 2, seminari 2, ECTS 5 **ukida se.**

IP Uvod u kognitivnu znanost FIL FIL 504, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3, mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

IP Hermeneutika filma FIL FIL 505, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3 mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

IP Filozofija 19. i 20. stoljeća FIL FIL 506, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3 mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

IP Komparativna filozofija FIL FIL 507, predavanja 1, vježbe 1, ECTS 3 mijenja se samo broj ECTS bodova – umjesto 3 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste, umjesto 3 ECTS uvodi se **10 ECTS**;

Predmet: Metodika nastave filozofije FII. FIL 509, 4 sata predavanja, 3 sata vježbi, 9 ECTS zamjenjen je predmetom Metodika nastave filozofije 1 FIL FIL 510, 4 sata predavanja, 3 sata vježbi, 10 ECTS;

Predmet: Odabrane teme iz primjenjene psihologije FIL PSI 509, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda ukida se.

Uvodi se predmet Psihologija obrazovanja I FIL PSI 301, 2 sata predavanja, 10 ECTS;

4. SEMESTAR

Završni magistarski rad mijenja naziv u **Završni rad.**

Uvodi se predmet Metodika nastave filozofije 2 FIL FIL 511, 4 sata predavanja, 4 sata vježbi, 10 ECTS;

Predmet: Komunikacija u nastavi FIL PED 404, 2 sata predavanja, 2 sata vježbi, 5 ECTS ukida se;

II. Predmeti uvedeni u Nastavni plan Odsjeka za filozofiju, I i II ciklusa studija, razvrstavaju se u naučna područja (oblasti) humanističkih nauka, grana, polje, kako slijedi:

6. PODRUČJE (OBLAST) HUMANISTIČKE NAUKE

6.03 POLJE : FILOZOFIJA

Grane:

6.03.01

OPĆA FILOZOFIJA

Uvod u filozofiju FIL FIL 101
 Filozofija za djecu 1 FIL FIL 109
 Filozofija za djecu 2 FIL FIL 110

6.03.02

LOGIKA TEORIJSKA FILOZOFIJA

Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku) FIL FIL 103
 Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika) FIL FIL 106
 Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Filozofska logika) FIL FIL 402
~~Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Analitička filozofija) FIL FIL 409~~
 Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (Neklasične logičke teorije) FIL FIL 415
 IP Filozofija jezika FIL FIL 412
 IP Uvod u kognitivnu znanost FIL FIL 504

6.03.03—

ONTOLOGIJA

~~Ontologija I/1 FIL FIL 202~~
~~Ontologija I/2 FIL FIL 206~~
~~Ontologija II/1 FIL FIL 302~~
~~Ontologija II/2 FIL FIL 305~~
~~Ontologija III/1 FIL FIL 403~~
~~Ontologija III/2 FIL FIL 410~~
~~Filozofija prirode FIL FIL 407~~
~~Filozofska antropologija FIL FIL 502~~

6.03.04—

SPOZNAJNA TEORIJA TEORIJSKA FILOZOFIJA:

Teorija spoznaje (Klasične teorije spoznaje) FIL FIL 303
 Teorija spoznaje (Epistemologija) FIL FIL 306

TEORIJSKA FILOZOFIJA

Filozofija uma FIL FIL 209
 Analitička filozofija I FIL FIL 307
 Analitička filozofija II FIL FIL 308

6.03.05

ESTETIKA/ TEORIJSKA FILOZOFIJA

Estetika I FIL FIL 204
 Estetika II FIL FIL 207
~~Estetika i umjetničko djelo FIL FIL 503~~
 Estetika, kultura i komunikacija FIL FIL 406

6.03.06

ETIKA/PRAKTIČNA FILOZOFIJA

Etika I ~~FIL FIL 107~~ FIL FIL 203
 Etika II ~~FIL FIL 203~~ FIL FIL 210
~~Odabrana poglavlja etike FIL FIL 208~~
~~Savremena politička filozofija, etika i feminizam FIL FIL 501~~

6.03.07

HISTORIJA FILOZOFIJE

Historija filozofije I/1 FIL FIL 102
 Historija filozofije I/2 FIL FIL 105
 Historija filozofije II/1 FIL FIL 201
 Historija filozofije II/2 FIL FIL 205
 Historija filozofije III FIL FIL 301
 Historija filozofije III FIL FIL 304
 Historija filozofije IV FIL FIL 401
 Historija filozofije IV FIL FIL 408

Historija istočnih filozofija I ~~FIL FIL 104~~ FIL FIL 211
 Historija istočnih filozofija II ~~FIL FIL 108~~ FIL FIL 212
 Sokratesova filozofija: suvremene interpretacije FIL FIL 404/Sokratova filozofija: suvremene interpretacije FIL FIL 404

Transcendentalna filozofija ~~FIL FIL 405~~ FIL FIL 215 FIL I DRUGA STUDIJSKA GRUPA
~~Transcendentalna filozofija FIL FIL 405~~/IP Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta FIL
 FIL 4 16

Platonova filozofija: suvremene interpretacije FIL FIL 411
 IP Tradicija metafizike i kritika metafizičkog mišljenja FIL FIL 413
 IP Prava životinja: moralni status životinja u historiji filozofije FIL FIL 414
 IP Hermeneutika filma FIL FIL 505
 IP Filozofija 19. i 20. stoljeća FIL FIL 506
 IP Komparativna filozofija FIL FIL 507
 Hermeneutika i fenomenologija FIL FIL 214
 Metafizika I FIL FIL 309
 Metafizika II FIL FIL 310
 IP Filozofija tehnike FIL FIL 417
 IP Filozofija i moderna FIL FIL 418

PRAKTIČNA FILOZOFIJA:

Filozofija politike FIL FIL 213

6.03.08

METODIKA

~~Metodika nastave filozofije FIL FIL 509~~
 Metodika nastave filozofije 1 FIL FIL 510
 Metodika nastave filozofije 2 FIL FIL 511

OPĆI PREDMET /I:6.03.01 **OPĆA FILOZOFIJA, filozofija, opća filozofija**

Filozofija FIL FIL 100

Obrazloženje

U prvom i drugom semestru prvog ciklusa kao obavezni predmeti uvedeni su *Filozofija za djecu 1* i *Filozofija za djecu 2*, koji su u osnovi dio opće filozofije i predstavljaju pedagoški aspekt studija filozofije. Ovim predmetima podržavaju se pedagoške kompetencije studenata.

U prvom i drugom semestru prvog ciklusa kao obavezni predmeti uvedeni su predmeti *Osnove grčkog jezika I* i *Osnove grčkog jezika II* koji osposobljavaju studente za korištenje starogrčke filozofske terminologije koja čini bazu evropskog filozofskog nasljeđa.

U trećem semestru prvog ciklusa uveden je predmet *Filozofija politike*. Ovim predmetom dopunjavaju se znanja studenata iz oblasti praktičke filozofije i studij se čini modernijim i suvremenijim.

U četvrtom semestru uvedeni su predmeti *Hermeneutika i fenomenologija* i *Filozofija uma*. Predmet *Hermeneutika i fenomenologija* izveden je iz širokog spektra historije filozofije i predstavlja specifično tematiziranje filozofijskih oblasti koje obilježavaju suvremenu filozofijsku misao. Predmet *Filozofija uma* izveden je iz širokog spektra tema iz teorije spoznaje i predstavlja specifično tematiziranje filozofijskih oblasti koje obilježavaju suvremenu filozofijsku misao.

U petom i šestom semestru uvedeni su predmeti *Metafizika I*, *Metafizika II*, *Analitička filozofija I* i *Analitička filozofija II*. Predmeti *Metafizika I* i *Metafizika II* izvedeni su iz tematskog sadržaja historije filozofije i predstavljaju tematsku osnovu i dopunu razmatranja teorijske filozofije u odnosu na nekadašnje predmete *Ontologija*, koji više nisu zastupljeni u NPP, predmeti *Metafizika I* i *Metafizika II* su sadržajno bogatiji, potpuniji i širi. Predmeti *Analitička filozofija I* i *Analitička filozofija II* izvedeni su iz sadržaja predmeta *Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II I* predstavljaju nadopunu temama koje su obrađivane u navedenom predmetu. Oba predmeta su kvalitativni doprinos sadržajnom ispunjenju i obogaćenju oblasti teorijske filozofije.

Svi navedeni predmeti iz prvog ciklusa studija kvalitativno čine potpunijim sadržaj studijskog programa, istovremeno u nastavnom broju sati smanjujući opterećenje studenata i nastavnika. Kvalitetno poboljšanje ogleđa se u tematskom sadržaju koji je naznačen u programima predmeta.

U prvom semestru drugog ciklusa studija kao novi predmet uvedena je *Filozofija tehnike*. Ovaj predmet, kao izborni predmet predstavlja uže stručno i specifično tematiziranje problema suvremene filozofije čije se osnove izučavaju u predmetu *Historija filozofije IV*. Predmet je kvalitativna dopuna razmatranjima suvremenih filozofijskih tendencija.

U drugom semestru drugog ciklusa studija kao novi predmeti se pojavljuje *Filozofija i moderna*, koji je izborni predmet i sadržinsko, kvalitativno obogaćivanje tematskih razmatranja iz oblasti iz historije filozofije.

Niti jedan od novih predmeta ne predstavlja dodatno opterećenje u nastavnim satima, nego, naprotiv, predstavlja kvalitativni iskorak u sužavanju opsega i ekstenzije nastavnog opterećenja studenata, a usmjeravanje studijskog programa prema kvalitetnijem angažmanu studenata i programski bogatijem sadržaju. Iz svega navedenog proističe da navedeni predmeti ne zahtijevaju angažman novih nastavnika, izvan onoga što je optimalni broj nastavnika i saradnika Odsjeka za filozofiju.

Nastavni programi I ciklusa studija

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized initial 'S' followed by a long horizontal stroke.

Šifra predmeta: FIL FIL 101		Naziv predmeta: Uvod u FILOZOFIJU	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 3 Filozofija i sociologija: 2 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslovzaupis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> je da studenti steknu pozitivna obrazovna znanja o glavnim problemskim skupovima, glavnim filozofskim disciplinama, glavnim filozofskim pravcima, epohama i razmedima filozofskih teorija, kroz filozofsku terminologiju bez ekstenzivnog historijskog pristupa izlaganju povijesti filozofije. Studentima se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskoga znanja i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Pojam filozofije ovdje se određuje iz odnosa kojim mišljenje ima (3) prema historiji, (4) prema temeljnim filozofskim disciplinama kao kritička misao utemeljena na argumentaciji. Istovremeno se filozofija posmatra u (5) njenom teorijskom, praktičnom i poetičkom značenju. Predavanja otvaraju specifičan (6) pristup fundamentalnim filozofskim problemima i konceptima koji studente uvodi u strični jezik filozofije, naročito u značenjsku jedinstvenost (7) filozofijske terminologije koja je od važnosti za pojam i biće filozofije. Tumačenjem porijekla i primjene ključnih filozofskih pojmova, pitanja i datih odgovora, filozofija se pokazuje kao (8) univerzalni odnos ili svijetski dostignuti kapacitet racionalnoga pristupa u životu starih istočnih civilizacija i (9) modernih zapadnih društava koji prosvjetiteljski spaja humane prakse i ideje nastale umnim sagledavanjem čovječanstva uopšte. Filozofski pristup se komparira sa (10) arhaičnim racionalitetom: teogonijskim, kosmogonijskim, mitologijskim, fiziologijskim (predsokratskim), i pokazuje njegovo (11) pojavljivanje u dijalektičkom, logičkom, metafizičkom, silogističkom obliku koje je metodološki uređeno i osvješćeno u filozofskim teorijama i sistemima. Predavanja pokazuju da (12) filozofska tradicija nije historijski nastala gomila knjiga i sistema, nego živi razvoj kritičkog mišljenja koje pokrće, konstruira i dekonstruira svaki predmet, svaki podatak, svaku informaciju koja se opire (13) refleksivnoj prirodi ljudskog znanja i ljudske svijesti koja se razvija na različite načine kroz znanost i umjnost, kroz teorijski, praktički i poetički odnos kojeg stvaraju čovjek, svijet i jezik.</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Tema 1. Predavanje i vježbe: Filozofija: znanost, disciplina, polje, predmet? ----- Tema 2. Predavanje i vježbe: Etimologija termina filozofija. Antičko poimanje i podjela filozofije. Osnovni filozofski pojmovi. ----- Tema 3. Predavanje i vježbe: Teogonija, mitogonija i kosmogonija naspram filozofskog racionaliteta. ----- Tema 4. Predavanje i vježbe: Distinkcija: discipline, pravci, škole i razdoblja u		

	<p>filozofiji.</p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Predavanje i vježbe: Filozofske discipline i njihove topike.</p> <p>-----</p> <p>Tema 6. Predavanje i vježbe: Komparativni pristup u filozofiji/filozofijama. Istok i Zapad.</p> <p>-----</p> <p>Tema 7. Predavanje i vježbe: Racionalnost i argumentacija.</p> <p>-----</p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <p>-----</p> <p>Tema 9. Predavanje i vježbe: Znanje i izvjesnost.</p> <p>-----</p> <p>Tema 10. Predavanje i vježbe: Jezik filozofije i filozofija jezika</p> <p>-----</p> <p>Tema 11. Predavanje i vježbe: Pitanje i problem definicije u filozofiji. Historijsko razumijevanje pojmova.</p> <p>-----</p> <p>Tema 12. Predavanje i vježbe: Važnost historijskog razumijevanja pojmova i filozofska terminologija</p> <p>-----</p> <p>Tema 13. Predavanje i vježbe: Svjetonazor. Kultura. Kritika. Ideologija.</p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Predavanje i vježbe: Filozofija: kriza i kritika. Naracija i metanarac</p> <p>-----</p> <p>Tema 15. Predavanje i vježbe: Racionalnost i kontingencija. Normativnost kontingencije.</p> <p>-----</p> <p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>-----</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodiučjenja:</p>	<p>Studiranje predmeta Uvod u filozofiju student stiče određeno znanje, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o oblasti filozofije i njenom mjestu u sistemu ljudskog praktičkog i teorijskog znanja 2. Zna podjelu i razvoj filozofskih disciplina 3. Zna temeljna filozofska pitanja i glavne filozofske probleme u oblasti evrepske filozofske misli i ne-evropskih filozofskih sistema 4. Zna glavne filozofske pravce i njihovu doktrinarnu osnovu 5. Zna glavne filozofske metode <p><u>Vještine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto povezuje razvoj filozofske misli i razvoj naučne misli u kontekstu interpretacije modernih sistema ljudskog praktičkog i teorijskog djelovanja 2. Vješto se koristi konceptualnom mrežom filozofskih pojmova iz različitih disciplina 3. Vješto pronalazi model interpretacije suvremenih fenomena u području

	<p>kulturnih, humanističkih, društvenih, komunikacijskih aktivnosti</p> <p>4. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i random okruženju</p> <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije</i>: profesionalno I stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije 2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih I društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije</i>: samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 			
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.comna Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>			
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene!</p>	<table border="0"> <tr> <td>Elementi praćenja</td> <td>Broj bodova</td> <td>Učešće u ocjeni (%)</td> </tr> </table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)		

	<table><tr><td>1. Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2. Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3. Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4. Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5. Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu	1. Prisutnost	10	10%	2. Aktivnost	10	10%	3. Test 1	15	15%	4. Test 2	15	15%	5. Pismeni ispit	50	50%
1. Prisutnost	10	10%														
2. Aktivnost	10	10%														
3. Test 1	15	15%														
4. Test 2	15	15%														
5. Pismeni ispit	50	50%														
Literatura²:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Thodor V. Adorno (1984): Filozofskaterminologija. Uvod u filozofiju. 2. Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordskirečnik. Novi Sad, Svetovi. 3. Robert C. Solomon & Kathleen M. Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy, Wadsworth 4. Erl, VilijemDžejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta. 5. Filipović, Vladimir (1965). Filozofskiriječnik. Zagreb, Mticahrvatska. 6. Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. RasimMuminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishinh. Sarajevo 8. Zelić. Ivan (2006). Vodičkrozfilozofiju. Split, Verbum 9. Blackburn, Simon (2002). Pozivnamisao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM. 10. Angeles, P. A., Ed. (1992). The Harper Collins Dictionary of Philosophy. New York, Harper Perennial. 11. Kim j. and Ernest Sosa, Ed. (1999). Metaphysics: An Anthology. Blackwell Philosophy Anthologies. Oxford, Blackwell Publishers Ltd. 12. Runes. D., Ed. (1942). The Dictionary of Philosophy. New York, The Philosophical Library, Inc. 13. Leaman, Oliver (2004). An Introduction to Classical Islamic Philosophy. Cambridge. 14. Filipović, Muhamed (2005): Filozofska istraživanja: filozofija, logika, jezik. Sarajevo-Publishing. Sarajevo.															

Sarajevo

²Senat visokoškolske ustanove kao ustanove od nosivije ce organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne preporučenudžbenike i priručnike, kao idrugupreporucenuliteraturuna osnovuko jese priprema ipolaže ispit posebnomodlukomkoju obavezno objavljujenasvoj internetstraniciprijepočetak studijskegodineuskładusa članom 56. st 3. Zakona o visokomobrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 5 od
5

15. Nagel, Thomas (2002). Štosve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak.
16. Russell, Bertrand (2005). Mudrostzapada. Split, Marjantisak.
17. Russell ,Bertrand (1951): The Problems od Philosophy. Oxford University Press.

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 102		Naziv predmeta: Historija filozofije I/I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 10 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjeti za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratske kozmologije do sofistčkog i Sokratovog obrata ka čovjeku u društvu.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i „filozofskih škola“ pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnijem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratovskog perioda počevši od miletskih filozofa preko piragorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Heraklita, Empedokla i Anaksagore, do kraja „kozmoškog perioda“, odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagora i Gorgija, odustaju od kozmoških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do povijesnog Sokrata i po čemu je njegov metod orginalan i komplementaran njegovoj etici. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na		

	predavanjima i vježbama, kao i sekundarnu literaturu koja se njima bavi.
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna i razumije filozofske probleme u periodu od predsokratske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku. 2. Zna smisao i vrijednost predsokratske i Sokratovske filozofije. 3. Zna kritički promišljati vezu ovog povijesnog perioda i kasnije filozofije. 4. Zna uporediti i vrjednovati različite filozofske teorije u ovom povijesnom razdoblju. <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva logičku nekonzistentnost u formulisanju argumenata. 2. Vješto promišlja i raspravlja o ključnim idejama i stajalištima koja su formirale našu sliku kozmosa i čovjekovoj ulozi u svijetu. 3. Vješto primjenjuje Sokratovu majeutičku metodu na sadašnju stvarnost. <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili surađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast početka filozofije i znanosti, predsokratske i Sokratove filozofije. 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za ovaj povijesni period kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje predsokratske i Sokratove filozofije i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize predsokratske i Sokratovske filozofije. 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³:	Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova)

³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3.

	<p>Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K. K. V. Tejlor ur., <i>Istorija filozofije I: od početka do Platona</i>, Plato, Beograd, 2007. 2. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i>, Naprijed, Zagreb, 1988. 3. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I: Grčka i Rim</i>, BIGZ, Beograd, 1991. 4. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987. 5. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i>, Naprijed, Zagreb 1983. 6. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>, BIGZ, Beograd, 1973. 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika</i>, Hijatus, Zenica, 2000. i <i>Sokrates i kinici</i>, Hijatus, Zenica, 2002. 8. Platon, <i>Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon</i>, BIGZ, Beograd, 1987. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića, Matica hrvatska, Zagreb 1989.

⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
5

Šifra predmeta: FIL FIL 103		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (UVOD U LOGIKU)	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 10 Filozofija i sociologija: 10 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)</i> je da studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o činjenicama povezanim sa fundamentalnim konceptima znanosti logike i s njihovom aplikacijom u različitim kontekstima modeliranim u prirodnim / životnim i artifičijelnim / znanstvenim jezicima. Valjane logičke forme: Pojam. Sud. Zaključak. Definicija. Dokaz. Validnost zaključivanja: Konzistencija. Koherencija. Korespondencija. Metode formiranja i ekspliciranja pojma. Studentima se istovremeno izlaže primjena logičkih metoda u znanstvenom istraživanju na području humanističkih i društvenih znanosti. Studenti dobijaju znanja o metodologiji kao znanosti o metodama znanstvenog istraživanja i kao znanstvenoj disciplini koja kritički ispituje i eksplicitno izlaže različite opće i posebne znanstvene metode. Sadržaj predmeta se izlaže u pet sklopova: (I) Logika pojmova, (II) Logika termina, (III) Logika iskaza, (IV) Logika predikata, (V) Logika, metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Sklop I: Logika pojmova. Centralne logičke topike na području ontološke logike. Principi Platonove dijalektike (dihairesis, tehne dialektike), Aristotelove analitike (syllogistike), elementarne logike (pojam, sud, zaključak, definicija, dokaz). Ovaj se dijalektički i silogistički koncept logike izlaže u interaktivnom odnosu tri teorijske osnove: (1) teorija ontološkog postava / uvjerenja (1.da jest nešto, 2.da jest nešto slučajno, 3.da jest nešto nužno / po sebi,4.da jest nešto zato što je prihvaćeno / dokazano da jest nešto drugo, 5.da jest nešto moguće), (2) teorija definicije (Šta jest nešto?): kako nastaje, od čega se sastoji, čemu služi, koje uvjete mora zadovoljiti definicija. (3) teorija dokaza (Zašto jest nešto takvo-ili takvo?): slabi (dijakritički, dijalektički, Platonov) dokaz i jaki (sillogistički, apodiktički, Aristotelov) dokaz. ----- Tema 1. Prolegomena. Logika u sistemu prirodnih i društvenih znanosti ----- Tema 2.Temeljne logičke forme i kompleksne logičke strukture ----- Tema 3. Osnovi silogistike: definicija i dokaz -----		

Tema 4. Teorija kategoričkog silogizma

Tema 5. Teorija definicije. Tipovi logičkog koncepta identiteta u iskazu

Tema 6. Teorija primjene tipova predikacije (sinonimna, homonimna, paronimna)

Sklop II: Logika termina

Srednjovjekovna matrica koju formira logika u relaciji s onto-teološkim pitanjima egzistencije i atributa. Uloga termina prema njihovoj funkciji u hipostatički orijentiranim kontekstima: daje se kroz karakteristične teorije (1) teoriju o univerzalijama, i (2) teoriju o svostvima termina-proprietates terminorum (supositio, apelatio, significatio)

Tema 7. Srednjovjekovna granulacija silogističkih figura

Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1

Tema 9. Mentalni jezik i svojstva termina. Proprietates Terminorum

Sklop III: Osnovi logike iskaza (Calculus iskaza)

Studenti se upoznaju s novom logikom koja se zasniva na simboličkom izražavanju multiplicirane logičke općenitosti (varijable), sa simboličkom reprezentacijom iskaza prirodnog jezika, sa mogućnostima računanja iskazima i iskaznim funkcijama.

Tema 10. Ideja logike kao jezika znanosti (pojmovno pismo)

Sklop IV: Osnovi logike predikata (Calculus predikata)

Studenti se upoznaju s funkcijom predikativnog dijela iskaza, s predikatskim shematima, s računanjem predikatima i njihovim ulogama na različitim mjestima relacije (jednomjesni, dvomjesni, tromjesni predikati).

Tema 11. Račun predikata i predikatskih shemata

Sklop V: Metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija

Studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja. Razlikuju se koncepti metodologije, metoda i epistemologije, vrste naučnog posmatranje, interaktivne metode razgovora, ankete, intervjua, metode mjerenja i klasifikacije te metoda eksperimenta u istraživanjima društvenih fenomena, stanja stvari i procesa.

Tema 12. Model i interpretacija deduktivne teorije

Tema 13. Kvalitativne metode istraživanja u društvenim znanostima

Tema 14. Kvantitativne metode istraživanja u društvenim znanostima

Tema 15. TEST #2

	<p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Izučavanjem sadržaja predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Uvod u logiku)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja formalne deduktivne logike, srednjovjekovne logike, induktivne logike, i suvremene simboličke logike 2. Zna konstruirati pojam, sud, zaključak, dokaz i definiciju 3. Zna primjeniti figure silogizma u zaključivanju 4. Zna primjeniti tehniku pronalaska supozicija u zaključivanju i argumentaciji 5. Zna jasno i precizno formulisati i eksplicirati pojmove 6. Zna jasno i precizno koristiti različite vrste sudova u argumentaciji 7. Zna primjeniti deduktivnu metodu u argumentaciji 8. Zna primjeniti induktivnu metodu istraživanju i argumentaciji <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto konstruirati definiciju objekata, činjenica, fenomena, procesa, stanja stvari 2. Vješto konstruirati dokazni postupak i argumentaciji 3. Vješto otkriva pogreške u zaključivanju 4. Vješto otkriva sofizme, paralogizme i pogreške u dokazivanju 5. Vješto primjenjuje deduktivnu metodu 6. Vješto primjenjuje induktivnu metodu 7. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)

	<p>6. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje vrijednosti i univerzalnost logički valjane argumenatcije u društvenom dijalogu</p>																		
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵:</p>	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	

⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura⁶:

Obavezna:

1. Platon, *Parmenid*. Beograd, Bigz, 1973.
2. Aristotel. *Organon*. Beograd, Kultura, 9170.
3. Porfirije. *Isagoge*. Dijalog, Sarajevo, 2008. Prevod: Nijaz Ibrulj
4. Ernstu Tugendhat. *Uvod u jezičko-analitičku filozofiju*. Predavanja 1-7. Sarajevo
5. Nijaz Ibrulj: *Filozofija logike*. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999.
6. Milić, Vojin. *Sociološki metod*. Beograd, Nolit, 1978.
7. Tarski, Alfred. *Uvod u matematičku logiku*.
8. Ule, Andrej. *Znanost i realizam*. HFD. Zagreb, 1996.
9. Vujević, M. *Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti*, Informator, Zagreb, 1983.
10. Zaječaranović, G. *Osnovi metodologije nauke* (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973.
11. Kaplan, Abraham Jr., Wolf, Charles. *The Conduct of Inquiry. Methodology for Behavioral Science*-Transaction Publishers (1998)

Dopunska:

1. Nijaz Ibrulj. *Tipovi karakterizacije logičkog*. Sarajevo. Dijalog.
2. Nijaz Ibrulj. *Racionalna konstrukcija svijeta iz ontologije znaka*. Sarajevo. Dijalog
3. William and Marta Kneale. *Development of Logic*. London, 1978.
4. Quine, Willard Van Orman. *Methods of Logic*.
5. Creswell, John W. *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing among Five Approaches*, 2nd edition (2007)
6. Creswell, John W. *Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*-SAGE Publications, Inc (2009)
7. W. Lawrence Neuman. *Social Research Methods. Qualitative and Quantitative Approaches*-Pearson Education Limited (2013)

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 109		Naziv predmeta: Filozofija za djecu 1	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 3
Status: Izborni (unutarnja i vanjska lista)		Ukupan broj sati: 30 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 Seminar: Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u ljetnjem semestru što temeljitije uvede u curriculum koji obuhvata djecu od 6 do 16 godina koji je razvio profesor Matthew Lipman i, k tomu još, cilj je osposobiti studente da predaju <i>Filozofiju za djecu (P4C)</i> kako bi mogli usmjeriti i izvježbati učenike za autonomno, kritičko, kreativno i skrbno mišljenje, razvijanje domišljatosti u kreativnosti i razvijanje misaonih vještina kroz dijalog.</p> <p>Projekat označava razvijanje razigranog i imaginativnog istraživanja kroz dječiju književnost, dječiju psihologiju, te kroz kritičnu i inkluzivnu pedagogiju, uobziruje dječiju znatiželju i tendenciju da postavljaju duboka i suštinska pitanja "imaginativnog filozofiranja", odnosno vježbe racionalnog razmišljanja u najranijem djetinjstvu (predlažemo uvođenje ovog predmeta u 7., 8. i 9. razred osnovne škole, ali i vrtiće), priječeći ono iracionalno u adolescenciji. <i>Filozofija za djecu (P4C)</i> je shvatljiv i regularan plan i program unutar kojeg se djeca vježbaju da steknu analitičke i logičke vještine kroz filozofska kazivanja i pripovijesti.</p>		
Tematske jedinice: (po potreb i plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Refleksivni model edukacije. Pojam kritičkog mišljenja. Kompleksno mišljenje. Stimulus i agenda. Zajednica istraživača (Lipman, Dewey).</p> <p>Barijere prema kritičkom mišljenju. Emotivno i kognitivno djelovanje. Vještina slušanja.</p> <p>Odgovor i argument. Zajednica filozofskog istraživanja (McCall). Koncept relevantnosti.</p> <p>Kolbergove faze moralnog razvitka. Prevazilaženje subjektivizma, dogmatizma i relativizma.</p> <p>Evaluacija filozofije za djecu.</p> <p>Vještina čitanja. Kvadrat pitanje (Cam). Postavljanje i biranje pitanja.</p> <p>Uloga jezika. Idealni jezik u filozofiji za djecu. Vještina definiranja. Ekspertske timovi.</p>		

	<p>Polusemestralna provjera znanja studenata</p> <p>Objašnjenje, primjer i argument. Konceptualiziranje argumenta. Standardi koncepta.</p> <p>Principi sokratovskog ispitivanja (Brenifier).</p> <p>Vještina pisanja i interpretacije. Hermeneutika za djecu.</p> <p>Postavljanje ishoda radionice. Blum-Andersonova taksonomija.</p> <p>Osmišljavanje radionica filozofije za djecu.</p> <p>Hawajski program P4C</p> <p>Značaj uvođenja P4C u BiH: Stjecište između filozofije, pedagogije, psihologije i dječije književnosti u teoriji i praksi</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: polaznici razumiju koncept kritičkog i kompleksnog mišljenja; polaznici razumiju i razlikuju vještine mišljenja</p> <p>Vještine: polaznici vješto ocjenjuju proces i ishod radionice filozofije za djecu; polaznici razumiju i vješto vrednuju različite pristupe filozofiji za djecu;</p> <p>Kompetencije: polaznici samostalno osmišljavaju i realiziraju radionice zasnovane na filozofiji za djecu, razvijaju zaključivanje uz upotrebu edukacijskih instrumenata, dijaloški nastavni metod (forma sokratovskog dijaloga), te znanje osnova dječije psihologije, koja pruža normative dječijeg razvitka i metodike izvođenja nastave filozofije.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanje nastavnika i hospitovanje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷:	Polusemestralni pismeni 25 %; završni semestralni pismeni 25 %; prisustvo na nastavi 30 %; seminarski rad i prezentacija istog 20 %.
Literatura⁸:	<p>Obavezna:</p> <p><i>The Routledge International Handbook of Philosophy for Children</i> (Eds by Maughn Rollins Gregory, Joanna Haynes, Karin Murriss, © 2017 – Routledge, 266 strana).</p> <p>Thomas Jackson, <i>GENTLY SOCRATIC INQUIRY</i> (PDF).</p> <p><i>Journal Educational Perspectives</i> (PDF).</p> <p>Dopunska:</p> <p>*Đurđica Crvenko (2006.). <i>Priručnik za metodiku nastave filozofije</i>, Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za filozofiju (uždbenik iz metodike nastave filozofije – ili temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za pedagogiju).</p> <p>*Jean-François Lyotard (1988.), <i>Postmoderna protumačena djeci</i> (Le</p>

⁷Strukturabodovaibodovnikriterijzasvakinastavni predmetutvrđujevijeeceorganizacionejediniceprijepocetkastudijskegodine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸Senat visokoškolske ustanove kao ustanove od osnovne organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene uždbenike i priručnike, kao i drugu preporucenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebno odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prijepocetka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Postmoderne expliqué aux enfants);

**Filozofija za otroke: kritično mišljenje, etična raziskovanja Jaz in drugi* (Program osnovnoškolskega izobraževanja) (2006.) Učni načrt za izbirni predmet, Ministarstvo za šolstvo in šport, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo;

*Lipman, M (2003), *Thinking in Education*, Cambridge University Press;

*Marinković, J. (1981.). *Utemeljenost odgoja u filozofiji*. Zagreb: Školska knjiga;

*Marinković, J. (1990). *Filozofija kao nastava*. Zagreb: HFD;

*Marinković, J. (2008.). *Metodika nastave filozofije*. Zagreb: Školske novine;

*Ross Vasta, Marshall M. Haith, Scott A. Miller (2004.). *Dječja psihologija*. Zagreb: Naklada Slap (udžbenik iz dječije psihologije – ili temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za psihologiju);

*Tekstovi za obradu iz dječije književnosti (temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za književnosti bh. naroda);

Internet resursi (korisne mrežne stranice: *P4C sites - Philosophy for Children*).

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

Šifra predmeta: FIL GRK 181		Naziv predmeta: Osnove grčkog jezika I	
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: 1	Broj ECTS bodova: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati grčko pismo i glasovni sustav grčkog jezika, svladati morfologiju imenskih oblika te osnove konjugacijskog sustava (vremena i načini prezentske osnove), morfološki analizirati i prevesti na materinji jezik odabrane grčke tekstove te pritom ukazati na osnovne sintaktičke pojavnice u njima. Razviti i proširiti grčki vokabular. Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog i konjugacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.		
Tematske jedinice:	Grčki alfabet, fonologija, pravila pisanja, čitanja i izgovaranja, spirantno <i>h</i> , O-deklinacija, oblici glagola BITI. KONJUGACIJA: ind. prez. aktivnog, imperativ i infinitiv. A-deklinacija, pridjevi o-deklinacije i a-deklinacije, mediopasiv, augmetn, imperf. aktivni i MP, zamjenica <i>autos</i> . Studenti trebaju svladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih oblika pojedinih deklinacija.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti pravila o pisanju, čitanju i naglašavanju grčkih riječi • prepoznati morfološke oblike deklinacijskog i konjugacijskog sustava prema osnovi i nastavku • morfološki i sintaktički analizirati tekst na grčkome jeziku • prevesti grčki tekst na materinji jezik • prepoznati i opisati specifične kontekstualne, sadržajne i jezične osobine zadanih tekstova • proširiti i razviti upotrebu grčkog vokabulara		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, PowerPoint prezentacija, pisanje, diskusija, čitanje i rad na tekstu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ⁹ :	Kontinuirana provjera znanja (pismene provjere znanja gramatike i vokabulara, izrada zadaća); ocjenjivanje aktivnosti; usmeni ispit na kraju semestra.		

⁹ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2, od 2

Literatura¹⁰:

Obvezna:

- Martinić-Jerčić, Z. – Matković, D., *Prometej*: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003;
- Musić, A. – Majnarić, N., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, ¹⁴1996;

Dopunska:

- Dukat, Z., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb (bilo koje izdanje);
- Sabadoš, Dionizije; Sironić, Milivoj; Zmajlović, Zvonimir. *Grčka vježbenica*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Senc, S., *Grčko-hrvatski rječnik*, Naprijed, Zagreb (višekratno pretiskivano).

¹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL BHS 101	Naziv predmeta: Bosanski jezik 1 / Hrvatski jezik 1 / Srpski jezik 1 (opći predmet)		
Ciklus: 1.	Godina: 1.	Semestar: 1.	Broj ECTS bodova: Hist. 2, Arh. 2, Hist. umj. 1(1), Komp. knjiz. 2
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 Vježbe: 1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je kolegija upoznati studente s važnijim teorijsko-terminološkim pitanjima vezanim za pravopisnu normu i osposobiti ih da u skladu sa stečenim pravopisnim znanjima preispitaju primjenu pravopisne norme u vlastitoj pisanoj komunikaciji.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Termini <i>pravopis</i> i <i>pravopisna norma</i>. Opća obilježja pravopisne norme. Pravopisna načela. Pravopisna norma prema drugim standardnojezičkim normama. 2. Pravila upotrebe <i>velikoga / maloga slova</i>. 3. Pravila upotrebe <i>velikoga / maloga slova</i>. 4. <i>Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi</i> (imenice, pridjevi). 5. <i>Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi</i> (zamjenice, brojevi, glagoli, prilozi, prijedlozi, veznici i riječce). 6. Pisanje <i>skraćenica</i>. 7. Rastavljanje riječi na kraju retka. Pisanje riječi stranoga porijekla. 8. Polusestrialna provjera znanja studenata 9. Asimilacija suglasnika po zvučnosti. Asimilacija suglasnika po mjestu tvorbe. 10. Redukcija suglasnika. Alternacija <i>l-o</i>. 11. Pravila o alternaciji <i>ije/je/e/i</i>. 12. Pravila o alternaciji <i>ije/je/e/i</i>. 13. Glasovi i glasovni skupovi: pisanje i izgovor glasova <i>č-ć</i>, pisanje i izgovor glasova <i>dž-dđ</i>; glas <i>h</i>; intervokalno <i>j</i>. 14. Interpunkcija. Pravopisni znaci. 15. Upotreba pravopisnih znakova u popisu literature i ugradbi citatnica u tekst.		
Ishodi učenja:	Znanje: Na temelju stečenih pravopisnih znanja studenti će biti osposobljeni da definiraju, opišu i objasne pravopisna pravila. Vještine: Studenti će biti osposobljeni da primjenjuju pravopisna pravila u vlastitoj pisanoj komunikaciji. Kompetencije: Studenti će usavršiti vlastitu pravopisnu i jezičku kulturu.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja se izvode usmeno.		

**Metode provjere
znanja sa
strukturuom
ocjene¹¹:**

Praćenje rada studenta vrši se dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	parcijalni ispit	30	30%
2.	aktivnost	20	20%
3.	završni ispit	50	50%
4.	Ukupno:	100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

• **Parcijalni ispit**

Parcijalni je ispit pismeni, a organizira se osme sedmice u semestru. Parcijalni ispit položen je ako je na njemu osvojeno najmanje 17 bodova.

• **Aktivnost**

Aktivnost uključuje različite oblike studentskoga rada, kao npr. isticanje na vježbama, podnošenje pisanih referata i dr. Bodove na aktivnost student može dobiti na časovima predavanja i vježbi.

• **Završni ispit**

Završnom ispitu mogu pristupiti studenti koji su osvojili najmanje 55% bodova u toku semestra, tj. 28 bodova. Završni ispit može biti pismeni i usmeni, ili samo pismeni. Na završnom ispitu provjerava se gradivo iz cijeloga semestra. Studenti koji su ranije položili parcijalni ispit ne polažu na završnom ispitu test ili dio testa koji se tiče gradiva obuhvaćenog parcijalnim ispitom. Završni ispit smatra se položenim ako je na njemu osvojeno najmanje 55% bodova, tj. 28 bodova.

• **Popravni ispit**

Popravnom ispitu mogu pristupiti studenti koji nakon završnog ispita nisu osvojili najmanje 55 bodova. Popravni je ispit integralni i uključuje parcijalni ispit te završni ispit. Na popravnom ispitu studenti imaju pravo polagati svaku od nepoloženih komponenata ispita.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

¹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3. od
3

Literatura¹²:

Obavezna:

Halilović, S. (1999) Pravopis bosanskoga jezika (priručnik za škole), Zenica: Dom štampe.
Hrvatski pravopis (2013) Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
Pešikan, M. – Jerković, J. – Pižurica, M. (2015) Pravopis srpskoga jezika – ijekavsko izdanje (priručnik za škole), Novi Sad – Banja Luka: Matica srpska.

Dopunska:

Čužić, T. (2015) Pravopisna norma, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
Čedić, I. (2013) Jezički savjetnik, Sarajevo: Institut za jezik.
Ham, S. – Milkota, J. – Baraban, B. – Orlić, A. (2014) Hrvatski jezični savjeti, Zagreb: Školska knjiga.
Klajn, I. (2007) Rečnik jezičkih nedoumica, Novi Sad: Prometej.

¹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL.FIL.105		Naziv predmeta: Historija filozofije I/2	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 10 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	položen ispit iz <i>Historije filozofije</i> I/1		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od "sokratovskih škola", preko Platona i Aristotela, do kraja antike.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti razmatranjem "sokratovskih škola", pri čemu će se obratiti pažnja na sličnosti i razlike sa Sokratovom filozofijom. Najveći dio vremena u ovom semestru biće posvećeno Platonu i Aristotelu. Detaljnije će se govoriti o njihovom doprinosu u različitim oblastima filozofije (u epistemologiji, metafizici, etici, psihologiji itd.). Više pažnje u razdoblju helenističko-rimske filozofiji biće povećano stoicizmu, skepticizmu i epikurejstvu, i na kraju semestra neoplatonizmu.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1.Zna temeljne činjenice u periodu od sokratovskih škola do neoplatonizma. 2. Zna smisao i vrijednost postsokratovske filozofije zaključno sa neoplatonizmom. 3. Zna razlikovati različite filozofske škole u ovom povijesnom periodu. 4. Zna kritički promišljati vezu filozofije ovog povijesnog perioda sa kasnijom filozofijom. 5. Zna uporediti i vrjednovati različite filozofske teorije u ovom povijesnom razdoblju. Vještine: <ol style="list-style-type: none"> 1.Vješto otkriva i prepoznaje logičku nekonzistentnost u formulisanju argumenata.		

	<p>2. Vješto primjenjuje znanja iz ovog povijesnog perioda na sadašnjost.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetkom nivou za oblast postsokratovske filozofije zaključno sa neoplatonizmom.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za ovaj povijesni period kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje vezanih za sokratovske škole, Platona, Aristotela, stoicizam, skepticizam, epikurejstvo i neoplatonizam, te može objavljivati rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize navednih filozofijskih teorija vezanih za ovo povijesno razdoblje.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Seminarski rad: 20% (20 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja</p>
Literatura¹⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W. Windelband (1978): <i>Povijest filozofije I</i>. Zagreb: Naprijed. 2. F. Koplston (1988): <i>Istorija filozofije I</i>. Beograd: BIGZ. 3. M. N. Đurić (1987): <i>Istorija helenske etike</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 4. Diogen Laertije (1973): <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>. Beograd: BIGZ 5. Platon, <i>Fedon; Država; Timej</i> (izdanje po izboru) 6. Aristotel (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 7. D. Marić (2002) <i>Sokrates i kinici</i>. Zenica: Hijatus. 8. P. Gregorić i F. Grgić (eds.) (2003), Aristotelova <i>Metafizika</i>, samo prva dva teksta, str. 33- 93. Zagreb: Kruzak.

¹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3:

9. P. Gregorić i F. Grgić, M. Hudoletnjak Grgić (eds.) (2005): *Helenistička filozofija*, samo prvo poglavlje, str. 1-29., Zagreb: Kruzak.
10. K. K. V. Tejlor ur., *Istorija filozofije I: od početka do Platona*, Plato, Beograd, 2007.
11. D. Ferli, ur., *Istorija filozofije II: od Aristotela do Avgustina*, Plato, Beograd, 2007.

Dopunska:

1. *Filozofijski riječnik* u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 5

Šifra predmeta: FIL FIL 106	Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (SIMBOLIČKA LOGIKA)		
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Drugi (II.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 10 Filozofija i sociologija: 10 Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: Obavezan	Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I</i> (Uvod u logiku), FIL FIL 103		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Simbolička logika)</i> jeste da studenti steknu pozitivna znanja o obrazovnim činjenicama (fundamentalnim učenjima) i aplikativnim mogućnostima vezanim uz suvremenu simboličku logiku, prije svega logike iskaza i logike predikata. Studiranje centralnih topika simboličke logike treba da studentima omogući razumijevanje općih zakona i deriviranih pravila pravilnog zaključivanja primjenom formalnih simboličkih konstrukcija. Istovremeno kroz predmet studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije naučnih istraživanja društvenih fenomena. Navode se ideje glavnih metodoloških projekata u 19. i 20. stoljeću.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Sklop I: Simbolička logika: Logika iskaza Tema 1. Cantorova teorija skupova i moderna logika ----- Tema 2. Aritmetička analiza logike. Koncept logičke funkcije i njenog proširenja ----- Tema 3. Logička analiza matematike (aritmetike). ----- Tema 4. Teorija iskaza kao (nezasićene) funkcije ----- Sklop II: Simbolička logika: Logika predikata Tema 5. Koncept predikativnog dijela iskaza ----- Tema 6. Opća teorija kvantifikacije –objktne klase / varijable Quineova kritika teorije skupova i objktno vezane varijable ----- Tema 7. Opća teorija kvantifikacije – virtualne klase / varijable Quineova teorija virtualnih klasa i substitutivno vezane varijable ----- Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1 -----		

	<p>Sklop III: Simbolička logika: Modalna (semantička) logika</p> <p>Tema 9. Principi i tehnike modalne logika</p> <hr/> <p>Sklop VI: Matematska logika</p> <p>Tema 10. Logika klasa i Logika relacija</p> <hr/> <p>Tema 11. Principi fuzzy logike i neklasičnih logika</p> <hr/> <p>Sklop V: Metodologija društvenih znanosti</p> <p>Tema 12. Glavne karakteristike “pozitivnog duha” i u djelu Ogista Konta</p> <hr/> <p>Tema 13. Definicija društva prema učenju Džona Stjuarta Mila</p> <hr/> <p>Tema 14. Definicija društva prema Emilu Dirkhemu.</p> <hr/> <p>Tema 15. Glavni problemi društvenih nauka po Maksu Veberu. Definicija “Idealnog tipa”</p> <hr/> <p>TEST #2</p> <hr/> <p>16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <hr/> <p>17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Simbolička logika)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja simboličke i matematičke logike 2. Zna prevesti i transformirati iskaze prirodnog jezika u kanonsku simboličku notaciju 3. Zna ustanoviti istinosnu vrijednost iskaza čija istinitost zavisi od njihove logičke strukture 4. Zna konstruirati jasan i precizan, koherentan i konzistentan naučni dokaz ta skup tvrdnji, iskaza, propozicija 5. Zna kritički i argumentovano promišljati verbalne i neverbalne konstrukcije različitih vrstama diskursa 6. Zna obraditi nejasnu i nepreciznu informaciju 7. Zna analizirati kompleksne društvene fenomene koji imaju logičku strukturu 8. Zna osnove primjene logike u logičkom programiranju 9. Zna primijeniti metodu projekтивne semantike društvenih relacija u interpretaciji datih društvenih fenomena i u predviđanju nastanka njihovih mogućih konsekvenci <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto vrši simboličku reprezentaciju kognitivnih sadržaja 2. Vješto otkriva logičku strukturu kognitivnih sadržaja i konstruira

	<p>njihovu pojmovnu strukturu</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Vješto konstruira naučni dokaz I izvodi kompleksnu vrstu argumentacije 4. Vješto otkriva nekonzistenciju, nekoherenciju i odsustvo korespondencije u iskazima i dokazima 5. Vješto vrši pobijanje suprotnih teza u dijalogu 6. Vješto koristi znanja o primjeni simboličke logike i artifičnih jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji i upotrebi suvremene tehnologije (u edukaciji, u analitici) 7. Vješto primjenjuje različita metodološka stanovišta u naučnoistraživačkom radu 8. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Informacijsko-komunikacijske kompetencije:</i> u oblasti primjene logike, artifičnog jezika i artifične inteligencije posjeduje visok stupanj informacijske pismenosti i sposobnost upotrebe suvremene tehnologije (u edukaciji, u poslovanju, u analitičkim projektima)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i</p>

	<p>interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu 	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
<p>Literatura¹⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ibrulj, Nijaz: Filozofija logike. Srajevo: Sarajevo Publishing, 1999. 2. Wittgenstein, Ludwig. Tractatus Logico-Philosophicus. Sarajevo, 1961. 3. Frege, Gottlob. Osnove aritmetike i drugi spisi. Zagreb, Kruzak, 1999. 4. Frege, Gottlob. Begriffsschrift und andere Aufsätze. 2. Auflage, Georg Olms, Hildesheim, 1964. 5. Tarski, Alfred. Uvod u matemat. Logiku I metodologiju matematike. Beograd, 1973. 6. Winograd, Terry: <i>Understanding Natural Language</i>. Academic Press, 1972. 7. Winograd, Terry and Flores, Fernando - <i>Understanding computers and cognition</i>. Adison-Wesley Publishing Company, 1987. 8. Milić, Vojin. Sociološki metod. Beograd, Nolit, 1978. 9. A. Ule. Znanost i realizam. HFD. Zagreb, 1996. 10. Vijećić, M. Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti, 																		

¹⁵Strukturabodovaibodovnikriterijzasvakinaastavni predmetutvrđujevijeceorganizacionejediniceprijepocetkastudijskegodine u kojoj se izvodinastavaiznastavnog predmeta u skladusačlanom 64. st.6 Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

¹⁶Senatvisokoškolskeustanovekaoustanoveodnosnovijee organizacionejedinicevisokoškolskeustanovekaojavne ustanove, utvrđujeobavezneipreporučeneudžbenikei priručnike, kaoidrugupreporucenuliteraturunaosnovukoje se pripremaipolažeispitposebnomodlukomkoju obaveznoobjavljujenasvojoi internet straniciprijepocetka studijskegodine u skladusačlanom 56. st 3. Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

Informator, Zagreb, 1983.

11. Zaječaranović, G. Osnovi metodologije nauke (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973.

Dopunska:

1. Russell, Bertrand. The Principles of Mathematics. London, 1905.
2. Quine, Willard Van Orman. Methods of Logic.
3. Boole, George. The Laws of Thought. Dover Publications, 1780.
4. Heijenoort, Jean Van (ed.). From Frege to Godel. A Source Book in Mathematical Logic, 1879 – 1931. Cambridge. Harvard University Press. 1976.
5. Tarski, Alfred. The Concept of Truth in Formalized Languages. In: Tarski, A. Logic, Semantics, Metamathematics. Oxford Univ. Press, London, 1956.
6. Quine, Willard Van Orman. Set Theory and Its Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1963.
7. Bochenski, J. M. Formale Logik. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978.
8. Boolos, George. Logic. Logic. Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1999.
9. Zadeh, Lotfy. Fuzzy Sets and their Application to Cognitive and Decision. Processes. New York. Academic Press, 1976.
10. Gabbay D.M., Hogger C.J., Robinson J.A. (eds.) - Handbook of Logic in Artificial Intelligence and Logic Programming. Volume 1_ Logical Foundations-Clarendon Press (1993)
11. McCarthy, John - LISP 1.5 Programmer's Manual-The MIT Press (1962)

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 109		Naziv predmeta: Filozofija za djecu 2	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: drugi (II.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 7
Status: Izborni (unutarnja i vanjska lista)		Ukupan broj sati: 30 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u ljetnjem semestru što temeljitije uvede u curriculum koji obuhvata djecu od 6 do 16 godina koji je razvio profesor Matthew Lipman i, k tomu još, cilj je osposobiti studente da predaju <i>Filozofiju za djecu (P4C)</i> kako bi mogli usmjeriti i izvježbati učenike za autonomno, kritičko, kreativno i skrbno mišljenje, razvijanje domišljatosti u kreativnosti i razvijanje misaonih vještina kroz dijalog.</p> <p>Projekat označava razvijanje razigranog i imaginativnog istraživanja kroz dječiju književnost, dječiju psihologiju, te kroz kritičnu i inkluzivnu pedagogiju, uobziruje dječiju znatiželju i tendenciju da postavljaju duboka i suštinska pitanja "imaginativnog filozofiranja", odnosno vježbe racionalnog razmišljanja u najranijem djetinjstvu (predlažemo uvođenje ovog predmeta u 7., 8. i 9. razred osnovne škole, ali i vrtiće), priječeći ono iracionalno u adolescenciji. <i>Filozofija za djecu (P4C)</i> je shvatljiv i regularan plan i program unutar kojeg se djeca vježbaju da steknu analitičke i logičke vještine kroz filozofska kazivanja i pripovijesti.</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi i plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Refleksivni model edukacije. Pojam kritičkog mišljenja. Kompleksno mišljenje. Stimulus i agenda. Zajednica istraživača (Lipman, Dewey).</p> <p>Barijere prema kritičkom mišljenju. Emotivno i kognitivno djelovanje. Vještina slušanja.</p> <p>Odgovor i argument. Zajednica filozofskog istraživanja (McCall). Koncept relevantnosti.</p> <p>Kolbergove faze moralnog razvitka. Prevazilaženje subjektivizma, dogmatizma i relativizma.</p> <p>Evaluacija filozofije za djecu.</p> <p>Vještina čitanja. Kvadrat pitanje (Cam). Postavljanje i biranje pitanja.</p> <p>Uloga jezika. Idealni jezik u filozofiji za djecu. Vještina definiranja. Ekspertske timovi.</p>		

	<p>Polusestrialna provjera znanja studenata</p> <p>Objašnjenje, primjer i argument. Konceptualiziranje argumenta. Standardi koncepta.</p> <p>Principi sokratovskog ispitivanja (Brenifier).</p> <p>Vještina pisanja i interpretacije. Hermeneutika za djecu.</p> <p>Postavljanje ishoda radionice. Blum-Andersonova taksonomija.</p> <p>Osmišljavanje radionica filozofije za djecu.</p> <p>Hawajski program P4C</p> <p>Značaj uvođenja P4C u BiH: Stjecište između filozofije, pedagogije, psihologije i dječije književnosti u teoriji i praksi</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: polaznici razumiju koncept kritičkog i kompleksnog mišljenja; polaznici razumiju i razlikuju vještine mišljenja</p> <p>Vještine: polaznici vješto ocjenjuju proces i ishod radionice filozofije za djecu; polaznici razumiju i vješto vrednuju različite pristupe filozofiji za djecu;</p> <p>Kompetencije: polaznici samostalno osmišljavaju i realiziraju radionice zasnovane na filozofiji za djecu, razvijaju zaključivanje uz upotrebu edukacijskih instrumenata, dijaloški nastavni metod (forma sokratovskog dijaloga), te znanje osnova dječije psihologije, koja pruža normative dječijeg razvitka i metodike izvođenja nastave filozofije.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanje nastavnika i hospitovanje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷:	Polusestrialni pismeni 25 %; završni semestralni pismeni 25 %; prisustvo na nastavi 30 %; seminarski rad i prezentacija istog 20 %.
Literatura¹⁸:	<p>Obavezna:</p> <p><i>The Routledge International Handbook of Philosophy for Children</i> (Eds by Maughn Rollins Gregory, Joanna Haynes, Karin Murriss, © 2017 – Routledge, 266 strana).</p> <p>Thomas Jackson, <i>GENTLY SOCRATIC INQUIRY</i> (PDF).</p> <p><i>Journal Educational Perspectives</i> (PDF).</p> <p>Dopunska:</p> <p>*Đurđica Crvenko (2006.). <i>Priručnik za metodiku nastave filozofije</i>, Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za filozofiju (užbenik iz metodike nastave filozofije – ili temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za pedagogiju).</p> <p>*Jean-François Lyotard (1988.), <i>Postmoderna protumačena djeci</i> (Le</p>

¹⁷Strukturabodovaibodovnikriterijzasvakinastavni predmetutvrđujejiceorganizacionejediniceprijepocetkastudijskegodine u kojoj se izvodinastavaiznastavnog predmeta u skladusačlanom 64. st.6 Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

¹⁸Senatvisokoškolskeustanovekaoustanoveodnosnovijice organizacionejedinicevisokoškolskeustanovekaojavne ustanove, utvrđujeobavezneipreporučeneužbenikei priručnike, kaoidrugupreporucenuliteraturunaosnovukoje se pripremapolažeispitposebnomodlukomkoju obaveznoobjavljujenasvojoo internet straniciprijepocetka studijskegodine u skladusačlanom 56. st 3. Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Postmoderne expliqué aux enfants);

**Filozofija za otroke: kritično mišljenje, etična raziskovanja Jaz in drugi* (Program osnovnoškolskega izobraževanja) (2006.) Učni načrt za izbirni predmet, Ministarstvo za šolstvo in šport, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo;

*Lipman, M (2003), *Thinking in Education*, Cambridge University Press;

*Marinković, J. (1981.). *Utemeljenost odgoja u filozofiji*. Zagreb: Školska knjiga;

*Marinković, J. (1990). *Filozofija kao nastava*. Zagreb: HFD;

*Marinković, J. (2008.). *Metodika nastave filozofije*. Zagreb: Školske novine;

*Ross Vasta, Marshall M. Haith, Scott A. Miller (2004.). *Dječja psihologija*. Zagreb: Naklada Slap (udžbenik iz dječije psihologije – ili temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za psihologiju);

*Tekstovi za obradu iz dječije književnosti (temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za književnosti bh. naroda);

Internet resursi (korisne mrežne stranice: *P4C sites - Philosophy for Children*).

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL GRK 182	Naziv predmeta: Osnove grčkog jezika II		
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: 2	Broj ECTS bodova: 3
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema. Za polaganje ovog predmeta potrebno je položiti <i>Osnove grčkog jezika I</i> .		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog konjugacijskog i deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.		
Tematske jedinice:	Nastavlja se s tumačenjem i uvježbavanjem morfologije nominalnih tvorbi u grčkom jeziku: deklinacija i upotreba zamjenica i brojeva. Morfološke kategorije grčkog glagola; Uvježbava se korektno čitanje i pisanje grčkih riječi i prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak na određivanju oblika pojedinih glagolskih osnova. Teme: Uvod u III. deklinaciju, guturalne i labijalne osnove s osobitostima, dentalne osnove i osobitosti, <i>verba contracta</i> , osnove na <i>-nt</i> , particip prezenta, imenice i pridjevi osnova na <i>-n</i> , pridjevi s osobitom deklinacijom.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti pravila o pisanju, čitanju i naglašavanju grčkih riječi • prepoznati morfološke oblike deklinacijskog i konjugacijskog sustava prema osnovi i nastavku • morfološki i sintaktički analizirati tekst na grčkome jeziku • prevesti grčki tekst na materinji jezik • prepoznati i opisati specifične kontekstualne, sadržajne i jezične osobine zadanih tekstova • proširiti i razviti upotrebu grčkog vokabulara		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, PowerPoint prezentacija, pisanje, diskusija, čitanje i rad na tekstu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹⁹ :	Kontinuirana provjera znanja (pismene provjere znanja gramatike i vokabulara, izrada zadaća); ocjenjivanje aktivnosti; usmeni ispit na kraju semestra.		
Literatura ²⁰ :	Obvezna:		

¹⁹ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

²⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
2

- Martinić-Jerčić, Z. – Matković, D., *Prometej*: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003;
- Musić, A. – Majnarić, N., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, ¹⁴1996;

Dopunska:

- Dukat, Z., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb (bilo koje izdanje);
- Sabadoš, Dionizije; Sironić, Milivoj; Zmajlović, Zvonimir. *Grčka vježbenica*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Senc, S., *Grčko-hrvatski rječnik*, Naprijed, Zagreb (višekratno pretiskivano).

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 201		Naziv predmeta: Historija filozofije II/1	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 6 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 6 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> i <i>Historija filozofije I/2</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnijim filozofskim problemima srednjeg vijeka, humanizma, renesanse, te novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja.		
Tematske jedinice:	Predavanja iz srednjovjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzalija. Objasniće se opći povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockeja.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o srednjovjekovnoj, renesansnoj, novovjekovnoj empirističkoj i racionalističkoj filozofiji. 2. Zna smisao filozofskih problema srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te novovjekovnog empirizma i racionalizma. 3. Zna prepoznati filozofski utjecaj srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te empirizma i racionalizma na kasniju filozofiju. 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima novovjekovnih filozofa. 5. Zna promišljati i vrjednovati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju. <u>Vještine:</u> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta srednjovjekovne, renesansne i novovjekovne filozofije 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki iz ovog povijesnog perioda		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije srednjeg vijeka, renesanse i novog vijeka. 2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije srednjeg vijeka, renesanse i novog vijeka. 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²¹:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura²²:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dž. Marenbon ur. (2006): <i>Istorija filozofije: Srednjovekovna filozofija</i>. Beograd: Plato. 2. Dž. H. R. Parkinson ur. (2007): <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam sedamnaestog veka</i>. Beograd: Plato. 3. S. Braun ur., (2008): <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i>. Beograd: Plato. 4. F. Koplston. (1989): <i>Istorija filozofije II: Srednjevekovna filozofija</i>. Beograd: BIGZ. 5. B. Petronijević, <i>Istorija novije filozofije</i> 6. V. Filipović (1983): <i>Filozofija renesanse</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske B. Petronijević. (1989): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Nolit. 7. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 8. T. Akvinski. (1976): <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 9. F. Bacon. (1964): <i>Novi organon</i>. Zagreb: Naprijed. 10. R. Descartes (1951): <i>Rasprava o metodi</i>. Zagreb: Matica hrvatska.

²¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 ' od
3

11. R. Descartes. (1993): *Meditacije o prvoj filozofiji*. Zagreb: Demetra.
12. J. Locke. (2007): *Ogled o ljudskom razumu*. Zagreb: Naklada Breza.

Dopunska:

1. *Filozofijski riječnik* u redakciji Vladimira Filipovića (1989); Zagreb: Matica hrvatska.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL_211		Naziv predmeta: Historija istočnih filozofija I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)/Druga (II)	Semestar: Prvi (I)/Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 6, FIL i DR 3, Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata (FIL, FIL I SOC), Fil i dr. 2 sata, Vježbe: 0 Seminar: 3 sata (FIL, FIL I SOC), Fil i dr. 1 sat Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje "europocentrističkog" gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije - komparativistički pristup u prikazu indijske, kineske i japanske filozofije). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu s opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Edward Saidov <i>Orijentalizam</i> i različitost kategorijalnih struktura istočnjačkog modela mišljenja Osnove indo-iranskog pogleda na svijet Vede i Avesta te razvoj <i>mazda-yasne</i> (Zaratuštrinog kulta mudrosti) Upanišadi Filozofija Upanišada i povijesni pregled <i>Bhagavad-gītā</i> i njen značaj za indijsku misao Indijski heterodoksni sustavi (indijski materijalizam, đainizam, buddhizam i buddhističke škole) Šest ortodoksnih sustava: <i>Nyāya</i> i <i>Vaišešikam</i> (logika i filozofija prirode), <i>Sāṃkhya</i> i <i>Yoga</i> (antropologija i praktična filozofija), <i>Pūrva</i> i <i>Uttara mīmāṃsā</i> (<i>Vedānta</i>) - egzegetska analiza vedskih tekstova i metafizika. Suvremeni trendovi u indijskoj filozofiji Polusemestralna provjera znanja studenata Kineska filozofija Opća obilježja i povijesni uvod Taoizam i Konfucijanizam (Lao-ce, Čuang-ce i Kung Fu-ce) Kasniji razvoj Lao-ceove i Konfucijeve nauke Yin i Yang, filozofija prirode Onto-hermenutička interpretacija kineske filozofije dvadesetog stoljeća Japanska filozofija		

	<p>Opća obilježja Haiku poezija Šintoizam Zen-buddhizam Moderni europski utjecaji i nastanak filozofske škole iz Kyota Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: zna osnove indijske, kineske i japanske filozofije, tj. glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije – komparativistička dimenzija istraživanja indijske, kineske i japanske filozofije).</p> <p>Vještine: vješto prepoznaje indo-iranski, kineski i japanski pogled na svijet i njihove raznolike filozofske tradicije, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama.</p> <p>Kompetencije: Ovaj kolegij (HIF 1) je uveden prije skoro pola stoljeća pod tadašnjim nazivom <i>Filozofija istočnih naroda</i>, a sa ciljem sticanja kompetencija u praćenju trendova u našem regionu i svijetu u pogledu proučavanja filozofskih prinosa Istoka na osnovnom studiju, te njihovog komparativnog proučavanja na II I III ciklusu (indijska, kineska i japanska filozofska tradicija).</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i seminari
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²³:	Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusestrialni pismeni 25 %, završni semestralni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.
Literatura²⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nevad Kahteran & Bo Mou (eds), <i>Nove granice kineske filozofije</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2018.; 2. Nevad Kahteran & James W. Heisig (eds), <i>Nove granice japanske filozofije</i>, Šahinpašić & Nanzan, Sarajevo, 2009; 3. Čedomil Veljačić, <i>Razmeđa azijskih filozofija</i>, tom I i II, Sveučilišna naklada "Liber", Zagreb, 1978.; 4. James W. Heisig, <i>Filozofi ništavila: esej o Kyoto školi</i>, Kult B, Sarajevo, 2007.; 5. Toshihiko Izutsu, <i>The Structure of Oriental Philosophy</i>, I & II, Keio University Press, 2008. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sarvepali Radakrišnan, <i>Indijska filozofija</i>, tom I i II, "Nolit", Beograd, 1964. (alternativno); 2. Đuzepe Tuči, <i>Istorija indijske filozofije</i>, "Nolit", Beograd, 1982. (alternativno); 3. Dušan Pajin, <i>Filozofija upanišada</i>, "Nolit", Beograd, 1980.; 4. Hiriyana, <i>Osnovi indijske filozofije</i>, "Naprijed", Zagreb, 1980. (alternativno); 5. Fung Ju-Lan, <i>Istorija kineske filozofije</i>, "Nolit", Beograd, 1971.; 6. Bo Mou (ed.), <i>History of Chinese Philosophy</i>, Routledge, London-New York, 2009;

²³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3!

7. Čedomil Veljačić, *Filozofija istočnih naroda* (hrestomatija, knjiga XI i XII), Nakladni zavod "Matice hrvatske", Zagreb, 1983. (alternativno);
8. Muhammed Iqbal, *Razvoj metafizike u Perziji*, "Connectum", Sarajevo, 2004.;
9. Heisig, Kasulis, Maraldo (eds), *Japanese Philosophy: A Sourcebook*, University of Hawai'i Press, Honolulu, 2011.;
10. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, *Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog*, El-Kalem, Sarajevo, 2018.
11. *Daoizam*, Demetra: Zagreb, 2002.
12. Reza Shah Kazemi, *Common Ground between Islam and Buddhism*, 2010.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 11 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 203		Naziv predmeta: Etika I	
Ciklus: Prvi(I)	Godina: Druga(II)	Semestar: Treći(III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 4 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata, Vježbe: 2 sata, Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je predmeta da studenti dobiju znanja o temeljnim problemima s kojima se suočava etika kao praktična filozofija. Centralni etički pojmovi (dobro, ispravno, vrlina, dužnost, odgovornost, sloboda, autonomija itd.) će se eksplicirati unutar temeljnih tipova etičkih teorija: etika vrline, etika prirodnog zakona i prirodnog prava, utilitarizam, deontološka etika. Ovladavanje sadržajima predmeta pruža studentima nezaobilazan korpus znanja o etici, razvija etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog razmišljanja unutar područja morala.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti povijesnim pregledom etike od antike preko srednjeg i novog vijeka do suvremenih razmatranja. Također će se objasniti ključni pojmovi normativne etike, deskriptivne etike, metaetike, i primjenjene etike, te ukazivanjem na značajna promjene unutar zapadno europske etike kao filozofijske discipline. Četiri tradicionalne etičke teorije: Aristotelova, Humeova, Kantova i Millova će poslužiti kao osnovica za razumijevanje etičkih teorija u povijesti etičke misli.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Razumije i zna ključne probleme etike kao i etičke teorije. 2. Zna smisao etičkih teorija i razumije značaj etike za društvo, 3. Zna razlikovati deontološku, utilitarističku i etiku vrline. 4. Zna utjecaj etičkih teorija u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i prepoznati različite etičke teorije. Vještine:		

	<p>1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj etičkih problema.</p> <p>2. Vješto primjenjuje etičke teorije na suvremene etičke probleme.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalo i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetkom nivou iz oblasti etike.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za etiku kao filozofsku disciplinu, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti etike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize etičkih teorija, konkretnih etičkih situacija, kao i etičkih dilema.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁵:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura²⁶:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon, <i>Država</i> (izdanje po izboru) 2. Aristotel, <i>Nikomahova etika</i>, Hrvatska svučilišna naklada, Zagreb, 1992. 3. D. Hume, <i>Rasprava o ljudskoj prirodi</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1983. 4. Dž. S. Mil, <i>Utilitarizam</i>, Kultura, Beograd, 1960. 5. Kant, <i>Zasnivanje metafizike morala</i>, BIGZ, Beograd, 1981. 6. F. Jodl, <i>Istorija etike kao filozofske nauke I-II</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1975. 7. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004. 8. A. MacIntyre, <i>Kratka istorija etike</i>, Plato Beograd, 2000.

²⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

²⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Dodatna:

1. M. N. Đurić, *ISTORIJA HELENSKE ETIKE*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987.

Hegel, G. W. F., *OSNOVNE CRTE FILOZOFIJE PRAVA*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1989.

Jonas, H., *Princip odgovornost*. Veselin Masleša, Sarajevo, 1990.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL PED 303		Naziv predmeta: Inkluzivno obrazovanje	
Ciklus: I	Godina: 2	Semestar: 3	Broj ECTS bodova: 8
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj nastavnog predmeta je razvijanje pedagoških kompetencija studenata za oblast inkluzivnog obrazovanja.		
Tematske jedinice:	Upoznati studente sa temeljnim polazištima inkluzivnog odgoja i obrazovanja. Osigurati situacije analize vlastitih stereotipa i predrasuda, te rada na njihovom smanjenju. Osposobiti studente za uočavanje karakteristika učenika i individualizacije nastave u odnosu na nalaze pedagoške opservacija. Upoznavanje studenata sa elementima kreiranja univerzalnog dizajna za učenje. Osnaživanje studenata za kreiranje okruženja koje podupire aktivno učenje i učešće svih učenika. Poticanje studenata na saradnju s drugima u cilju kreiranja inkluzivnog okruženja. Upoznavanje studenata sa primjenom Indeksa inkluzivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Definirati osnovne pojmove iz oblasti inkluzivnog obrazovanja 2. Koristiti adekvatne termine u komunikaciji 3. Dati argumente za primjenu inkluzivnog odgoja i obrazovanja 4. Obrazložiti elemente upravljanja inkluzivnim odjeljenjem Vještine: <ol style="list-style-type: none"> 1. Primijeniti osnovne elemente pedagoške opservacije u odjeljenju 2. Primijeniti diferencirano podučavanje u cilju podrške aktivnom učenju i učešću učenika 3. Kreirati inkluzivno okruženje u odjeljenju Profesionalne vrijednosti i lična odgovornost: <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizirati vlastite stereotipe i predrasude u cilju njihovog smanjenja 2. Djelovati u zajednici s ciljem unapređenja kvalitete života svih građana		
Metode izvođenja nastave:	Način realizacije nastavnog procesa (predavanja i vježbi) u skladu je s prirodom sadržaja poučavanja i učenja, strukturom i obimom nastavne jedinice. Nastavni sadržaj realizira se kroz frontalni, grupni, individualni i individualizirani oblik rada. Metode nastavnog rada koje se koriste u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu), te ilustrativno-demonstrativne uz upotrebu RWCT tehnika podučavanja i		

	učenja.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁷:	Rad studenata u toku semestra se kontinuirano prati i vrednuje. Konačna ocjena izvodi se na temelju postignuća na svakom od elemenata provjere: portfolij, praktični rad i završni ispit.
Literatura²⁸:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouillet, D. (2010); <i>Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja</i>; Zagreb: Školska knjiga 2. Ivasović, V; Habel, V. i Ratkajec, S. (2011), <i>Izazovi u radu sa učenicima sa poteškoćama</i>, Zagreb: Centar za odgoj i obrazovanje “Slava Raškaj” 3. Materijali s nastave Dopunska: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kostelnik, J. M; Onaga, E; Rohde, B. i Whiren, A. (2004); <i>Djeca s posebnim potrebama</i>; Zagreb: Educa 2. Krizmanić, M. (2010), <i>Život s različitima</i>; Zagreb: Profil 3. Kvalitetne inkluzivne prakse: priručnik za nastavnike (2018); Sarajevo: Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija“ 4. Zrilić, S. (2013), <i>Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole</i>; Zadar: Sveučilište On-line resursi za učenje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Booth, T. i Ainscow, M. (2008); <i>Indeks inkluzivnosti – Promicanje učenja i sudjelovanja u školama</i>; Zenica: Pedagoški zavod Zenica. Interent izvor: http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Bosnian_revised.pdf 2. Čilić, A. i dr. (2009); <i>Priče o stvaranju škola po mjeri djeteta</i>; UNICEF BiH i COI Step by Step (“Amajli treba vrijeme i imat će ga.”); Interent izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_12401.html 3. Panjeta A. (2011); <i>Iz našeg svijeta različitosti</i>, Sarajevo: UNICEF BiH i DUGA; Internet izvor: https://www.unicef.org/bih/ba/media_17909.html

- Opterećenja studenata i broj ECTS bodova usklađeni su sa NPP-om Odsjeka.

²⁷ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

²⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 204		Naziv predmeta: Estetika I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Nastavni predmet estetika ima cilj široko raskrivati problematiku estetike s obzirom na napuštanja odnosa sa filozofijom. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Estetika i filozofija Lijepo i umjetnost Pravci estetike S onu stranu estetike Zapad i istok iz obzora umjetnosti Problematiziranje pojma umjetnik - stvaralac		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna porijeklo i historijski razvoj ključnih estetskih pojmova, umjetnosti i lijepog. 2. Zna smisao osnovnih estetskih pojmova s obzirom na historijski period. 3. Zna razlikovati različite struje nutar estetičke tradicije i pristupe u odnosu na estetički problem. 4. Zna otkriti i prepoznati utjecaj drugih filozofskih disciplina na estetiku. 5. Zna vrijednovati doprinose estetičke misli u razvoju filozofskoga mišljenja. Vještine: 1. Vješto uočava estetske problem i razlike između različitih estetskih pristupa umjetničkom djelu. 2. Vješto primjenjuje naučeno znanje u donošenju estetskih sudova unutar kritičke evaluacije umjetničkoga djela.		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti estetike <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast estetike <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti estetike <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1155 1374 1491"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

²⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Literatura³⁰:

Obavezna:

1. K. Gilbert, H. Kun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura.
2. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura.
3. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pjevanje. Beograd: Nolit.
4. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.

Dopunska:

1. Djela antičke filozofije umjnosti (Platon, Aristotel, Plotin)
2. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru.
3. Linda Hačion. (1996): Poetika posmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Setovi.
4. Arthut C. Danto. (1997): Prepobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

³⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

3

Šifra predmeta: FIL FIL 213		Naziv predmeta: Filozofija politike	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 2 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 sata Vježbe: 1 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je uputiti studente u najvažnije probleme filozofije politike od antike do danas, što će se učiniti kroz interpretiranje ključnih tekstova iz ove oblasti. Studenti će naučiti da analiziraju i diskutiraju o temeljnim teorijama filozofije politike.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti izlaganjem antičkih promišljanja politike, prije svega kroz djela Platona i Aristotela, zatim će se izučavati ključna stajališta srednjevjekovnih, renesansnih i novovjekovnih filozofa o ovoj temi. Posebna pažnja će se posvetiti suvremenoj filozofiji politike kroz pitanja o liberalizmu, libertarijanizmu, komunitarizmu, marksizmu, multikulturalizmu i feminizmu.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna ključna filozofska stajališta o politici od antike do danas. 2. Zna smisao filozofskih teorija o politici i razumije njihov značaj za politiku i društvo. 3. Zna razlikovati i prepoznavati različite filozofske teorije u suvremenom društvu i politici. 4. Zna utjecaj filozofskih teorija u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i prosuđivati različita filozofska stajališta o politici. Vještine: 1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj filozofije politike za društvo. 2. Vješto primjenjuje filozofske teorije na suvremene političke probleme. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou iz oblasti filozofije politike.		

	<p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za filozofiju politike kao filozofske discipline, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti filozofije politike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize filozofskih teorija o politici kao i konkretnih političkih situacija.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³¹:	Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova) Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.
Literatura³²:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon, DRŽAVA, BIGZ, BEOGRAD, 2002. 2. Aristotel, POLITIKA, GLOBUS, ZAGREB, 1988. 3. N. Machiavelli, VLADALAC, AKIA M. PRINC, BEOGRAD 2002. 4. B. Spinoza, POLITIČKA RASPRAVA, DEMETRA, ZAGREB, 2006. I TEOLOGIJSKO-POLITIČKA RASPRAVA, DEMETRA, ZAGREB, 2006. 5. J. Locke, DVIJE RASPRAVE O VLADI, NAKLADA JURČIĆ, ZAGREB, 2006. I PISMO O TOLERANCIJI, MLADOST, BEOGRAD, 1978. 6. J.-J. Rousseau, DRUŠTVENI UGOVOR, PROSVETA, BEOGRAD, 1949. 7. I. Kant, PRAVNO – POLITIČKI SPISI, POLITIČKA KULTURA, ZAGREB, 2000. 8. J. S. Mill, O SLOBODI, PRAVNI FAKULTET, BEOGRAD, 2007. 9. J. RAWLS, POLITIČKI LIBERALIZAM, KRUŽAK, ZAGREB, 2000. 10. V. Kimlika, <i>Savremena politička filozofija</i>, Nova srpska politička misao, Beograd, 2009.

³¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

³² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Dopunska:

1. T. More, *UTOPIJA, GLOBUS, ZAGREB, 2003.*
2. T. Hobbes, *LEVIJATAN, NAKLADA JESENSKI I TURK, ZAGREB, 2013.*
3. G. W. F. Hegel, *OSNOVNE CRTE FILOZOFIJE PRAVA, VESELIN MASLEŠA, SARAJEVO, 1964.*
4. A. Swift, *Politička filozofija: vodič za studente i političare*, Clio, Beograd, 2008.
5. J. Kiš, *Savremena politička filozofija*, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad, 1998.
6. J. Wolff, *Uvod u političku filozofiju*, Hrvatski studiji, Zagreb, 2011.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica ¹ od

2

Šifra predmeta: FIL FIL 205		Naziv predmeta: Historija filozofije II/2	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 8 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 6 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 6 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> , <i>Historija filozofije I/2</i> i <i>Historija filozofije II/1</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnim filozofskim problemima od Leibniza, preko Spinoze, Berkeleyja, Humea, do prosvjetiteljstva.		
Tematske jedinice:	Detaljnije će se obraditi filozofije značajnih mislilaca poput Leibniza, Spinoze, Berkeleyja, Humea, pri čemu će se ukazivati na sličnosti i razlike u mišljenju ovih, kao i filozofa koji su obrađivani u prethodnom semestru. Također će se ukazati na ključne odrednice mišljenja ovog perioda. Pred kraj semestra obratiće se više pažnje na filozofiju prosvjetiteljstva.		
Ishodi učenja:	Znanja: 1. Zna povijesne činjenice o novovjekovnoj empirističkoj, racionalističkoj i prosvjetiteljskoj filozofiji. 2. Zna smisao filozofskih problema novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije. 3. Zna prepoznati filozofski utjecaj filozofije empirizma, racionalizma i filozofije prosvjetiteljstva na kasniju filozofiju. 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima empirističkih, racionalističkih i prosvjetiteljskih filozofa. 5. Zna promišljati i vrjednovati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju. Vještine: 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta novovjekovne empirističke, racionalističke i prosvjetiteljske filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki iz ovog povijesnog perioda. Kompetencije:		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz ove oblasti filozofije.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog i kulturnog života.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanje i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³³:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura³⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dž. H. R. Parkinson ur. (2007): <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam sedamnaestog veka</i>. Beograd: Plato. 13. S. Braun ur., (2008): <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i>. Beograd: Plato. 2. B. Petronijević. (1992): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Napredak. 3. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske. 4. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura. 5. B. Spinoza. (1970): <i>Etika</i>. Beograd: Kultura. 6. G. Berkeley. (1977): <i>Rasprava o principima ljudske spoznaje</i>. Beograd: BIGZ. (ili <i>Tri dijaloga između Hilasa i Filonusa</i>). 7. D. Hume. (1956): <i>Istraživanje o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Kultura. 8. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Matica hrvatska. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

³³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

³⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 214		Naziv predmeta: Hermeneutika i fenomenologija	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: 6
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblasti hermeneutike i fenomenologije. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima hermeneutike i fenomenologije.		
Tematske jedinice:	Antičko razumijevanje pojavnosti. Odnos <i>eidos</i> i <i>fainomenon</i> kod Platona. Aristotelov metafizički diskurs objektivne ontologije. Neoplatonizam i problem razumijevanja. Skolastička ideja hermeneutike, egzegzeze i princip logičkog i metafizičkog tumačenja teksta. Hegelovo zasnivanje hermeneutike. Hegelovo određenje fenomenologije. Hegelova kritika skolastičke hermeneutike. Schleiermachovo određenje hermeneutike. Razumijevanje i tumačenje u kritici Hegelove filozofije i modernog filozofskog diskursa. Diltheyeva hermeneutika i problem povijesnosti. Neokantovske odrednice hermeneutičkog i fenomenološkog mišljenja. Kritika filozofije njemačkog idealizma u diskursu razvoja hermeneutičke filozofije. Fenomenološka kritika metafizike. Egzistencijalizam i fenomenologija. Husserlovo zasnivanje fenomenologije u nastojanju izgradnje filozofije kao stroge znanosti. Heideggerova fenomenološka kritika metafizike. Heideggerovo fenomenološko tumačenje povijesti filozofije. Heideggerovo određenje filozofije kao univerzalne fenomenološke ontologije zasnovane u hermeneutici. Problem razumijevanja i interpretiranja u filozofije 19. i 20. stoljeća. Blumenbergova interpretacija kopernikanskog svijeta i moderne. Fenomenologija i moderni svijet. Waldenfelsova fenomenološka kritika filozofije. Fenomenologija životnog svijeta. Fenomenologija stranog. Fenomenološka etika. Fenomenološka kritika epistemologije i fenomenološka epistemologija.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o razvoju fenomenologije i hermeneutike 2. Zna smisao Heideggerove ideje “univerzalne fenomenologijske ontologije” 3. Zna razlikovati značenja određenja pojma fenomena u povijesti filozofije 4. Zna prepoznati odnos, značaj i vezu pojmova razumijevanja i tumačenja		

	<p>5. Zna vrednovati doprinose i značaj pokušaja zasnivanja filozofije kao fenomenologije</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto tumači i koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema iz oblasti hermeneutike i fenomenologije <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="563 1487 1372 1823"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

³⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura³⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. H. Diels. (1983): <i>Predsokratovci: fragmenti</i>. Zagreb: Naprijed. 1. G. W. F. Hegel. (1966): <i>Filozofija povijesti</i>. Zagreb: Naprijed 2. G. W. F. Hegel. (1978): <i>Fenomenologija duha</i>. Zagreb: Naprijed. 3. F. D. E. Schleiermacher, <i>Hermeneutika i kritika s primjenom na Novi zavjet</i>. Zagreb: Demetra. 4. F. Nietzsche. (1990): <i>O koristi i šteti historije za život</i>. Beograd: Grafos. 5. M. Heidegger. (2010): <i>Izvor umjetničkog djela</i>. Zagreb: AGM. 6. H. G. Gadamer. (1978): <i>Istina i metoda</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 7. H. Blumenberg. (2010): <i>Geneza kopernikanskog svijeta</i>. Zagreb: Demetra. 8. B. Waldenfels (1991): <i>U mrežama životnog svijeta</i>. Sarajevo: Logos. 9. E. Husserl. (1975/1976): <i>Kartezijanske meditacije</i>. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. 10. W. Dilthey. (1980): <i>Izgradnja istorijskog sveta u duhovnim naukama</i>. Beograd: BIGZ. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon. (1983): <i>Gozba</i>. Beograd: BIGZ. 2. Plotin. (1984): <i>Eneade</i>. Beograd: Književne novine. 2. M. Heidegger. (1972): <i>Okret</i>. Zagreb: Centar za društvene djelatnosti omladine RK SOH 3. G. H. Marcel. (1989): <i>Bivstovanje i imanje</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 4. M. Merleau-Ponty. (1990): <i>Fenomenologija percepcije</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. M. Merleau-Ponty. (1968): <i>Oklo i duh</i>. Beograd: Vuk Karadžić.

³⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 212		Naziv predmeta: Historija istočnih filozofija II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)/Druga (II)	Semestar: Drugi (II) /Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopredmetni studij filozofije: 7 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 6, Filozofija i druga studijska 3 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata, Filozofija i druga studijska grupa: 2 Vježbe: 0 Seminar: 3 sata, Filozofija i druga studijska grupa 1 sat Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Tijekom trajanja ljetnjeg semestra uvod u islamsku filozofsku tradiciju i osnovne škole i predstavnike (značenje i koncept filozofije u islamu, definicija, izvori, metodologija, faktori utjecaja na nastanak, područja interesovanja islamske filozofije i njen odnos sa drugim islamskim naukama; grčka i sirijska pozadina te indijsko i perzijsko zaleđe i utjecaj). Potom, već na samom kraju da mu se ponudi pregled prinosa autora sa ovih prostora (islamska misao u Bosni i Hercegovini i Balkanu). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija), nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Arapsko-islamska filozofija Značenje i koncept filozofije u islamu i rana povijest islamske teologije i počeci filozofske problematike (S.H. Nasr & Oliver Leaman, eds., <i>History of Islamic Philosophy</i>) Istočna i zapadna islamska skolastika: a) Rani islamski filozofi na Istoku (al-Kindī, al-Fārābī, Ibn Sīnā/Avicenna, Muhammed ibn Zekerijjā' ar-Rāzī, Braća čistote/Ihwānu-s-Safā', Ibn Miskawajh, Abū Hāmid al-Gazzālī) b) Islamski filozofi u al-Andalusu (Ibn Masarra, Ibn Bādždža/Avempace, Ibn Tufayl, Ibn Rushd, Ibn Sab'īn, Ibn Khaldūn) (M. Sharif, H. Corbin, H. Daiber i drugi) Protuslovlje između al-Gazzālījeve i Ibn Rušdove/Averrosove filozofije: sukob mišljenja u svjetlosti vjere i razuma (razmatranje središnjih pitanja dva <i>Tahāfutu</i>) Alfarabi i utemeljenje islamske političke filozofije (M. Mahdi) Nauka o državi i povijesti (Ibn Haldūn) Politički aspekti islamske filozofije (C.E. Butterworth)		

	<p>Uvod u sufijsku tradiciju ('Ajn al-Kudāt al-Hamadānī, Šihābu-d-Dīn Suhrawardī i iluminacionistička tradicija – <i>hikmat al-ishrāk</i>, Ibn 'Arabī i ideja «jedinstva u mnoštvu» - <i>al-wāhidijja</i>) (S.H. Nasr & M. Aminrazavi; M. Lings)</p> <p>Predstavnici kasnije islamske filozofije (at-Tūsī, Mīr Dāmād, Mullā Sadrā Shirāzī) i ši'itska duhovnost (H. Corbin)</p> <p>Jevrejska filozofska tradicija u islamskom kulturnom svijetu (Saadiyah Gaon al-Fayyumi, Ibn Gabirol, Judah Halevi, Maimonides, Rabbi Levi ben Gershom/Gersonides) (L.E. Goodman)</p> <p>Polusemestralna provjera znanja studenata</p> <p>Moderne interpretacije islamske filozofije na Zapadu (H. Hanafi) Suvremena islamska filozofija (O. Leaman)</p> <p>Islamska misao u Bosni i Hercegovini Abdullah-efendija Bosnawi, Tumačenje dragulja Poslaničke mudrosti (R. Hafizović) Hasan Kafija Pruščak (A. Ljubović & F. Nametak) Derviški redovi u Bosni i Hercegovini (Dž. Čehajić)</p> <p>Filozofija S. H. Nasra (W.C. Chittick i N. Kahteran)</p> <p>Historija islama u njemačkoj misli: od Leibniza do Nietzschea (Ian Almond) Novi orijentalisti: postmoderna predstavljanja islama od Foucaulta do Baudrillarda (Id.)</p> <p>Suvremeni predstavnici islamske i uporedne filozofije (SPh 62, 2/2016)</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Znanje: u današnjoj prevalirajućoj kakofoniji u pogledu ove tradicije student zna modele mišljenja unutar arapsko-islamske filozofske tradicije, kao i temeljne škole i predstavnike.</p> <p>Vještine: vješto razaznaje islamsko filozofsko mišljenje od ideoloških redukcionizama i nagrđivanja, tj. univerzalizam i pluralizam islamskih modela mišljenja vs. partikularizma i ekskluzivizma ideološkog sektašenja.</p> <p>Kompetencije: student je u stanju graditi vlastiti kritički odnos i uspoređivati arapsko-islamsku filozofiju sa zapadnjačkim modelima mišljenja, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama, te je upoznat sa prinosima istog autora sa ovih prostora.</p>
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i seminari</p>
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³⁷:</p>	<p>Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusemestralni pismeni 25 %, završni semestralni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.</p>

³⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura³⁸:

Obavezna:

1. John I. Esposito, *Što bi svatko trebao znati o islamu*, FFDI, Zagreb, 2003.
2. S. H. Nasr, *Srce islama: trajne vrijednosti za čovječanstvo*, "El-Kalem", Sarajevo, 2002.
3. M. M. Sharif, *Historija islamske filozofije*, tom I i II, "August Cesarec", Zagreb, 1988. (alternativno)
4. S. H. Nasr, *Tri muslimanska mudraca*, "El-Kalem", Sarajevo, 1993.
5. Ebu Hamid al-Gazali, *Nesuvislost filozofa*, Zagreb, 1993. (alternativno);
6. Ibn Rušd/Averroes, *Nesuvislost nesuvislosti*, "Naprijed", Zagreb, 1988. (alternativno).
7. Ian Almond, *Historija islama u njemačkoj misli: od Leibniza do Nietzschea*, El-Kalem, Sarajevo, 2019.
8. Nevad Kahteran, *Rumijeva filozofija Ljubavi*, BTC Šahinpašić, Sarajevo, 2007.

Dopunska:

13. Seyyed Hossein Nasr & Oliver Leaman (eds), *History of Islamic Philosophy*, Routledge, London & New York, 1996.
14. Hans Daiber, *Borba za znanjem u islamu: neki historijski aspekti*, "Kult B", Sarajevo, 2004.
15. Hans Daiber, *Islamska filozofija: inoviranje i posredovanje između grčke i srednjovjekovne europske misli*, "Kult B", Sarajevo, 2007.
16. Oliver Leaman, *Izgubljeno u prijevodu: eseji iz islamske i jevrejske filozofije*, "Buybook", Sarajevo, 2004.
17. Amir Ljubović, *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku*, Orijentalni institut u Sarajevu, 1996.
18. *Hasan Kafi Pruščak*, El-Kalem, Sarajevo, 2015.
19. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, *Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog*, El-Kalem, Sarajevo, 2018.
20. Nevad Kahteran (ed.), *Platforma za islamsko-konfucijansko-daoistički dijalog na Balkanu*, ITD Sedam, Sarajevo, 2010.

³⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu: na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: 209		Naziv predmeta: Filozofija uma	
Ciklus: I (prvi)	Godina: 2 (II)	Semestar: 4	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 2
Status: Obavezan	Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 Vježbe: 1 Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Ciljevi predmeta su upoznati studente sa osnovnim pojmovima i problemima filozofije uma, izložiti njene glavne teorije, objasniti razliku i odnos savremene filozofije uma spram drugih povezanih polja istraživanja (poput kognitivne znanosti), te pomoći studentima u razumijevanju njenih osnovnih tendencija i pretpostavki.		
Tematske jedinice:	U tematsko-sadržajnom pogledu predmet se fokusira na problematiziranje osnovnih pojmova, struja mišljenja i postavki iz oblasti filozofije uma. Objasniće se razlika antičkih i savremenih pristupa u pokušaju objašnjavanja uma, njegove strukture, funkcije, konstitucije i odnosa sa tijelom. Izložiće se preteče savremene filozofske discipline filozofije uma u djelima Platona, Aristotela, Descartesa i drugih novovjekovnih filozofa do Kanta, kao i transcendentalno zasnivanje uma u djelima njemačkih klasičnih idealista i njihovih sljedbenika. Razmotriće se Husserlov doprinos razvoju filozofije uma u liku transcendentalne fenomenologije, te Brentanovo razmatranje intencionalnosti i razlikovanje mentalnih i fizičkih fenomena. Posebna pažnja će se posvetiti teorijama filozofije uma u djelima Searlea, Chisholma, Dennetta, Fodora, Rortya, Chomskog, Dretskea, Davidsona, Tyea, Brandoma, Chalmersa i drugih savremenih filozofa uma.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o disciplini filozofije uma i njenim povijesno-filozofskim prethodnicama 2. Zna smisao temeljnih problema filozofije uma od antike do danas 3. Zna prepoznati misaoni uticaj antičke filozofije i rane novovjekovne filozofije na nastanak i razvoj discipline filozofije uma 4. Zna promišljati i vrednovati vezu i utjecaj savremene filozofije uma na druge filozofske discipline <u>Vještine:</u> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih pozicija i teorija unutar filozofije uma, kao i suprotnosti filozofije uma i drugih znanstvenih i filozofskih disciplina koje se također bave umom		

	<p>2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju problema filozofije uma poput problema odnosa uma i tijela, uma i artifičijelne inteligencije i sl.</p> <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije uma <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije uma <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene³⁹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="563 1077 1369 1406"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Literatura⁴⁰:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon. (1937): <i>Fedon ili O duši</i>. Beograd: Zadruga profesorskog 																								

³⁹Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁴⁰Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

društva.

2. Aristotel. (1987): *O duši*. Zagreb: Naprijed.
3. Immanuel Kant. (1990): *Kritika čistog uma*. Beograd: BIGZ.
4. E. Husserl. (1975/1976): *Kartezijanske meditacije*. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine.
5. R. Rorty. (1990): *Filozofija i ogledalo prirode*. Sarajevo: Veselin Masleša.
6. N. Chomsky. (1979): *Gramatika i um*. Beograd: Nolit.
7. J. R. Searle, D. C. Dennett, D. J. Chalmers. (1997): *The mystery of consciousness*. London: Granta Books.

Dopunska: Boden, (2006); *Mind as machine: A history of Cognitive science*, Oxford: Clarendon.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2
2

Šifra predmeta: FIL FIL 210		Naziv predmeta: Etika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 5 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 3 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 4 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položen ispit iz <i>Etike I</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je uputiti studente u najvažnije etičke probleme 20. i 21. stoljeća. Posebna pažnja će se posvetiti najvažnijim temama primjenjene etike, argumentima i rješenjima, te njihovu vezu sa klasičnim etičkim teorijama. Detaljnije će se istražiti problemi bioetike, etike okoliša i medicinske etike. Ovladavanje ovim znanjima trebalo bi studentima osigurati sposobnost kritičkog promišljanja suvremenih etičkih problema.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti izlaganjem mjesta etike u suvremenom svijetu. U centar propitivanja će se staviti aktualni etički problemi koji se nalaze u domeni primjenjene etike. To znači da će se obrađivati problemi koji se tiču smrti i ubijanja, samoubojstva, smrtno kazne, eutanazije, abortusa, moralnog statusa životinja, te bogatstva i siromaštva. Pored toga, baviće se i problemima etičkog odnošenja spram okoliša, te problemima medicinske etike kao što su: transplantacija organa, manipulacija genima, matične stanice, medicinski potpomognuta oplodnja, te etičkim aspektima psihijatrije.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna da definiira etičke pojmove vezanih za moderne etičke teorije. 2. Zna smisao etičkih teorija i razumije značaj etike za društvo. 3. Zna razlikovati i prepoznavati različite etičke teorije u suvremenom društvu. 4. Zna utjecaj etičkih teorija, a naročito primjenjene etike, u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i uočiti različite etičke teorije. Vještine: 1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj etike za društvo.		

	<p>2. Vješto primjenjuje etičke teorije na suvremene etičke probleme.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou iz oblasti etike.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za etiku kao filozofsku disciplinu, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti etike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize etičkih teorija, konkretnih etičkih situacija, kao i etičkih dilema.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴¹:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁴²:	<p>Obavezna:</p> <p>11. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004. 12. P. Singer, <i>Praktična etika</i>, KruZak, Zagreb, 2003. 13. M. Aramini, <i>Uvod u bioetiku</i>, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009. 14. D. Marić, <i>Etika i životinje</i>, Zalihica, Sarajevo 2010.</p> <p>Dopunska:</p> <p>7. V. Rakić, I. Mladenović, V. Drezgić ur., <i>Bioetika</i>, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2012. 8. A. Frković, <i>Medicina i bioetika</i>, Pergamena, Zagreb, 2010.</p>

⁴¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁴² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL.207		Naziv predmeta: Estetika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz predmeta Estetika I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je temeljna orijentacija i razvijanje jednoga osobitog odnosa spram živih vrijednosti posotjećeg, lijepog, dobrog, istinitog. Obrazovanje i odgajanje kreativnosti u zapažanju umjntičkih djela kako ona ne bi ostala za recipijente učinaka apstakcije. Akcentiramo i razvijanje aksiološkog pristupa umjntosti kako bi se zauzeli kritički stavovi prema podijeli umjntičkih djela na klasična i moderna. Cilj je razvijati kriterije znanstvenog izvođenja i donošenja zaključaka kao i njihove otvorenosti za nove šanse traganja u tajnu umjntosti. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, fiozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skaldu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Estetika i poimanje onoga šta se u iskutstvu zbiva Rezultati utihnuća filozofije u pogledu umjntosti Sistematska misao i njena pretenzija za pojmovno određenje – ukroćenje umjntosti Moderna i postmoderna Križa Djela, estetiziranje životnog svijeta		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna centralne estetskse pojmove i način razvitka tih pojmova u filozofiji od Kanta do današnjice. 2. Zna specifiča smisao moderne i savremene estetike u kontekstu: Njemačkog klasičnog idelizma (Hegel), Schopenhauera, Nietzschea, Heideggera, Derride. 3. Zna razlikovat razne moderne i savremene struje estetske misli. Vještine: 1. Uočava estetske problem u kontekstu moderne i savremene filozofije. 2. Vješto primjenjuje zanje u donošenju estetskih sudova kao kritičkoga mišljenja unutar moderne i savremene umjntosti. Kompetencije:		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti estetike</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast estetike</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti estetike</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe																								
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴³:	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"><thead><tr><th>R. broj</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁴³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Literatura⁴⁴:

Obavezna:

5. K. Gilbert, H. Kun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura.
6. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura.
7. M. Heidegger. (1982): Mišćenje I pjevanje. Beograd: Nolit.
8. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.

Dopunska:

5. Djela antičke filozofije umjnosti (Platon, Aristotel, Plotin)
6. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru.
7. Linda Hačion. (1996): Poetika posmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Setovi.
8. Arthut C. Danto. (1997): Prepbražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

⁴⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL FIL 301		Naziv predmeta: Historija filozofije III	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 - Studij filozofije i sociologije: 10 - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 8 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 4 sata Vježbe 4 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	položeni ispiti iz FIL FIL 102, FIL FIL 105, FIL FIL 201, FIL FIL 205.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i glavnih tokova filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja dva stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.</p> <p>Cilj nastave na predmetu <i>Historija filozofije III</i> jeste upoznati studente na studijskim grupama Odsjeka za filozofiju i sociologiju sa temeljnim filozofijskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog „preloma mišljenja“ do Heideggerovih i post-heideggerijanskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov „kopernikanski obrat“ i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja, koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu ljudskog znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>		
Tematske jedinice:	Glavne tematske cjeline koje će biti tematizirane u toku jedne nastavne godine: Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Zadaća metafizike i transcendentalna filozofija kod Kanta. Kantova filozofija obrazovanja. Aporije čistog uma. Arhitektonika čistog uma. Fichteova transcendentalna filozofija.		

	<p>Fichteova teorija obrazovanja. Jacobi i kritika njegove filozofijske misli. Schellingov transcendentni idealizam. Hegelov sistem filozofije. Hegelov odnos prema obrazovanju. Mišljenje egzistencije u filozofiji 19. stoljeća. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerova filozofija i filozofijska tradicija. Kritička teorija i Adornova kritika filozofijske tradicije. Fenomenološko promišljanje modernog svijeta. Suvremenost i tradicija u modernoj filozofiji.</p> <p>U prvom semestru studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima Kantove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplicacija Kantove transcendentne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentne filozofije.</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p><u>Znanja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji njemačkog klasičnog idealizma 2. Zna epistemološki smisao Kantovog kopernikanskog obrata 3. Zna razlikovati idealističke pozicije u okviru njemačkog klasičnog idealizma 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima njemačkih klasičnih idealista 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati doprinose i uticaj na razvoj filozofske misli filozofa njemačkog klasičnog idealizma i filozofa 19. i 20. stoljeća <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta u pogledu razumijevanja subjekt-objekt relacije 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje u polemiziranju o ateizmu, materijalizmu i ulozi iskustva u postizanju spoznaje <p><u>Kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije njemačkog klasičnog idealizma i filozofije 19. i 20. stoljeća 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-

	<p>istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast njemačkog klasičnog idealizma</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1003 1369 1339"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁴⁵Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4. od

Literatura⁴⁶:

Obavezna:

1. Immanuel Kant. (1990): *Kritika čistog uma*. Beograd: BIGZ.
2. Immanuel Kant. (1991): *Kritika moći suđenja*. Beograd: BIGZ.
3. F. W. J. Schelling. (1988): *Forma i princip filozofije*. Beograd: Nolit.
4. F. W. J. Schelling. (1986): *Sistem transcendentnog idealizma*. Zagreb: Naprijed.
5. J. G. Fichte. (1974): *Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci*. Zagreb: Naprijed.
6. G. W. F. Hegel. (1987): *Fenomenologija duha*. Zagreb: Naprijed.
7. F. Nietzsche. (1975): *Tako je govorio Zarathustra*. Zagreb: Mladost.
8. E. Husserl. (1975/1976): *Kartezijanske meditacije*. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine.

Dopunska: /

⁴⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 309		Naziv predmeta: Metafizika I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.		
Tematske jedinice:	<i>Mythos</i> kozmologije i filozofije. Predsokratovske odrednice filozofijskog mišljenja i zasnivanje metafizike kod Platona. Glavni pravci predsokratovske filozofije i ontološke postavke filozofije prije Platona. Temeljne odrednice Platonovog idealizma. Platonova metafizika i problem znanja. Mjesto matematike u Platonovoj koncepciji filozofije. Metafizika i društvena zbilja - odrednice Platonove filozofije i politike. Aristotelovo određenje metafizike. Fizika i metafizika u Aristotelovoj filozofiji. Aristotelov problem spoznaje i podjela znanja. <i>Poiesis</i> i metafizika. Logika i metafizika u Aristotelovoj koncepciji filozofije. Neoplatonizam i recepcija naslijeđa Platonove i Aristotelove metafizike. Skolastički koncept metafizike i kritika skolastike. Renesansna filozofija i zasnivanje novovjekovne znanosti u diskursu metafizičke kritike skolastike. Spinozina metafizika. Leibnizova koncepcija monadologije. Giordano Bruno i zasnivanje novovjekovne metafizike. Descartesovo određenje prve filozofije. Empiristička kritika racionalizma. Racionalistička koncepcija metafizike.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o metafizičkim učenjima od antike do Kanta 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u antičkoj filozofiji 3. Zna razlikovati empirističke i racionalističke pozicije na temelju statusa i značaja koji pridaju metafizičkom znanju 4. Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika, matematika, fizika...)		

	<p>5. Zna vrednovati značaj antičkog metafizičkog učenja za razvoj novovjekovne metafizike</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema metafizike <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe.</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴⁷:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1485 1375 1821"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁴⁷Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura⁴⁸:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. H. Diels. (1983): <i>Predsokratovci: fragmenti</i>. Zagreb: Naprijed. 4. Platon. (1981): <i>Timej</i>. Beograd: Mladost. 5. Aristotel. (1987): <i>Fizika</i>. Zagreb: Globus. 6. Aristoteles (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 7. Platon. (1976): <i>Država</i>. Beograd: BIGZ. 8. Plotin. (1984): <i>Eneade</i>. Beograd: Književne novine. 9. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 10. G. Bruno (1959): <i>O uzroku, principu i jednom</i>. Beograd: Kultura. 11. Spinoza (1957): <i>Teološko politički traktat</i>. Beograd: Kultura. 12. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura. 13. R. Descartes. (1993): <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. Zagreb: Demetra. 14. J. Locke. (2007): <i>Ogled o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Naklada Breza. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon. (1937): <i>Fedon ili O duši</i>, Beograd: Zadruga profesorskog društva. 2. J. Zovko. (2008): <i>Klasici metafizike</i>. Zagreb: Grafok

⁴⁸Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
4

Šifra predmeta: : FIL FIL 307		Naziv predmeta: ANALITIČKA FILOZOFIJA I	
Ciklus: Prvi	Godina: Treća	Semestar: Peti	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa. 3
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika) FIL FIL 207 Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika) FIL FIL 402		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta Analitička filozofija – I je da studenti dobiju preciznu informaciju i steknu pozitivno znanje o činjenicama vezanim za porijeklo i razvoj analitičke filozofije u granicama evropske i anglo-američke tradicije filozofskog mišljenja, te da steknu određene vještine i kompetencije upotrebe tog znanja u različitim područjima profesionalnog djelovanja u humanističkim i društvenim naukama. Sadržaj tog znanja određen je temama i topikama, metodama i rezultatima nastalim u istraživanju relacije jezik, svijet, mišljenje. Kroz kompleks topika o strukturalnim, semantičkim i pragmatičkim svojstvima jezika (smisao, značenje, označeno, istina, istinosna vrijednost) i svojstvima mišljenja (pojmovni sadržaj, kognitivni sadržaj) prezentira se uzajamna povezanost i zavisnost logičkih, lingvističkih, kognitivnih, epistemoloških i ontoloških aspekata one filozofije koja za svoj objekat i za svoje sredstvo uzima konceptualnu analizu različitih vrsta reprezentacije u prirodnim i artifičijelnim jezicima. Sadržaj predmeta izlaže se kroz dva sklopa. Kroz sklop I. (Porijeklo analitičke filozofije) studenti se upoznaju s idejom i glavnim topikama analitičke filozofije u djelima osnivača analitičke filozofije Gottloba Fregea, Bertranda Russella, Ludwiga Wittgensteina i Rudolfa Carnapa. Ukazuje se na nužnu povezanost ove vrste filozofiranja o jezičkim svojstvima sa filozofijom matematike, sa tretiranjem iskaza kao logičke funkcije kojoj se treba odrediti istinosna vrijednost, odnosno značenje i smisao. Objašnjava se razlikovanje znaka i označenog, predmeta i funkcije, denotacije i denotiranog, određenog opisa i teorije tipova. Kroz sklop II (Pravci razvoja analitičke filozofije) studenti se upoznaju s glavnim pravcima i temeljnim filozofskim djelima unutar kojih analitička filozofija ulazi u interdisciplinarna područja mentalističke filozofije (filozofija uma), filozofije jezika, filozofije djelovanja, informacijske znanosti i artifičijelne inteligencije.		
Tematske jedinice:	Sklop 1: Porijeklo analitičke filozofije Tema 1. Uvodna odredba analitičke filozofije ----- Tema 2. Generativna simbolička kombinatorika – nededuktivni kategorički		

silogizam: tabele predikacije, atribucije, supstancijacije.
Reimundus Lullus. *Ars Generalis Ultima (Ars Magna)*, 1305.

Tema 2. Analitička simbolička kombinatorika (*Artis Meditandi seu Logica Inventiones*).

Gottfried Wilhelm Leibniza, *Dissertatio de Arte Combinatoria*,... (1666),
Anasthasius Kircher, *Ars Magna Sciendi sive Combinatorica*, 1669. *Syntaxes Artis Miabilis*.

Tema 3. Kritika jezika života u djelima Gottloba Fregea

Zahtjev za razlikovanjem broja i brojevnog oznake, znaka i označenog, smisla i značenja. Veza simboličke logike i analitičke filozofije: opća algebra i teorija skupova kao osnove simboličke logike

-----
Tema 4. Ideja o jeziku čistog mišljenja: kanonska notacija i logički calculus

Koncept pojmovne kanonske notacije. Ideja o jeziku čistog mišljenja. Logički zakoni-zakoni čistog mišljenja i zakoni pojmovnog pisma. Booleovo otkrivanje strukturalne i formalne analogije između znanosti o broju (*the Science of Number*), znanosti o logici (*the Science of Logic*) i znanosti o jeziku (*the Science of Language*). George Boole *The Laws of Thought, on which are founded the mathematical theories of logic and probabilities*, objavljenoj 1854. godine

-----
Tema 5. Ideja logičkog calculusa kao pojmovnog pisma (jezika čistog mišljenja)

Temeljne postavke Fregeovog *Begriffsschrift*: Tretiranje iskaza kao logičke funkcije (logička varijabla, predikativni dio). Transformacija suda (*die Urteil*) u stav (*die Satz*). Tretiranje svih sudova kao univerzalnih ili partikularnih i njihovo pozicioniranje u konstrukciji dokaza u odnosu na afirmaciju i negaciju. Kvantifikacija logičke funkcije. Istinsna vrijednost, predmet, značenje.

Tema 6. Jezik kao logički moguća slika svijeta (činjenica)

Temeljne ideje *Logičko-filozofskog Tractatusa* Ludwiga Wittgensteina. Znakovni jezik. Koncept činjenice, stanja stvari, stvarnosti. Jezik kao logička slika svijeta. Granice svijeta, granice mišljenja i granice jezika. Logičke funkcije kao forma izrecivog, mišljivog, logički mogućeg svijeta = stvarnosti. Stav / iskaz kao logička slika činjenice / stanja stvari.

Tema 7. Russellov koncept logičke funkcije i denotacije

Bertrand Russell: Koncept logičke funkcije u *The principles of Mathematics* (1905), *Principia Mathematica* (1910), *On Denoting*

Tema 8. Polusestrialni ispit: TEST #1

	<p>Tema 9. Logička konstrukcija svijeta teorijskog znanja od iskaza motrenja do teorijskih iskaza Analitička filozofija kao teorija konstrukcije i rekonstrukcije, odnosno kao teorija semiotičke transformacije i prevodjenja pojmova u hijerarhijama jezika od njihove dekriptivne prema čistoj sintaksi. Rudolf Carnap: <i>Der Logische Aufbau der Welt</i></p> <hr/> <p>Tema 10. Logika kao jezik znanosti. Objekt-jezik i meta-jezik u jednom modelu referencije Rudolf Carnap: <i>The logical Syntax of Language</i></p> <hr/> <p>Sklop II: Pravci razvoja analitičke filozofije Tema 11. Logičke i semantičke forme upotrebe jezika u različitim tipovima govornih činjenja John R. Searle: <i>Speech Acts</i></p> <hr/> <p>Tema 12. Logičko-lingvistička interpretacija iskaza anomalijskog kauzaliteta između fizičkih djelovanja i mentalnih stanja Donald Davidson: <i>Mental Events, Essays on Actions and Events</i></p> <hr/> <p>Tema 13. Informatičko-semiotička kombinatorika, artificijelni jezici i logičko programiranje Terry Winograd: <i>Understanding Natural Language</i> Terry Winograd, Fernando Flores - <i>Understanding computers and cognition</i></p> <hr/> <p>Tema 14. Ka pojmu post-analitičke filozofije. Richard Rorty (ed.): <i>Consequences of Pragmatism</i> (Essays: 1972-1980) Robert B. Brandom: <i>Between Saying and Doing</i></p> <hr/> <p>Tema 15. TEST #2</p> <hr/> <p>Tema 16. ZAVRŠNI PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Studiranjem predmeta Analitička filozofija - I student stiče određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o porijeklu i primjeni analitičke filozofije u sklopu oblasti filozofije 2. Zna smisao, vrijednost i upotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 3. Zna razlikovati hijerarhije i tipove diskursa, od objekat jezika do meta jezika 4. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama

- iskaza koji miješaju hijerarhije referencije i samo-referencije
5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati različite koncepte istine i istinosne vrijednosti iz relacije značenja i referencije
  6. Zna primjeniti semantičke kondicionale za konstrukciju istinosne vrijednosti iskaza
  7. Zna primjeniti strukturalne kondicionale za konstrukciju istinosne vrijednosti iskaza

Vještine

1. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtijeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...)
2. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija
3. Vješto prikuplja i analizira prikupljene podatke, vrši njihovu klasifikaciju i vrednovanje
4. Vješto koristi znanja o primjeni logike i artifičijelnih jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji i upotrebi suvremene tehnologije (u edukaciji, u analitici)
5. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju

Kompetencije

1. *Obrazovne i pedagoške kompetencije:* profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije
2. *Naučne kompetencije:* u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu
3. *Istraživačke kompetencije:* u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima
4. *Metodološke kompetencije:* samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.
5. *Analitičke kompetencije:* daje samostalne analize datih podataka i formuliра jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
6. *Informacijsko-komunikacijske kompetencije:* u oblasti primjene logike, artifičijelnog jezika i artifičijelne inteligencije posjeduje visok stupanj informacijske pismenosti i sposobnost upotrebe suvremene tehnologije (u edukaciji, u poslovanju, u analitičkim poslovima)

<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁴⁹:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2. Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3. Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4. Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5. Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu 	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1. Prisutnost	10	10%	2. Aktivnost	10	10%	3. Test 1	15	15%	4. Test 2	15	15%	5. Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1. Prisutnost	10	10%																	
2. Aktivnost	10	10%																	
3. Test 1	15	15%																	
4. Test 2	15	15%																	
5. Pismeni ispit	50	50%																	
<p>Literatura⁵⁰:</p>	<p>Obavezna :</p>																		

⁴⁹Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁵⁰Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 6 od
7

1. Ibrulj, N. *Filozofija logike*. Sarajevo.Sarajevo-Publishing,1999
2. Tugendhat, E. *Uvod u jezičkoanalitičku filozofiju*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1986
3. Frege,G. *O smislu i značenju. U: Osnove aritmetike i drugi spisi*. Zagreb: Kruzak, 2004.
4. Russell,B. *O denotaciji. Ideje 2*. Str.31-47. Beograd, 1979.
5. Wittgestein, L. *Logičko-filozofski traktat*. Sarajevo. Veselin Masleša, 1987.
6. Dummitt, Michael (1992): *The Origins of Analytic Philosophy*.
7. Glock, Hans-Johann, edit.,(1997): *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers. Reprinted 1999.
8. Martinich, A.P. and Sosa, David (2001): *Analytic Philosophy:an anthology*. Blackwell Publishers.
9. Ayer, Alfred J. (1935): *Language, Truth and Logic*. London:Penguin Books.
10. Winograd, Terry: *Understanding Natural Language*. Academic Press, 1972. Adison-Wesley Publishing Company, 1987.
11. Winograd,Terry and Flores, Fernando - *Understanding computers and cognition*
12. Rorty, Richard (ed.): *The Linguistics Turn*
13. Brandom, Robert B.: *Between Saying and Doing*

Dopunska :

1. Russell, Bertrand: *Simbolička logika (Symbolic Logic)*. In: B.Russell: *The Principles of Mathematics*. Chapter 2. Pp.10-16. First published 1903. Preveo s engleskog jezika: Nijaz Ibrulj.
2. Hilbert, David: *Aksiomatsko mišljenje (Aksiomatische Denken)* objavljen je u časopisu "Sophos", No. 2/2009, Sarajevo, Filozofski fakultet u Sarajevu, str.135-143; Prevela: Ljiljana Nikolić.
3. Carnap, Rudolf: *Filozofija i sintaksa (Philosophy and Syntax)*. In: Rudolf Carnap: *The Logical Syntax of Languages* (Chapter V, str. 277-315). Preveo: Nijaz Ibrulj.
4. Quine, Willard Van Orman: *Logička istina (The Logical Truth)*. In: W.V.O.Quine: *Philosophy of Logic*. Second Edition. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts and London, England.1986, str. 47-61. Preveo : Nijaz Ibrulj.
5. Quine, Willard Van Orman: *Bilješke o referenciji*. In: W.V.O.Quine: *From a Logical Point of View*. Harvard University Press. Second Edition, 1980. pp. 130-139. Preveo: Nijaz Ibrulj.
6. Sorell, Tom and Rogers, G.A.J., edit., (2005): *Analytic philosophy and history of philosophy*. Oxford University Press.
7. MARTINICH, A.P. and SOSA, DAVID, *Edit.(2001): Blackwell Companions to Philosophy*. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers.
8. Kenny, Anthony (2000): *Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers.
9. Midwest Studies in Philosophy Volume VI: *The Foundations of Analytic Philosophy*. Editors Peter A. French, Theodore E. Uehling, Howard K. Wettstein. University of Minnesota Press. Minneapolis, 1981.
10. Hill, Claire Ortiz (1997): *Rethinking Identity and Metaphysics. On the Foundations of Analytic Philosophy*. Yale University. New Haven and London.
11. *The Collected Works of Ludwig Wittgenstein*. Copyright © Blackwell

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 7 od
7

- Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979.
Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford
OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden,
Massachusetts 02148 USA
12. Evans, Gareth (1982): *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.
  13. Follesdal, Dagfinn: *Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ?* In: Glock, Hans-Johann: *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.
  14. Gabbay D.M., Hogger C.J., Robinson J.A. (eds.) - *Handbook of Logic in Artificial Intelligence and Logic Programming. Volume 1. Logical Foundations*-Clarendon Press (1993)
  15. McCarthy, John - *LISP 1.5 Programmer's Manual*-The MIT Press (1962)

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 303		Naziv predmeta: Teorija spoznaje (KLASIČNE TEORIJE SPOZNAJE)	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 9 Filozofija i sociologija: 6 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata Vježbe: 3 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovoga kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnoga odnosa koji nastaje u triangulaciji između čovjeka, svijeta i jezika, uvid u funkcioniranje spoznajnih sposobnosti ljudskoga bića u nižim kognitivnim aktivnostima (percepcija, memorija, pažnja) i u višim kognitivnim aktivnostima (logičkoj i lingvističkoj), uvid u semantičku i strukturalnu dimenziju znanstvenog formiranja spoznajnih uvida o sebi, o drugom i svijetu. Stoga se teorija spoznaje istražuje kao najšira i najobuhvatnija osnova ljudskog znanja uopšte unutar koje se reflektiraju i fundiraju partikularne teorije i metode različitih područja spoznavanja. Student se upoznaju s ulogom različitih filozofskih i znanstvenih disciplina sa stanovišta sadržaja spoznaje, procesa spoznavanja, intencionalnosti, rekonstrukcije spoznajnog sadržaja u teoriji i praktičkom djelovanju. U realciju se dovode i područja različite, kadkada i potpuno suprotstavljene, koncepcije ontoloških i epistemoloških pretpostavki spoznajnoga procesa kojem se u teoriji spoznaje pristupa sa stakališta problematiziranja izvora i primjene spoznatoga. Sadržaj predmeta izlaže se u 6 glavnih skupova. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Pitanje saznanja u novovjekovnoj filozofiji Racionalizam Empirizam Solipsizam Skepticizam Relativizam		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna osnovne spoznajne problem unutar novovjekovne filozofije (Descartes, Leibniz, Locke, Hume, Berkeley) i kritička sinteza empirizma i racionalizma u kontekstu Kantovog spoznajnog rješenja. 2. Zna smisao temeljnih spoznajnoteorijskih pojmova unutar racionalističke i empirističke tradicije, i Kantovo prevladavanje racionalizma i empirizma u vidu kritičke sinteze. 3. Zna razlikovati osnovno teoriskospoznajne pravce i različite načine argumetiranja implicitni u strukturi spoznajnoterijske problematike. Vještine: 1. Vješto uočava problem spoznajne teorije i otkrivanje nekozistentnosti u formiranju argumentacije. 2. Vješto primjenjuje naučeno znanje na razumjevanje diskursa savremen		

	<p>filozofske misli.</p> <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti klasične teorije spoznaje. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast klasične teorije spoznaje. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti klasične teorije spoznaje <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵¹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1182 1369 1518"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁵¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura⁵²:

Obavezna:

1. Jelena Berberović. Znanje I istina. Svjetlost, Sarajevo, 1972.
2. Jelena Berberović. Racionalnost I jezik. Srajevo, 2004.
3. Nijaz Ibrulj. Filozofija logike. Svijetlost Publishing, Sarajevo, 1999.
4. Nijaz Ibrulj. Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu. Theoria, Sarajevo, 2005.
5. R. Dekart: Rasprava o metodi, Marica Hrvatska, Zagreb, 1951.
6. Dž. Lok: Oglеди o ljudskome razumu, Naklada Breza, Zagreb, 2007.
7. Dž. Berkli: Rasprava o principima čjudskoga saznanja, Beograd, BIGZ, 1977.
8. D. Hjum: Istraživanja o ljudskom razumu, Kultura, Zagreb 1956.
9. G. Lajbni: Novi oglеди o ljudskom razumu, Vesela Masleša, Sarajevo 1986.
10. I. kant: Kritika čistoga uma, Nakladni zavod Matice Hrvatske, zagreb, 1984.
11. E. Husserl: Logička istraživanja, Naklada Breza, Zagreb, 2005.
12. B. Rasel: Ljudsko znanje, Nolit, Beograd, 1961.
13. L. Vitgenštajn: Filozofska istraživanja, Noslit, Beograd, 1960.
14. Ejer: Problem saznanja, Nolit, Beograd, 1963.

Dopunska:

1. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge. Malden, MA: Blackwell Pub., 2003.
2. Nicholas Rescher. Epistemology: an introduction to the theory of knowledge. Albany: State university of New York Press, 2003.
3. Robert Audi. Epistemology: a contemporary introduction to the theory of knowledge. New York, Routledge, 2003.
4. Charlotte Hess and Elinor Ostrom (ed.). Understanding knowledge as a commons: for theory to practice. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2007-
5. Barbara Herrnstein Smith. Scandalous knowledge: science, truth and the human. Durham, N.C.: Duke University Press, 2006.
6. Robert Hanna, Kant nad the Foundation od Analytic Philosophy- Oxford, Clarendon Press, 2001.
7. P.F. Strawson. The Boundaries od Senses. Oxford University Press, 1972.

⁵² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 304		Naziv predmeta: Historija filozofije III	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 - Studij filozofije i sociologije: 10 - Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 8 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 4 sata Vježbe 4 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertneaktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz historije filozofije III, I semestar, FIL FIL 301		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Studijem temeljnih orijentacija filozofijske misli 19. i 20. stoljeća, počevši od Kantovog zasnivanja metafizike i predstavljanja značaja njegove filozofije za kasnije filozofijske tokove, studenti trebaju steći zaokruženu sliku o zadaćama i povijesnim tendencijama filozofije u svim njenim povijesnim pravcima. Na ovaj način studenti će dobiti uvid u cjelinu filozofijske misli i kompetentno moći prepoznati najvažnije odrednice pojedinih povijesnih perioda. Studenti će kroz uvid u literaturu steći temeljna znanja o filozofijskim orijentacijama ovog periodu, prijemcima u mišljenju i povijesnim mijenama koje su odredile sadržaj filozofije ovog vremena.</p> <p>Oni će moći kompetentno razlikovati koncepte metodologije, metoda i povijesno-filozofijskih uvida, vrste filozofijskog posmatranja, te će razviti sposobnost vođenja interaktivnih rasprava i pisanja eseja koji će kompetentno izlagati temeljne sadržaje pojedinih načina tematiziranja glavnih filozofijskih pitanja u jednom vremenu. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>		
Tematske jedinice:	U drugom semestru izlaganja nastava se fokusira na razmatranje filozofije poslije Hegela i njemačkog idealizma, ali razmatranje koje ima povijesno-filozofijsku širinu cjeline nastojanja koja su izražena u filozofiji kraja devetnaestog stoljeća. Ovdje se ne radi o historijskim analizama, nego razumijevanju živog značenja povijesnosti koje filozofija ovog perioda u svojoj glavnoj tendenciji nosi sa sobom. Posebna pažnja bit će posvećena prelazu stoljeća u filozofiji i Heideggerovom zasnivanju fundamentalne ontologije, kao putu prevladavanja metafizike i kritike tradicionalnog filozofijskog mišljenja koje nije poštivalo ontološku diferenciju. Na taj način se Heidegger pojavljuje kao ključno mjesto filozofije 20. stoljeća i referentna		

	<p>odrednica prema kojoj se sagledava cjelokupna misao ovog perioda. Kraj semestra sadrži završna razmatranja o suvremenoj filozofijskoj misli i razlike između onoga što u filozofiji možemo odrediti kao tradicionalno i onoga što određujemo kao suvremeno mišljenje.</p>
Ishodi učenja:	<p><u>Znanja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji njemačkog klasičnog idealizma 2. Zna epistemološki smisao Kantovog kopernikanskog obrata 3. Zna razlikovati idealističke pozicije u okviru njemačkog klasičnog idealizma 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima njemačkih klasičnih idealista 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati doprinose i uticaj na razvoj filozofske misli filozofa njemačkog klasičnog idealizma i filozofa 19. i 20. stoljeća <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta u pogledu razumijevanja subjekt-objekt relacije 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje u polemiziranju o ateizmu, materijalizmu i ulozi iskustva u postizanju spoznaje <p><u>Kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije njemačkog klasičnog idealizma i filozofije 19. i 20. stoljeća 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast njemačkog klasičnog idealizma 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵³:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %
4.	Završni ispit	50	50 %
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja
- Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura)
- Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature
- Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja

Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.

Literatura⁵⁴:

Obavezna:

1. K. Jaspers. (1989): *Filozofija*. Sremski Karlovci : Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
2. M. Heidegger.(1985): *Bitak i vrijeme*. Zagreb: Naprijed.
3. M. Heidegger. (2000): *Šumski putevi*. Beograd: Plato.
4. H. G. Gadamer. (1978): *Istina i metoda*. Sarajevo: Veselin Masleša.
5. J. Habermas.(1988): *Filozofski diskurs moderne*. Zagreb: Globus.
6. B. Waldenfels. (1991): *U mrežama životnog svijeta*. Sarajevo: Logos.
7. M. Frank. (1994): *Kazivo i nekazivo*. Zagreb: Naklada MD
8. S. Kierkegaard. (1979):*Ili-ili*. Sarajevo: Veselin Masleša.

Dopunska: /

⁵³Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁵⁴Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 310		Naziv predmeta: Metafizika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.		
Tematske jedinice:	Kantova transcendentalna filozofija. Kantova kritika metafizike. Metafizika spoznaje i princip jedinstva u Kantovoj filozofiji. Kantova metafizika subjektiviteta. Fichteov neokantizam. Fichteova filozofija djelovanja. Schellingov princip predpojmovnosti i novo zasnivanje metafizike. Određenje prirode u Schellingovoj filozofiji. Schellingova koncepcija metafizike. Hegelovo zasnivanje fenomenologije u diskursu kritike metafizike. Hegelova kritika Kanta i ontološko ishodište metafizike. Problem sistema i metafizičkog znanja u Hegelovoj filozofiji. Schopenhauerova metafizička koncepcija svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Prevladavanje metafizičkih vrijednosti u Nietzscheovoj filozofiji. Neokantovsko redefiniranje određenja metafizike. Heideggerovo određenje filozofije i prevladavanje metafizike. Problem metafizičkog u Heideggerovoj kritici moderne. Ontologija kao ishodište metafizike. Problem egzistencije u filozofiji 20. stoljeća i kritika metafizike. Fenomenološka kritika metafizike. Metafizika i znanost. Hermeneutika i metafizika. Fenomenološko određenje životnog svijeta i kraj metafizičke slike svijeta.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o modernim metafizičkim učenjima 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u modernoj filozofiji 3. Zna razlikovati ideje transcendentalne filozofije, transcendentalnog idealizma i apsolutnog idealizma 4. Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika,		

	<p>matematika, fizika...), tj. mjesto metafizike u sistemu znanja ili filozofije</p> <p>5. Zna vrednovati značaj modernog razumijevanja metafizike i mogućnosti metafizičkog znanja za razvoj savremene filozofije</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema metafizike <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="566 1512 1378 1848"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁵⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura⁵⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Immanuel Kant. (1991): <i>Kritika moći suđenja</i>. Beograd: BIGZ. 2. F. W. J. Schelling. (1986): <i>Sistem transcendentnog idealizma</i>. Zagreb: Naprijed. 3. G.W.F.Hegel. (2003): <i>Znanost logike. I-III</i>. Zagreb: Demetra. 4. G. W. F. Hegel (1987): <i>Enciklopedija filozofijskih znanosti</i>. Sarajevo: Veselin Masleša 5. G. W. F. Hegel. (1987): <i>Fenomenologija duha</i>. Zagreb: Naprijed. 6. F. Nietzsche. (2003): <i>Radosna znanost</i>. Zagreb: Demetra. 7. F. Nietzsche. (1975) <i>Tako je govorio Zarathustra</i>. Zagreb: Mladost. 8. Martin Heidegger. (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 9. Martin Heidegger (1979): <i>Kant i problem metafizike</i>. Beograd: Mladost. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. F. W. J. Schelling. (1985): <i>O bitstvu slobode</i>. Zagreb: Cekade. 2. A. Schopenhauer. (1981): <i>Svijet kao volja i predstava</i>. Beograd: Matica srpska. 3. S. Kierkegaard. (1979): <i>Ili-ili</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 4. J. P. Sartre. (1983): <i>Biće i ništavilo</i>, Beograd: Nolit. 5. K. Jaspers (1967): <i>Filozofija egzistencije</i>. Beograd: Prosveta 6. N. Hartmann (1998): <i>Novi putevi ontologije</i>. Beograd: Plato 7. M. Frank (1994): <i>Kazivo i nekazivo: studije o njemačko-francuskoj hermeneutici i teoriji teksta</i>. Zagreb: Naklada MD: Croatia liber, 1994.

⁵⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 5

Šifra predmeta: FIL FIL 308		Naziv predmeta: ANALITIČKA FILOZOFIJA II	
Ciklus: Prvi	Godina: Treća	Semestar: Šesti	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: Obavezni predmet		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta Analitička filozofija I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj izlaganja sadržaja predmeta Analitička filozofija – II jeste da se studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o glavnim pravicima razvoja analitičke filozofije u sklopu tzv.okreta u jezik i oksfordske filozofije – bavljenje filozofskim problemima vezanim za upotrebu jezika života (prirodnih jezika). Kroz sklop I. (Holistički koncept analitičke filozofije) studenti se upoznaju sa holističkim konceptom karakteriziranja odnosa svijet, jezik i mišljenje. Pri tome se izlaže novi pristup shvatanja ovog odnosa kroz sklop pitanja zasnovanih u filozofiji logičko-lingvističkog holizma. Holistička pozicija u djelima Wittgensteina, Carnapa, Austina, Searlea, Quinea, Putnama, Davidsona, Rortya, Brandoma podrazumijeva analizu logičke strukture iskaza različitih mentalnih stanja i fizičkih djelovanja, podržajnih značenja i interpretacije, interaktivnost osjetilne periferije i logičkog središta neke teorije, neodređenost prevođenja, nedokučivost značenja, anomalijski monizam relacija i falibilizam kognitivnog subjekta. Kroz sklop II. (Postanalitička filozofija) studenti se upoznaju sa temeljnim idejama postanalitičke filozofije u djelima Richarda Rortya (etički pragmatizam) i Roberta Brandoma (analitički pragmatizam)</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Sklop I: Holistički koncept analitičke filozofije Tema 1: Uvod u tzv. oxfordsku filozofiju: analitička filozofija, filozofija jezika, filozofija uma</p> <p>-----</p> <p>Tema 2. Jezička igra kao model značenja i istine Wittgenstein, <i>Logička istraživanja</i> Wittgenstein, <i>Bemerkungen uber Philosophie des Psychologie</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 3. To say something is to do soemthing: performativi i konstativi J.L.Austin (<i>How to Do Things with Words, Truth</i>)</p> <p>-----</p> <p>Tema 4. Analitička filozofija i filozofija jezika Pet generalnih načina upotrebe jezika i pet generalnih kategorija ilokucijskih činova (tvrdnje, direktive, obavezivanja, izražavanje, deklariranje) . John R. Searle, <i>Speech Acts</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Analitička filozofija i filozofija uma u modelima govornih činova i intencionalnih djelovanja John R. Searle , <i>Expression and Meaning</i> John R. Searle, <i>Intentionality</i></p>		

	<p>-----</p> <p>Tema 6. Tri Quineove negativne teze Quine, <i>Riječ i predmet</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 7. Tema 10. Naturalizirana epistemologija, logika i jezik teorije Quine, <i>Dvije dogme empirizma</i>, Quine, <i>From a Logical Point of View</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <p>-----</p> <p>Tema 9. Davidsonova teorija značenja i istine Donald Davidson: <i>Istina i značenje</i> (Prev.N.Ibrulj)</p> <p>-----</p> <p>Tema 10. Davidsonov koncept anomalijskog monizma Donald Davidson: <i>Mental Events</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 11. Davidsonov koncept intencionalnosti i djelovanja Donald Davidson: <i>Essays on Actions and Events</i></p> <p>-----</p> <p>Sklop II: Postanalitička filozofija</p> <p>-----</p> <p>Tema 12. Pragmatički koncept postanalitičke filozofije Richard Rorty, <i>Consequences of Pragmatism</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 13. Pragmatizam i metafizički realizam kod Hilary Putnama, <i>Language, Truth, and History</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Analitički pragmatizam u djelima Roberta Brandoma (<i>Making It Explicit, Between Saying and Doing</i>)</p> <p>-----</p> <p>Tema 15. TEST #2</p> <p>-----</p> <p>Tema 16. ZAVRŠNI PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta Analitička filozofija-II student stiče određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o razvoju i primjeni holističkog koncepta analitičke filozofije 2. Zna temeljne topike holističkog koncepta analitičke filozofije i pluralističkog koncepta epistemologije 3. Zna smisao, vrijednost i upotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 4. Zna razlikovati esencijalistički i fundacionalistički koncept epistemologije od pluralističkog i pragmatičkog 5. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama iskaza koji miješaju hijerarhije referencije i samo-referencije 6. Zna primjeniti principe logičke i semantičke analize na različite vrste diskursa 7. Zna razlikovati metafizički koncept Istine i konstrukcije istinitosti

	<p>kod različite vrste iskaza, tvrdnji, propozicija,</p> <p><u>Vještine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtjeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...) 2. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija 3. Vješto otkriva esencijalističko, metafizičko, fundacionalističko stanovište u diskursu koje vodi dihotomijama, rigidnim stavovima i sukobljavanju 4. Vješto koristi stanovište antiesencijalizma, relativizma, pragmatizma, pluralizma u argumentaciji koja kao cilj ima postizanje konsenzusa 5. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / *

	<p>10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **</p> <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeak ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵⁷:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu 	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
<p>Literatura⁵⁸:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo-Publishing, 1999. 15. Ibrulj, Nijaz. <i>Usklađivanje identiteta. Istraživanja o logici i semantici nepreciznog svijeta</i>. Zagreb: Prolegomena, 2005. 1. Wittgenstein, L. <i>Filozofska istraživanja</i>. Beograd: Nolit, 1978. 2. Russell, B. <i>On Denoting</i>. In: <i>Logic and Knowledge</i>. London, 1966. 3. Strawson, <i>Analiza i metafizika</i>. Uvod u filozofiju. Zagreb: Kruzak, 1999. 4. Austin, J. L. 1962. <i>How to Do Things with Words</i>. Edited by James Urmson. Oxford: Clarendon.. 5. Dewey, <i>Logika-teorija istraživanja</i>. Nolit. Beograd, 1962. 6. John R. Searle, <i>Govorni činovi</i>. Beograd, 1999. 7. Carnap, R. <i>The Logical Syntax of Language</i>. Harcourt, Brace, New 																		

⁵⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁵⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- York, 1937.
8. Carnap, R. *Der logische Aufbau der Welt*. Berlin, 1928.
  9. Quine, W.V.O. *Riječ i predmet*. Zagreb: Kruzak, 1999.
  10. Putnam, Hilary. *Language, Truth, and History*. 1972
  11. Davidson, D. *Istraživanja o istini i interpretaciji*. Zagreb, 2000.
  12. Chomsky, N. *Gramatika i um*. Beograd: Nolit, 1972
  13. Robert B. Brandom, *Making It Explicite*. Reasoning, Representing, and Discursive Commitment, 1994, 1998. Harvard University Press Cambridge, Massachusetts London, England
  14. Follesdal, Dagfinn: *Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ?* In: Glock, Hans-Johann: *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.
  15. Davidson, Donald. *Essays on Actions and Events*. Oxford: Clarendon, 1980.
  16. Glock, H.J. ed. 1997. *The Rise of Analytic Philosophy*. Oxford: Blackwell, 1997.

Dopunska:

1. Strawson. *Individuals: An Essay in Descriptive Metaphysics*. London: Methuen, 1959.
2. Strawson, P.F. *On Referring*. In: Klemke, E.D. *Essays on Bertrand Russell*. 1970.
3. Tom Sorell and G.A.J. Rogers, edit., (2005): *Analytic philosophy and history of philosophy*. Oxford University Press.
4. Quine, W.V.O. *From a Logical Point of View*. New York: Harper and Row, 1953
5. Quine, W.V.O. *Ontological Relativity and Other Essays*, New York: Columbia University Press, 1969.
6. Putnam, Hilary. *Representation and Reality*, 1989
7. A.P. MARTINICH and DAVID SOSA, Edit. (2001): *Blackwell Companions to Philosophy*. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers.
8. Kenny, Anthony (2000): *Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers.
9. *Midwest Studies in Philosophy Volume VI The Foundations of Analytic Philosophy*. Editors Peter A. French, Theodore E. Uehling, Howard K. Wettstein. University of Minnesota Press. Minneapolis, 1981.
10. Hill, Claire Ortiz (1997): *Rethinking Identity and Metaphysics. On the Foundations of Analytic Philosophy*. Yale University. New Haven and London.
11. *The Collected Works of Ludwig Wittgenstein*. Copyright © Blackwell Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979. Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden, Massachusetts 02148 USA
12. Evans, Gareth (1982): *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranic: 1 od

3

Šifra predmeta: FIL FIL 306		Naziv predmeta: Teorija spoznaje (EPISTEMOLOGIJA)	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata Vježbe: 3 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta Teorija spoznaje (<i>Klasične teorije spoznaje</i>), FIL FIL 303		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovog kolegija jest da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa unutar pristupa kojeg pružaju konceptualna i doktrinarna utemeljenja spoznaje na području modernih znanosti. Epistemologija se kao znanstvena i filozofska disciplina, povezana s logikom (logičkim računom, fuzzy logikom, informatikom) i matematikom razlikuje od klasične teorije spoznaje kao područje teorijskog utemeljenja i praktične verifikacije isključivo kognitivnih rezultata znanosti, društvenih i prirodnih. Student na kolegiju saznaje teorijska i praktična utemeljenja znanstvenih teorija, metode provjerljivosti znanstvenih tvrdnji, paradigmi znanstvenih otkrića i njihov odnos prema istraživanjima osnova znanosti. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Filozofija nauke Bečki krug i kritika metafizike Popperov antiinduktivizam Znanstvene paradigme i razvoj znanosti Anarhizam i pluralistička racionalnost		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna karakterizaciju filozofije i njen naučni status u kontekstu kritike škole Bečkog kruga. 2. Zna smisao osnovnih problematiziranih pojmova u naučnoj filozofiji (metod, verifikacija, falsifikacija, demarkacija, pozitivizam, problem indukcije) 3. Zna osnovne razlike i različite pristupe u odnosu na naučni status filozofije. Vještine: 1. Vješto otkriva nekonzistentnosti u formiranju i izvođenju naučnih metoda. 2. Vješto primjenjuje naučena znanja na kritičku evaluaciju naučnih metoda.		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti epistemologije. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast epistemologija. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti epistemologija. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁵⁹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1122 1372 1458"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁵⁹Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Literatura⁶⁰:

Obavezna:

1. Jelena Berberović (1972): *Znanje i istina*. Sarajevo: Logos.
2. Jelena Berberović (2004): *Racionalnost i jezik*. Sarajevo: Logos.
3. Nijaz Ibrulj (2005): *Stoljeće Rearanžiranja*. Sarajevo: Theoria.
4. H. Rajhenbah (1964): *Rađanje naučne filozofije*. Beograd: Nolit.
5. Dž. Djui (1962): *Logika, teorija istraživanja*. Beograd: Nolit.
6. K. Popper (1973): *Logika naučnog otkrića*. Beograd: Nolit.
7. T. Kun (1974): *Struktura naučnih revolucija*. Beograd: Nolit.
8. P. Fajerabend (1987): *Protiv metode*. Sarajevo: Veselin Masleša.

Dopunska:

1. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge. Malden, MA: Blackwell Pub., 2003.
2. Nicholas Rescher. Epistemology: an introduction to the theory of knowledge. Albany: State University of New York Press, 2003.
3. Robert Audi. Epistemology: a contemporary introduction to the theory of knowledge. New York: Routledge, 2003.

⁶⁰Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

5

Šifra predmeta: FIL FIL 101		Naziv predmeta: UVOD U FILOZOFIJU	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 3 Filozofija i sociologija: 2 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslovzaupis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> je da studenti steknu pozitivna obrazovna znanja o glavnim problemskim skupovima, glavnim filozofskim disciplinama, glavnim filozofskim pravcima, epohama i razmeđima filozofskih teorija, kroz filozofsku terminologiju bez ekstenzivnog historijskog pristupa izlaganju povijesti filozofije. Studentima se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskoga znanja i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Pojam filozofije ovdje se određuje iz odnosa kojim mišljenje ima (3) prema historiji, (4) prema temeljnim filozofskim disciplinama kao kritička misao utemeljena na argumentaciji. Istovremeno se filozofija posmatra u (5) njenom teorijskom, praktičnom i poetičkom značenju. Predavanja otvaraju specifičan (6) pristup fundamentalnim filozofskim problemima i konceptima koji studente uvodi u strični jezik filozofije, naročito u značenjsku jedinstvenost (7) filozofijske terminologije koja je od važnosti za pojam i biće filozofije. Tumačenjem porijekla i primjene ključnih filozofskih pojmova, pitanja i datih odgovora, filozofija se pokazuje kao (8) univerzalni odnos ili svijetski dostignuti kapacitet racionalnoga pristupa u životu starih istočnih civilizacija i (9) modernih zapadnih društava koji prosvjeteljski spaja humane prakse i ideje nastale umnim sagledavanjem čovječanstva uopšte. Filozofski pristup se komparira sa (10) arhaičnim racionalitetom: teogonijskim, kosmogonijskim, mitologijskim, fiziologijskim (predsokratičkim), i pokazuje njegovo (11) pojavljivanje u dijalektičkom, logičkom, metafizičkom, silogističkom obliku koje je metodološki uređeno i osvješćeno u filozofskim teorijama i sistemima. Predavanja pokazuju da (12) filozofska tradicija nije historijski nastala gomila knjiga i sistema, nego živi razvoj kritičkog mišljenja koje pokrće, konstruira i dekonstruira svaki predmet, svaki podatak, svaku informaciju koja se opire (13) refleksivnoj prirodi ljudskog znanja i ljudske svijesti koja se razvija na različite načine kroz znanost i umjtnost, kroz teorijski, praktički i poetički odnos kojeg stvaraju čovjek, svijet i jezik.</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Tema 1. Predavanje i vježbe: Filozofija: znanost, disciplina, polje, predmet? ----- Tema 2. Predavanje i vježbe: Etimologija termina filozofija. Antičko poimanje i podjela filozofije. Osnovni filozofski pojmovi. ----- Tema 3. Predavanje i vježbe: Teogonija, mitogonija i kosmogonija naspram filozofskog racionaliteta. ----- Tema 4. Predavanje i vježbe: Distinkcija: discipline, pravci, škole i razdoblja u		

	<p>filozofiji.</p> <p>Tema 5. Predavanje i vježbe: Filozofske discipline i njihove topike.</p> <p>Tema 6. Predavanje i vježbe: Komparativni pristup u filozofiji/filozofijama. Istok i Zapad.</p> <p>Tema 7. Predavanje i vježbe: Racionalnost i argumentacija.</p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <p>Tema 9. Predavanje i vježbe: Znanje i izvjesnost.</p> <p>Tema 10. Predavanje i vježbe: Jezik filozofije i filozofija jezika</p> <p>Tema 11. Predavanje i vježbe: Pitanje i problem definicije u filozofiji. Historijsko razumijevanje pojmova.</p> <p>Tema 12. Predavanje i vježbe: Važnost historijskog razumijevanja pojmova i filozofska terminologija</p> <p>Tema 13. Predavanje i vježbe: Svjetonazor. Kultura. Kritika. Ideologija.</p> <p>Tema 14. Predavanje i vježbe: Filozofija: kriza i kritika. Naracija i metanarac</p> <p>Tema 15. Predavanje i vježbe: Racionalnost i kontingencija. Normativnost kontingencije.</p> <p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodiučnja:</p>	<p>Studiranje predmeta Uvod u filozofiju student stiče određeno znanje, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Zna pozitivne obrazovne činjenice o oblasti filozofije i njenom mjestu u sistemu ljudskog praktičkog i teorijskog znanja 7. Zna podjelu i razvoj filozofskih disciplina 8. Zna temeljna filozofska pitanja i glavne filozofske probleme u oblasti evropske filozofske misli i ne-evropskih filozofskih sistema 9. Zna glavne filozofske pravce i njihovu doktrinarnu osnovu 10. Zna glavne filozofske metode <p><u>Vještine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Vješto povezuje razvoj filozofske misli i razvoj naučne misli u kontekstu interpretacije modernih sistema ljudskog praktičkog i teorijskog djelovanja 6. Vješto se koristi konceptualnom mrežom filozofskih pojmova iz različitih disciplina 7. Vješto pronalazi model interpretacije suvremenih fenomena u području

	<p>kulturnih, humanističkih, društvenih, komunikacijskih aktivnosti</p> <p>8. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i random okruženju</p> <p><u>Kompetencije</u></p> <p>6. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije</p> <p>7. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu</p> <p>8. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima</p> <p>9. <i>Metodološke kompetencije</i>: samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.</p> <p>10. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)</p>			
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>11. Predavanja po tematskim sklopovima</p> <p>12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa</p> <p>13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova</p> <p>14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija)</p> <p>15. Seminarski rad</p> <p>16. Konsultacije</p> <p>17. Elektronske konsultacije</p> <p>18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).</p> <p>19. Individualni dopunski kontakt sati / *</p> <p>20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **</p> <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>			
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶¹:</p>	<table><tr><td>Elementi praćenja</td><td>Broj bodova</td><td>Učešće u ocjeni (%)</td></tr></table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)		

⁶¹ Strukturabodovaibodovnikriterijzasvakinastavni predmetutvrđujeorganizacionejediniceprijeopćekastudijskog dine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona

	<table><tbody><tr><td>1. Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2. Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3. Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4. Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5. Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu	1. Prisutnost	10	10%	2. Aktivnost	10	10%	3. Test 1	15	15%	4. Test 2	15	15%	5. Pismeni ispit	50	50%
1. Prisutnost	10	10%														
2. Aktivnost	10	10%														
3. Test 1	15	15%														
4. Test 2	15	15%														
5. Pismeni ispit	50	50%														
Literatura⁶²:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 18. Thodor V. Adorno (1984): Filozofskaterminologija. Uvod u filozofiju. 19. Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordskirečnik. Novi Sad, Svetovi. 20. Robert C. Solomon & Kathleen M. Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy, Wadsworth 21. Erl, VilijemDžejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta. 22. Filipović, Vladimir (1965). Filozofskiriječnik. Zagreb, Mticahrvatska. 23. Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 24. RasimMuminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishinh. Sarajevo 25. Zelić. Ivan (2006). Vodičkrozfilozofiju. Split, Verbum 26. Blackburn, Simon (2002). Pozivnamisao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM. 27. Angeles, P. A., Ed. (1992). The Harper Collins Dictionary of Philosophy. New York, Harper Perennial. 28. Kim j. and Ernest Sosa, Ed. (1999). Metaphysics: An Anthology. Blackwell Philosophy Anthologies. Oxford, Blackwell Publishers Ltd. 29. Runes. D., Ed. (1942). The Dictionary of Philosophy. New York, The Philosophical Library, Inc. 30. Leaman, Oliver (2004). An Introduction to Classical Islamic Philosophy. Cambridge. 31. Filipović, Muhamed (2005): Filozofska istraživanja: filozofija, logika, jezik. Sarajevo-Publishing. Sarajevo.															

Sarajevo

⁶²Senat visokoškolske ustanove kao ustanove od nosivijece organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebno odlukom kojom obavezno objavljuje nasvojoj internet stranici pri početku studijskog godine usklada članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 5 od
5

32. Nagel, Thomas (2002). Štosve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak.
33. Russell, Bertrand (2005). Mudrostzapada. Split, Marjantisak.
34. Russell ,Bertrand (1951): The Problems od Philosophy. Oxford University Press.

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).

<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).

<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 102		Naziv predmeta: Historija filozofije I/I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: - Jednopredmetni studij filozofije: 10 ECTS - Filozofija kao dvopredmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 10 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopredmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopredmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjeti za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku u društvu.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i „filozofskih škola“ pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnijem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratovskog perioda počevši od miletskih filozofa preko piragorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Heraklita, Empedokla i Anaksagore, do kraja „kozmoškog perioda“, odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagora i Gorgija, odustaju od kozmoloških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do povijesnog Sokrata i po čemu je njegov metod originalan i komplementaran njegovoj etici. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i sekundarnu literaturu koja se		

	njima bavi.
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna i razumije filozofske probleme u periodu od predsokratske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku. 2. Zna smisao i vrijednost predsokratske i Sokratovske filozofije. 3. Zna kritički promišljati vezu ovog povijesnog perioda i kasnije filozofije. 4. Zna uporediti i vrjednovati različite filozofske teorije u ovom povijesnom razdoblju. <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva logičku nekonzistentnost u formulisanju argumenata. 2. Vješto promišlja i raspravlja o ključnim idejama i stajalištima koja su formirale našu sliku kozmosa i čovjekovoj ulozi u svijetu. 3. Vješto primjenjuje Sokratovu majeutičku metodu na sadašnju stvarnost. <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili surađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast početka filozofije i znanosti, predsokratske i Sokratove filozofije. 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za ovaj povijesni period kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje predsokratske i Sokratove filozofije i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize predsokratske i Sokratovske filozofije. 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶³:	Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)

⁶³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

	<p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁶⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K. K. V. Tejlor ur., <i>Istorija filozofije I: od početka do Platona</i>, Plato, Beograd, 2007. 2. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i>, Naprijed, Zagreb, 1988. 3. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I: Grčka i Rim</i>, BIGZ, Beograd, 1991. 4. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987. 5. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i>, Naprijed, Zagreb 1983. 6. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>, BIGZ, Beograd, 1973. 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika</i>, Hijatus, Zenica, 2000. i <i>Sokrates i kinici</i>, Hijatus, Zenica, 2002. 8. Platon, <i>Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon</i>, BIGZ, Beograd, 1987. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića, Matica hrvatska, Zagreb 1989.

⁶⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1^a od

5

Šifra predmeta: FIL FIL 103		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (UVOD U LOGIKU)	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 10 Filozofija i sociologija: 10 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)</i> je da studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o činjenicama povezanim sa fundamentalnim konceptima znanosti logike i s njihovom aplikacijom u različitim kontekstima modeliranim u prirodnim / životnim i artificijelnim / znanstvenim jezicima. Valjane logičke forme: Pojam. Sud. Zaključak. Definicija. Dokaz. Validnost zaključivanja: Konzistencija. Koherencija. Korespondencija. Metode formiranja i ekspliciranja pojma. Studentima se istovremeno izlaže primjena logičkih metoda u znanstvenom istraživanju na području humanističkih i društvenih znanosti. Studenti dobijaju znanja o metodologiji kao znanosti o metodama znanstvenog istraživanja i kao znanstvenoj disciplini koja kritički ispituje i eksplicitno izlaže različite opće i posebne znanstvene metode. Sadržaj predmeta se izlaže u pet sklopova: (I) Logika pojmova, (II) Logika termina, (III) Logika iskaza, (IV) Logika predikata, (V) Logika, metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Sklop I: Logika pojmova. Centralne logičke topike na području ontološke logike. Principi Platonove dijalektike (dihairesis, tehne dialektike), Aristotelove analitike (syllogistike), elementarne logike (pojam, sud, zaključak, definicija, dokaz). Ovaj se dijalektički i silogistički koncept logike izlaže u interaktivnom odnosu tri teorijske osnove: (1) teorija ontološkog postava / uvjerenja (1.da jest nešto, 2.da jest nešto slučajno, 3.da jest nešto nužno / po sebi,4.da jest nešto zato što je prihvaćeno / dokazano da jest nešto drugo, 5.da jest nešto moguće), (2) teorija definicije (Šta jest nešto?): kako nastaje, od čega se sastoji, čemu služi, koje uvjete mora zadovoljiti definicija. (3) teorija dokaza (Zašto jest nešto takvo-ili takvo?): slabi (dijakritički, dijalektički, Platonov) dokaz i jaki (sillogistički, apodiktički, Aristotelov) dokaz. ----- Tema 1. Prolegomena. Logika u sistemu prirodnih i društvenih znanosti ----- Tema 2. Temeljne logičke forme i kompleksne logičke strukture ----- Tema 3. Osnovi silogistike: definicija i dokaz -----		

Tema 4. Teorija kategoričkog silogizma

Tema 5. Teorija definicije. Tipovi logičkog koncepta identiteta u iskazu

Tema 6. Teorija primjene tipova predikacije (sinonimna, homonimna, paronimna)

Sklop II: Logika termina

Srednjovjekovna matrica koju formira logika u relaciji s onto-teološkim pitanjima egzistencije i atributa. Uloga termina prema njihovoj funkciji u hipostatički orijentiranim kontekstima: daje se kroz karakteristične teorije (1) teoriju o univerzalijama, i (2) teoriju o svostvima termina-proprietates terminorum (supositio, apelatio, significatio)

Tema 7. Srednjovjekovna granulacija silogističkih figura

Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1

Tema 9. Mentalni jezik i svojstva termina. Proprietates Terminorum

Sklop III: Osnovi logike iskaza (Calculus iskaza)

Studenti se upoznaju s novom logikom koja se zasniva na simboličkom izražavanju multiplicirane logičke općenitosti (varijable), sa simboličkom reprezentacijom iskaza prirodnog jezika, sa mogućnostima računanja iskazima i iskaznim funkcijama.

Tema 10. Ideja logike kao jezika znanosti (pojmovno pismo)

Sklop IV: Osnovi logike predikata (Calculus predikata)

Studenti se upoznaju s funkcijom predikativnog dijela iskaza, s predikatskim shematima, s računanjem predikatima i njihovim ulogama na različitim mjestima relacije (jednomjesni, dvomjesni, tromjesni predikati).

Tema 11. Račun predikata i predikatskih shemata

Sklop V: Metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija

Studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja. Razlikuju se koncepti metodologije, metoda i epistemologije, vrste naučnog posmatranje, interaktivne metode razgovora, ankete, intervjua, metode mjerenja i klasifikacije te metoda eksperimenta u istraživanjima društvenih fenomena, stanja stvari i procesa.

Tema 12. Model i interpretacija deduktivne teorije

Tema 13. Kvalitativne metode istraživanja u društvenim znanostima

Tema 14. Kvantitativne metode istraživanja u društvenim znanostima

Tema 15. TEST #2

	<p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>-----</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Uvod u logiku)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja formalne deduktivne logike, srednjovjekovne logike, induktivne logike, i suvremene simboličke logike 10. Zna konstruirati pojam, sud, zaključak, dokaz i definiciju 11. Zna primjeniti figure silogizma u zaključivanju 12. Zna primjeniti tehniku pronalaska supozicija u zaključivanju i argumentaciji 13. Zna jasno i precizno formulisati i eksplicirati pojmove 14. Zna jasno i precizno koristiti različite vrste sudova u argumentaciji 15. Zna primjeniti deduktivnu metodu u argumentaciji 16. Zna primjeniti induktivnu metodu istraživanju i argumentaciji <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Vješto konstruira definiciju objekata, činjenica, fenomena, procesa, stanja stvari 9. Vješto konstruira dokazni postupak i argumanetaciji 10. Vješto otkriva pogreške u zaključivanju 11. Vješto otkriva sofizme, paralogizme i pogreške u dokazivanju 12. Vješto primjenjuje deduktivnu metodu 13. Vješto primjenjuje induktivnu metodu 14. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 8. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 9. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 10. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području biheviornalnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 11. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)

	<p>12. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje vrijednosti i univerzalnost logički valjane argumenatacije u društvenom dijalogu</p>																		
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>11. Predavanja po tematskim sklopovima 12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 15. Seminarski rad 16. Konsultacije 17. Elektronske konsultacije 18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 19. Individualni dopunski kontakt sati / * 20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **</p> <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosječna ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶⁵:</p>	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1. Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2. Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3. Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4. Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5. Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1. Prisutnost	10	10%	2. Aktivnost	10	10%	3. Test 1	15	15%	4. Test 2	15	15%	5. Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1. Prisutnost	10	10%																	
2. Aktivnost	10	10%																	
3. Test 1	15	15%																	
4. Test 2	15	15%																	
5. Pismeni ispit	50	50%																	

⁶⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura⁶⁶:

Obavezna:

12. Platon, *Parmenid*. Beograd, Bigz, 1973.
13. Aristotel. *Organon*. Beograd, Kultura, 9170.
14. Porfirije. *Isagoge*. Dijalog, Sarajevo, 2008. Prevod: Nijaz Ibrulj
15. Ernstu Tugendhat. *Uvod u jezičko-analitičku filozofiju*. Predavanja 1-7. Sarajevo
16. Nijaz Ibrulj: *Filozofija logike*. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999.
17. Milić, Vojin. *Sociološki metod*. Beograd, Nolit, 1978.
18. Tarski, Alfred. *Uvod u matematičku logiku*.
19. Ule, Andrej. *Znanost i realizam*. HFD. Zagreb, 1996.
20. Vujević, M. *Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti*, Informator, Zagreb, 1983.
21. Zaječaranović, G. *Osnovi metodologije nauke* (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973.
22. Kaplan, Abraham Jr., Wolf, Charles. *The Conduct of Inquiry. Methodology for Behavioral Science*-Transaction Publishers (1998)

Dopunska:

8. Nijaz Ibrulj. *Tipovi karakterizacije logičkog*. Sarajevo. Dijalog.
9. Nijaz Ibrulj. *Racionalna konstrukcija svijeta iz ontologije znaka*. Sarajevo. Dijalog
10. William and Marta Kneale. *Development of Logic*. London, 1978.
11. Quine, Willard Van Orman. *Methods of Logic*.
12. Creswell, John W. *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing among Five Approaches*, 2nd edition (2007)
13. Creswell, John W. *Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*-SAGE Publications, Inc (2009)
14. W. Lawrence Neuman. *Social Research Methods. Qualitative and Quantitative Approaches*-Pearson Education Limited (2013)

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

⁶⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL SOC 110	Naziv predmeta: Historija socijalnih i političkih doktrina I		
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS bodova: 2
Status: OBAVEZNI	Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 Vježbe: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente prve godine studija sa idejama poznatih mislilaca antičkog perioda koji su povijesno utjecali na formiranje socijalne i političke strukture Zapada i mišljenja uopće.		
Tematske jedinice:	Politička teorija polisa, Utjecaj sofista na oblikovanje političke teorije antičke Grčke, etičko-politički relativizam, Platonov koncept pravičnosti, Ispravno znanje vs. ispravno mnijenje, Vrline i njihov značaj za strukturu polisa i duše, filozofokratija, Aristotelov koncept države, gospodarska i politička vlast, ispravni i izopačeni oblici vladavine, Aristotelova kritika Platonove političke teorije, vrline dobrog čovjeka vs. vrline građanina, ustav i koncept građanina		
Ishodi učenja:	Znanje: teorijsko razumijevanje i kritičko reflektiranje o specifičnom kontekstu antičke političke i društvene misli. Vještine: ovladavanje temeljnim pitanjima, problemima i perspektivističkim ishodištima antičke političke misli na savremenost. Kompetencije: sposobnost kritičkog i analitičkog rezoniranja, komparativnog pristupa i povezivanja različitih teorijskih koncepata na osnovu kojih se vrši razumijevanje društvene stvarnosti i njene fenomenologije što studenta osposobljava za pedagoške i znanstvenoistraživačke aktivnosti.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe (kombinacija demonstracijske i seminarske rasprave, interaktivni i individualni pristup, metode usmenog izlaganja, dijaloška metoda i izvođenje samostalnih vježbi, metoda rada na tekstu)		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Aktivnost u nastavi		5
	Seminarski rad		5
	Domaći rad / prezentacija		10
	Prva polusemestralna provjera znanja		20
	Druga pismena provjera znanja		20
	Završni ispit		40
Literatura:	<p>Obavezna: Lukić, R. (1973): <i>Istorija političkih i pravnih teorija</i>. Beograd: Naučna knjiga. Smailagić, N. (1970): <i>Istorija političkih doktrina I</i>. Zagreb: Naprijed. Platon (1976): <i>Država</i>. Beograd: BIGZ. Ili Platon (2004): <i>Država</i>. Zagreb: Naklada Jurčić.</p> <p>Aristotel (1988): <i>Politika</i>. Zagreb: Globus.</p> <p>Dopunska Korać, V. (1990): <i>Istorija društvenih teorija</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Mićunović, D. (2010): <i>Istorija društvenih teorija I</i>. Beograd: Zavod za udžbenike. Hefe, O. (2009): <i>Aristotelova politika</i>. Beograd: Utopija.</p>		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL SOC 109		Naziv predmeta: UVOD U SOCIOLOGIJU I	
Ciklus: PRVI	Godina: PRVA	Semestar: PRVI	Broj ECTS kredita: 2
Status: OBAVEZNI PREDMET		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	NEMA		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegijuma je studente pripremiti za studij sociologije kroz posebne sociološke discipline te osposobiti ih za razumijevanje temeljnih problema nastalih u okviru klasične sociologije.		
Tematske jedinice:	Tematske jedinice koje će se realizirati na predavanjima: 1.) nasatanak i razvoj sociologije kao nauke. 2)osnivači sociologije i njihove temeljne ideje. 3)Sociološki pravci od pozitivizma do neofunkcionalizma i suvremenih interpretacija konfliktnih teorija 4) Temeljni tipovi sociološke teorije 5) Značaj empirijskih istraživanja u sociologiji i njihovi temeljni tipovi. 6) Institucionalna organizacija društva. Tematske jedinice koje će se realizirati na vježbama: 1) Sociologija i prosvjetiteljstvo - povijesna uvjetovanost ovih fenomena. 2) Sociologija A. Comtea – Kurs pozitivne filozofije i imenovanje sociologije kao znanosti. 3) Sociologija između socijalne statike i socijalne dinamike: historijski značaj posljedica ove razdiobe. 4) Sociologija E. Durkheima – odnos mikro i makrosocioloških doktrina. 5) Mehanička i organska solidarnost kao forme društvene stvarnosti. 6) sintetička recepcija Comte-Durkheimove sociologije i njihova relevancija za daljnji tok razvoja sociologije ka znanosti.		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti trebaju vladati centralnim pojmovima relevantnim za nastanak sociologije te trebaju biti osposobljeni za detaljnije analiziranje fenomena bliskih savremenim sociološkim teorijama. Vještine: Studenti trebaju biti osposobljeni za raspoznavanje osnovnih tema u sociologiji. Kompetencije: Studenti će adekvatno vladati teorijskim i empirijskim konceptima relevantnim za razumijevanje globalne i lokalne društve zbilje.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od 2

Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<p>Studenti će u toku semestra imati dvije provjere znanja i obavezu pisanja kratkog eseja na odobrenu temu. Studentima će biti omogućeno da po okončanju svojih obaveza u toku semestra dobiju pozitivnu ocjenu.</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p> <p>Završni ispit obavljat će se u formi usmenog ispita ili pisane provjere znanja. Završnom ispitu student može pristupiti po okončanju obaveza koje se od njega očekuju tokom semestra (prisustvo nastavi, izlaganje, pisani esej)</p>
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <p>1. S. Fočo. (2011) Sociologija, Svjetlost. Sarajevo. 2. A. Comte. (1989) Kurs pozitivne filozofije, Univerzitetska riječ. Nikšić 3. E. Durkheim. (1972) O podeli društvenog rada, PROSVETA. Beograd.</p> <p>Dopunska:</p> <p>1. G. Gurvitch: Savremeni poziv sociologije. Sarajevo: Veselin Masleša, 1965.</p> <p>2. G. Simmel: 'Kako je moguće društvo?'. U: Georg Zimel 1858-2008 (Hrestomatija) Novi Sad: Mediterran Publishing I Vojvodanska sociološka asocijacija, 2008. 6. R. Kalanj: Suvremenost klasične sociologije. Zagreb: Politička kultura, 2005.</p> <p>3. Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B. S.: Rječnik sociologije. Zagreb: Jesenski i Turk, 2008.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 i od
1

Šifra predmeta: FIL SOC 111		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA KOMUNIKACIJE I	
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: I	Broj ECTS bodova: 2
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 1 sat predavanja, 1 sat vježbi	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa glavnim topikama komunikoloških istraživanja te sa metodama i spoznajnim oblicima koji nastaju u procesu društvenog komuniciranja. Studenti dobijaju uvid u istraživanje društvene funkcije i biti komunikacije te o njoj povezanosti sa ambijentom inteligentnog prostora kojeg pružaju savremene informacijske i komunikacijske tehnologije kao i sa objašnjenjem vizualnih i mentalnih transformacija i interpretacije komunikacijskog signala.		
Tematske jedinice:	Sklop 1: metodologija komunikoloških istraživanja: ukazati na spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Izlaganje aktualnih problema relevantnih za empirijska istraživanja. Sklop 2: teorije komuniciranja: diferenciranje komunikacije prema kontekstima i prema nivoima, te sa Craigovom klasifikacijom komunikoloških tradicija i teorija (retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne). Sklop 3: psihologija komuniciranja: komuniciranje kao cjelovita simbolsko/informacijska aktivnost koja uključuje analizu verbalnih i neverbalnih formi komuniciranja i analiza psihosocijalnog konteksta komuniciranja. Sklop 4: osnove vizualne komunikacije: eksplikacija koncepata morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija.		
Ishodi učenja:	Ishodi učenja su usmereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu celinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Prezentacije i interpretacija literature kroz predavanja i vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 i od

2

Šifra predmeta: FIL GRK 181	Naziv predmeta: Osnove grčkog jezika I		
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: 1	Broj ECTS bodova: 2
Status: obvezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati grčko pismo i glasovni sustav grčkog jezika, svladati morfologiju imenskih oblika te osnove konjugacijskog sustava (vremena i načini prezentske osnove), morfološki analizirati i prevesti na materinji jezik odabrane grčke tekstove te pritom ukazati na osnovne sintaktičke pojavnice u njima. Razviti i proširiti grčki vokabular. Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog i konjugacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.		
Tematske jedinice:	Grčki alfabet, fonologija, pravila pisanja, čitanja i izgovaranja, spirantno <i>h</i> , O-deklinacija, oblici glagola BITI. KONJUGACIJA: ind. prez. aktivnog, imperativ i infinitiv. A-deklinacija, pridjevi o-deklinacije i a- deklinacije, mediopasiv, augmetn, imperf. aktivni i MP, zamjenica <i>autos</i> . Studenti trebaju svladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih oblika pojedinih deklinacija.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti pravila o pisanju, čitanju i naglašavanju grčkih riječi • prepoznati morfološke oblike deklinacijskog i konjugacijskog sustava prema osnovi i nastavku • morfološki i sintaktički analizirati tekst na grčkome jeziku • prevesti grčki tekst na materinji jezik • prepoznati i opisati specifične kontekstualne, sadržajne i jezične osobine zadanih tekstova • proširiti i razviti upotrebu grčkog vokabulara		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, PowerPoint prezentacija, pisanje, diskusija, čitanje i rad na tekstu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ⁶⁷ :	Kontinuirana provjera znanja (pismene provjere znanja gramatike i vokabulara, izrada zadaća); ocjenjivanje aktivnosti; usmeni ispit na kraju semestra.		

⁶⁷ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od 2

Literatura⁶⁸:

Obvezna:

- Martinić-Jerčić, Z. – Matković, D., *Prometej*: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003;
- Musić, A. – Majnarić, N., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 141996;

Dopunska:

- Dukat, Z., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb (bilo koje izdanje);
- Sabadoš, Dionizije; Sironić, Milivoj; Zmajlović, Zvonimir. *Grčka vježbenica*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Senc, S., *Grčko-hrvatski rječnik*, Naprijed, Zagreb (višekratno pretiskivano).

⁶⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

3

Šifra predmeta: FIL FIL 105		Naziv predmeta: Historija filozofije I/2	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 10 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	položen ispit iz <i>Historije filozofije I/1</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od "sokratovskih škola", preko Platona i Aristotela, do kraja antike.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti razmatranjem "sokratovskih škola", pri čemu će se obratiti pažnja na sličnosti i razlike sa Sokratovom filozofijom. Najveći dio vremena u ovom semestru biće posvećeno Platonu i Aristotelu. Detaljnije će se govoriti o njihovom doprinosu u različitim oblastima filozofije (u epistemologiji, metafizici, etici, psihologiji itd.). Više pažnje u razdoblju helenističko-rimske filozofije biće povećano stoicizmu, skepticizmu i epikurejstvu, i na kraju semestra neoplatonizmu.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna temeljne činjenice u periodu od sokratovskih škola do neoplatonizma. 2. Zna smisao i vrijednost postsokratovske filozofije zaključno sa neoplatonizmom. 3. Zna razlikovati različite filozofske škole u ovom povijesnom periodu. 4. Zna kritički promišljati vezu filozofije ovog povijesnog perioda sa kasnijom filozofijom. 5. Zna uporediti i vrjednovati različite filozofske teorije u ovom povijesnom razdoblju. Vještine: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva i prepoznaje logičku nekonzistentnost u formulisanju argumenata.		

	<p>2. Vješto primjenjuje znanja iz ovog povijesnog perioda na sadašnjost.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast postsokratske filozofije zaključno sa neoplatonizmom.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za ovaj povijesni period kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje vezanih za sokratovske škole, Platona, Aristotela, stoicizam, skepticizam, epikurejstvo i neoplatonizam, te može objavljivati rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize navednih filozofijskih teorija vezanih za ovo povijesno razdoblje.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁶⁹:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Seminarski rad: 20% (20 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja</p>
Literatura⁷⁰:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W. Windelband (1978): <i>Povijest filozofije I</i>. Zagreb: Naprijed. 2. F. Koplston (1988): <i>Istorija filozofije I</i>. Beograd: BIGZ. 3. M. N. Đurić (1987): <i>Istorija helenske etike</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 4. Diogen Laertije (1973): <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>. Beograd: BIGZ 5. Platon, <i>Fedon; Država; Timej</i> (izdanje po izboru) 6. Aristotel (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 7. D. Marić (2002) <i>Sokrates i kinici</i>. Zenica: Hijatus. 8. P. Gregorić i F. Grgić (eds.) (2003), <i>Aristotelova Metafizika</i>, samo prva dva teksta, str. 33- 93. Zagreb: Kruzak.

⁶⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od 3

9. P. Gregorić i F. Grgić, M. Hudoletnjak Grgić (eds.) (2005): *Helenistička filozofija*, samo prvo poglavlje, str. 1-29., Zagreb: Kruzak.
10. K. K. V. Tejlor ur., *Istorija filozofije I: od početka do Platona*, Plato, Beograd, 2007.
11. D. Ferli, ur., *Istorija filozofije II: od Aristotela do Avgustina*, Plato, Beograd, 2007.

Dopunska:

1. *Filozofijski riječnik* u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

5

Šifra predmeta: FIL FIL 106	Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (SIMBOLIČKA LOGIKA)		
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Drugi (II.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 10 Filozofija i sociologija: 10 Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I</i> (Uvod u logiku), FIL FIL 103		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I</i> (<i>Simbolička logika</i>) jeste da studenti steknu pozitivna znanja o obrazovnim činjenicama (fundamentalnim učenjima) i aplikativnim mogućnostima vezanim uz suvremenu simboličku logiku, prije svega logike iskaza i logike predikata. Studiranje centralnih topika simboličke logike treba da studentima omogući razumijevanje općih zakona i deriviranih pravila pravilnog zaključivanja primjenom formalnih simboličkih konstrukcija. Istovremeno kroz predmet studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije naučnih istraživanja društvenih fenomena. Navode se ideje glavnih metodoloških projekata u 19. i 20. stoljeću.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Sklop I: Simbolička logika: Logika iskaza Tema 1. Cantorova teorija skupova i moderna logika ----- Tema 2. Aritmetička analiza logike. Koncept logičke funkcije i njenog proširenja ----- Tema 3. Logička analiza matematike (aritmetike). ----- Tema 4. Teorija iskaza kao (nezasićene) funkcije ----- Sklop II: Simbolička logika: Logika predikata Tema 5. Koncept predikativnog dijela iskaza ----- Tema 6. Opća teorija kvantifikacije –objktne klase / varijable Quineova kritika teorije skupova i objektno vezane varijable ----- Tema 7. Opća teorija kvantifikacije – virtualne klase / varijable Quineova teorija virtualnih klasa i substitutivno vezane varijable ----- Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1 -----		

	<p>Sklop III: Simbolička logika: Modalna (semantička) logika</p> <p>Tema 9. Principi i tehnike modalne logika</p> <hr/> <p>Sklop VI: Matematska logika</p> <p>Tema 10. Logika klasa i Logika relacija</p> <hr/> <p>Tema 11. Principi fuzzy logike i neklasičnih logika</p> <hr/> <p>Sklop V: Metodologija društvenih znanosti</p> <p>Tema 12. Glavne karakteristike “pozitivnog duha” i u djelu Ogista Konta</p> <hr/> <p>Tema 13. Definicija društva prema učenju Džona Stjuarta Mila</p> <hr/> <p>Tema 14. Definicija društva prema Emilu Dirkhemu.</p> <hr/> <p>Tema 15. Glavni problemi društvenih nauka po Maksu Veberu. Definicija “Idealnog tipa”</p> <hr/> <p>TEST #2</p> <hr/> <p>16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <hr/> <p>17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Simbolička logika)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja simboličke i matematičke logike 11. Zna prevesti i transformirati iskaze prirodnog jezika u kanonsku simboličku notaciju 12. Zna ustanoviti istinosnu vrijednost iskaza čija istinitost zavisi od njihove logičke strukture 13. Zna konstruirati jasan i precizan, koherentan i konzistentan naučni dokaz ta skup tvrdnji, iskaza, propozicija 14. Zna kritički i argumentovano promišljati verbalne i neverbalne konstrukcije različitih vrstama diskursa 15. Zna obraditi nejasnu i nepreciznu informaciju 16. Zna analizirati kompleksne društvene fenomene koji imaju logičku strukturu 17. Zna osnove primjene logike u logičkom programiranju 18. Zna primijeniti metodu projektivne semantike društvenih relacija u interpretaciji datih društvenih fenomena i u predviđanju nastanka njihovih mogućih konsekvenci <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Vješto vrši simboličku reprezentaciju kognitivnih sadržaja 10. Vješto otkriva logičku strukturu kognitivnih sadržaja i konstruira

	<p>njihovu pojmovnu strukturu</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Vješto konstruira naučni dokaz I izvodi kompleksnu vrstu argumentacije 12. Vješto otkriva nekonzistenciju, nekoherenciju i odsustvo korespondencije u iskazima i dokazima 13. Vješto vrši pobijanje suprotnih teza u dijalogu 14. Vješto koristi znanja o primjeni simboličke logike i artifičijelnih jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji i upotrebi suvremene tehnologije (u edukaciji, u analitici) 15. Vješto primjenjuje različita metodološka stanovišta u naučnoistraživačkom radu 16. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 8. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 9. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 10. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 11. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 12. <i>Informacijsko-komunikacijske kompetencije:</i> u oblasti primjene logike, artifičijelnog jezika i artifičijelne inteligencije posjeduje visok stupanj informacijske pismenosti i sposobnost upotrebe suvremene tehnologije (u edukaciji, u poslovanju, u analitičkim projektima)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Predavanja po tematskim sklopovima 12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 15. SeminarSKI rad 16. Konsultacije 17. Elektronske konsultacije 18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 19. Individualni dopunski kontakt sati / * 20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i</p>

	<p>interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷¹:</p>	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
<p>Literatura⁷²:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Ibrulj, Nijaz: Filozofija logike. Srajevo: Sarajevo Publishing, 1999. 13. Wittgenstein, Ludwig. Tractatus Logico-Philosophicus. Sarajevo, 1961. 14. Frege, Gottlob. Osnove aritmetike i drugi spisi. Zagreb, Kruzak, 1999. 15. Frege, Gottlob. Begriffsschrift und andere Aufsätze. 2. Auflage, Georg Olms, Hildesheim, 1964. 16. Tarski, Alfred. Uvod u matemat. Logiku I metodologiju matematike. Beograd, 1973. 17. Winograd, Terry: <i>Understanding Natural Language</i>. Academic Press, 1972. 18. Winograd, Terry and Flores, Fernando - <i>Understanding computers and cognition</i>. Adison-Wesley Publishing Company, 1987. 19. Milić, Vojin. Sociološki metod. Beograd, Nolit, 1978. 20. A. Ule. Znanost i realizam. HFD. Zagreb, 1996. 21. Vijević, M. Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti,																		

⁷¹Strukturabodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje se organizacione jedinice pri početku studijskog godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷²Senat visokoškolske ustanove kao ustanove osnovne organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebno odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici pri početku studijskog godine u skladu sa članom 56. st.3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Informator, Zagreb, 1983.

22. Zaječaranović, G. Osnovi metodologije nauke (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973.

Dopunska:

12. Russell, Bertrand. The Principles of Mathematics. London, 1905.
13. Quine, Willard Van Orman. Methods of Logic.
14. Boole, George. The Laws of Thought. Dover Publications, 1780.
15. Heijenoort, Jean Van (ed.). From Frege to Godel. A Source Book in Mathematical Logic, 1879 – 1931. Cambridge. Harvard University Press. 1976.
16. Tarski, Alfred. The Concept of Truth in Formalized Languages. In: Tarski, A. Logic, Semantics, Metamathematics. Oxford Univ. Press, London, 1956.
17. Quine, Willard Van Orman. Set Theory and Its Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1963.
18. Bochenski, J. M. Formale Logik. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978.
19. Boolos, George. Logic. Logic. Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1999.
20. Zadeh, Lotfy. Fuzzy Sets and their Application to Cognitive and Decision. Processes. New York. Academic Press, 1976.
21. Gabbay D.M., Hogger C.J., Robinson J.A. (eds.) - Handbook of Logic in Artificial Intelligence and Logic Programming. Volume 1_ Logical Foundations-Clarendon Press (1993)
22. McCarthy, John - LISP 1.5 Programmer's Manual-The MIT Press (1962)

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL SOC.112		Naziv predmeta: UVOD U SOCIOLOGIJU II	
Ciklus: PRVI	Godina: PRVA	Semestar: DRUGI	Broj ECTS kredita: 3
Status: OBAVEZNI	Ukupan broj sati: 4 PREDAVANJA: 2 VJEŽBE: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	POLOŽEN ISPIT IZ PREDMETA OPĆA SOCIOLOGIJA I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj kolegija je studente upoznati sa «razvijenijim» temama u klasičnoj sociologiji i njihovom značaju za suvremenu sociologiju. Cilj kolegija jeste u tendenciji da se shvati prelaz iz tradicionalnog «industrijskog» društva u suvremeno «fluidno» ili društvo «druge modernosti».		
Tematske jedinice:	Tematske jedinice u predavanjima: 1) Moć i vlast kao sociološke kategorije. 2) Društvene grupe, njihova funkcija i organizacija u tradicionalnim i savremenim društvima. 3) Društveni pokreti i vrste društvenih sukoba. 4) Religija i Društvo 5) Kultura kao sociološka kategorija. 6) Tranzicija i globalizacija kao sociološki problemi Tematske jedinice u vježbama: 1) Sociologija Maxa Webera – historijski kontekst i značaj, 2) Problem društvenog djelovanja u sociologiji Maxa Webera. 3) Birokratizacija sfera društvenog svijeta, 4) Protestantska etika i duh kapitalizma. 5) Strukturalni funkcionalizam Talcota Parsonsa i povijesni značaj ovog projekta. 6) Šta smo naučili iz klasične sociologije i "što je pošlo krivo"?		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će vladati znanjima iz klasične sociologije zasnovane na postavkama i premisama mikrosociologije kao platformama za epistemološku hermeneutiku suvremenih tendencija u sociologiji. Vještine: Studenti će biti osposobljeni za adekvatno i pravilno raspoznavanje uloga u svijetu modernih društvenih institucija koje su relevantne za održavanje društvene ravnoteže u suvremenom svijetu. Kompetencije: Studenti će biti kompetentni uopćeno govoriti o fenomenima kao što su: kultura, politika, religija, tranzicija, globalizacija, društvene grupe itd.		
Metode izvođenja nastave:	PREDAVANJA I VJEŽBE KROZ FORMU KLASIČNIH PREDAVANJA, DIJALOŠKE RASPRAVE I ANALIZA SADRŽAJA.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Studenti će u toku semestra imati dvije provjere znanja i obavezu pisanja kratkog eseja na odobrenu temu. Studentima će biti omogućeno da po okončanju svojih obaveza u toku semestra dobiju pozitivnu ocjenu. a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
5

	Završni ispit obavljaće se u formi usmenog ispita ili pisane provjere znanja. Završnom ispitu student može pristupiti po okončanju obaveza koje se od njega očekuju tokom semestra (prisustvo nastavi, izlaganje, pisani esej)
Literatura:	Obavezna: Salih Fočo: <i>Sociologija</i> Max Weber: <i>Privreda i Društvo</i> Max Weber: <i>Protestantska etika i duh kapitalizma</i> Max Weber: <i>Metodologija društvenih nauka</i> Talkot Parsons: <i>Društveni sistem</i>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1. od

2

Šifra predmeta: FIL SOC 113	Naziv predmeta: Historija socijalnih i političkih doktrina II		
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS bodova: 3
Status: OBAVEZNI	Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 Vježbe: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente prve godine studija sa idejama poznatih mislilaca srednjovjekovnog perioda koji su povijesno utjecali na formiranje socijalne i političke strukture Zapada i mišljenja uopće.		
Tematske jedinice:	Opće karakteristike srednjovjekovne društvene i političke misli (socio-političke i socio-kulturne pretpostavke geneze srednjovjekovnih političkih teorija), Augustinovo razumijevanje povijesti, Augustinove refleksije o političkom u djelu O božijoj državi, arapska i jevrejska srednjovjekovna misao, Haldunovo razumijevanje države, skolastika i njen utjecaj na političko, Akvinski-specifičan kontekst razvoja teorije o državi i vlasti, Prirodni zakon kao doktrina Tome Akvinskog, politička priroda čovjeka, opseg i granice političkog djelovanja. Marsilije Padovanski. Renesansa kao geneza modernog političkog mišljenja : Machiavellijevo shvatanje društvene konstrukcije i eliminacija antičkog shvatanja političkog. Vladar kao objektivacija instrumentalnih vrlina i Fortuna kao potencijal razvoja republikanizma, Moreovo shvatanje socijalnih reformi engleskog apsolutizma, luteranizam-prutoreformacija-kalvinizam, moderne političke teorije u teorijama prirodnog prava,		
Ishodi učenja:	Znanje: teorijsko razumijevanje i kritičko reflektiranje o specifičnom kontekstu srednjovjekovne političke i društvene misli. Vještine: ovladavanje temeljnim pitanjima, problemima i perspektivističkim ishodištima srednjovjekovne političke misli na savremenost Kompetencije: sposobnost kritičkog i analitičkog rezoniranja, komparativnog pristupa i povezivanja različitih teorijskih koncepata na osnovu kojih se vrši razumijevanje društvene stvarnosti i njene fenomenologije što studenta osposobljava za pedagoške i znanstvenoistraživačke aktivnosti.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe (kombinacija demonstracijske i seminarske rasprave, interaktivni i individualni pristup, metode usmenog izlaganja, dijaloška metoda i izvođenje samostalnih vježbi, metoda rada na tekstu)		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Aktivnost u nastavi		5
	Seminarski rad		5
	Domaći rad / prezentacija		10
	Prva polusestrialna provjera znanja		20
	Druga pismena provjera znanja		20
	Završni ispit		40
Literatura:	Obavezna: Augustin, A.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od

2

O državi Božjoj (odabrana poglavlja). Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

Akvinski Država. Zagreb: Globus.

Ibn Haldun Muqaddima. Sarajevo: Veselin Masleša.

More. T. Utopija

Campanella, T. Grad Sunca

Machiavelli, N. Vlada

Grubiša, D. Politička misao talijanske renesanse

Smailagić, N. Istorija političkih doktrina I. Zagreb: Naprijed.

Dopunska:

Mićunović, D. Istorija društvenih teorija I. Beograd: Zavod za udžbenike.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1. od 1

Šifra predmeta: FIL SOC 114		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA KOMUNIKACIJE II	
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS bodova: 2
Status: obavezni		Ukupan broj sati: 1 sat predavanja, 1 sat vježbi	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente sa glavnim topikama komunikoloških istraživanja te sa metodama i spoznajnim oblicima koji nastaju u procesu društvenog komuniciranja. Studenti dobijaju uvid u istraživanje društvene funkcije i biti komunikacije te o njoj povezanosti sa ambijentom inteligentnog prostora kojeg pružaju savremene informacijske i komunikacijske tehnologije kao i sa objašnjenjem vizualnih i mentalnih transformacija i interpretacije komunikacijskog signala.		
Tematske jedinice:	Kroz sklop 5 (Komuniciranje i nove tehnologije) daje se povijesni pregled razvoja komunikacijskih tehnologija i upoznaje studente sa teorijama računarskog posredovanja komuniciranja. Kroz sklop 6 (Teorije informacijskog društva) student se upoznaju bliže sa ulogom informacijske i komunikacijske tehnologije u tzv. "informacijskom društvu" u kojem nove tehnologije stvaraju ambijent inteligentnog prostora, ispunjavaju sve sektore društvene ontologije ("sve sfere društvenog života") od političkog i ekonomskog do kulturnog i socijalnog. Aspekti: (a) informacijsko djelovanje u informacijskom društvu (homo informaticus, kritike tehnološkog determinizma, konvergencija masovnih medija i digitalnih tehnologija); (b) politički, ekonomski i kulturni dometi elektronskih mreža (elektronska demokracija, elektronska tehnokracija, "tehnofix" i "kulturni kapital"); (c) društvene posljedice kompjuterskog posredovanja komuniciranja (nacionalni i internacionalna socijalizacija, komparativno iskustvo i komparativna svijest, programibilna supstancija, konstrukcija virtualnog identiteta). Kroz Sklop 7 (Političko komuniciranje) dovodi se društvena komunikacija u vezu sa političkom ontologijom, individualnom i javnom. Posmatraju se načini i sredstva komuniciranja na intersubjektivnoj ravni, u skupinama i agregatima.		
Ishodi učenja:	Ishodi učenja su usmereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu celinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
2

Metode izvođenja nastave:	Prezentacije i interpretacija literature kroz predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <p>Terranova T., (2004), <i>Network Culture, Politics for the Information Age</i>, Pluto Press.</p> <p>Allison C. (2007) <i>Sociology in the Age of the Internet</i>, McGraw-Hill Education.</p> <p>Virilio, P. (2000). <i>Informatička bomba</i>. Novi Sad: Svetovi.</p> <p>Stigler, B. (2016), <i>Studije digitalnog: organologija znanja kognitivne tehnologije</i>, Beograd, FMK.</p> <p>Hall Stuart, (2003) <i>Representations: Cultural representations and signifying practices</i>, Sage publications, London.</p> <p>Postman, N. (1993). <i>Technopoly: The Surrender of Culture to Technology</i>. New York: Vintage Books</p> <p>Dopunska:</p> <p>Dreyfus, H.L.,(2009) <i>On the internet</i>, New York, Routledge.</p> <p>Latour, Bruno, (1991) "Technology is Society Made Durable", u <i>J. Law (ur.), A Sociology of Monsters</i>, London: Routledge</p> <p>Latour, B.,(2007), <i>Nikada nismo bili moderni - ogled iz simetrične antropologije</i>, Zagreb, Arkzin</p> <p>Deacon, D., Pickering, M.,Golding, P., Murdock, G. <i>Researching Communications: A Practical Guide to Methods in Media and Cultural Analysis</i>. London, Arnold, 1999.</p> <p>Miller, K. <i>Communication Theories. Perspectives, Processes and Context</i>. Boston, McGraw Hill, 2002.</p> <p>Trenholm S., Jensen A. <i>Interpersonal Communication</i>. Belmont, London, Wadsworth Pbl.Co., 2000.</p> <p>Frutiger, A. <i>Signs and Symbols: Their Design and Meaning</i>. Studio Editions, London, 1989.</p> <p>Kress, G. and T. Vanleeuwen. <i>Reading Images: The Grammar of Visual Design</i>. Routledge, London, 1996.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL GRK 182	Naziv predmeta: Osnove grčkog jezika II		
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: 2	Broj ECTS bodova: 2
Status: obavezan	Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema. Za polaganje ovog predmeta potrebno je položiti <i>Osnove grčkog jezika I</i> .		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog konjugacijskog i deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.		
Tematske jedinice:	Nastavlja se s tumačenjem i uvježbavanjem morfologije nominalnih tvorbi u grčkom jeziku: deklinacija i upotreba zamjenica i brojeva. Morfološke kategorije grčkog glagola; Uvježbava se korektno čitanje i pisanje grčkih riječi i prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. U prevodenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak na određivanju oblika pojedinih glagolskih osnova. Teme: Uvod u III. deklinaciju, guturalne i labijalne osnove s osobitostima, dentalne osnove i osobitosti, <i>verba contracta</i> , osnove na <i>-nt</i> , particip prezenta, imenice i pridjevi osnova na <i>-n</i> , pridjevi s osobitom deklinacijom.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti pravila o pisanju, čitanju i naglašavanju grčkih riječi • prepoznati morfološke oblike deklinacijskog i konjugacijskog sustava prema osnovi i nastavku • morfološki i sintaktički analizirati tekst na grčkome jeziku • prevesti grčki tekst na materinji jezik • prepoznati i opisati specifične kontekstualne, sadržajne i jezične osobine zadanih tekstova • proširiti i razviti upotrebu grčkog vokabulara		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, PowerPoint prezentacija, pisanje, diskusija, čitanje i rad na tekstu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ⁷³ :	Kontinuirana provjera znanja (pismene provjere znanja gramatike i vokabulara, izrada zadaća); ocjenjivanje aktivnosti; usmeni ispit na kraju semestra.		
Literatura ⁷⁴ :	Obvezna: <ul style="list-style-type: none"> • Martinić-Jerčić, Z. – Matković, D., <i>Prometej</i>: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003;		

⁷³ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁷⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
2

- Musić, A. – Majnarić, N., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1996;

Dopunska:

- Dukat, Z., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb (bilo koje izdanje);
- Sabadoš, Dionizije; Sironić, Milivoj; Zmajlović, Zvonimir. *Grčka vježbenica*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Senc, S., *Grčko-hrvatski rječnik*, Naprijed, Zagreb (višekratno pretiskivano).

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 201		Naziv predmeta: Historija filozofije II/1	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 6 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 6 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> i <i>Historija filozofije I/2</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnijim filozofskim problemima srednjeg vijeka, humanizma, renesanse, te novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja.		
Tematske jedinice:	Predavanja iz srednjovjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzalija. Objasniće se opći povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockea.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o srednjovjekovnoj, renesansnoj, novovjekovnoj empirističkoj i racionalističkoj filozofiji. 2. Zna smisao filozofskih problema srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te novovjekovnog empirizma i racionalizma. 3. Zna prepoznati filozofski utjecaj srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te empirizma i racionalizma na kasniju filozofiju. 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima novovjekovnih filozofa. 5. Zna promišljati i vrijednovati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju. <u>Vještine:</u> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta srednjovjekovne, renesansne i novovjekovne filozofije 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki iz ovog povijesnog perioda		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije srednjeg vijeka, renesanse i novog vijeka. 2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije srednjeg vijeka, renesanse i novog vijeka. 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷⁵:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁷⁶:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Dž. Marenbon ur. (2006): <i>Istorija filozofije: Srednjovekovna filozofija</i>. Beograd: Plato. 15. Dž. H. R. Parkinson ur. (2007): <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam sedamnaestog veka</i>. Beograd: Plato. 16. S. Braun ur., (2008): <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i>. Beograd: Plato. 17. F. Koplston. (1989): <i>Istorija filozofije II: Srednjevekovna filozofija</i>. Beograd: BIGZ. 18. B. Petronijević, <i>Istorija novije filozofije</i> 19. V. Filipović (1983): <i>Filozofija renesanse</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske B. Petronijević. (1989): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Nolit. 20. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 21. T. Akvinski. (1976): <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 22. F. Bacon. (1964): <i>Novi organon</i>. Zagreb: Naprijed. 23. R. Descartes (1951): <i>Rasprava o metodi</i>. Zagreb: Matica hrvatska. 24. R. Descartes. (1993): <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. Zagreb: Demetra.

⁷⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3!

25. J. Locke. (2007): *Ogled o ljudskom razumu*. Zagreb: Naklada Breza.

Dopunska:

2. *Filozofijski riječnik* u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 / od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 211		Naziv predmeta: Historija istočnih filozofija I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)/Druga (II)	Semestar: Prvi (I)/Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 6, FIL i DR 3, Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata (FIL, FIL I SOC), Fil i dr. 2 sata, Vježbe: 0 Seminar: 3 sata (FIL, FIL I SOC), Fil i dr. 1 sat Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje "europocentrističkog" gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije - komparativistički pristup u prikazu indijske, kineske i japanske filozofije). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu s opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Edward Saidov <i>Orijentalizam</i> i različitost kategorijalnih struktura istočnjačkog modela mišljenja Osnove indo-iranskog pogleda na svijet Vede i Avesta te razvoj <i>mazda-yasne</i> (Zaratuštrinog kulta mudrosti) Upanišadi Filozofija Upanišada i povijesni pregled <i>Bhagavad-gītā</i> i njen značaj za indijsku misao Indijski heterodokсни sustavi (indijski materijalizam, đainizam, buddhizam i buddhističke škole) Šest ortodoksnih sustava: <i>Nyāya</i> i <i>Vaišeṣikam</i> (logika i filozofija prirode), <i>Sāṃkhya</i> i <i>Yoga</i> (antropologija i praktična filozofija), <i>Pūrva</i> i <i>Uttara mīmāṃsā</i> (<i>Vedānta</i>) - egzegetska analiza vedskih tekstova i metafizika. Suvremeni trendovi u indijskoj filozofiji Polusemestralna provjera znanja studenata Kineska filozofija Opća obilježja i povijesni uvod Taoizam i Konfucijanizam (Lao-ce, Čuang-ce i Kung Fu-ce) Kasniji razvoj Lao-ceove i Konfucijeve nauke Yin i Yang, filozofija prirode Onto-hermenutička interpretacija kineske filozofije dvadesetog stoljeća Japanska filozofija		

	Opća obilježja Haiku poezija Šintoizam Zen-buddhizam Moderni europski utjecaji i nastanak filozofske škole iz Kyota Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
Ishodi učenja:	Znanje: zna osnove indijske, kineske i japanske filozofije, tj. glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije – komparativistička dimenzija istraživanja indijske, kineske i japanske filozofije). Vještine: vješto prepoznaje indo-iranski, kineski i japanski pogled na svijet i njihove raznolike filozofske tradicije, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama. Kompetencije: Ovaj kolegij (HIF 1) je uveden prije skoro pola stoljeća pod tadašnjim nazivom <i>Filozofija istočnih naroda</i> , a sa ciljem sticanja kompetencija u praćenju trendova u našem regionu i svijetu u pogledu proučavanja filozofskih prinosa Istoka na osnovnom studiju, te njihovog komparativnog proučavanja na II I III ciklusu (indijska, kineska i japanska filozofska tradicija).
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i seminari
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷⁷:	Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusestrialni pismeni 25 %, završni semestralni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.
Literatura⁷⁸:	Obavezna: 6. Nevad Kahteran & Bo Mou (eds), <i>Nove granice kineske filozofije</i> , El-Kalem, Sarajevo, 2018.; 7. Nevad Kahteran & James W. Heisig (eds), <i>Nove granice japanske filozofije</i> , Šahinpašić & Nanzan, Sarajevo, 2009; 8. Čedomil Veljačić, <i>Razmeđa azijskih filozofija</i> , tom I i II, Sveučilišna naklada "Liber", Zagreb, 1978.; 9. James W. Heisig, <i>Filozofi ništavila: esej o Kyoto školi</i> , Kult B, Sarajevo, 2007.; 10. Toshihiko Izutsu, <i>The Structure of Oriental Philosophy</i> , I & II, Keio University Press, 2008. Dopunska: 21. Sarvepali Radakrišnan, <i>Indijska filozofija</i> , tom I i II, "Nolit", Beograd, 1964. (alternativno); 22. Đuzepe Tuči, <i>Istorija indijske filozofije</i> , "Nolit", Beograd, 1982. (alternativno); 23. Dušan Pajin, <i>Filozofija upanišada</i> , "Nolit", Beograd, 1980.; 24. Hiriyana, <i>Osnovi indijske filozofije</i> , "Naprijed", Zagreb, 1980. (alternativno); 25. Fung Ju-Lan, <i>Istorija kineske filozofije</i> , "Nolit", Beograd, 1971.; 26. Bo Mou (ed.), <i>History of Chinese Philosophy</i> , Routledge, London-New York, 2009;

⁷⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁷⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

27. Čedomil Veljačić, *Filozofija istočnih naroda* (hrestomatija, knjiga XI i XII), Nakladni zavod "Matica hrvatske", Zagreb, 1983. (alternativno);
28. Muhammed Iqbal, *Razvoj metafizike u Perziji*, "Connectum", Sarajevo, 2004.;
29. Heisig, Kasulis, Maraldo (eds), *Japanese Philosophy: A Sourcebook*, University of Hawai'i Press, Honolulu, 2011.;
30. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, *Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog*, El-Kalem, Sarajevo, 2018.
31. *Daoizam*, Demetra: Zagreb, 2002.
32. Reza Shah Kazemi, *Common Ground between Islam and Buddhism*, 2010.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 203		Naziv predmeta: Etika I	
Ciklus: Prvi(I)	Godina: Druga(II)	Semestar: Treći(III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 4 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata, Vježbe: 2 sata, Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je predmeta da studenti dobiju znanja o temeljnim problemima s kojima se suočava etika kao praktična filozofija. Centralni etički pojmovi (dobro, ispravno, vrlina, dužnost, odgovornost, sloboda, autonomija itd.) će se eksplicirati unutar temeljnih tipova etičkih teorija: etika vrline, etika prirodnog zakona i prirodnog prava, utilitarizam, deontološka etika. Ovladavanje sadržajima predmeta pruža studentima nezaobilazan korpus znanja o etici, razvija etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog razmišljanja unutar područja morala.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti povijesnim pregledom etike od antike preko srednjeg i novog vijeka do suvremenih razmatranja. Također će se objasniti ključni pojmovi normativne etike, deskriptivne etike, metaetike, i primjenjene etike, te ukazivanjem na značajna promjene unutar zapadno europske etike kao filozofijske discipline. Četiri tradicionalne etičke teorije: Aristotelova, Humeova, Kantova i Millova će poslužiti kao osnovica za razumijevanje etičkih teorija u povijesti etičke misli.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumije i zna ključne probleme etike kao i etičke teorije. 2. Zna smisao etičkih teorija i razumije značaj etike za društvo. 3. Zna razlikovati deontološku, utilitarističku i etiku vrline. 4. Zna utjecaj etičkih teorija u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i prepoznati različite etičke teorije. Vještine:		

	<p>1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj etičkih problema.</p> <p>2. Vješto primjenjuje etičke teorije na suvremene etičke probleme.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili surađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou iz oblasti etike.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za etiku kao filozofsku disciplinu, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti etike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize etičkih teorija, konkretnih etičkih situacija, kao i etičkih dilema.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁷⁹:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁸⁰:	<p>Obavezna:</p> <p>9. Platon, <i>Država</i> (izdanje po izboru) 10. Aristotel, <i>Nikomahova etika</i>, Hrvatska svučilišna naklada, Zagreb, 1992. 11. D. Hume, <i>Rasprava o ljudskoj prirodi</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1983. 12. Dž. S. Mil, <i>Utilitarizam</i>, Kultura, Beograd, 1960. 13. Kant, <i>Zasnivanje metafizike morala</i>, BIGZ, Beograd, 1981. 14. F. Jodl, <i>Istorija etike kao filozofske nauke</i> I-II, Veselin Masleša, Sarajevo, 1975. 15. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004. 16. A. MacIntyre, <i>Kratka istorija etike</i>, Plato Beograd, 2000.</p>

⁷⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁸⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st. 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 . od
3

Dodatna:

1. M. N. Đurić, **ISTORIJA HELENSKE ETIKE**. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987.

Hegel, G. W. F., **OSNOVNE CRTE FILOZOFIJE PRAVA**, Veselin Masleša, Sarajevo, 1989.

Jonas, H., *Princip odgovornost*. Veselin Masleša, Sarajevo, 1990.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 204		Naziv predmeta: Estetika I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Nastavni predmet estetika ima cilj široko raskrivati problematiku estetike s obzirom na napuštanja odnosa sa filozofijom. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Estetika i filozofija Lijepo i umjetnost Pravci estetike S onu stranu estetike Zapad i istok iz obzora umjetnosti Problematiziranje pojma umjetnik - stvaralac		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna porijeklo i historijski razvoj ključnih estetskih pojmova, umjetnosti i lijepog. 2. Zna smisao osnovnih estetskih pojmova s obzirom na historijski period. 3. Zna razlikovati različite struje nutar estetičke tradicije i pristupe u odnosu na estetički problem. 4. Zna otkriti i prepoznati utjecaj drugih filozofskih disciplina na estetiku. 5. Zna vrijednovati doprinose estetičke misli u razvoju filozofskoga mišljenja. Vještine: 1. Vješto uočava estetske problem i razlike između različitih estetskih pristupa umjetničkom djelu. 2. Vješto primjenjuje naučeno znanje u donošenju estetskih sudova unutar kritičke evaluacije umjetničkoga djela.		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti estetike <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast estetike <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti estetike <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸¹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="566 1131 1374 1467"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁸¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Literatura⁸²:

Obavezna:

9. K. Gilbert, H. Kun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura.
10. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura.
11. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pjevanje. Beograd: Nolit.
12. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.

Dopunska:

9. Djela antičke filozofije umjtnosti (Platon, Aristotel, Plotin)
10. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schellinh; po izboru.
11. Linda Hačion. (1996): Poetika posmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Setovi.
12. Arthut C. Danto. (1997): Prepobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

⁸² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL SOC 209		Naziv predmeta: KLASIČNE SOCIOLOŠKE TEORIJE	
Ciklus: PRVI	Godina: DRUGA	Semestar: TREĆI	Broj ECTS kredita: 4
Status: OBAVEZNI	Ukupan broj sati: 4 PREDAVANJA: 2 VJEŽBE: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	POLOŽEN ISPIT IZ PREDMETA OPĆA SOCIOLOGIJA II		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati studente dodiplomskog studija sociologije sa savremenim teorijskim paradigmatama u sociologiji te konstrukcijama teorije u sociološkom diskursu. Kolegij se sastoji od prelaska klasične u suvremenu sociološku misao i problematizira klasična pitanja i preleble tradicionalne kritičke teorije društva		
Tematske jedinice:	Tematske jedinice na predavanjima: 1) Odnos klasične i savremene sociologije – tačke konvergencije i divergencije. 2) Etnometodologija i simbolički interakcionizam kao sociološki pravci. 3) Uticaj američkog pragmatizma na oblikovanje sociološke misli. 4) Kontekst klasične kritičke teorije društva – nastanak, ideje, najznačajniji predstavnici. 5) Od "dijalektike prosvjetiteljstva do "čovjeka jedne dimenzije" 6) Ka "refleksivnoj sociologiji". Tematske jedinice na vježbama: 1) Od Durkheima do Giddensa – od Pravila sociološkog metoda do Novih pravila sociološkog metoda 2) Otkriće društvenih činjenica i njihove normalne i patološke forme. 3) Kontekst Dijalektike prosvjetiteljstva – stanje u sociologiji nakon II svjetskog rata. 4) Konceptcija "Krizе" kao dominirajuća figura suvremenog svijeta. 5). Jednodimenzionalnost linearne racionalnosti s obzirom na njene posljedice i kriza etike odgovornosti u suvremenom svijetu. 6) Refleksivnost sociološkog mišljenja – alternative i mogućnosti izlaza iz "krize)		
Ishodi učenja:	Znanje: Studenti će vladati osnovnim znanjima iz kritičke teorije društva kao i pojmovima relevantnim za razumijevanje promijene toka razvoja sociološkog diskursa nakon II svjetskog rata. Vještine: Studenti će steći vještine adekvatnijeg teorijskog razumijevanja "obrata" koji su se desili u novijim sociološkim teorijama. Kompetencije: Studenti će steći kompetenciju neovisnog i autonomog shvatanja procesa i promjena koji obuhvataju današnji socijalni i politički svijet.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe u vidu, diskusija, izlaganja, klasičnih predavanja i analiza sadržaja.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Studenti će u toku semestra imati dvije provjere znanja i obavezu pisanja kratkog eseja na odobrenu temu. Studentima će biti omogućeno da po okončanju svojih obaveza u toku semetra dobiju pozitivnu ocjenu. a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2¹ od

2

	<p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p> <p>Završni ispit obavljat će se u formi usmenog ispita ili pisane provjere znanja. Završnom ispitu student može pristupiti po okončanju obaveza koje se od njega očekuju tokom semestra (prisustvo nastavi, izlaganje, pisani esej)</p>
<p>Literatura:</p>	<p>Obavezna:</p> <p>S. Fočo. (2011) Sociologija. Svjetlost, Sarajevo. T.Adorno, M. Horkheimer. (1989). Dijalektika prosvjetiteljstva. Veselin Masleša. Sarajevo. H. Marcuse. (1989) Čovjek jedne dimenzije. Veselin Masleša. Sarajevo. E. Durkheim. (1999) Pravila sociološkog metoda. Jesenski i Turk. Sarajevo.</p> <p>Dopunska:</p> <p>E. Dirkem (hrestomatija tekstova). D. Marinković (ur.). Mediterran Publishing. Novi Sad, 2008. G. Zimel (hrestomatija tekstova). D. Marinković (ur.). Mediterran Publishing. Novi Sad. 2008. K. Manhajm (hrestomatija tekstova).D. Marinković (ur.). Mediterran Publishing. Novi Sad, 2010. 8. T. Parsons: Društva. Zagreb: August Cesares, 1988. M. Weber: Protestantska etika i duh kapitalizma. Sarajevo: Logos, 1989. V. Vuletić: Globalizacija, mit ili stvarnost. Beograd: Zavod za udžbenika i nastavna sredstva, 2003.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1⁴ od

2

Šifra predmeta: FIL SOC 211		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA POLITIKE I	
Ciklus: I	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS bodova: 4
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 2 sata predavanja, 2 sata vježbi	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Steci osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa.		
Tematske jedinice:	Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu.		
Ishodi učenja:	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Prezentacije i interpretacija literature kroz predavanja i vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra (pismeni i usmeni).		
Literatura:	Obavezna: Platon: Država, BIGZ, Beograd, 1976. Aristotel: Politika. Globus. Zagreb: SNL, 1988. Aristotel: Nikomahova etika, Liber, Zagreb, 1982. N. Machiavelli: Vladar. Zagreb: Globus, 1998. T. More: Utopija. Zagreb: Globus, 2003 T. Hobbes: Levijatan. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2004. I. Kant, Pravno-politički spisi. Politička kultura, Zagreb. G.W. Hegel, Osnovne crte filozofije prava, Veselin masleša, Sarajevo K. Marx: Kritika Hegelove filozofije prava, Ekonomsko-filozofski rukopisi iz 1844 E. Vinsent, Teorije države, SG -Načela politike, Beograd, 2009.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od 2

Dopunska:

A.Swift, Politička filozofija: Vodič za studente i političare, Clio, Beograd, 2006.
(izbor tekstova) Moderno čitanje Kanta, Arete, Beograd, 2005.
Vajl E. Problemi Kantove filozofije, Zoran Stojanović, Novi Sad.
Vajl E. , Hegel i država, Veselin masleša, Sarajevo, 1968.
P.Canivez, Odgojiti građanina? Pravni centar, Fond otvoreno društvo
Ozer A. (ur.), Država, Izbor tekstova, Rabic , Sarajevo, 2003
F.Šluk: Politička filozofija: Tukidid, Kant, Tocqueville, Zagreb: Naprijed, 1977.
Prpić, Puhovski, Uzelac (ur.), Leksikon temeljnih pojmova politike, Školska knjiga,
Zagreb 1990.
Majer K., Nastanak političkog kod Grka, Albatros, Beograd, 2010.
Đurić, M., Istorija helenske etike, Zavod za udžbenike, Beograd, 1997.
Mumford, L., Povijest utopija, Jesenski i Turk, Zagreb, 2008.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
1

Šifra predmeta: FIL SOC 212		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA KULTURE I	
Ciklus: I	Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS bodova: 3
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 2 sata predavanja	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pružiti osnovna znanja o odnosu kultura – društvo, te osigurati uvid u istraživački kontinuitet na tom sociološkom području.		
Tematske jedinice:	Pregled glavnih socioloških teorija i kulturnih promjena. Antička teorijska baština. Kršćanska teorijska baština. Renesansno shvaćanje kulture. Kulturna teorija u razdoblju prosvijećenosti. Nastanak sociologije kulture i kulturne antropologije. Romantična teorija kulture. Teorija kulture u 19. i 20. stoljeću. Kultura i društvo u predgrađanskom razdoblju. Kultura i građansko društvo. Industrijalizacija i znanstvenotehnološki promjene i društveni položaj kulture. Kultura i tržište. Kultura i svakodnevni život. Rađanje masovnog društva. Diferenciranje kulture na narodnu, masovnu i elitnu. Kulturna industrija. Važnost medija. Potkultura i kontrakultura. Problemi i dinamika multikulturalnosti. Kulturni identitet. 2) Sociologija umjetnosti. Određenje discipline. Odnos između sociologije umjetnosti i susjednih disciplina: filozofije umjetnosti, estetike, teorije umjetnosti i psihologije umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije književnosti. Osnovni pojmovi sociologije likovnih umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije filma. Sociološki aspekti glazbene umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije kazališta. Umjetničke institucija. Presentacija, promocija, konzerviranje i difuzija umjetničkih dobara. Kulturna recepcija i potrošnja. Umjetnička kritika. Umjetničke promjene kao društvene promjene.		
Ishodi učenja:	Ishodi učenja su usmereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu celinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Prezentacije i interpretacija literature kroz predavanja i vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski i istraživački radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.		
Literatura:	Obavezna literatura: 1. Claude Levi Strauss, Tužni tropi Beograd: Zepter Book World, 1999. 2. Claude Levi-Strauss, Divlja misao (alternativo). Beograd: Nolit, 1966. 4. Eugen Fink, Osnovni fenomeni ljudskog postojanja. Beograd: Nolit, 1984. 5. Rože Kajo, Igre i ljudi. Beograd: Nolit, 1965. 7. Herbert Marcuse, Eros i civilizacija. Zagreb: Naprijed, 1985. 8. Edgar Moren, Duh vremena. Beograd: Kultura, 1967.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL.FIL.205		Naziv predmeta: Historija filozofije II/2	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 8 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 6 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 6 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> , <i>Historija filozofije I/2</i> i <i>Historija filozofije II/1</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnim filozofskim problemima od Leibniza, preko Spinoze, Berkeleyja, Humea, do prosvjetiteljstva.		
Tematske jedinice:	Detaljnije će se obraditi filozofije značajnih mislilaca poput Leibniza, Spinoze, Berkeleyja, Humea, pri čemu će se ukazivati na sličnosti i razlike u mišljenju ovih, kao i filozofa koji su obrađivani u prethodnom semestru. Također će se ukazati na ključne odrednice mišljenja ovog perioda. Pred kraj semestra obratiće se više pažnje na filozofiju prosvjetiteljstva.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o novovjekovnoj empirističkoj, racionalističkoj i prosvjetiteljskoj filozofiji. 2. Zna smisao filozofskih problema novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije. 3. Zna prepoznati filozofski utjecaj filozofije empirizma, racionalizma i filozofije prosvjetiteljstva na kasniju filozofiju. 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima empirističkih, racionalističkih i prosvjetiteljskih filozofa. 5. Zna promišljati i vrjednovati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju. <u>Vještine:</u> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta novovjekovne empirističke, racionalističke i prosvjetiteljske filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki iz ovog povijesnog perioda. <u>Kompetencije:</u>		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz ove oblasti filozofije.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog i kulturnog života.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanje i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸³:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁸⁴:	<p>Obavezna:</p> <p>9. Dž. H. R. Parkinson ur. (2007): <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam sedamnaestog veka</i>. Beograd: Plato.</p> <p>26. S. Braun ur., (2008): <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i>. Beograd: Plato.</p> <p>10. B. Petronijević. (1992): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Napredak.</p> <p>11. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.</p> <p>12. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura.</p> <p>13. B. Spinoza. (1970): <i>Etika</i>. Beograd: Kultura.</p> <p>14. G. Berkeley. (1977): <i>Rasprava o principima ljudske spoznaje</i>. Beograd: BIGZ. (ili <i>Tri dijaloga između Hilasa i Filonusa</i>).</p> <p>15. D. Hume. (1956): <i>Istraživanje o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Kultura.</p> <p>16. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Matica hrvatska.</p> <p>Dopunska:</p> <p>2. <i>Filozofijski rječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.</p>

⁸³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 212		Naziv predmeta: Historija istočnih filozofija II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)/Druga (II)	Semestar: Drugi (II) /Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 7 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 6, Filozofija i druga studijska 3 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata, Filozofija i druga studijska grupa:2 Vježbe: 0 Seminar: 3 sata, Filozofija i druga studijska grupa 1 sat Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Tijekom trajanja ljetnjeg semestra uvod u islamsku filozofsku tradiciju i osnovne škole i predstavnike (značenje i koncept filozofije u islamu, definicija, izvori, metodologija, faktori utjecaja na nastanak, područja interesovanja islamske filozofije i njen odnos sa drugim islamskim naukama; grčka i sirijska pozadina te indijsko i perzijsko zaleđe i utjecaj). Potom, već na samom kraju da mu se ponudi pregled prinosa autora sa ovih prostora (islamska misao u Bosni i Hercegovini i Balkanu). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija), nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Arapsko-islamska filozofija Značenje i koncept filozofije u islamu i rana povijest islamske teologije i počeci filozofske problematike (S.H. Nasr & Oliver Leaman, eds., <i>History of Islamic Philosophy</i>) Istočna i zapadna islamska skolastika: a) Rani islamski filozofi na Istoku (al-Kindī, al-Fārābī, Ibn Sīnā/Avicenna, Muhammed ibn Zekerijjā' ar-Rāzī, Braća čistote/Ihwānu-s-Safā', Ibn Miskawajh, Abū Hāmid al-Gazzālī) b) Islamski filozofi u al-Andalusu (Ibn Masarra, Ibn Bādždža/Avempace, Ibn Tufayl, Ibn Rushd, Ibn Sab'īn, Ibn Khaldūn) (M. Sharif, H. Corbin, H. Daiber i drugi) Protuslovlje između al-Gazzālījeve i Ibn Rušdove/Averroesove filozofije: sukob mišljenja u svjetlosti vjere i razuma (razmatranje središnjih pitanja dva <i>Tahāfuta</i>) Alfarabi i utemeljenje islamske političke filozofije (M. Mahdi) Nauka o državi i povijesti (Ibn Haldūn) Politički aspekti islamske filozofije (C.E. Butterworth)		

	<p>Uvod u sufijsku tradiciju ('Ajn al-Kudāt al-Hamadānī, Šihābu-d-Dīn Suhrawardī i iluminacionistička tradicija – <i>hikmat al-ishrāk</i>, Ibn 'Arabī i ideja «jedinstva u mnoštvu» - <i>al-wāhidijja</i>) (S.H. Nasr & M. Aminrazavi; M. Lings)</p> <p>Predstavnici kasnije islamske filozofije (at-Tūsī, Mīr Dāmād, Mullā Sadrā Shirāzī) i ši'itska duhovnost (H. Corbin)</p> <p>Jevrejska filozofska tradicija u islamskom kulturnom svijetu (Saadiyah Gaon al-Fayyumi, Ibn Gabirol, Judah Halevi, Maimonides, Rabbi Levi ben Gershom/Gersonides) (L.E. Goodman)</p> <p>Polusemestralna provjera znanja studenata</p> <p>Moderne interpretacije islamske filozofije na Zapadu (H. Hanafi) Suvremena islamska filozofija (O. Leaman)</p> <p>Islamska misao u Bosni i Hercegovini Abdullah-efendija Bosnawi, Tumačenje dragulja Poslaničke mudrosti (R. Hafizović) Hasan Kafija Prušćak (A. Ljubović & F. Nametak) Derviški redovi u Bosni i Hercegovini (Dž. Čehajić)</p> <p>Filozofija S. H. Nasra (W.C. Chittick i N. Kahteran)</p> <p>Historija islama u njemačkoj misli: od Leibniza do Nietzschea (Ian Almond) Novi orijentalisti: postmoderna predstavljanja islama od Foucaulta do Baudrillarda (Id.)</p> <p>Suvremeni predstavnici islamske i uporedne filozofije (SPh 62, 2/2016)</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: u današnjoj prevalirajućoj kakofoniji u pogledu ove tradicije student zna modele mišljenja unutar arapsko-islamske filozofske tradicije, kao i temeljne škole i predstavnike.</p> <p>Vještine: vješto razaznaje islamsko filozofsko mišljenje od ideoloških redukcionizama i nagrdivanja, tj. univerzalizam i pluralizam islamskih modela mišljenja vs. partikularizma i ekskluzivizma ideološkog sektašenja.</p> <p>Kompetencije: student je u stanju graditi vlastiti kritički odnos i uspoređivati arapsko-islamsku filozofiju sa zapadnjačkim modelima mišljenja, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama, te je upoznat sa prinosima istog autora sa ovih prostora.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i seminari
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸⁵:	Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusemestralni pismeni 25 %, završni semestralni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.

⁸⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 i od
3

Literatura⁸⁶:

Obavezna:

9. John I. Esposito, *Što bi svatko trebao znati o islamu*, FFDI, Zagreb, 2003.
10. S. H. Nasr, *Srce islama: trajne vrijednosti za čovječanstvo*, "El-Kalem", Sarajevo, 2002.
11. M. M. Sharif, *Historija islamske filozofije*, tom I i II, "August Cesarec", Zagreb, 1988. (alternativno)
12. S. H. Nasr, *Tri muslimanska mudraca*, "El-Kalem", Sarajevo, 1993.
13. Ebu Hamid al-Gazali, *Nesuvislost filozofa*, Zagreb, 1993. (alternativno);
14. Ibn Rušd/Averroes, *Nesuvislost nesuvislosti*, "Naprijed", Zagreb, 1988. (alternativno).
15. Ian Almond, *Historija islama u njemačkoj misli: od Leibniza do Nietzschea*, El-Kalem, Sarajevo, 2019.
16. Nevad Kahteran, *Rumijeva filozofija Ljubavi*, BTC Šahinpašić, Sarajevo, 2007.

Dopunska:

33. Seyyed Hossein Nasr & Oliver Leaman (eds), *History of Islamic Philosophy*, Routledge, London & New York, 1996.
34. Hans Daiber, *Borba za znanjem u islamu: neki historijski aspekti*, "Kult B", Sarajevo, 2004.
35. Hans Daiber, *Islamska filozofija: inoviranje i posredovanje između grčke i srednjovjekovne europske misli*, "Kult B", Sarajevo, 2007.
36. Oliver Leaman, *Izgubljeno u prijevodu: eseji iz islamske i jevrejske filozofije*, "Buybook", Sarajevo, 2004.
37. Amir Ljubović, *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku*, Orijentalni institut u Sarajevu, 1996.
38. *Hasan Kafi Pručak*, El-Kalem, Sarajevo, 2015.
39. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, *Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog*, El-Kalem, Sarajevo, 2018.
40. Nevad Kahteran (ed.), *Platforma za islamsko-konfucijansko-daoistički dijalog na Balkanu*, ITD Sedam, Sarajevo, 2010.

⁸⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1¹ od

2

Šifra predmeta: FIL FIL 210		Naziv predmeta: Etika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopredmetni studij filozofije: 5 ECTS - Filozofija kao dvopredmetni studij: 3 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 4 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položen ispit iz <i>Etike I</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je uputiti studente u najvažnije etičke probleme 20. i 21. stoljeća. Posebna pažnja će se posvetiti najvažnijim temama primjenjene etike, argumentima i rješenjima, te njihovu vezu sa klasičnim etičkim teorijama. Detaljnije će se istražiti problemi bioetike, etike okoliša i medicinske etike. Ovladavanje ovim znanjima trebalo bi studentima osigurati sposobnost kritičkog promišljanja suvremenih etičkih problema.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti izlaganjem mjesta etike u suvremenom svijetu. U centar propitivanja će se staviti aktualni etički problemi koji se nalaze u domeni primjenjene etike. To znači da će se obrađivati problemi koji se tiču smrti i ubijanja, samoubojstva, smrtno kazne, eutanazije, abortusa, moralnog statusa životinja, te bogatstva i siromaštva. Pored toga, baviće se i problemima etičkog odnošenja spram okoliša, te problemima medicinske etike kao što su: transplantacija organa, manipulacija genima, matične stanice, medicinski potpomognuta oplodnja, te etičkim aspektima psihijatrije.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna da definira etičke pojmove vezanih za moderne etičke teorije. 2. Zna smisao etičkih teorija i razumije značaj etike za društvo. 3. Zna razlikovati i prepoznavati različite etičke teorije u suvremenom društvu. 4. Zna utjecaj etičkih teorija, a naročito primjenjene etike, u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i uočiti različite etičke teorije. Vještine: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj etike za društvo.		

	<p>2. Vješto primjenjuje etičke teorije na suvremene etičke probleme.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou iz oblasti etike.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za etiku kao filozofsku disciplinu, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti etike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize etičkih teorija, konkretnih etičkih situacija, kao i etičkih dilema.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸⁷:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura⁸⁸:	<p>Obavezna:</p> <p>15. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004. 16. P. Singer, <i>Praktična etika</i>, KruZak, Zagreb, 2003. 17. M. Aramini, <i>Uvod u bioetiku</i>, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009. 18. D. Marić, <i>Etika i životinje</i>, Zalihica, Sarajevo 2010.</p> <p>Dopunska:</p> <p>9. V. Rakić, I. Mladenović, V. Drezgić ur., <i>Bioetika</i>, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2012. 10. A. Frković, <i>Medicina i bioetika</i>, Pergamena, Zagreb, 2010.</p>

⁸⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

⁸⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st.3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3
3

Šifra predmeta: FIL FIL 207		Naziv predmeta: Estetika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz predmeta Estetika I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je temeljna orijentacija i razvijanje jednoga osobitog odnosa spram živih vrijednosti posotjećeg, lijepog, dobrog, istinitog. Obrazovanje i odgajanje kreativnosti u zapažanju umjetničkih djela kako ona ne bi ostala za recipijente učinaka apstakcije. Akcentiramo i razvijanje aksiološkog pristupa umjtnosti kako bi se zauzeli kritički stavovi prema podijeli umjetničkih djela na klasična i moderna. Cilj je razvijati kriterije znanstvenog izvođenja i donošenja zaključaka kao i njihove otvorenosti za nove šanse traganja u tajnu umjtnosti. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skaldu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Estetika i poimanje onoga šta se u iskustvu zbiva Rezultati utihnuća filozofije u pogledu umjtnosti Sistematska misao i njena pretenzija za pojmovno određenje – ukroćenje umjtnosti Moderna i postmoderna Križa Djela, estetiziranje životnog svijeta		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna centralne estetskse pojmove i način razvitka tih pojmova u filozofiji od Kanta do današnjice. 2. Zna specifiča smisao moderne i savremene estetike u kontekstu: Njemačkog klasičnog idelizma (Hegel), Schopenhauera, Nietzschea, Heideggera, Derride. 3. Zna razlikovat razne moderne i savremene struje estetske misli. Vještine: 1. Uočava estetske problem u kontekstu moderne i savremene filozofije. 2. Vješto primjenjuje zanje u donošenju estetskih sudova kao kritičkoga mišljenja unutar moderne i savremene umjtnosti. Kompetencije:		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti estetike</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast estetike</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti estetike</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe																								
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁸⁹:	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1093 1374 1429"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁸⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od 3

Literatura⁹⁰:

Obavezna:

13. K. Gilbert, H. Kun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura.
14. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura.
15. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pjevanje. Beograd: Nolit.
16. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.

Dopunska:

13. Djela antičke filozofije umjetnosti (Platon, Aristotel, Plotin)
14. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru.
15. Linda Hačion. (1996): Poetika posmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Setovi.
16. Arthut C. Danto. (1997): Prepobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

⁹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL SOC 214		Naziv predmeta: SAVREMENE SOCIOLOŠKE TEORIJE	
Ciklus: PRVI	Godina: DRUGA	Semestar: ČETVRTI	Broj ECTS kredita: 4
Status: OBAVEZNI	Ukupan broj sati: 4 PREDAVANJA: 2 VJEŽBE: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	POLOŽEN ISPIT IZ PREDMETA OPĆA SOCIOLOGIJA II		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Kolegij problematizira centralna pitanja suvremene sociologije. U fokusu kolegija su sociologije Zygmunta Baumana, Anthony Giddensa, Ulricha Becka i Norberta Eliasa. U kolegiju će se konsultirati i drugi suvremeni sociolozi u kontekstu analize navedenih. Cilj kolegija jeste da studenti ovladaju centralnim problemima i pojmovima u okviru suvremene teorijske sociologije.		
Tematske jedinice:	Tematske jedinice na predavanjima: 1) Kontekst refleksivne sociologije – pretpostavke za nastanak i značaj. 2) Refleksivna sociologija, konflikte teorije i neofunkcionalizam kao okvir savremene sociološke teorije. 3) Od proizvodnje do potrošnje – konzumerizam kao osobitost savremenih društava. 4) Problem individualizacije u savremenoj sociologiji – od alijenacije ka individualizaciji. 5) Odgovornost kao centralno pitanje savremenih zapadnih društava. 6) Ka “kulturalnoj sociologiji” i kulturnoj hermeneutici – kriza “logike” refleksivne sociologije. Tematske jedinice na vježbama: 1) Sociologija Zygmunta Baumana. 2) Fluidnost kao vodeća metafora za razumijevanje suvremenosti 3) Sociologija Ulricha Becka i problem “društva rizika”. 4) Pronalaženje političkog i problem refleksivne odernosti. 5) Teorija društvene strukturacije Anthony Giddensa i tendencija ka integraciji “znanosti o drštvu”. 6) Sociologija Norberta Eliasa – razmeđa klasične i savremene sociologije.		
Ishodi učenja:	Centralni ishodi kolegija jesu dubinsko, suštinsko i kritičko sagedavanje okolnosti u kojima se nalazi suvremeni svijet s akcentom na pojam krize kao zajednički imenitelj većine socioloških sustava.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe u vidu, diskusija, izlaganja, klasičnih predavanja i analiza sadržaja.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Studenti će u toku semestra imati dvije provjere znanja i obavezu pisanja kratkog eseja na odobrenu temu. Studentima će biti omogućeno da po okončanju svojih obaveza u toku semetra dobiju pozitivnu ocjenu. a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od

2

	<p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p> <p>Završni ispit obavljaće se u formi usmenog ispita ili pisane provjere znanja. Završnom ispitu student može pristupiti po okončanju obaveza koje se od njega očekuju tokom semestra (prisustvo nastavi, izlaganje, pisani esej)</p>
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <p>Salih Fočo: Ogledi o tranziciji Zygmunt Bauman: Tekuća modernost Anthony Giddens: Posledice Modernosti Norbert Elias: Što je sociologija Ulrich Beck: Pronalaženje političkog – prilog teoriji refleksivne modernizacije.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL SOC 216		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA POLITIKE II	
Ciklus: I	Godina: II	Semestar: IV	Broj ECTS bodova: 4
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 2 sata predavanja, 2 sata vježbi	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa u okviru savremenih političkih konstelacija.		
Tematske jedinice:	Institucionaliziranje politike: državni poredak, političke partije, politički pokreti, grupe za pritisak, javno mnijenje i dr. Pojam vladavine. Moć i politička vlast. Opće karakteristike političke vlasti. Klasna borba kao politička borba. Tipovi političke vladavine. Sociologija države. Sociologija političkih stranaka. Sociologija političkih pokreta.		
Ishodi učenja:	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu celinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Prezentacije i interpretacija literature kroz predavanja i vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.		
Literatura:	Obavezna: Grey J, Liberalizam, Politička kultura, Zagreb Freeden, Michael, (2006) Političke ideologije, Algoritam, Zagreb. Dahl, Robert, (2000) O demokraciji, Politička kultura, Zagreb Held, David, (1990).: Modeli demokracije, Školska knjiga, Zagreb Beck Ulrich, Moć protiv moći u doba globalizacije, Nova svjetska politička ekonomija, Školska knjiga, Zagreb, 2004. Nash, Kate (2006) Savremena politička sociologija, Beograd, Službeni glasnik		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od 2

Rancier Jacques,(2008) Mržnja demokracije, Naklada Ljevak, Zagreb

H. Arendt, Politički eseji, Biblioteka Antibarbarus, Zagreb, 1996.

H. Arendt, Totalitarizam, Politička kultura, Zagreb, 1996.

Bobbio, N. (1992) Liberalizam i demokracija, Zagreb, Novi Liber

Müller J.W; (2017) Što je populizam? Zagreb, TIM press / Fabrika knjiga, Beograd.

Dopunska:

A.Swift, Politička filozofija: Vodič za studente i političare, Clio, Beograd, 2006

P.Canivez, Odgojiti građanina? Pravni centar, Fond otvoreno društvo BIH, 1999

F.Šluk: Politička filozofija: Tukidid, Kant, Tocqueville, Zagreb: Naprijed, 1977.

Prpić, Puhovski, Uzelac (ur.), Leksikon temeljnih pojmova politike, Školska knjiga, Zagreb 1990.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
1

Šifra predmeta: FIL SOC 217		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA KULTURE II	
Ciklus: I	Godina: II	Semestar: IV	Broj ECTS bodova: 3
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 2 sata predavanja	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pružiti osnovna znanja o odnosu kultura – društvo, te osigurati uvid u istraživački kontinuitet na tom sociološkom području.		
Tematske jedinice:	Rađanje masovnog društva. Diferenciranje kulture na narodnu, masovnu i elitnu. Kulturna industrija. Važnost medija. Potkultura i kontrakultura. Problemi i dinamika multikulturalnosti. Kulturni identitet. Kulturološke studije. Sociologija umjetnosti. Određenje discipline. Odnos između sociologije umjetnosti i susjednih disciplina: filozofije umjetnosti, estetike, teorije umjetnosti i psihologije umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije književnosti. Osnovni pojmovi sociologije likovnih umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije filma. Sociološki aspekti glazbene umjetnosti. Osnovni pojmovi sociologije kazališta. Umjetničke institucija. Presentacija, promocija, konzerviranje i difuzija umjetničkih dobara. Kulturna recepcija i potrošnja. Umjetnička kritika. Umjetničke promjene kao društvene promjene.		
Ishodi učenja:	Ishodi učenja su usmereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu celinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Prezentacije i interpretacija literature kroz predavanja i vježbe		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Seminarski i istraživački radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.		
Literatura:	Obavezna literatura: 1. Pjer Burdije. Distinkcija. Podgorica: CID, 2013 2. Johan Huisinga, Homo ludens. Zagreb: Naprijed, 1992. 3. Oswald Spengler, Propast Zapada. Beograd: Književne novine, 1989. 9. Ivan Kuvačić, Obilje i nasilje. Zagreb: Naprijed, 1979.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

4

Šifra predmeta: FIL FIL 301		Naziv predmeta: Historija filozofije III	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 - Studij filozofije i sociologije: 10 - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 8 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 4 sata Vježbe 4 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	položeni ispiti iz FIL FIL 102, FIL FIL 105, FIL FIL 201, FIL FIL 205.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i glavnih tokova filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja dva stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.</p> <p>Cilj nastave na predmetu <i>Historija filozofije III</i> jeste upoznati studente na studijskim grupama Odsjeka za filozofiju i sociologiju sa temeljnim filozofijskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog „preloma mišljenja“ do Heideggerovih i post-heideggerijanskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov „kopernikanski obrat“ i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja, koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu ljudskog znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>		
Tematske jedinice:	Glavne tematske cjeline koje će biti tematizirane u toku jedne nastavne godine: Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Zadaća metafizike i transcendentalna filozofija kod Kanta. Kantova filozofija obrazovanja. Aporije čistog uma. Arhitektonika čistog uma. Fichteova transcendentalna filozofija. Fichteova teorija obrazovanja. Jacobi i kritika njegove filozofijske misli.		

	<p>Schellingov transcendentni idealizam. Hegelov sistem filozofije. Hegelov odnos prema obrazovanju. Mišljenje egzistencije u filozofiji 19. stoljeća. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerova filozofija i filozofijska tradicija. Krićka teorija i Adornova kritika filozofijske tradicije. Fenomenološko promišljanje modernog svijeta. Suvremenost i tradicija u modernoj filozofiji.</p> <p>U prvom semestru studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima Kantove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplicacija Kantove transcendentne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentne filozofije.</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p><u>Znanja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji njemačkog klasičnog idealizma 2. Zna epistemološki smisao Kantovog kopernikanskog obrata 3. Zna razlikovati idealističke pozicije u okviru njemačkog klasičnog idealizma 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima njemačkih klasičnih idealista 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati doprinose i uticaj na razvoj filozofske misli filozofa njemačkog klasičnog idealizma i filozofa 19. i 20. stoljeća <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta u pogledu razumijevanja subjekt-objekt relacije 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje u polemiziranju o ateizmu, materijalizmu i ulozi iskustva u postizanju spoznaje <p><u>Kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije njemačkog klasičnog idealizma i filozofije 19. i 20. stoljeća 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast

	<p>njemačkog klasičnog idealizma</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹¹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 972 1375 1308"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Literatura⁹²:</p>	<p>Obavezna: 1. Immanuel Kant. (1990): <i>Kritika čistog uma</i>. Beograd: BIGZ.</p>																								

⁹¹Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁹²Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od

4

2. Immanuel Kant. (1991): *Kritika moći suđenja*. Beograd: BIGZ.
3. F. W. J. Schelling. (1988): *Forma i princip filozofije*. Beograd: Nolit.
4. F. W. J. Schelling. (1986): *Sistem transcendentalnog idealizma*. Zagreb: Naprijed.
5. J. G. Fichte. (1974): *Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci*. Zagreb: Naprijed.
6. G. W. F. Hegel. (1987): *Fenomenologija duha*. Zagreb: Naprijed.
7. F. Nietzsche. (1975): *Tako je govorio Zarathustra*. Zagreb: Mladost.
8. E. Husserl. (1975/1976): *Kartezijanske meditacije*. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine.

Dopunska: /

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 309		Naziv predmeta: Metafizika I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.		
Tematske jedinice:	<i>Mythos</i> kozmologije i filozofije. Predsokratovske odrednice filozofijskog mišljenja i zasnivanje metafizike kod Platona. Glavni pravci predsokratovske filozofije i ontološke postavke filozofije prije Platona. Temeljne odrednice Platonovog idealizma. Platonova metafizika i problem znanja. Mjesto matematike u Platonovoj koncepciji filozofije. Metafizika i društvena zbilja - odrednice Platonove filozofije i politike. Aristotelovo određenje metafizike. Fizika i metafizika u Aristotelovoj filozofiji. Aristotelov problem spoznaje i podjela znanja. <i>Poiesis</i> i metafizika. Logika i metafizika u Aristotelovoj koncepciji filozofije. Neoplatonizam i recepcija naslijeđa Platonove i Aristotelove metafizike. Skolastički koncept metafizike i kritika skolastike. Renesansna filozofija i zasnivanje novovjekovne znanosti u diskursu metafizičke kritike skolastike. Spinozina metafizika. Leibnizova koncepcija monadologije. Giordano Bruno i zasnivanje novovjekovne metafizike. Descartesovo određenje prve filozofije. Empiristička kritika racionalizma. Racionalistička koncepcija metafizike.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o metafizičkim učenjima od antike do Kanta 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u antičkoj filozofiji 3. Zna razlikovati empirističke i racionalističke pozicije na temelju statusa i značaja koji pridaju metafizičkom znanju 4. Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika, matematika, fizika...)		

	<p>5. Zna vrednovati značaj antičkog metafizičkog učenja za razvoj novovjekovne metafizike</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema metafizike <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe.</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹³:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="566 1473 1377 1809"><thead><tr><th>R. broj</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad/kolokvij</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁹³Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura⁹⁴:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 15. H. Diels. (1983): <i>Predsokratovci: fragmenti</i>. Zagreb: Naprijed. 16. Platon. (1981): <i>Timej</i>. Beograd: Mladost. 17. Aristotel. (1987): <i>Fizika</i>. Zagreb: Globus. 18. Aristoteles (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 19. Platon. (1976): <i>Država</i>. Beograd: BIGZ. 20. Plotin. (1984): <i>Eneade</i>. Beograd: Književne novine. 21. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 22. G. Bruno (1959): <i>O uzroku, principu i jednom</i>. Beograd: Kultura. 23. Spinoza (1957): <i>Teološko politički traktat</i>. Beograd: Kultura. 24. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura. 25. R. Descartes. (1993): <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. Zagreb: Demetra. 26. J. Locke. (2007): <i>Ogled o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Naklada Breza. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Platon. (1937): <i>Fedon ili O duši</i>, Beograd: Zadruga profesorskog društva. 4. J. Zovko. (2008): <i>Klasici metafizike</i>. Zagreb: Grafok

⁹⁴Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: : FIL FIL 307		Naziv predmeta: ANALITIČKA FILOZOFIJA I	
Ciklus: Prvi	Godina: Treća	Semestar: Peti	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa. 3
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika) FIL FIL 207 Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika) FIL FIL 402		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta Analitička filozofija – I je da studenti dobiju preciznu informaciju i steknu pozitivno znanje o činjenicama vezanim za porijeklo i razvoj analitičke filozofije u granicama evropske i anglo-američke tradicije filozofskog mišljenja, te da steknu određene vještine i kompetencije upotrebe tog znanja u različitim područjima profesionalnog djelovanja u humanističkim i društvenim naukama. Sadržaj tog znanja određen je temama i topikama, metodama i rezultatima nastalim u istraživanju relacije jezik, svijet, mišljenje. Kroz kompleks topika o strukturalnim, semantičkim i pragmatičkim svojstvima jezika (smisao, značenje, označeno, istina, istinosna vrijednost) i svojstvima mišljenja (pojmovni sadržaj, kognitivni sadržaj) prezentira se uzajamna povezanost i zavisnost logičkih, lingvističkih, kognitivnih, epistemoloških i ontoloških aspekata one filozofije koja za svoj objekat i za svoje sredstvo uzima konceptualnu analizu različitih vrsta reprezentacije u prirodnim i artifičijelnim jezicima. Sadržaj predmeta izlaže se kroz dva sklopa. Kroz sklop I. (Porijeklo analitičke filozofije) studenti se upoznaju s idejom i glavnim topikama analitičke filozofije u djelima osnivača analitičke filozofije Gottloba Fregea, Bertranda Russella, Ludwiga Wittgensteina i Rudolfa Carnapa. Ukazuje se na nužnu povezanost ove vrste filozofiranja o jezičkim svojstvima sa filozofijom matematike, sa tretiranjem iskaza kao logičke funkcije kojoj se treba odrediti istinosna vrijednost, odnosno značenje i smisao. Objašnjava se razlikovanje znaka i označenog, predmeta i funkcije, denotacije i denotiranog, određenog opisa i teorije tipova. Kroz sklop II (Pravci razvoja analitičke filozofije) studenti se upoznaju s glavnim pravcima i temeljnim filozofskim djelima unutar kojih analitička filozofija ulazi u interdisciplinarna područja mentalističke filozofije (filozofija uma), filozofije jezika, filozofije djelovanja, informacijske znanosti i artifičijelne inteligencije.		
Tematske jedinice:	Sklop I: Porijeklo analitičke filozofije Tema 1. Uvodna odredba analitičke filozofije ----- Tema 2. Generativna simbolička kombinatorika – nededuktivni kategorički		

silogizam: tabele predikacije, atribucije, supstancijacije.
Reimundus Lullus. *Ars Generalis Ultima (Ars Magna)*, 1305.

Tema 2. Analitička simbolička kombinatorika (*Artis Meditandi seu Logica Inventiones*).
Gottfried Wilhelm Leibniza, *Dissertatio de Arte Combinatoria*,... (1666),
Anasthasius Kircher, *Ars Magna Sciendi sive Combinatorica*, 1669. *Syntaxes Artis Miabilis*.

Tema 3. Kritika jezika života u djelima Gottloba Fregea

Zahtjev za razlikovanjem broja i brojevine oznake, znaka i označenog, smisla i značenja. Veza simboličke logike i analitičke filozofije: opća algebra i teorija skupova kao osnove simboličke logike

-----
Tema 4. Ideja o jeziku čistog mišljenja: kanonska notacija i logički calculus

Koncept pojmovne kanonske notacije. Ideja o jeziku čistog mišljenja. Logički zakoni-zakoni čistog mišljenja i zakoni pojmovnog pisma . Booleovo otkrivanje strukturalne i formalne analogije između znanosti o broju (*the Science of Number*), znanosti o logici (*the Science of Logic*) i znanosti o jeziku (*the Science of Language*). George Boole *The Laws of Thought, on which are founded the mathematical theories of logic and probabilities*, objavljenoj 1854. godine

-----
Tema 5. Ideja logičkog calculusa kao pojmovnog pisma (jezika čistog mišljenja)

Temeljne postavke Fregeovog *Begriffsschrifta*: Tretiranje iskaza kao logičke funkcije (logička varijabla, predikativni dio). Transformacija suda (*die Urteil*) u stav (*die Satz*). Tretiranje svih sudova kao univerzalnih ili partikularnih i njihovo pozicioniranje u konstrukciji dokaza u odnosu na afirmaciju i negaciju. Kvantifikacija logičke funkcije. Istinsna vrijednost, predmet, značenje.

Tema 6. Jezik kao logički moguća slika svijeta (činjenica)

Temeljne ideje *Logičko-filozofskog Tractatusa* Ludwiga Wittgensteina. Znakovni jezik. Koncept činjenice, stanja stvari, stvarnosti. Jezik kao logička slika svijeta. Granice svijeta, granice mišljenja i granice jezika. Logičke funkcije kao forma izrecivog, mišljivog, logički mogućeg svijeta = stvarnosti. Stav / iskaz kao logička slika činjenice / stanja stvari.

Tema 7. Russellov koncept logičke funkcije i denotacije

Bertrand Russell: Koncept logičke funkcije u *The principles of Mathematics* (1905), *Principia Mathematica* (1910), *On Denoting*

Tema 8. Polusestrialni ispit: TEST #1

	<p>Tema 9. Logička konstrukcija svijeta teorijskog znanja od iskaza motrenja do teorijskih iskaza Analitička filozofija kao teorija konstrukcije i rekonstrukcije, odnosno kao teorija semiotičke transformacije i prevodjenja pojmova u hijerarhijama jezika od njihove dekriptivne prema čistoj sintaksi. Rudolf Carnap: <i>Der Logische Aufbau der Welt</i></p> <hr/> <p>Tema 10. Logika kao jezik znanosti. Objekt-jezik i meta-jezik u jednom modelu referencije Rudolf Carnap: <i>The logical Syntax of Language</i></p> <hr/> <p>Sklop II: Pravci razvoja analitičke filozofije Tema 11. Logičke i semantičke forme upotrebe jezika u različitim tipovima govornih činjenja John R. Searle: <i>Speech Acts</i></p> <hr/> <p>Tema 12. Logičko-lingvistička interpretacija iskaza anomalijskog kauzaliteta između fizičkih djelovanja i mentalnih stanja Donald Davidson: <i>Mental Events, Essays on Actions and Events</i></p> <hr/> <p>Tema 13. Informatičko-semiotička kombinatorika, artifičijelni jezici i logičko programiranje Terry Winograd: <i>Understanding Natural Language</i> Terry Winograd, Fernando Flores - <i>Understanding computers and cognition</i></p> <hr/> <p>Tema 14. Ka pojmu post-analitičke filozofije. Richard Rorty (ed.): <i>Consequences of Pragmatism</i> (Essays: 1972-1980) Robert B. Brandom: <i>Between Saying and Doing</i></p> <hr/> <p>Tema 15. TEST #2</p> <hr/> <p>Tema 16. ZAVRŠNI PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Studiranjem predmeta Analitička filozofija - I student stiče određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Zna pozitivne obrazovne činjenice o porijeklu i primjeni analitičke filozofije u sklopu oblasti filozofije 9. Zna smisao, vrijednost i upotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 10. Zna razlikovati hijerarhije i tipove diskursa, od objekat jezika do meta jezika 11. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama

- iskaza koji miješaju hijerarhije referencije i samo-referencije
12. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati različite koncepte istine i istinosne vrijednosti iz relacije značenja i referencije
  13. Zna primjeniti semantičke kondicionale za konstrukciju istinosne vrijednosti iskaza
  14. Zna primjeniti strukturalne kondicionale za konstrukciju istinosne vrijednosti iskaza

Vještine

6. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtijeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...)
7. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija
8. Vješto prikuplja i analizira prikupljene podatke, vrši njihovu klasifikaciju i vrednovanje
9. Vješto koristi znanja o primjeni logike i artificijelnih jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji i upotrebi suvremene tehnologije (u edukaciji, u analitici)
10. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju

Kompetencije

7. *Obrazovne i pedagoške kompetencije:* profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije
8. *Naučne kompetencije:* u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu
9. *Istraživačke kompetencije:* u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima
10. *Metodološke kompetencije:* samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.
11. *Analitičke kompetencije:* daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
12. *Informacijsko-komunikacijske kompetencije:* u oblasti primjene logike, artificijelnog jezika i artificijelne inteligencije posjeduje visok stupanj informacijske pismenosti i sposobnost upotrebe suvremene tehnologije (u edukaciji, u poslovanju, u analitičkim poslovima)

<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Predavanja po tematskim sklopovima 12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 15. Seminarski rad 16. Konsultacije 17. Elektronske konsultacije 18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 19. Individualni dopunski kontakt sati / * 20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosječna ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹⁵:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2. Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3. Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4. Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5. Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu 	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1. Prisutnost	10	10%	2. Aktivnost	10	10%	3. Test 1	15	15%	4. Test 2	15	15%	5. Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1. Prisutnost	10	10%																	
2. Aktivnost	10	10%																	
3. Test 1	15	15%																	
4. Test 2	15	15%																	
5. Pismeni ispit	50	50%																	
<p>Literatura⁹⁶:</p>	<p>Obavezna :</p>																		

⁹⁵Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

⁹⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

16. Ibrulj, N. *Filozofija logike*. Sarajevo.Sarajevo-Publishing,1999
17. Tugendhat, E. *Uvod u jezičkoanalitičku filozofiju*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1986
18. Frege,G. *O smislu i značenju. U: Osnove aritmetike i drugi spisi*. Zagreb: Kruzak, 2004.
19. Russell,B. *O denotaciji*. Ideje 2. Str.31-47. Beograd, 1979.
20. Wittgestein, L. *Logičko-filozofski traktat*. Sarajevo. Veselin Masleša, 1987.
21. Dummitt, Michael (1992): *The Origins of Analytic Philosophy*.
22. Glock, Hans-Johann, edit.,(1997): *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers. Reprinted 1999.
23. Martinich, A.P. and Sosa, David (2001): *Analytic Philosophy:an anthology*. Blackwell Publishers.
24. Ayer, Alfred J. (1935): *Language, Truth and Logic*. London:Penguin Books.
25. Winograd, Terry: *Understanding Natural Language*. Academic Press, 1972. Adison-Wesley Publishing Company, 1987.
26. Winograd,Terry and Flores, Fernando - *Understanding computers and cognition*
27. Rorty, Richard (ed.): *The Linguistics Turn*
28. Brandom, Robert B.: *Between Saying and Doing*

Dopunska :

16. Russell, Bertrand: *Simbolička logika (Symbolic Logic)*. In: B.Russell: *The Principles of Mathematics*. Chapter 2. Pp.10-16. First published 1903. Preveo s engleskog jezika: Nijaz Ibrulj.
17. Hilbert, David: *Aksiomatsko mišljenje (Aksiomatische Denken)* objavljen je u časopisu "Sophos", No. 2/2009, Sarajevo, Filozofski fakultet u Sarajevu, str.135-143; Prevela: Ljiljana Nikolić.
18. Carnap, Rudolf: *Filozofija i sintaksa (Philosophy and Syntax)*. In: Rudolf Carnap: *The Logical Syntax of Languages* (Chapter V, str. 277-315). Preveo: Nijaz Ibrulj.
19. Quine, Willard Van Orman: *Logička istina (The Logical Truth)*. In: W.V.O.Quine: *Philosophy of Logic*. Second Edition. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts and London, England.1986, str. 47-61. Preveo : Nijaz Ibrulj.
20. Quine, Willard Van Orman: *Bilješke o referenciji*. In: W.V.O.Quine: *From a Logical Point of View*. Harvard University Press. Second Edition, 1980. pp. 130-139. Preveo: Nijaz Ibrulj.
21. Sorell, Tom and Rogers, G.A.J., edit., (2005): *Analytic philosophy and history of philosophy*. Oxford University Press.
22. MARTINICH, A.P. and SOSA, DAVID, *Edit.(2001): Blackwell Companions to Philosophy*. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers.
23. Kenny, Anthony (2000): *Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers.
24. Midwest Studies in Philosophy Volume VI: *The Foundations of Analytic Philosophy*. Editors Peter A. French, Theodore E. Uehling, Howard K. Wettstein. University of Minnesota Press. Minneapolis, 1981.
25. Hill, Claire Ortiz (1997): *Rethinking Identity and Metaphysics. On the Foundations of Analytic Philosophy*. Yale University. New Haven and London.
26. *The Collected Works of Ludwig Wittgenstein*. Copyright © Blackwell

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 7 od
7

- Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979.
Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford
OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden,
Massachusetts 02148 USA
27. Evans, Gareth (1982): *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.
  28. Follesdal, Dagfinn: *Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ?* In: Glock, Hans-Johann: *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.
  29. Gabbay D.M., Hogger C.J., Robinson J.A. (eds.) - *Handbook of Logic in Artificial Intelligence and Logic Programming. Volume 1. Logical Foundations*-Clarendon Press (1993)
  30. McCarthy, John - *LISP 1.5 Programmer's Manual*-The MIT Press (1962)

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 303		Naziv predmeta: Teorija spoznaje (KLASIČNE TEORIJE SPOZNAJE)	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 9 Filozofija i sociologija: 6 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata Vježbe: 3 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovoga kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnoga odnosa koji nastaje u triangulaciji između čovjeka, svijeta i jezika, uvid u funkcioniranje spoznajnih sposobnosti ljudskoga bića u nižim kognitivnim aktivnostima (percepcija, memorija, pažnja) i u višim kognitivnim aktivnostima (logičkoj i lingvističkoj), uvid u semantičku i strukturalnu dimenziju znanstvenog formiranja spoznajnih uvida o sebi, o drugom i osvjetu. Stoga se teorija spoznaje istražuje kao najšira i najobuhvatnija osnova ljudskog znanja uopšte unutar koje se reflektiraju i fundiraju partikularne teorije i metode različitih područja spoznavanja. Student se upoznaju s ulogom različitih filozofskih i znanstvenih disciplina sa stanovišta sadržaja spoznaje, procesa spoznavanja, intencionalnosti, rekonstrukcije spoznajnog sadržaja u teroji i praktičkom djelovanju. U realciju se dovode i području različite, kadkada i potpuno suprostavljene, koncepcije ontoloških i epistemoloških pretpostavki spoznajnoga procesa kojem se u teroji spoznaje pristupa sa stakališta problematiziranja izvora i primjene spoznatoga. Sadržaj predmeta izlaže se u 6 glavnih skupova. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Pitanje saznanja u novovjekovnoj filozofiji Racionalizam Empirizam Solipsizam Skepticizam Relativizam		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna osnovne spoznajne problem unutar novovjekovne filozofije (Descartes, Leibniz, Locke, Hume, Berkeley) i kritička sinteza empirizma i racionalizma u kontekstu Kantovog spoznajnog rješenja. 2. Zna smisao temeljnih spoznajnoteorijskih pojmova unutar racionalističke i empirističke tradicije, i Kantovo prevladavanje racionalizma i empirizma u vidu kritičke sinteze. 3. Zna razlikovati osnovno teoriskospoznajne pravce i različite načine argumetiranja implicitni u strukturi spoznajnoterijske problematike. Vještine: 1. Vješto uočava problem spoznajne teorije i otkrivanje nekozistentnosti u formiranju argumentacije. 2. Vješto primjenjuje naučeno znanje na razumjevanje diskursa savremen		

	<p>filozofske misli.</p> <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti klasične teorije spoznaje. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast klasične teorije spoznaje. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti klasične teorije spoznaje <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹⁷:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="568 1189 1375 1525"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

⁹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od 3

Literatura⁹⁸:

Obavezna:

15. Jelena Berberović. Znanje I istina. Svjetlost, Sarajevo, 1972.
16. Jelena Berberović. Racionalnost I jezik. Srajevo, 2004.
17. Nijaz Ibrulj. Filozofija logike. Svjetlost Publishing, Sarajevo, 1999.
18. Nijaz Ibrulj Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu. Theoria, Sarajevo, 2005.
19. R. Dekart: Rasprava o metodi, Marica Hrvatska, Zagreb, 1951.
20. Dž. Lok: Oglеди o ljudskome razumu, Naklada Breza, Zagreb, 2007.
21. Dž. Berkli: Rasprava o pincipima čjuskoga saznanja, Beograd, BIGZ, 1977.
22. D. Hjum: Istraživanja o ljudskom razumu, Kultura, Zagreb 1956.
23. G. Lajbni: Novi ogleđi o ljudskom razumu, Vesela Masleša, Sarajevo 1986.
24. I. kant: Kritika čistoga uma, Nakladni zavod Matice Hrvatske, zagreb, 1984.
25. E. Husserl: Logička istraživanja, Naklada Breza, Zagreb, 2005.
26. B. Rasel: Ljudsko znanje, Nolit, Beograd, 1961.
27. L. Vitgenštajn: Filozofska istraživanja, Noslit, Beograd, 1960.
28. Ejer: Problem saznanja, Nolit, Beograd, 1963.

Dopunska:

8. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge. Malden, MA: Blackwell Pub., 2003.
9. Nicholas Rescher. Epistemology: an introduction to the theory of knowledge. Albany: State university of New York Press, 2003.
10. Robert Audi. Epistemology: a contemporary introduction to the theory of knowledge. New York, Routledge, 2003.
11. Charlotte Hess and Elinor Ostrom (ed.). Understanding knowledge as a commons: for theory to practice. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2007-
12. Barbara Hermstain Smith. Scandalous knowledge: science, truth ande the human. Durham, N.C.: Duke University Press, 2006.
13. Robert Hanna, Kant nad the Foundation od Analytic Philosophy- Oxford, Clarendon Press, 2001.
14. P.F. Strawson. The Boundaries od Senses. Oxford University Press, 1972.

⁹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1: od

Šifra predmeta: FIL SOC 312		Naziv predmeta: SOCIOLOGIJA RELIGIJE I	
Ciklus: PRVI	Godina: TREĆA	Semestar: PETI	Broj ECTS kredita: 5
Status: OBAVEZNI	Ukupan broj sati: 4 PREDAVANJA: 2 SEMINAR: 2		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada		
Preduslov za upis:	POLOŽEN ISPIT IZ PREDMETA OPĆA SOCIOLOGIJA II		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznavanje studenata/ca s osnovama sociologije religije, odnosno sociološkim interpretacijama religije i problemima sociologije religije; studenti će se upoznati i s osnovnim tipologijama u sociologiji religije, te suvremenim sociološkim aspektima odnosa društvo-religija. Težište predmeta je na sociološkim interpretacijama fenomena religije i religioznosti.		
Tematske jedinice:	Tematske jedinice na predavanjima: 1) Religija kao sociološki fenomen i sociološke odrednice religije. 2) Tipologija religijskih organizacija 3) Tipologija vjernika 4) Metodologija sociološkog istraživanja religije 5) Religije i društveni konflikti. 6) Problem "korijena" religije. Tematske jedinice na vježbama: 1) Religija kao problem u okviru filozofije R. Otta. 2) Sveto i Profano kao konstituenti "religijskog" – Mircea Eliade 3) Problem "elementarnih oblika religioznosti" Emilea Durkheima. 4) Dva aspekta Weberove sociologije religije. 5) Kulturno-antropološke teorije o religiji. 6) Psihološke teorije religije.		
Ishodi učenja:	Od studenata se očekuje adekvatno ovladavanje osnovnim pojmovima sociologije religije, razlikovanje centralnih tipologija u okviru iste te raspoznavanje fundamentalnih teorijskih i metodoloških obrazaca u okviru iste.		
Metode izvođenja nastave:	Predavanja, analiza sadržaja, diskusija.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Studenti će u toku semestra imati dvije provjere znanja i obavezu pisanja kratkog eseja na odobrenu temu. Studentima će biti omogućeno da po okončanju svojih obaveza u toku semestra dobiju pozitivnu ocjenu. a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. Završni ispit obavlja se u formi usmenog ispita ili pisane provjere znanja. Završnom ispitu student može pristupiti po okončanju obaveza koje se od		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2, od
2

	njega očekuju tokom semestra (prisustvo nastavi, izlaganje, pisani esej)
Literatura:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Cvitković, Ivan (2007.). SOCIOLOGIJA RELIGIJE. Sarajevo: «DES». 2.Cvitković, Ivan (2005.) . RJEČNIK RELIGIJSKIH POJMOVA. Sarajevo: «DES» 3.A.R. Redklif-Braun: (1982): Struktura i funkcija u primitivnom društvu. Prosveta, Beograd. 4.Bronislav, Malinovski: (1971): Magija, nauka i religija i druge studije. Prosveta, Beograd. 5.Emile, Durkheim: (2008): Elementarni oblici religijskog života, Naklada Jesenski i Turk. Zagreb. 6.Maks, Veber: (1976): Privreda i Društvo. Prosveta, Beograd. 7. Mircea, Eliade: (2002): Sveto i Profano, AGM, Zagreb. 8.Rudolf, Oto: (1983): Sveto. Svjetlost, Sarajevo. 9.Sigmund, Freud: (1988): Mojsije i Monotizam. Grafos, Beograd. 10.Sigmund, Freud: (2000): Totem i Tabu. Stari Grad. Zagreb.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1' od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 304		Naziv predmeta: Historija filozofije III	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 - Studij filozofije i sociologije: 10 - Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 8 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 4 sata Vježbe 4 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz historije filozofije III, I semestar, FIL FIL 301		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Studijem temeljnih orijentacija filozofijske misli 19. i 20. stoljeća, počevši od Kantovog zasnivanja metafizike i predstavljanja značaja njegove filozofije za kasnije filozofijske tokove, studenti trebaju steći zaokruženu sliku o zadaćama i povijesnim tendencijama filozofije u svim njenim povijesnim pravcima. Na ovaj način studenti će dobiti uvid u cjelinu filozofijske misli i kompetentno moći prepoznavati najvažnije odrednice pojedinih povijesnih perioda. Studenti će kroz uvid u literaturu steći temeljna znanja o filozofijskim orijentacijama ovog periodu, prijemcima u mišljenju i povijesnim mijenama koje su odredile sadržaj filozofije ovog vremena.</p> <p>Oni će moći kompetentno razlikovati koncepte metodologije, metoda i povijesno-filozofijskih uvida, vrste filozofijskog posmatranja, te će razviti sposobnost vođenja interaktivnih rasprava i pisanja eseja koji će kompetentno izlagati temeljne sadržaje pojedinih načina tematiziranja glavnih filozofijskih pitanja u jednom vremenu. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>		
Tematske jedinice:	<p>U drugom semestru izlaganja nastava se fokusira na razmatranje filozofije poslije Hegela i njemačkog idealizma, ali razmatranje koje ima povijesno-filozofijsku širinu cjeline nastojanja koja su izražena u filozofiji kraja devetnaestog stoljeća. Ovdje se ne radi o historijskim analizama, nego razumijevanju živog značenja povijesnosti koje filozofija ovog perioda u svojoj glavnoj tendenciji nosi sa sobom. Posebna pažnja bit će posvećena prelazu stoljeća u filozofiji i Heideggerovom zasnivanju fundamentalne ontologije, kao putu prevladavanja metafizike i kritike tradicionalnog filozofijskog mišljenja koje nije poštivalo ontološku diferenciju. Na taj način se Heidegger pojavljuje kao ključno mjesto filozofije 20. stoljeća i referentna</p>		

	<p>odrednica prema kojoj se sagledava cjelokupna misao ovog perioda. Kraj semestra sadrži završna razmatranja o suvremenoj filozofijskoj misli i razlike između onoga što u filozofiji možemo odrediti kao tradicionalno i onoga što određujemo kao suvremeno mišljenje.</p>
Ishodi učenja:	<p><u>Znanja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji njemačkog klasičnog idealizma 2. Zna epistemološki smisao Kantovog kopernikanskog obrata 3. Zna razlikovati idealističke pozicije u okviru njemačkog klasičnog idealizma 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima njemačkih klasičnih idealista 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati doprinose i uticaj na razvoj filozofske misli filozofa njemačkog klasičnog idealizma i filozofa 19. i 20. stoljeća <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta u pogledu razumijevanja subjekt-objekt relacije 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje u polemiziranju o ateizmu, materijalizmu i ulozi iskustva u postizanju spoznaje <p><u>Kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije njemačkog klasičnog idealizma i filozofije 19. i 20. stoljeća 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast njemačkog klasičnog idealizma 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene⁹⁹:

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %
4.	Završni ispit	50	50 %
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja
- Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura)
- Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature
- Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja

Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.

Literatura¹⁰⁰:

- Obavezna:
1. K. Jaspers. (1989): *Filozofija*. Sremski Karlovci : Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
  2. M. Heidegger.(1985): *Bitak i vrijeme*. Zagreb: Naprijed.
  3. M. Heidegger. (2000): *Šumski putevi*. Beograd: Plato.
  4. H. G. Gadamer. (1978): *Istina i metoda*. Sarajevo: Veselin Masleša.
  5. J. Habermas.(1988): *Filozofski diskurs moderne*. Zagreb: Globus.
  6. B. Waldenfels. (1991): *U mrežama životnog svijeta*. Sarajevo: Logos.
  7. M. Frank. (1994): *Kazivo i nekazivo*. Zagreb: Naklada MD
  8. S. Kierkegaard. (1979): *Ili-ili*. Sarajevo: Veselin Masleša.

Dopunska: /

⁹⁹Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

¹⁰⁰Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1: 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 310		Naziv predmeta: Metafizika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.		
Tematske jedinice:	Kantova transcendentalna filozofija. Kantova kritika metafizike. Metafizika spoznaje i princip jedinstva u Kantovoj filozofiji. Kantova metafizika subjektiviteta. Fichteov neokantizam. Fichteova filozofija djelovanja. Schellingov princip predpojmovnosti i novo zasnivanje metafizike. Određenje prirode u Schellingovoj filozofiji. Schellingova koncepcija metafizike. Hegelovo zasnivanje fenomenologije u diskursu kritike metafizike. Hegelova kritika Kanta i ontološko ishodište metafizike. Problem sistema i metafizičkog znanja u Hegelovoj filozofiji. Schopenhauerova metafizička koncepcija svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Prevladavanje metafizičkih vrijednosti u Nietzscheovoj filozofiji. Neokantovsko redefiniranje određenja metafizike. Heideggerovo određenje filozofije i prevladavanje metafizike. Problem metafizičkog u Heideggerovoj kritici moderne. Ontologija kao ishodište metafizike. Problem egzistencije u filozofiji 20. stoljeća i kritika metafizike. Fenomenološka kritika metafizike. Metafizika i znanost. Hermeneutika i metafizika. Fenomenološko određenje životnog svijeta i kraj metafizičke slike svijeta.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o modernim metafizičkim učenjima 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u modernoj filozofiji 3. Zna razlikovati ideje transcendentalne filozofije, transcendentalnog idealizma i apsolutnog idealizma 4. Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika, matematika, fizika...), tj. mjesto metafizike u sistemu znanja ili filozofije		

	<p>5. Zna vrednovati značaj modernog razumijevanja metafizike i mogućnosti metafizičkog znanja za razvoj savremene filozofije</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema metafizike <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju																								
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe																								
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰¹:	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"><thead><tr><th>R. broj</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad/kolokvij</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁰¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	<p>način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/košokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁰²:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Immanuel Kant. (1991): <i>Kritika moći suđenja</i>. Beograd: BIGZ. 11. F. W. J. Schelling. (1986): <i>Sistem transcendentnog idealizma</i>. Zagreb: Naprijed. 12. G.W.F.Hegel. (2003): <i>Znanost logike. I-III</i>. Zagreb: Demetra. 13. G. W. F. Hegel (1987): <i>Enciklopedija filozofijskih znanosti</i>. Sarajevo: Veselin Masleša 14. G. W. F. Hegel. (1987): <i>Fenomenologija duha</i>. Zagreb: Naprijed. 15. F. Nietzsche. (2003): <i>Radosna znanost</i>. Zagreb: Demetra. 16. F. Nietzsche. (1975) <i>Tako je govorio Zarathustra</i>. Zagreb: Mladost. 17. Martin Heidegger. (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 18. Martin Heidegger (1979): <i>Kant i problem metafizike</i>. Beograd: Mladost. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. F. W. J. Schelling. (1985): <i>O bitstvu slobode</i>. Zagreb: Cekade. 9. A. Schopenhauer. (1981): <i>Svijet kao volja i predstava</i>. Beograd: Matica srpska. 10. S. Kierkegaard. (1979): <i>Ili-ili</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 11. J. P. Sartre. (1983): <i>Biće i ništavilo</i>, Beograd: Nolit. 12. K. Jaspers (1967): <i>Filozofija egzistencije</i>. Beograd: Prosveta 13. N. Hartmann (1998): <i>Novi putevi ontologije</i>. Beograd: Plato 14. M. Frank (1994): <i>Kazivo i nekazivo: studije o njemačko-francuskoj hermeneutici i teoriji teksta</i>. Zagreb: Naklada MD: CroatiaLibor, 1994.

¹⁰² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 ' od
5

Šifra predmeta: FIL FIL 308		Naziv predmeta: ANALITIČKA FILOZOFIJA II	
Ciklus: Prvi	Godina: Treća	Semestar: Šesti	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: Obavezni predmet		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta Analitička filozofija I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj izlaganja sadržaja predmeta Analitička filozofija – II jeste da se studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o glavnim pravcima razvoja analitičke filozofije u sklopu tzv.okreta u jezik i oksfordske filozofije – bavljenje filozofskim problemima vezanim za upotrebu jezika života (prirodnih jezika). Kroz sklop I. (Holistički koncept analitičke filozofije) studenti se upoznaju sa holističkim konceptom karakteriziranja odnosa svijet, jezik i mišljenje. Pri tome se izlaže novi pristup shvatanja ovog odnosa kroz sklop pitanja zasnovanih u filozofiji logičko-lingvističkog holizma. Holistička pozicija u djelima Wittgensteina, Carnapa, Austina, Searlea, Quinea, Putnama, Davidsona, Rortya, Brandoma podrazumijeva analizu logičke strukture iskaza različitih mentalnih stanja i fizičkih djelovanja, podržajnih značenja i interpretacije, interaktivnost osjetilne periferije i logičkog središta neke teorije, neodređenost prevođenja, nedokučivost značenja, anomalijski monizam relacija i falibilizam kognitivnog subjekta. Kroz sklop II. (Postanalitička filozofija) studenti se upoznaju sa temeljnim idejama postanalitičke filozofije u djelima Richarda Rortya (etički pragmatizam) i Roberta Brandoma (analitički pragmatizam)		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Sklop I: Holistički koncept analitičke filozofije Tema 1: Uvod u tzv. oxfordsku filozofiju: analitička filozofija, filozofija jezika, filozofija uma ----- Tema 2. Jezička igra kao model značenja i istine Wittgenstein, <i>Logička istraživanja</i> Wittgenstein, <i>Bemerkungen uber Philosophie des Psychologie</i> ----- Tema 3. To say something is to do soemthing: performativi i konstativi J.L.Austin (<i>How to Do Things with Words, Truth</i>) ----- Tema 4. Analitička filozofija i filozofija jezika Pet generalnih načina upotrebe jezika i pet generalnih kategorija ilokucijskih činova (tvrđenje, direktive, obavezivanja, izražavanje, deklariranje) . John R. Searle, <i>Speech Acts</i> ----- Tema 5. Analitička filozofija i filozofija uma u modelima govornih činova i intencionalnih djelovanja John R. Searle , <i>Expression and Meaning</i> John R. Searle, <i>Intentionality</i> -----		

	<p>Tema 6. Tri Quineove negativne teze Quine, <i>Riječ i predmet</i></p> <hr/> <p>Tema 7. Tema 10. Naturalizirana epistemologija, logika i jezik teorije Quine, <i>Dvije dogme empirizma</i>, Quine, <i>From a Logical Point of View</i></p> <hr/> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <hr/> <p>Tema 9. Davidsonova teorija značenja i istine Donald Davidson: <i>Istina i značenje</i> (Prev.N.Ibrulj)</p> <hr/> <p>Tema 10. Davidsonov koncept anomalijskog monizma Donald Davidson: <i>Mental Events</i></p> <hr/> <p>Tema 11. Davidsonov koncept intencionalnosti i djelovanja Donald Davidson: <i>Essays on Actions and Events</i></p> <hr/> <p>Sklop II: Postanalitička filozofija</p> <p>Tema 12. Pragmatički koncept postanalitičke filozofije Richard Rorty, <i>Consequences of Pragmatism</i></p> <hr/> <p>Tema 13. Pragmatizam i metafizički realizam kod Hilary Putnama, <i>Language, Truth, and History</i></p> <hr/> <p>Tema 14. Analitički pragmatizam u djelima Roberta Brandoma (<i>Making It Explicit, Between Saying and Doing</i>)</p> <hr/> <p>Tema 15. TEST #2</p> <hr/> <p>Tema 16. ZAVRŠNI PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta Analitička filozofija-II student stiče određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Zna pozitivne obrazovne činjenice o razvoju i primjeni holističkog koncepta analitičke filozofije 9. Zna temeljne topike holističkog koncepta analitičke filozofije i pluralističkog koncepta epistemologije 10. Zna smisao, vrijednost i upotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 11. Zna razlikovati esencijalistički i fundacionalistički koncept epistemologije od pluralističkog i pragmatičkog 12. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama iskaza koji miješaju hijerarhije referencije i samo-referencije 13. Zna primjeniti principe logičke i semantičke analize na različite vrste diskursa 14. Zna razlikovati metafizički koncept Istine i konstrukcije istinitosti kod različite vrste iskaza, tvrdnji, propozicija,

	<p><u>Vještine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtjeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...) 7. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija 8. Vješto otkriva esencijalističko, metafizičko, fundacionalističko stanovište u diskursu koje vodi dihotomijama, rigidnim stavovima i sukobljavanju 9. Vješto koristi stanovište antiesencijalizma, relativizma, pragmatizma, pluralizma u argumentaciji koja kao cilj ima postizanje konsenzusa 10. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije 7. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 8. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 9. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 10. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Predavanja po tematskim sklopovima 12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 15. Seminarski rad 16. Konsultacije 17. Elektronske konsultacije 18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 19. Individualni dopunski kontakt sati / * 20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **

	<p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰³:	<table><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
Literatura¹⁰⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 29. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo-Publishing,1999. 30. Ibrulj, Nijaz. <i>Usklađivanje identiteta. Istraživanja o logici i semantici nepreciznog svijeta</i>. Zagreb: Prolegomena, 2005. 17. Wittgenstein, L. <i>Filozofska istraživanja</i>.Beograd: Nolit, 1978. 18. Russell, B. <i>On Denoting</i>. In:Logic an Knowledge. London, 1966. 19. Strawson, <i>Analiza i metafizika</i>. Uvod u filozofiju.Zagreb: Kruzak, 1999. 20. Austin, J . L. 1962. <i>How to Do Things with Words</i>. Edited by James Urmson. Oxford: Clarendon.. 21. Dewey, <i>Logika-teorija istraživanja</i>. Nolit. Beograd, 1962. 22. John R. Searle, <i>Govorni činovi</i>.Beograd, 1999. 23. Carnap, R. <i>The Logical Syntax of Language</i>. Harcourt, Brace, New York, 1937.																		

¹⁰³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁰⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

24. Carnap, R. *Der logische Aufbau der Welt*. Berlin, 1928.
25. Quine, W.V.O. *Riječ i predmet*. Zagreb: Kruzak, 1999.
26. Putnam, Hilary. *Language, Truth, and History*. 1972
27. Davidson, D. *Istraživanja o istini i interpretaciji*. Zagreb, 2000.
28. Chomsky, N. *Gramatika i um*. Beograd: Nolit, 1972
29. Robert B. Brandom, *Making It Explicite*. Reasoning, Representing, and Discursive Commitment, 1994, 1998. Harvard University Press Cambridge, Massachusetts London, England
30. Follesdal, Dagfinn: *Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ?* In: Glock, Hans-Johann: *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.
31. Davidson, Donald. *Essays on Actions and Events*. Oxford: Clarendon, 1980.
32. Glock, H.J. ed. 1997. *The Rise of Analytic Philosophy*. Oxford: Blackwell, 1997.

Dopunska:

13. Strawson. *Individuals: An Essay in Descriptive Metaphysics*. London: Methuen, 1959.
14. Strawson, P.F. *On Referring*. In: Klemke, E.D. *Essays on Bertrand Russell*. 1970.
15. Tom Sorell and G.A.J. Rogers, edit., (2005): *Analytic philosophy and history of philosophy*. Oxford University Press.
16. Quine, W.V.O. *From a Logical Point of View*. New York: Harper and Row, 1953
17. Quine, W.V.O. *Ontological Relativity and Other Essays*, New York: Columbia University Press, 1969.
18. Putnam, Hilary. *Representation and Reality*, 1989
19. A.P. MARTINICH and DAVID SOSA, Edit. (2001): *Blackwell Companions to Philosophy*. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers.
20. Kenny, Anthony (2000): *Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers.
21. *Midwest Studies in Philosophy Volume VI The Foundations of Analytic Philosophy*. Editors Peter A. French, Theodore E. Uehling, Howard K. Wettstein. University of Minnesota Press. Minneapolis, 1981.
22. Hill, Claire Ortiz (1997): *Rethinking Identity and Metaphysics. On the Foundations of Analytic Philosophy*. Yale University. New Haven and London.
23. *The Collected Works of Ludwig Wittgenstein*. Copyright © Blackwell Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979. Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden, Massachusetts 02148 USA
24. Evans, Gareth (1982): *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1^a od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 306		Naziv predmeta: Teorija spoznaje (EPISTEMOLOGIJA)	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata Vježbe: 3 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijskevježbe: 0 Praksa: 0 Koncertneaktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast koju jpredmet pripada/predmet [u ovurubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta Teorija spoznaje (<i>Klasične teorije spoznaje</i>), FIL FIL 303		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovog kolegija jested a studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa unutar pristupa kojeg pružaju konceptualna i doktrinarna utemeljenja spoznaje na području modern znanosti. Epistemologija se kao znanstvena i filozofska disciplina, povezana s logikom (logičkim calculusom, fuzzy logikom, informatikom) i matematikom razlikuje od klasične teorije spoznaje kao područje teorijskog utemeljenja i praktične verifikacije isključivo kognitivnih rezultata znanosti, društvenih i prirodnih. Student na kolegiju saznaje teorijska i praktična utemeljenja znanstvenih teorija, metode provjerljivosti znanstvenih tvrdnji, paradigmi znanstvenih otkrića i njihov odnos prema istraživanjima osnova znanosti. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Filozofija nauke Bečki krug i kritika metafizike Popperov antiinduktivizam Znanstvene paradigmi i razvoj znanosti Anarhizam i pluralistička racionalnost		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna karakzertizaciju filozofije i njen naučni status u kontekstu kritike škole Bečkog kruga. 2. Zna smisao osnovnih problematiziranih pojmova u naučnoj filozofiji (metod, verifikacija, falsifikacija, demarkacija, pozitivizam, problem indukcije) 3. Zna osnovne razlike i različite pristupe u odnosu na naučni status filozofije. Vještine: 1. Vješto otkriva nekonzistentnosti u formiranju i izvođenju naučnih metoda. 2. Vješto primjenjuje naučena znanja na kritičku evaluaciju naučnih metoda. Kompetencije:		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti epistemologije.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast epistemologija.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti epistemologija.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe																								
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰⁵:	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"><thead><tr><th>R. broj</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁰⁵Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3!

Literatura¹⁰⁶:

Obavezna:

1. Jelena Berberović (1972): *Znanje i istina*. Sarajevo: Logos.
2. Jelena Berberović (2004): *Racionalnost i jezik*. Sarajevo: Logos.
3. Nijaz Ibrulj (2005): *Stoljeće Rearanžiranja*. Sarajevo: Theoria.
4. H. Rajhenbah (1964): *Radanje naučne filozofije*. Beograd: Nolit.
5. Dž. Djui (1962): *Logika, teorija istraživanja*. Beograd: Nolit.
6. K. Poper (1973): *Logika naučnog otkrića*. Beograd: Nolit.
7. T. Kun (1974): *Struktura naučnih revolucija*. Beograd: Nolit.
8. P. Fajrabend (1987): *Protiv metode*. Sarajevo: Veselin Masleša.

Dopunska:

1. Adam Morton. *A guide through the theory of knowledge*. Malden, MA: Blackwell Pub., 2003.
2. Nicholas Rescher. *Epistemology: an introduction to the theory of knowledge*. Albany: State University of New York Press, 2003.
3. Robert Audi. *Epistemology: a contemporary introduction to the theory of knowledge*. New York: Routledge, 2003.

¹⁰⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

5

Šifra predmeta: FIL FIL 101		Naziv predmeta: UVOD U FILOZOFIJU	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 3 Filozofija i sociologija: 2 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslovzaupis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> je da studenti steknu pozitivna obrazovna znanja o glavnim problemskim skupovima, glavnim filozofskim disciplinama, glavnim filozofskim pravcima, epohama i razmeđima filozofskih teorija, kroz filozofsku terminologiju bez ekstenzivnog historijskog pristupa izlaganju povijesti filozofije. Studentima se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskoga znanja i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Pojam filozofije ovdje se određuje iz odnosa kojim mišljenje ima (3) prema historiji, (4) prema temeljnim filozofskim disciplinama kao kritička misao utemeljena na argumentaciji. Istovremeno se filozofija posmatra u (5) njenom teorijskom, praktičnom i poetičkom značenju. Predavanja otvaraju specifičan (6) pristup fundamentalnim filozofskim problemima i konceptima koji studente uvodi u strični jezik filozofije, naročito u značenjsku jedinstvenost (7) filozofijske terminologije koja je od važnosti za pojam i biće filozofije. Tumačenjem porijekla i primjene ključnih filozofskih pojmova, pitanja i datih odgovora, filozofija se pokazuje kao (8) univerzalni odnos ili svijetski dostignuti kapacitet racionalnoga pristupa u životu starih istočnih civilizacija i (9) modernih zapadnih društava koji prosvjetiteljski spaja humane prakse i ideje nastale umnim sagledavanjem čovječanstva uopšte. Filozofski pristup se komparira sa (10) arhaičnim racionalitetom: teogonijskim, kosmogonijskim, mitologijskim, fiziologijskim (predsokratičkim), i pokazuje njegovo (11) pojavljivanje u dijalektičkom, logičkom, metafizičkom, silogističkom obliku koje je metodološki uređeno i osvješćeno u filozofskim teorijama i sistemima. Predavanja pokazuju da (12) filozofska tradicija nije historijski nastala gomila knjiga i sistema, nego živi razvoj kritičkog mišljenja koje pokrće, konstruira i dekonstruira svaki predmet, svaki podatak, svaku informaciju koja se opire (13) refleksivnoj prirodi ljudskog znanja i ljudske svijesti koja se razvija na različite načine kroz znanost i umjnost, kroz teorijski, praktički i poetički odnos kojeg stvaraju čovjek, svijet i jezik.</p>		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Tema 1. Predavanje i vježbe: Filozofija: znanost, disciplina, polje, predmet? ----- Tema 2. Predavanje i vježbe: Etimologija termina filozofija. Antičko poimanje i podjela filozofije. Osnovni filozofski pojmovi. ----- Tema 3. Predavanje i vježbe: Teogonija, mitogonija i kosmogonija naspram filozofskog racionaliteta.		

	<p>-----</p> <p>Tema 4. Predavanje i vježbe: Distinkcija: discipline, pravci, škole i razdoblja u filozofiji.</p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Predavanje i vježbe: Filozofske discipline i njihove topike.</p> <p>-----</p> <p>Tema 6. Predavanje i vježbe: Komparativni pristup u filozofiji/filozofijama. Istok i Zapad.</p> <p>-----</p> <p>Tema 7. Predavanje i vježbe: Racionalnost i argumentacija.</p> <p>-----</p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <p>-----</p> <p>Tema 9. Predavanje i vježbe: Znanje i izvjesnost.</p> <p>-----</p> <p>Tema 10. Predavanje i vježbe: Jezik filozofije i filozofija jezika</p> <p>-----</p> <p>Tema 11. Predavanje i vježbe: Pitanje i problem definicije u filozofiji. Historijsko razumijevanje pojmova.</p> <p>-----</p> <p>Tema 12. Predavanje i vježbe: Važnost historijskog razumijevanja pojmova i filozofska terminologija</p> <p>-----</p> <p>Tema 13. Predavanje i vježbe: Svjetonazor. Kultura. Kritika. Ideologija.</p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Predavanje i vježbe: Filozofija: kriza i kritika. Naracija i metanarac</p> <p>-----</p> <p>Tema 15. Predavanje i vježbe: Racionalnost i kontingencija. Normativnost kontingencije.</p> <p>-----</p> <p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>-----</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodiučnja:</p>	<p>Studiranje predmeta Uvod u filozofiju student stiče određeno znanje, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Zna pozitivne obrazovne činjenice o oblasti filozofije i njenom mjestu u sistemu ljudskog praktičkog i teorijskog znanja 12. Zna podjelu i razvoj filozofskih disciplina 13. Zna temeljna filozofska pitanja i glavne filozofske probleme u oblasti evrepske filozofske misli i ne-evropskih filozofskih sistema 14. Zna glavne filozofske pravce i njihovu doktrinarnu osnovu 15. Zna glavne filozofske metode <p><u>Vještine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Vješto povezuje razvoj filozofske misli i razvoj naučne misli u kontekstu interpretacije modernih sistema ljudskog praktičkog i teorijskog djelovanja 10. Vješto se koristi konceptualnom mrežom filozofskih pojmova iz različitih

	<p>disciplina</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Vješto pronalazi model interpretacije suvremenih fenomena u području kulturnih, humanističkih, društvenih, komunikacijskih aktivnosti 12. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i random okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 11. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno I stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije 12. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 13. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih I društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 14. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 15. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 21. Predavanja po tematskim sklopovima 22. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 23. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 24. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 25. Seminarski rad 26. Konsultacije 27. Elektronske konsultacije 28. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 29. Individualni dopunski kontakt sati / * 30. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.comna Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>

	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰⁷:	1. Prisutnost	10	10%
	2. Aktivnost	10	10%
	3. Test 1	15	15%
	4. Test 2	15	15%
	5. Pismeni ispit	50	50%
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu		
Literatura¹⁰⁸:	Obavezna:		
	35. Thodor V. Adorno (1984): Filozofskaterminologija. Uvod u filozofiju.		
	36. Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordskirečnik. Novi Sad, Svetovi.		
	37. Robert C. Solomon & Kathleen M. Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy, Wadsworth		
	38. Erl, ViliijemDžejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta.		
	39. Filipović, Vladimir (1965). Filozofskiriječnik. Zagreb, Mticahrvatska.		
	40. Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak.		
	Dopunska:		
	41. RasimMuminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishinh. Sarajevo		
	42. Zelić. Ivan (2006). Vodičkrozfilozofiju. Split, Verbum		
	43. Blackburn, Simon (2002). Pozivnamisao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM.		
	44. Angeles, P. A., Ed. (1992). The Harper Collins Dictionary of Philosophy. New York, Harper Perennial.		
	45. Kim j. and Ernest Sosa, Ed. (1999). Metaphysics: An Anthology. Blackwell Philosophy Anthologies. Oxford, Blackwell Publishers Ltd.		
	46. Runes. D., Ed. (1942). The Dictionary of Philosophy. New York, The Philosophical Library, Inc.		
47. Leaman, Oliver (2004). An Introduction to Classical Islamic Philosophy.			

¹⁰⁷ Strukturabodovaibodovnikriterijzasvakinstavni predmetutvrđujejceorganizacionejediniceprijepocetkastudijskegodine u kojoj se izvodinastavaiznastavnog predmeta u skladusačlanom 64. st.6 Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

¹⁰⁸ Senatvisokoškolskeustanovekaoustanoveodnosnovijece organizacionejedinicevisokoškolskeustanovekaojavne ustanove, utvrđujeobavezneipreporučeneudžbenikei priručnike, kaoidrugupreporucenuliteraturunaosnovukojeseipripremaipolažeispitposebnomodlukomkoju obaveznoobjavljujenasvojojinternetstraniciprijepocetka studijskegodineuskadusa članom 56. st 3. Zakona o visokomobrazovanjuKantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 5 od
5

Cambridge.

48. Filipović, Muhamed (2005): Filozofska istraživanja: filozofija, logika, jezik. Sarajevo-Publishing. Sarajevo.
49. Nagel, Thomas (2002). Štosve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak.
50. Russell, Bertrand (2005). Mudrostzapada. Split, Marjantisak.
51. Russell, Bertrand (1951): The Problems of Philosophy. Oxford University Press.

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 102		Naziv predmeta: Historija filozofije I/I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 10 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ECTS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjeti za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku u društvu.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i „filozofskih škola“ pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnijem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratovskog perioda počevši od miletskih filozofa preko piragorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Heraklita, Empedokla i Anaksagore, do kraja „kozmoškog perioda“, odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagora i Gorgija, odustaju od kozmoških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do povijesnog Sokrata i po čemu je njegov metod originalan i komplementaran njegovoj etici. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i sekundarnu literaturu koja se njima bavi.		

Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna i razumije filozofske probleme u periodu od predsokratske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku. 2. Zna smisao i vrijednost predsokratske i Sokratovske filozofije. 3. Zna kritički promišljati vezu ovog povijesnog perioda i kasnije filozofije. 4. Zna uporediti i vrjednovati različite filozofske teorije u ovom povijesnom razdoblju. Vještine: 1. Vješto otkriva logičku nekonzistentnost u formulisanju argumenata. 2. Vješto promišlja i raspravlja o ključnim idejama i stajalištima koja su formirale našu sliku kozmosa i čovjekovoj ulozi u svijetu. 3. Vješto primjenjuje Sokratovu majeutičku metodu na sadašnju stvarnost. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili surađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast početka filozofije i znanosti, predsokratske i Sokratove filozofije. 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za ovaj povijesni period kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje predsokratske i Sokratove filozofije i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize predsokratske i Sokratovske filozofije. 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
	Metode izvođenja nastave:
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁰⁹:	Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)

¹⁰⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica **3** , od
3

	<p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura¹¹⁰:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K. K. V. Tejlor ur., <i>Istorija filozofije I: od početka do Platona</i>, Plato, Beograd, 2007. 2. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i>, Naprijed, Zagreb, 1988. 3. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I: Grčka i Rim</i>, BIGZ, Beograd, 1991. 4. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987. 5. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i>, Naprijed, Zagreb 1983. 6. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>, BIGZ, Beograd, 1973. 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika</i>, Hijatus, Zenica, 2000. i <i>Sokrates i kinici</i>, Hijatus, Zenica, 2002. 8. Platon, <i>Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon</i>, BIGZ, Beograd, 1987. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića, Matica hrvatska, Zagreb 1989.

¹¹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 5

Šifra predmeta: FIL FIL 103		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (UVOD U LOGIKU)	
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 10 Filozofija i sociologija: 10 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (Uvod u logiku)</i> je da studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o činjenicama povezanim sa fundamentalnim konceptima znanosti logike i s njihovom aplikacijom u različitim kontekstima modeliranim u prirodnim / životnim i artifičijelnim / znanstvenim jezicima. Valjane logičke forme: Pojam. Sud. Zaključak. Definicija. Dokaz. Validnost zaključivanja: Konzistencija. Koherencija. Korespondencija. Metode formiranja i ekspliciranja pojma. Studentima se istovremeno izlaže primjena logičkih metoda u znanstvenom istraživanju na području humanističkih i društvenih znanosti. Studenti dobijaju znanja o metodologiji kao znanosti o metodama znanstvenog istraživanja i kao znanstvenoj disciplini koja kritički ispituju i eksplicitno izlaže različite opće i posebne znanstvene metode. Sadržaj predmeta se izlaže u pet sklopova: (I) Logika pojmova, (II) Logika termina, (III) Logika iskaza, (IV) Logika predikata, (V) Logika, metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Sklop I: Logika pojmova. Centralne logičke topike na području ontološke logike. Principi Platonove dijalektike (dihairesis, tehne dialektike), Aristotelove analitike (syllogistike), elementarne logike (pojam, sud, zaključak, definicija, dokaz). Ovaj se dijalektički i silogistički koncept logike izlaže u interaktivnom odnosu tri teorijske osnove: (1) teorija ontološkog postava / uvjerenja (1.da jest nešto, 2.da jest nešto slučajno, 3.da jest nešto nužno / po sebi,4.da jest nešto zato što je prihvaćeno / dokazano da jest nešto drugo, 5.da jest nešto moguće), (2) teorija definicije (Šta jest nešto?): kako nastaje, od čega se sastoji, čemu služi, koje uvjete mora zadovoljiti definicija. (3) teorija dokaza (Zašto jest nešto takvo-ili takvo?): slabi (dijakritički, dijalektički, Platonov) dokaz i jaki (sillogistički, apodiktički, Aristotelov) dokaz. ----- Tema 1. Prolegomena. Logika u sistemu prirodnih i društvenih znanosti ----- Tema 2.Temeljne logičke forme i kompleksne logičke strukture ----- Tema 3. Osnovi silogistike: definicija i dokaz ----- Tema 4. Teorija kategoričkog silogizma		

Tema 5. Teorija definicije. Tipovi logičkog koncepta identiteta u iskazu

Tema 6. Terija primjene tipova predikacije (sinonimna, homonimna, paronimna)

Sklop II: Logika termina

Srednjevjekovna matrica koju formira logika u relaciji s onto-teološkim pitanjima egzistencije i atributa. Uloga termina prema njihovoj funkciji u hipostatički orjentiranim kontekstima: daje se kroz karakteristične teorije (1) teoriju o univerzalijama, i (2) teoriju o svostvima termina-proprietates terminorum (supositio, apelatio, significatio)

Tema 7. Srednjevjekovna granulacija silogističkih figura

Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1

Tema 9. Mentalni jezik i svojstva termina. Proprietates Terminorum

Sklop III: Osnovi logike iskaza (Calculus iskaza)

Studenti se upoznaju s novom logikom koja se zasniva na simboličkom izražavanju multiplicirane logičke općenitosti (varijable), sa simboličkom reprezentacijom iskaza prirodnog jezika, sa mogućnostima računanja iskazima i iskaznim funkcijama.

Tema 10. Ideja logike kao jezika znanosti (pojmovno pismo)

Sklop IV: Osnovi logike predikata (Calculus predikata)

Studenti se upoznaju s funkcijom predikativnog dijela iskaza, s predikatskim shematima, s računanjem predikatima i njihovim ulogama na različitim mjestima relacije (jednomjesni, dvomjesni, tromjesni predikati).

Tema 11. Račun predikata i predikatskih shemata

Sklop V: Metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija

Studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja. Razlikuju se koncepti metodologije, metoda i epistemologije, vrste naučnog posmatranje, interaktivne metode razgovora, ankete, intervjua, metode mjerenja i klasifikacije te metoda eksperimenta u istraživanjima društvenih fenomena, stanja stvari i procesa.

Tema 12. Model i interpretacija deduktivne teorije

Tema 13. Kvalitativne metode istraživanja u društvenim znanostima

Tema 14. Kvantitativne metode istraživanja u društvenim znanostima

Tema 15. TEST #2

Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

	<p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Uvod u logiku)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja formalne deduktivne logike, srednjovjekovne logike, induktivne logike, i suvremene simboličke logike 18. Zna konstruirati pojam, sud, zaključak, dokaz i definiciju 19. Zna primjeniti figure silogizma u zaključivanju 20. Zna primjeniti tehniku pronalaska supozicija u zaključivanju i argumentaciji 21. Zna jasno i precizno formulisati i eksplicirati pojmove 22. Zna jasno i precizno koristiti različite vrste sudova u argumentaciji 23. Zna primjeniti deduktivnu metodu u argumentaciji 24. Zna primjeniti induktivnu metodu istraživanju i argumentaciji <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Vješto konstruira definiciju objekata, činjenica, fenomena, procesa, stanja stvari 16. Vješto konstruira dokazni postupak i argumanetaciji 17. Vješto otkriva pogreške u zaključivanju 18. Vješto otkriva sofizme, paralogizme i pogreške u dokazivanju 19. Vješto primjenjuje deduktivnu metodu 20. Vješto primjenjuje induktivnu metodu 21. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 13. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 14. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 15. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 16. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području biheioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 17. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 18. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje vrijednosti i

	univerzalnost logički valjane argumenatcije u društvenom dijalogu																		
Metode izvođenja nastave:	<ol style="list-style-type: none"> 21. Predavanja po tematskim sklopovima 22. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 23. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 24. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 25. Seminarski rad 26. Konsultacije 27. Elektronske konsultacije 28. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 29. Individualni dopunski kontakt sati / * 30. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeak ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹¹:	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	

¹¹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura¹¹²:

Obavezna:

23. Platon, *Parmenid*. Beograd, Bigz, 1973.
24. Aristotel. *Organon*. Beograd, Kultura, 9170.
25. Porfirije. *Isagoge*. Dijalog, Sarajevo, 2008. Prevod: Nijaz Ibrulj
26. Ernstu Tugendhat. *Uvod u jezičko-analitičku filozofiju*. Predavanja 1-7. Sarajevo
27. Nijaz Ibrulj: *Filozofija logike*. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999.
28. Milić, Vojin. *Sociološki metod*. Beograd, Nolit, 1978.
29. Tarski, Alfred. *Uvod u matematičku logiku*.
30. Ule, Andrej. *Znanost i realizam*. HFD. Zagreb, 1996.
31. Vujević, M. *Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti*, Informator, Zagreb, 1983.
32. Zaječaranović, G. *Osnovi metodologije nauke* (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973.
33. Kaplan, Abraham Jr., Wolf, Charles. *The Conduct of Inquiry. Methodology for Behavioral Science*-Transaction Publishers (1998)

Dopunska:

15. Nijaz Ibrulj. *Tipovi karakterizacije logičkog*. Sarajevo. Dijalog.
16. Nijaz Ibrulj. *Racionalna konstrukcija svijeta iz ontologije znaka*. Sarajevo. Dijalog
17. William and Marta Kneale. *Development of Logic*. London, 1978.
18. Quine, Willard Van Orman. *Methods of Logic*.
19. Creswell, John W. *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing among Five Approaches*, 2nd edition (2007)
20. Creswell, John W. *Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*-SAGE Publications, Inc (2009)
21. W. Lawrence Neuman. *Social Research Methods. Qualitative and Quantitative Approaches*-Pearson Education Limited (2013)

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

¹¹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 211		Naziv predmeta: Historija istočnih filozofija I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)/Druga (II)	Semestar: Prvi (I)/Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 6, FIL i DR 3, Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata (FIL, FIL I SOC), Fil i dr. 2 sata, Vježbe: 0 Seminar: 3 sata (FIL, FIL I SOC), Fil i dr. 1 sat Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje "europocentrističkog" gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije - komparativistički pristup u prikazu indijske, kineske i japanske filozofije). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu s opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Edward Saidov <i>Orijentalizam</i> i različitost kategorijalnih struktura istočnjačkog modela mišljenja Osnove indo-iranskog pogleda na svijet Vede i Avesta te razvoj <i>mazda-yasne</i> (Zaratuštrinog kulta mudrosti) Upanišadi Filozofija Upanišada i povijesni pregled <i>Bhagavad-gītā</i> i njen značaj za indijsku misao Indijski heterodoksni sustavi (indijski materijalizam, đainizam, buddhizam i buddhističke škole) Šest ortodoksnih sustava: <i>Nyāya</i> i <i>Vaišešikam</i> (logika i filozofija prirode), <i>Sāṃkhya</i> i <i>Yoga</i> (antropologija i praktična filozofija), <i>Pūrva</i> i <i>Uttara mīmāṃsā</i> (<i>Vedānta</i>) - egzegetska analiza vedskih tekstova i metafizika. Suvremeni trendovi u indijskoj filozofiji Polusemestralna provjera znanja studenata Kineska filozofija Opća obilježja i povijesni uvod Taoizam i Konfucijanizam (Lao-ce, Čuang-ce i Kung Fu-ce) Kasniji razvoj Lao-ceove i Konfucijeve nauke Yin i Yang, filozofija prirode Onto-hermenutička interpretacija kineske filozofije dvadesetog stoljeća Japanska filozofija		

	<p>Opća obilježja Haiku poezija Šintoizam Zen-buddhizam Moderni europski utjecaji i nastanak filozofske škole iz Kyota Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: zna osnove indijske, kineske i japanske filozofije, tj. glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije – komparativistička dimenzija istraživanja indijske, kineske i japanske filozofije).</p> <p>Vještine: vješto prepoznaje indo-iranski, kineski i japanski pogled na svijet i njihove raznolike filozofske tradicije, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama.</p> <p>Kompetencije: Ovaj kolegij (HIF 1) je uveden prije skoro pola stoljeća pod tadašnjim nazivom <i>Filozofija istočnih naroda</i>, a sa ciljem sticanja kompetencija u praćenju trendova u našem regionu i svijetu u pogledu proučavanja filozofskih prinosa Istoka na osnovnom studiju, te njihovog komparativnog proučavanja na II i III ciklusu (indijska, kineska i japanska filozofska tradicija).</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i seminari
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹³:	Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusestrialni pismeni 25 %, završni semestralni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.
Literatura¹¹⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Nevad Kahteran & Bo Mou (eds), <i>Nove granice kineske filozofije</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2018.; 12. Nevad Kahteran & James W. Heisig (eds), <i>Nove granice japanske filozofije</i>, Šahinpašić & Nanzan, Sarajevo, 2009; 13. Čedomil Veljačić, <i>Razmeđa azijskih filozofija</i>, tom I i II, Sveučilišna naklada "Liber", Zagreb, 1978.; 14. James W. Heisig, <i>Filozofi ništavila: esej o Kyoto školi</i>, Kult B, Sarajevo, 2007.; 15. Toshihiko Izutsu, <i>The Structure of Oriental Philosophy</i>, I & II, Keio University Press, 2008. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 41. Sarvepali Radakrišnan, <i>Indijska filozofija</i>, tom I i II, "Nolit", Beograd, 1964. (alternativno); 42. Đuzepe Tuči, <i>Istorija indijske filozofije</i>, "Nolit", Beograd, 1982. (alternativno); 43. Dušan Pajin, <i>Filozofija upanišada</i>, "Nolit", Beograd, 1980.; 44. Hiriyana, <i>Osnovi indijske filozofije</i>, "Naprijed", Zagreb, 1980. (alternativno); 45. Fung Ju-Lan, <i>Istorija kineske filozofije</i>, "Nolit", Beograd, 1971.; 46. Bo Mou (ed.), <i>History of Chinese Philosophy</i>, Routledge, London-New York, 2009;

¹¹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica **3** od
3

47. Čedomil Veljačić, *Filozofija istočnih naroda* (hrestomatija, knjiga XI i XII), Nakladni zavod "Matica hrvatske", Zagreb, 1983. (alternativno);
48. Muhammed Iqbal, *Razvoj metafizike u Perziji*, "Connectum", Sarajevo, 2004.;
49. Heisig, Kasulis, Maraldo (eds), *Japanese Philosophy: A Sourcebook*, University of Hawai'i Press, Honolulu, 2011.;
50. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, *Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog*, El-Kalem, Sarajevo, 2018.
51. *Daoizam*, Demetra: Zagreb, 2002.
52. Reza Shah Kazemi, *Common Ground between Islam and Buddhism*, 2010.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

2

Šifra predmeta: FIL GRK 181		Naziv predmeta: Osnove grčkog jezika I	
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: 1	Broj ECTS bodova: 2
Status: obvezan		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Upoznati grčko pismo i glasovni sustav grčkog jezika, svladati morfologiju imenskih oblika te osnove konjugacijskog sustava (vremena i načini prezentske osnove), morfološki analizirati i prevesti na materinji jezik odabrane grčke tekstove te pritom ukazati na osnovne sintaktičke pojavnice u njima. Razviti i proširiti grčki vokabular. Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog i konjugacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.		
Tematske jedinice:	Grčki alfabet, fonologija, pravila pisanja, čitanja i izgovaranja, spirantno <i>h</i> , O-deklinacija, oblici glagola BITI. KONJUGACIJA: ind. prez. aktivnog, imperativ i infinitiv. A-deklinacija, pridjevi o-deklinacije i a- deklinacije, mediopasiv, augmetn, imperf. aktivni i MP, zamjenica <i>autos</i> . Studenti trebaju svladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevodenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih oblika pojedinih deklinacija.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti pravila o pisanju, čitanju i naglašavanju grčkih riječi • prepoznati morfološke oblike deklinacijskog i konjugacijskog sustava prema osnovi i nastavku • morfološki i sintaktički analizirati tekst na grčkome jeziku • prevesti grčki tekst na materinji jezik • prepoznati i opisati specifične kontekstualne, sadržajne i jezične osobine zadanih tekstova • proširiti i razviti upotrebu grčkog vokabulara 		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, PowerPoint prezentacija, pisanje, diskusija, čitanje i rad na tekstu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹¹⁵ :	Kontinuirana provjera znanja (pismene provjere znanja gramatike i vokabulara, izrada zadaća); ocjenjivanje aktivnosti; usmeni ispit na kraju semestra.		

¹¹⁵ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

[Handwritten signature]

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2^a od

Literatura¹¹⁶:

Obvezna:

- Martinić-Jerčić, Z. – Matković, D., *Prometej*: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003;
- Musić, A. – Majnarić, N., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, ¹⁴1996;

Dopunska:

- Dukat, Z., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb (bilo koje izdanje);
- Sabadoš, Dionizije; Sironić, Milivoj; Zmajlović, Zvonimir. *Grčka vježbenica*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Senc, S., *Grčko-hrvatski rječnik*, Naprijed, Zagreb (višekratno pretiskivano).

¹¹⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica '1' od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 105		Naziv predmeta: Historija filozofije I/2	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 10 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	položen ispit iz <i>Historije filozofije I/1</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od "sokratovskih škola", preko Platona i Aristotela, do kraja antike.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti razmatranjem "sokratovskih škola", pri čemu će se obratiti pažnja na sličnosti i razlike sa Sokratovom filozofijom. Najveći dio vremena u ovom semestru biće posvećeno Platonu i Aristotelu. Detaljnije će se govoriti o njihovom doprinosu u različitim oblastima filozofije (u epistemologiji, metafizici, etici, psihologiji itd.). Više pažnje u razdoblju helenističko-rimske filozofiji biće povećano stoicizmu, skepticizmu i epikurejstvu, i na kraju semestra neoplatonizmu.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna temeljne činjenice u periodu od sokratovskih škola do neoplatonizma. 2. Zna smisao i vrijednost postsokratovske filozofije zaključno sa neoplatonizmom. 3. Zna razlikovati različite filozofske škole u ovom povijesnom periodu. 4. Zna kritički promišljati vezu filozofije ovog povijesnog perioda sa kasnijom filozofijom. 5. Zna uporediti i vrjednovati različite filozofske teorije u ovom povijesnom razdoblju. Vještine: 1. Vješto otkriva i prepoznaje logičku nekonzistentnost u formulisanju argumenata.		

	<p>2. Vješto primjenjuje znanja iz ovog povijesnog perioda na sadašnjost.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast postsokratovske filozofije zaključno sa neoplatonizmom.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za ovaj povijesni period kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje vezanih za sokratovske škole, Platona, Aristotela, stoicizam, skepticizam, epikurejstvo i neoplatonizam, te može objavljivati rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize navednih filozofijskih teorija vezanih za ovo povijesno razdoblje.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹⁷:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Seminarski rad: 20% (20 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja</p>
Literatura¹¹⁸:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W. Windelband (1978): <i>Povijest filozofije I</i>. Zagreb: Naprijed. 2. F. Koplston (1988): <i>Istorija filozofije I</i>. Beograd: BIGZ. 3. M. N. Đurić (1987): <i>Istorija helenske etike</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 4. Diogen Laertije (1973): <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>. Beograd: BIGZ 5. Platon, <i>Fedon; Država; Timej</i> (izdanje po izboru) 6. Aristotel (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 7. D. Marić (2002) <i>Sokrates i kinici</i>. Zenica: Hijatus. 8. P. Gregorić i F. Grgić (eds.) (2003), Aristotelova <i>Metafizika</i>, samo prva dva teksta, str. 33- 93. Zagreb: Kruzak.

¹¹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹¹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

9. P. Gregorić i F. Grgić, M. Hudoletnjak Grgić (eds.) (2005): *Helenistička filozofija*, samo prvo poglavlje, str. 1-29., Zagreb: Kruzak.
10. K. K. V. Tejlor ur., *Istorija filozofije I: od početka do Platona*, Plato, Beograd, 2007.
11. D. Ferli, ur., *Istorija filozofije II: od Aristotela do Avgustina*, Plato, Beograd, 2007.

Dopunska:

1. *Filozofijski riječnik* u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica ¹ od
5

Šifra predmeta: FIL FIL 106	Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I (SIMBOLIČKA LOGIKA)		
Ciklus: Prvi (I.)	Godina: Prva (I.)	Semestar: Drugi (II.)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 10 Filozofija i sociologija: 10 Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I</i> (Uvod u logiku), FIL FIL 103		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja I</i> (<i>Simbolička logika</i>) jeste da studenti steknu pozitivna znanja o obrazovnim činjenicama (fundamentalnim učenjima) i aplikativnim mogućnostima vezanim uz suvremenu simboličku logiku, prije svega logike iskaza i logike predikata. Studiranje centralnih topika simboličke logike treba da studentima omogući razumijevanje općih zakona i deriviranih pravila pravilnog zaključivanja primjenom formalnih simboličkih konstrukcija. Istovremeno kroz predmet studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije naučnih istraživanja društvenih fenomena. Navode se ideje glavnih metodoloških projekata u 19. i 20. stoljeću.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Sklop I: Simbolička logika: Logika iskaza Tema 1. Cantorova teorija skupova i moderna logika ----- Tema 2. Aritmetička analiza logike. Koncept logičke funkcije i njenog proširenja ----- Tema 3. Logička analiza matematike (aritmetike). ----- Tema 4. Teorija iskaza kao (nezasićene) funkcije ----- Sklop II: Simbolička logika: Logika predikata Tema 5. Koncept predikativnog dijela iskaza ----- Tema 6. Opća teorija kvantifikacije –objktne klase / varijable Quineova kritika teorije skupova i objektno vezane varijable ----- Tema 7. Opća teorija kvantifikacije – virtualne klase / varijable Quineova teorija virtualnih klasa i substitutivno vezane varijable ----- Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1 -----		

	<p>Sklop III: Simbolička logika: Modalna (semantička) logika</p> <p>Tema 9. Principi i tehnike modalne logika</p> <hr/> <p>Sklop VI: Matematska logika</p> <p>Tema 10. Logika klasa i Logika relacija</p> <hr/> <p>Tema 11. Principi fuzzy logike i neklasičnih logika</p> <hr/> <p>Sklop V: Metodologija društvenih znanosti</p> <p>Tema 12. Glavne karakteristike “pozitivnog duha” i u djelu Ogista Konta</p> <hr/> <p>Tema 13. Definicija društva prema učenju Džona Stjuarta Mila</p> <hr/> <p>Tema 14. Definicija društva prema Emilu Dirkhemu.</p> <hr/> <p>Tema 15. Glavni problemi društvenih nauka po Maksu Veberu. Definicija “Idealnog tipa”</p> <hr/> <p>TEST #2</p> <hr/> <p>16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <hr/> <p>17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Simbolička logika)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja simboličke i matematičke logike 20. Zna prevesti i transformirati iskaze prirodnog jezika u kanonsku simboličku notaciju 21. Zna ustanoviti istinosnu vrijednost iskaza čija istinitost zavisi od njihove logičke strukture 22. Zna konstruirati jasan i precizan, koherentan i konzistentan naučni dokaz ta skup tvrdnji, iskaza, propozicija 23. Zna kritički i argumentovano promišljati verbalne i neverbalne konstrukcije različitih vrstama diskursa 24. Zna obraditi nejasnu i nepreciznu informaciju 25. Zna analizirati kompleksne društvene fenomene koji imaju logičku strukturu 26. Zna osnove primjene logike u logičkom programiranju 27. Zna primijeniti metodu projekтивne semantike društvenih relacija u interpretaciji datih društvenih fenomena i u predviđanju nastanka njihovih mogućih konsekvenci <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Vješto vrši simboličku reprezentaciju kognitivnih sadržaja 18. Vješto otkriva logičku strukturu kognitivnih sadržaja i konstruira

	<p>njihovu pojmovnu strukturu</p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Vješto konstruira naučni dokaz I izvodi kompleksnu vrstu argumentacije 20. Vješto otkriva nekonzistenciju, nekoherenciju i odsustvo korespondencije u iskazima i dokazima 21. Vješto vrši pobijanje suprotnih teza u dijalogu 22. Vješto koristi znanja o primjeni simboličke logike i artifičnih jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji i upotrebi suvremene tehnologije (u edukaciji, u analitici) 23. Vješto primjenjuje različita metodološka stanovišta u naučnoistraživačkom radu 24. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 13. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 14. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 15. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 16. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području biheioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 17. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 18. <i>Informacijsko-komunikacijske kompetencije:</i> u oblasti primjene logike, artifičnog jezika i artifične inteligencije posjeduje visok stupanj informacijske pismenosti i sposobnost upotrebe suvremene tehnologije (u edukaciji, u poslovanju, u analitičkim projektima)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 21. Predavanja po tematskim sklopovima 22. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 23. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 24. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 25. Seminarski rad 26. Konsultacije 27. Elektronske konsultacije 28. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 29. Individualni dopunski kontakt sati / * 30. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i</p>

Obrazac SP2

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmetaStranica 11 od
5

	<p>interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹¹⁹:	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
Literatura¹²⁰:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 23. Ibrulj, Nijaz: Filozofija logike. Srajevo: Sarajevo Publishing, 1999. 24. Wittgenstein, Ludwig. Tractatus Logico-Philosophicus. Sarajevo, 1961. 25. Frege, Gottlob. Osnove aritmetike i drugi spisi. Zagreb, Kruzak, 1999. 26. Frege, Gottlob. Begriffsschrift und andere Aufsätze. 2. Auflage, Georg Olms, Hildesheim, 1964. 27. Tarski, Alfred. Uvod u matemat. Logiku I metodologiju matematike. Beograd, 1973. 28. Winograd, Terry: <i>Understanding Natural Language</i>. Academic Press, 1972. 29. Winograd, Terry and Flores, Fernando - <i>Understanding computers and cognition</i>. Adison-Wesley Publishing Company, 1987. 30. Milić, Vojin. Sociološki metod. Beograd, Nolit, 1978. 31. A. Ule. Znanost i realizam. HFD. Zagreb, 1996. 32. Vijević, M. Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti,																		

¹¹⁹Struktura bodova i bodovni kriteriji za svakog nastavnog predmeta tvrdi u uvjete organizacione jedinice pri početku studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²⁰Senat visokoškolske ustanove kao ustanove od nosivice organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i druge preporučene literature na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebno odlukom koju obavežno objavljuje na svojoj internet stranici pri početku studijske godine u skladu sa članom 56. st.3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Informator, Zagreb, 1983.

33. Zaječaranović, G. Osnovi metodologije nauke (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973.

Dopunska:

23. Russell, Bertrand. The Principles of Mathematics. London, 1905.
24. Quine, Willard Van Orman. Methods of Logic.
25. Boole, George. The Laws of Thought. Dover Publications, 1780.
26. Heijenoort, Jean Van (ed.). From Frege to Godel. A Source Book in Mathematical Logic, 1879 – 1931. Cambridge. Harvard University Press. 1976.
27. Tarski, Alfred. The Concept of Truth in Formalized Languages. In: Tarski, A. Logic, Semantics, Metamathematics. Oxford Univ. Press, London, 1956.
28. Quine, Willard Van Orman. Set Theory and Its Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1963.
29. Bochenski, J. M. Formale Logik. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978.
30. Boolos, George. Logic. Logic. Logic. Cambridge. Harvard University Press, 1999.
31. Zadeh, Lotfy. Fuzzy Sets and their Application to Cognitive and Decision. Processes. New York. Academic Press, 1976.
32. Gabbay D.M., Hogger C.J., Robinson J.A. (eds.) - Handbook of Logic in Artificial Intelligence and Logic Programming. Volume 1_ Logical Foundations-Clarendon Press (1993)
33. McCarthy, John - LISP 1.5 Programmer's Manual-The MIT Press (1962)

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 212		Naziv predmeta: Historija istočnih filozofija II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Prva (I)/Druga (II)	Semestar: Drugi (II) /Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 7 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 6, Filozofija i druga studijska 3 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata, Filozofija i druga studijska grupa: 2 Vježbe: 0 Seminar: 3 sata, Filozofija i druga studijska grupa 1 sat Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]	
Preduslov za upis:		-	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Tijekom trajanja ljetnjeg semestra uvod u islamsku filozofsku tradiciju i osnovne škole i predstavnike (značenje i koncept filozofije u islamu, definicija, izvori, metodologija, faktori utjecaja na nastanak, područja interesovanja islamske filozofije i njen odnos sa drugim islamskim naukama; grčka i sirijska pozadina te indijsko i perzijsko zaleđe i utjecaj). Potom, već na samom kraju da mu se ponudi pregled prinosa autora sa ovih prostora (islamska misao u Bosni i Hercegovini i Balkanu). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija), nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.	
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)		Arapsko-islamska filozofija Značenje i koncept filozofije u islamu i rana povijest islamske teologije i počeci filozofske problematike (S.H. Nasr & Oliver Leaman, eds., <i>History of Islamic Philosophy</i>) Istočna i zapadna islamska skolastika: a) Rani islamski filozofi na Istoku (al-Kindī, al-Fārābī, Ibn Sīnā/Avicenna, Muhammed ibn Zekerijjā' ar-Rāzī, Braća čistote/Ihwānu-s-Safā', Ibn Miskawajh, Abū Hāmid al-Gazzālī) b) Islamski filozofi u al-Andalusu (Ibn Masarra, Ibn Bādždža/Avempace, Ibn Tufayl, Ibn Rushd, Ibn Sab'īn, Ibn Khaldūn) (M. Sharif, H. Corbin, H. Daiber i drugi) Protuslovlje između al-Gazzālījeve i Ibn Rušdove/Averroesove filozofije: sukob mišljenja u svjetlosti vjere i razuma (razmatranje središnjih pitanja dva <i>Tahāfuta</i>) Alfarabi i utemeljenje islamske političke filozofije (M. Mahdi) Nauka o državi i povijesti (Ibn Haldūn) Politički aspekti islamske filozofije (C.E. Butterworth)	

	<p>Uvod u sufijsku tradiciju ('Ajn al-Kudāt al-Hamadānī, Šihābu-d-Dīn Suhrawardī i iluminacionistička tradicija – <i>hikmat al-ishrāk</i>, Ibn 'Arabī i ideja «jedinstva u mnoštvu» - <i>al-wāhidijja</i>) (S.H. Nasr & M. Aminrazavi; M. Lings)</p> <p>Predstavnici kasnije islamske filozofije (at-Tūsī, Mīr Dāmād, Mullā Sadrā Shirāzī) i ši'itska duhovnost (H. Corbin)</p> <p>Jevrejska filozofska tradicija u islamskom kulturnom svijetu (Saadiyah Gaon al-Fayyumi, Ibn Gabirol, Judah Halevi, Maimonides, Rabbi Levi ben Gershom/Gersonides) (L.E. Goodman)</p> <p>Polusemestralna provjera znanja studenata</p> <p>Moderne interpretacije islamske filozofije na Zapadu (H. Hanafi) Suvremena islamska filozofija (O. Leaman)</p> <p>Islamska misao u Bosni i Hercegovini Abdullah-efendija Bosnawi, Tumačenje dragulja Poslaničke mudrosti (R. Hafizović) Hasan Kafija Pruščak (A. Ljubović & F. Nametak) Derviški redovi u Bosni i Hercegovini (Dž. Čehajić)</p> <p>Filozofija S. H. Nasra (W.C. Chittick i N. Kahteran)</p> <p>Historija islama u njemačkoj misli: od Leibniza do Nietzschea (Ian Almond) Novi orijentalisti: postmoderna predstavljanja islama od Foucaulta do Baudrillarda (Id.)</p> <p>Suvremeni predstavnici islamske i uporedne filozofije (SPh 62, 2/2016)</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Znanje: u današnjoj prevalirajućoj kakofoniji u pogledu ove tradicije student zna modele mišljenja unutar arapsko-islamske filozofske tradicije, kao i temeljne škole i predstavnike.</p> <p>Vještine: vješto razaznaje islamsko filozofsko mišljenje od ideoloških redukcionizama i nagrdivanja, tj. univerzalizam i pluralizam islamskih modela mišljenja vs. partikularizma i ekskluzivizma ideološkog sektašenja.</p> <p>Kompetencije: student je u stanju graditi vlastiti kritički odnos i uspoređivati arapsko-islamsku filozofiju sa zapadnjačkim modelima mišljenja, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama, te je upoznat sa prinosima istoj autora sa ovih prostora.</p>
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i seminari</p>
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²¹:</p>	<p>Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusemestralni pismeni 25 %, završni semestralni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.</p>

¹²¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura¹²²:

Obavezna:

17. John I. Esposito, *Što bi svatko trebao znati o islamu*, FFDI, Zagreb, 2003.
18. S. H. Nasr, *Srce islama: trajne vrijednosti za čovječanstvo*, "El-Kalem", Sarajevo, 2002.
19. M. M. Sharif, *Historija islamske filozofije*, tom I i II, "August Cesarec", Zagreb, 1988. (alternativno)
20. S. H. Nasr, *Tri muslimanska mudraca*, "El-Kalem", Sarajevo, 1993.
21. Ebu Hamid al-Gazali, *Nesuvislost filozofa*, Zagreb, 1993. (alternativno);
22. Ibn Rušd/Averroes, *Nesuvislost nesuvislosti*, "Naprijed", Zagreb, 1988. (alternativno).
23. Ian Almond, *Historija islama u njemačkoj misli: od Leibniza do Nietzschea*, El-Kalem, Sarajevo, 2019.
24. Nevad Kahteran, *Rumijeva filozofija Ljubavi*, BTC Šahinpašić, Sarajevo, 2007.

Dopunska:

53. Seyyed Hossein Nasr & Oliver Leaman (eds), *History of Islamic Philosophy*, Routledge, London & New York, 1996.
54. Hans Daiber, *Borba za znanjem u islamu: neki historijski aspekti*, "Kult B", Sarajevo, 2004.
55. Hans Daiber, *Islamska filozofija: inoviranje i posredovanje između grčke i srednjovjekovne europske misli*, "Kult B", Sarajevo, 2007.
56. Oliver Leaman, *Izgubljeno u prijevodu: eseji iz islamske i jevrejske filozofije*, "Buybook", Sarajevo, 2004.
57. Amir Ljubović, *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku*, Orijentalni institut u Sarajevu, 1996.
58. *Hasan Kafi Prušćak*, El-Kalem, Sarajevo, 2015.
59. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, *Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog*, El-Kalem, Sarajevo, 2018.
60. Nevad Kahteran (ed.), *Platforma za islamsko-konfucijansko-daoistički dijalog na Balkanu*, ITD Sedam, Sarajevo, 2010.

¹²² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL GRK 182		Naziv predmeta: Osnove grčkog jezika II	
Ciklus: I	Godina: I	Semestar: 2	Broj ECTS bodova: 1
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 45 Predavanja 15 Vježbe 30	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema. Za polaganje ovog predmeta potrebno je položiti <i>Osnove grčkog jezika I</i> .		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog konjugacijskog i deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.		
Tematske jedinice:	Nastavlja se s tumačenjem i uvježbavanjem morfologije nominalnih tvorbi u grčkom jeziku: deklinacija i upotreba zamjenica i brojeva. Morfološke kategorije grčkog glagola; Uvježbava se korektno čitanje i pisanje grčkih riječi i prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak na određivanju oblika pojedinih glagolskih osnova. Teme: Uvod u III. deklinaciju, guturalne i labijalne osnove s osobitostima, dentalne osnove i osobitosti, <i>verba contracta</i> , osnove na <i>-nt</i> , particip prezenta, imenice i pridjevi osnova na <i>-n</i> , pridjevi s osobitom deklinacijom.		
Ishodi učenja:	<ul style="list-style-type: none"> • primijeniti pravila o pisanju, čitanju i naglašavanju grčkih riječi • prepoznati morfološke oblike deklinacijskog i konjugacijskog sustava prema osnovi i nastavku • morfološki i sintaktički analizirati tekst na grčkome jeziku • prevesti grčki tekst na materinji jezik • prepoznati i opisati specifične kontekstualne, sadržajne i jezične osobine zadanih tekstova • proširiti i razviti upotrebu grčkog vokabulara 		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, PowerPoint prezentacija, pisanje, diskusija, čitanje i rad na tekstu.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene ¹²³ :	Kontinuirana provjera znanja (pismene provjere znanja gramatike i vokabulara, izrada zadaća); ocjenjivanje aktivnosti; usmeni ispit na kraju semestra.		
Literatura ¹²⁴ :	Obvezna: <ul style="list-style-type: none"> • Martinić-Jerčić, Z. – Matković, D., <i>Prometej</i>: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003; 		

¹²³ Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

¹²⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2' od

2

- Musić, A. – Majnarić, N., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, ¹⁴1996;

Dopunska:

- Dukat, Z., *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb (bilo koje izdanje);
- Sabadoš, Dionizije; Sironić, Milivoj; Zmajlović, Zvonimir. *Grčka vježbenica*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.
- Senc, S., *Grčko-hrvatski rječnik*, Naprijed, Zagreb (višekratno pretiskivano).

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 201		Naziv predmeta: Historija filozofije II/1	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 6 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 6 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> i <i>Historija filozofije I/2</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnijim filozofskim problemima srednjeg vijeka, humanizma, renesanse, te novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja.		
Tematske jedinice:	Predavanja iz srednjovjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzalija. Objasniće se opći povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockeja.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o srednjovjekovnoj, renesansnoj, novovjekovnoj empirističkoj i racionalističkoj filozofiji. 2. Zna smisao filozofskih problema srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te novovjekovnog empirizma i racionalizma. 3. Zna prepoznati filozofski utjecaj srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te empirizma i racionalizma na kasniju filozofiju. 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima novovjekovnih filozofa. 5. Zna promišljati i vrjednovati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju. <u>Vještine:</u> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta srednjovjekovne, renesansne i novovjekovne filozofije 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki iz ovog povijesnog perioda		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije srednjeg vijeka, renesanse i novog vijeka. 2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije srednjeg vijeka, renesanse i novog vijeka. 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²⁵:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura¹²⁶:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 27. Dž. Marenbon ur. (2006): <i>Istorija filozofije: Srednjovekovna filozofija</i>. Beograd: Plato. 28. Dž. H. R. Parkinson ur. (2007): <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam sedamnaestog veka</i>. Beograd: Plato. 29. S. Braun ur., (2008): <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i>. Beograd: Plato. 30. F. Koplston. (1989): <i>Istorija filozofije II: Srednjevekovna filozofija</i>. Beograd: BIGZ. 31. B. Petronijević, <i>Istorija novije filozofije</i> 32. V. Filipović (1983): <i>Filozofija renesanse</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske B. Petronijević. (1989): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Nolit. 33. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 34. T. Akvinski. (1976): <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 35. F. Bacon. (1964): <i>Novi organon</i>. Zagreb: Naprijed. 36. R. Descartes (1951): <i>Rasprava o metodi</i>. Zagreb: Matica hrvatska.

¹²⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹²⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3. od
3

37. R. Descartes. (1993); *Meditacije o prvoj filozofiji*. Zagreb: Demetra.
38. J. Locke. (2007); *Ogled o ljudskom razumu*. Zagreb: Naklada Breza.

Dopunska:

3. *Filozofijski riječnik* u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 203		Naziv predmeta: Etika I	
Ciklus: Prvi(I)	Godina: Druga(II)	Semestar: Treći(III)	Broj ECTS kredita: Jednopredmetni studij filozofije: 4 ECTS - Filozofija kao dvopredmetni studij: 5 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 4 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata, Vježbe: 2 sata, Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj je predmeta da studenti dobiju znanja o temeljnim problemima s kojima se suočava etika kao praktična filozofija. Centralni etički pojmovi (dobro, ispravno, vrlina, dužnost, odgovornost, sloboda, autonomija itd.) će se eksplicirati unutar temeljnih tipova etičkih teorija: etika vrline, etika prirodnog zakona i prirodnog prava, utilitarizam, deontološka etika. Ovladavanje sadržajima predmeta pruža studentima nezaobilazan korpus znanja o etici, razvija etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog razmišljanja unutar područja morala.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti povijesnim pregledom etike od antike preko srednjeg i novog vijeka do suvremenih razmatranja. Također će se objasniti ključni pojmovi normativne etike, deskriptivne etike, metaetike, i primjenjene etike, te ukazivanjem na značajna promjene unutar zapadno europske etike kao filozofijske discipline. Četiri tradicionalne etičke teorije: Aristotelova, Humeova, Kantova i Millova će poslužiti kao osnovica za razumijevanje etičkih teorija u povijesti etičke misli.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Razumije i zna ključne probleme etike kao i etičke teorije. 2. Zna smisao etičkih teorija i razumije značaj etike za društvo. 3. Zna razlikovati deontološku, utilitarističku i etiku vrline. 4. Zna utjecaj etičkih teorija u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i prepoznati različite etičke teorije. Vještine: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj etičkih problema.		

	<p>2. Vješto primjenjuje etičke teorije na suvremene etičke probleme.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou iz oblasti etike.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: u oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za etiku kao filozofsku disciplinu, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti etike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize etičkih teorija, konkretnih etičkih situacija, kao i etičkih dilema.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²⁷:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura¹²⁸:	<p>Obavezna:</p> <p>17. Platon, <i>Država</i> (izdanje po izboru) 18. Aristotel, <i>Nikomahova etika</i>, Hrvatska svučilišna naklada, Zagreb, 1992. 19. D. Hume, <i>Rasprava o ljudskoj prirodi</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1983. 20. Dž. S. Mil, <i>Utilitarizam</i>, Kultura, Beograd, 1960. 21. Kant, <i>Zasnivanje metafizike morala</i>, BIGZ, Beograd, 1981. 22. F. Jodl, <i>Istorija etike kao filozofske nauke I-II</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1975. 23. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004. 24. A. MacIntyre, <i>Kratka istorija etike</i>, Plato Beograd, 2000.</p>

¹²⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

¹²⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st. 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Dodatna:

1. M. N. Đurić, **ISTORIJA HELENSKE ETIKE**. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987.

Hegel, G. W. F., **OSNOVNE CRTE FILOZOFIJE PRAVA**, Veselin Masleša, Sarajevo, 1989.

Jonas, H., *Princip odgovornost*. Veselin Masleša, Sarajevo, 1990.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 204		Naziv predmeta: Estetika I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Nastavni predmet estetika ima cilj široko raskrivati problematiku estetike s obzirom na napuštanja odnosa sa filozofijom. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Estetika i filozofija Lijepo i umjetnost Pravci estetike S onu stranu estetike Zapad i istok iz obzora umjetnosti Problematiziranje pojma umjetnik - stvaralac		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna porijeklo i historijski razvoj ključnih estetskih pojmova, umjetnosti i lijepog. 2. Zna smisao osnovnih estetskih pojmova s obzirom na historijski period. 3. Zna razlikovati različite struje nutar estetičke tradicije i pristupe u odnosu na estetički problem. 4. Zna otkriti i prepoznati utjecaj drugih filozofskih disciplina na estetiku. 5. Zna vrijednovati doprinose estetičke misli u razvoju filozofskoga mišljenja. Vještine: 1. Vješto uočava estetske problem i razlike između različitih estetskih pristupa umjetničkom djelu. 2. Vješto primjenjuje naučeno znanje u donošenju estetskih sudova unutar kritičke evaluacije umjetničkoga djela.		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti estetike <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast estetike <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti estetike <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹²⁹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1131 1366 1464"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹²⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Literatura¹³⁰:

Obavezna:

17. K. Gilbert, H. Kun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura.
18. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura.
19. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pjevanje. Beograd: Nolit.
20. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.

Dopunska:

17. Djela antičke filozofije umjetnosti (Platon, Aristotel, Plotin)
18. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru.
19. Linda Hačion. (1996): Poetika posmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Setovi.
20. Arthut C. Danto. (1997): Prepbražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

¹³⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL FIL 205		Naziv predmeta: Historija filozofije II/2	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 8 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 6 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 6 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: Jednopedmetni studij filozofije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Filozofija kao dvopedmetni studij: - predavanja: 2 sata (ukupno 30) - vježbe: 2 sata (ukupno 30) Studij filozofije i sociologije: - predavanja: 3 sata (ukupno 45) - vježbe: 3 sata (ukupno 45) Napomena: studentima u kombinacijama (sa manjim brojem sati i ETCS bodova) nastava i ispiti bit će prilagođeni NPP.	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet <small>[u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]</small>		
Preduslov za upis:	Položena <i>Historija filozofije I/1, Historija filozofije I/2 i Historija filozofije II/1</i>		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnim filozofskim problemima od Leibniza, preko Spinoze, Berkeleyja, Humea, do prosvjetiteljstva.		
Tematske jedinice:	Detaljnije će se obraditi filozofije značajnih mislilaca poput Leibniza, Spinoze, Berkeleyja, Humea, pri čemu će se ukazivati na sličnosti i razlike u mišljenju ovih, kao i filozofa koji su obrađivani u prethodnom semestru. Također će se ukazati na ključne odrednice mišljenja ovog perioda. Pred kraj semestra obratiće se više pažnje na filozofiju prosvjetiteljstva.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o novovjekovnoj empirističkoj, racionalističkoj i prosvjetiteljskoj filozofiji. 2. Zna smisao filozofskih problema novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije. 3. Zna prepoznati filozofski utjecaj filozofije empirizma, racionalizma i filozofije prosvjetiteljstva na kasniju filozofiju. 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima empirističkih, racionalističkih i prosvjetiteljskih filozofa. 5. Zna promišljati i vrjednovati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju. <u>Vještine:</u> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta novovjekovne empirističke, racionalističke i prosvjetiteljske filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki iz ovog povijesnog perioda. <u>Kompetencije:</u> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u		

	<p>oblasti filozofije novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast filozofije novovjekovnog empirizma, racionalizma i prosvjetiteljske filozofije.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz ove oblasti filozofije.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog i kulturnog života.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanje i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³¹:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura¹³²:	<p>Obavezna:</p> <p>17. Dž. H. R. Parkinson ur. (2007): <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam sedamnaestog veka</i>. Beograd: Plato.</p> <p>39. S. Braun ur., (2008): <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i>. Beograd: Plato.</p> <p>18. B. Petronijević. (1992): <i>Istorija novije filozofije</i>. Beograd: Napredak.</p> <p>19. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.</p> <p>20. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura.</p> <p>21. B. Spinoza. (1970): <i>Etika</i>. Beograd: Kultura.</p> <p>22. G. Berkeley. (1977): <i>Rasprava o principima ljudske spoznaje</i>. Beograd: BIGZ. (ili <i>Tri dijaloga između Hilasa i Filonusa</i>).</p> <p>23. D. Hume. (1956): <i>Istraživanje o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Kultura.</p> <p>24. D. Pejović. (1982): <i>Francuska prosvjetiteljska filozofija</i>. Zagreb: Matica hrvatska.</p> <p>Dopunska:</p> <p>3. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića (1989): Zagreb: Matica hrvatska.</p>

¹³¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 215		Naziv predmeta: Transcendentalna filozofija	
Ciklus: Prvi (II)	Godina: druga (II)	Semestar: četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti se upoznaju sa glavnim značenjima transcendentalne filozofije, tokovima i konstelacijama mišljenja sa glavnim fokusom na zasnivanje transcendentalne filozofije kod Immanuela Kanta. Student trebaju steći osnovne uvide puno značenje sintagme <i>Kopernikanski obrat</i> (naspram empirističko-racionalističke epistemologije).		
Tematske jedinice:	Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku prvog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike I. Kanta student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentalne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentalne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentalne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smisli Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali i kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentalne filozofije.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna definirati transcendentalnu filozofiju kao i izvorište i izgradnju iste. 2. Zna smisao i značenje oblasti transcendentalne filozofije. 3. Zna filozofski uticaj transcendentalne filozofije na kasniju filozofiju kao i znanost. 4. Zna razlikovati transcendentalnu filozofiju od drugih filozofskih učenja. 5. Zna uporediti transcendentalnu filozofiju sa drugim filozofijskim učenjima Vještine: 11. Vješto otkriva dogmatičke pretpostavke na osnovu kritikčke metode		

	<p>transcendentalne filozofije.</p> <p>12. Vješto primjenjuje kritičku metodu transcendentalne filozofije na bilo koju tezu ili pretpostavku.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u oblasti transcendentalne filozofije.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjelovat u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> Vršiti samostalno istraživanje u oblasti transcendentalne filozofije i objavljuvat rezultate u indeksiranim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i kritički se odnositi prema svim informacijama u različitim područjima društvenog života.</p> <p>5. <i>Komunikacijekse kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijskim kauzalitetom u društvenim relacijam modlanom argumentacijom.</p>																				
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																				
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³³:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1317 1369 1592"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Seminarski rad	25	25 %																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %																		
3.	Završni ispit	50	50 %																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		

¹³³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije pocetka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa clanom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od 3

	<p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
Literatura¹³⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Immanuel Kant. (1990.): <i>Kritika čistog uma</i>, Beograd: BIGZ. 20. Immanuel Kant (1991.): <i>Kritika moći suđenja</i>, Beograd: BIGZ. 21. F.W.J. Schelling (1988.): <i>Forma i princip filozofije</i>. Beograd: Nolit. 22. F.W.J. Schelling (1986.): <i>Sistem transcendentalnog idealizma</i>, Zagreb: Naprijed. 23. J.G. Fichte (1974.): <i>Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci</i>, Zagreb: Naprijed. 24. G.W.F. Hegel (1987.): <i>Fenomenologija duha</i>, Zagreb: Naprijed. 25. F. Nietzsche (1975.): <i>Tako je govorio Zaratustra</i>, Zagreb: Mladost. 26. E. Husserl (1975./1976.): <i>Kartezijanske meditacije</i>, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. <p>Dopunska:</p>

¹³⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 207		Naziv predmeta: Estetika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz predmeta Estetika I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je temeljna orijentacija i razvijanje jednoga osobitog odnosa spram živih vrijednosti posotječeg, lijepog, dobrog, istinitog. Obrazovanje i odgajanje kreativnosti u zapažanju umjetničkih djela kako ona ne bi ostala za recipijente učinaka apstakcije. Akcentiramo i razvijanje aksiološkog pristupa umjtnosti kako bi se zauzeli kritički stavovi prema podijeli umjetničkih djela na klasična i moderna. Cilj je razvijati kriterije znanstvenog izvođenja i donošenja zaključaka kao i njihove otvorenosti za nove šanse traganja u tajnu umjtnosti. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Estetika i poimanje onoga šta se u iskustvu zbiva Rezultati utihnuća filozofije u pogledu umjtnosti Sistematska misao i njena pretenzija za pojmovno određenje – ukroćenje umjetnosti Moderna i postmoderna Križa Djela, estetiziranje životnog svijeta		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna centralne estetskse pojmove i način razvitka tih pojmova u filozofiji od Kanta do današnjice. 2. Zna specifiča smisao moderne i savremene estetike u kontekstu: Njemačkog klasičnog idelizma (Hegel), Schopenhauera, Nietzschea, Heideggera, Derride. 3. Zna razlikovat razne moderne i savremene struje estetske misli. Vještine: 1. Uočava estetske problem u kontekstu moderne i savremene filozofije. 2. Vješto primjenjuje zanje u donošenju estetskih sudova kao kritičkoga mišljenja unutar moderne i savremene umjtnosti. Kompetencije:		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti estetike</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast estetike</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti estetike</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="568 1106 1372 1435"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹³⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3!

Literatura¹³⁶:

Obavezna:

21. K. Gilbert, H. Kun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura.
22. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura.
23. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pjevanje. Beograd: Nolit.
24. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost.

Dopunska:

21. Djela antičke filozofije umjetnosti (Platon, Aristotel, Plotin)
22. Izbor iz djela klasičnih filozofa: Kant, Hegel, Schelling; po izboru.
23. Linda Hačion. (1996): Poetika posmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Setovi.
24. Arthut C. Danto. (1997): Prepobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak.

¹³⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL FIL 210		Naziv predmeta: Etika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 5 ECTS - Filozofija kao dvopedmetni studij: 3 ECTS - Studij filozofije i sociologije: 4 ECTS
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi		Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]	
Preduvjet za upis:		Položen ispit iz <i>Etike I</i>	
Cilj (ciljevi) predmeta:		Cilj predmeta je uputiti studente u najvažnije etičke probleme 20. i 21. stoljeća. Posebna pažnja će se posvetiti najvažnijim temama primjenjene etike, argumentima i rješenjima, te njihovu vezu sa klasičnim etičkim teorijama. Detaljnije će se istražiti problemi bioetike, etike okoliša i medicinske etike. Ovladavanje ovim znanjima trebalo bi studentima osigurati sposobnost kritičkog promišljanja suvremenih etičkih problema.	
Tematske jedinice:		Predavanja će započeti izlaganjem mjesta etike u suvremenom svijetu. U centar propitivanja će se staviti aktualni etički problemi koji se nalaze u domeni primjenjene etike. To znači da će se obrađivati problemi koji se tiču smrti i ubijanja, samoubojstva, smrtno kazne, eutanazije, abortusa, moralnog statusa životinja, te bogatstva i siromaštva. Pored toga, baviće se i problemima etičkog odnošenja spram okoliša, te problemima medicinske etike kao što su: transplantacija organa, manipulacija genima, matične stanice, medicinski potpomognuta oplodnja, te etičkim aspektima psihijatrije.	
Ishodi učenja:		Znanje: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna da definira etičke pojmove vezanih za moderne etičke teorije. 2. Zna smisao etičkih teorija i razumije značaj etike za društvo. 3. Zna razlikovati i prepoznavati različite etičke teorije u suvremenom društvu. 4. Zna utjecaj etičkih teorija, a naročito primjenjene etike, u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i uočiti različite etičke teorije. Vještine: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj etike za društvo.	

	<p>2. Vješto primjenjuje etičke teorije na suvremene etičke probleme.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetском nivou iz oblasti etike.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za etiku kao filozofsku disciplinu, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti etike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize etičkih teorija, konkretnih etičkih situacija, kao i etičkih dilema.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³⁷:	<p>Završni ispit (pismena i usmena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura¹³⁸:	<p>Obavezna:</p> <p>27. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004. 28. P. Singer, <i>Praktična etika</i>, KruZak, Zagreb, 2003. 29. M. Aramini, <i>Uvod u bioetiku</i>, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009. 30. D. Marić, <i>Etika i životinje</i>, Zalihica, Sarajevo 2010.</p> <p>Dopunska:</p> <p>13. V. Rakić, I. Mladenović, V. Drezgić ur., <i>Bioetika</i>, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2012. 14. A. Frković, <i>Medicina i bioetika</i>, Pergamena, Zagreb, 2010.</p>

¹³⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹³⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL FIL 301		Naziv predmeta: Historija filozofije III	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 - Studij filozofije i sociologije: 10 - Filozofija kao dvopedmetni studij: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 3 sata Vježbe 3 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	položeni ispiti iz FIL FIL 102, FIL FIL 105, FIL FIL 201, FIL FIL 205.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i glavnih tokova filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja dva stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.</p> <p>Cilj nastave na predmetu <i>Historija filozofije III</i> jeste upoznati studente na studijskim grupama Odsjeka za filozofiju i sociologiju sa temeljnim filozofijskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog „preloma mišljenja“ do Heideggerovih i post-heideggerijanskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov „kopernikanski obrat“ i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja, koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu ljudskog znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>		
Tematske jedinice:	Glavne tematske cjeline koje će biti tematizirane u toku jedne nastavne godine: Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Zadaća metafizike i transcendentalna filozofija kod Kanta. Kantova filozofija obrazovanja. Aporije čistog uma. Arhitektonika čistog uma. Fichteova transcendentalna filozofija. Fichteova teorija obrazovanja. Jacobi i kritika njegove filozofijske misli.		

	<p>Schellingov transcendentni idealizam. Hegelov sistem filozofije. Hegelov odnos prema obrazovanju. Mišljenje egzistencije u filozofiji 19. stoljeća. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerova filozofija i filozofijska tradicija. Kritička teorija i Adornova kritika filozofijske tradicije. Fenomenološko promišljanje modernog svijeta. Suvremenost i tradicija u modernoj filozofiji.</p> <p>U prvom semestru studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima Kantove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentne filozofije.</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p><u>Znanja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji njemačkog klasičnog idealizma 2. Zna epistemološki smisao Kantovog kopernikanskog obrata 3. Zna razlikovati idealističke pozicije u okviru njemačkog klasičnog idealizma 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima njemačkih klasičnih idealista 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati doprinose i uticaj na razvoj filozofske misli filozofa njemačkog klasičnog idealizma i filozofa 19. i 20. stoljeća <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta u pogledu razumijevanja subjekt-objekt relacije 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje u polemiziranju o ateizmu, materijalizmu i ulozi iskustva u postizanju spoznaje <p><u>Kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije njemačkog klasičnog idealizma i filozofije 19. i 20. stoljeća 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast

	<p>njemačkog klasičnog idealizma</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹³⁹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="568 981 1378 1317"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Literatura¹⁴⁰:</p>	<p>Obavezna: 1. Immanuel Kant. (1990): <i>Kritika čistog uma</i>. Beograd: BIGZ.</p>																								

¹³⁹Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

¹⁴⁰Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od

4

2. Immanuel Kant. (1991): *Kritika moći suđenja*. Beograd: BIGZ.
3. F. W. J. Schelling. (1988): *Forma i princip filozofije*. Beograd: Nolit.
4. F. W. J. Schelling. (1986): *Sistem transcendentalnog idealizma*. Zagreb: Naprijed.
5. J. G. Fichte. (1974): *Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci*. Zagreb: Naprijed.
6. G. W. F. Hegel. (1987): *Fenomenologija duha*. Zagreb: Naprijed.
7. F. Nietzsche. (1975): *Tako je govorio Zarathustra*. Zagreb: Mladost.
8. E. Husserl. (1975/1976): *Kartezijanske meditacije*. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine.

Dopunska: /

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL.FIL.309		Naziv predmeta: Metafizika I	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.		
Tematske jedinice:	<i>Mythos</i> kozmologije i filozofije. Predsokratovske odrednice filozofijskog mišljenja i zasnivanje metafizike kod Platona. Glavni pravci predsokratovske filozofije i ontološke postavke filozofije prije Platona. Temeljne odrednice Platonovog idealizma. Platonova metafizika i problem znanja. Mjesto matematike u Platonovoj koncepciji filozofije. Metafizika i društvena zbilja - odrednice Platonove filozofije i politike. Aristotelovo određenje metafizike. Fizika i metafizika u Aristotelovoj filozofiji. Aristotelov problem spoznaje i podjela znanja. <i>Poiesis</i> i metafizika. Logika i metafizika u Aristotelovoj koncepciji filozofije. Neoplatonizam i recepcija naslijeđa Platonove i Aristotelove metafizike. Skolastički koncept metafizike i kritika skolastike. Renesansna filozofija i zasnivanje novovjekovne znanosti u diskursu metafizičke kritike skolastike. Spinozina metafizika. Leibnizova koncepcija monadologije. Giordano Bruno i zasnivanje novovjekovne metafizike. Descartesovo određenje prve filozofije. Empiristička kritika racionalizma. Racionalistička koncepcija metafizike.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o metafizičkim učenjima od antike do Kanta 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u antičkoj filozofiji 3. Zna razlikovati empirističke i racionalističke pozicije na temelju statusa i značaja koji pridaju metafizičkom znanju 4. Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika, matematika, fizika...)		

	<p>5. Zna vrednovati značaj antičkog metafizičkog učenja za razvoj novovjekovne metafizike</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema metafizike <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe.</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴¹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1482 1364 1818"><thead><tr><th>R. broj</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad/kolokvij</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁴¹Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁴²:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 27. H. Diels. (1983): <i>Predsokratovci: fragmenti</i>. Zagreb: Naprijed. 28. Platon. (1981): <i>Timej</i>. Beograd: Mladost. 29. Aristotel. (1987): <i>Fizika</i>. Zagreb: Globus. 30. Aristoteles (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 31. Platon. (1976): <i>Država</i>. Beograd: BIGZ. 32. Plotin. (1984): <i>Eneade</i>. Beograd: Književne novine. 33. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Kršćanska sadašnjost. 34. G. Bruno (1959): <i>O uzroku, principu i jednom</i>. Beograd: Kultura. 35. Spinoza (1957): <i>Teološko politički traktat</i>. Beograd: Kultura. 36. G. W. Leibniz. (1957): <i>Monadologija</i>. Beograd: Kultura. 37. R. Descartes. (1993): <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. Zagreb: Demetra. 38. J. Locke. (2007): <i>Ogled o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Naklada Breza. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Platon. (1937): <i>Fedon ili O duši</i>, Beograd: Zadruga profesorskog društva. 6. J. Zovko. (2008): <i>Klasici metafizike</i>. Zagreb: Grafok

¹⁴²Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 7

Šifra predmeta: : FIL FIL 307		Naziv predmeta: ANALITIČKA FILOZOFIJA I	
Ciklus: Prvi	Godina: Treća	Semestar: Peti	Broj ECTS kredita: Jednopredmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa. 3
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika) FIL FIL 207 Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika) FIL FIL 402		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta Analitička filozofija – I je da studenti dobiju preciznu informaciju i steknu pozitivno znanje o činjenicama vezanim za porijeklo i razvoj analitičke filozofije u granicama evropske i anglo-američke tradicije filozofskog mišljenja, te da steknu određene vještine i kompetencije upotrebe tog znanja u različitim područjima profesionalnog djelovanja u humanističkim i društvenim naukama. Sadržaj tog znanja određen je temama i topikama, metodama i rezultatima nastalim u istraživanju relacije jezik, svijet, mišljenje. Kroz kompleks topika o strukturalnim, semantičkim i pragmatičkim svojstvima jezika (smisao, značenje, označeno, istina, istinosna vrijednost) i svojstvima mišljenja (pojmovni sadržaj, kognitivni sadržaj) prezentira se uzajamna povezanost i zavisnost logičkih, lingvističkih, kognitivnih, epistemoloških i ontoloških aspekata one filozofije koja za svoj objekat i za svoje sredstvo uzima konceptualnu analizu različitih vrsta reprezentacije u prirodnim i artifičijelnim jezicima. Sadržaj predmeta izlaže se kroz dva sklopa. Kroz sklop I. (Porijeklo analitičke filozofije) studenti se upoznaju s idejom i glavnim topikama analitičke filozofije u djelima osnivača analitičke filozofije Gottloba Fregea, Bertranda Russella, Ludwiga Wittgensteina i Rudolfa Carnapa. Ukazuje se na nužnu povezanost ove vrste filozofiranja o jezičkim svojstvima sa filozofijom matematike, sa tretiranjem iskaza kao logičke funkcije kojoj se treba odrediti istinosna vrijednost, odnosno značenje i smisao. Objašnjava se razlikovanje znaka i označenog, predmeta i funkcije, denotacije i denotiranog, određenog opisa i teorije tipova. Kroz sklop II (Pravci razvoja analitičke filozofije) studenti se upoznaju s glavnim pravcima i temeljnim filozofskim djelima unutar kojih analitička filozofija ulazi u interdisciplinarna područja mentalističke filozofije (filozofija uma), filozofije jezika, filozofije djelovanja, informacijske znanosti i artifičijelne inteligencije.		
Tematske jedinice:	Sklop I: Porijeklo analitičke filozofije Tema 1. Uvodna odredba analitičke filozofije ----- Tema 2. Generativna simbolička kombinatorika – nededuktivni kategorički		

silogizam: tabele predikacije, atribucije, supstancijacije.
Reimundus Lullus. *Ars Generalis Ultima (Ars Magna)*, 1305.

Tema 2. Analitička simbolička kombinatorika (*Artis Meditandi seu Logica Inventiones*).

Gottfried Wilhelm Leibniza, *Dissertatio de Arte Combinatoria*,... (1666),
Anasthasius Kircher, *Ars Magna Sciendi sive Combinatorica*, 1669. *Syntaxes Artis Mirabilis*.

Tema 3. Kritika jezika života u djelima Gottloba Fregea

Zahtjev za razlikovanjem broja i brojevnog oznake, znaka i označenog, smisla i značenja. Veza simboličke logike i analitičke filozofije: opća algebra i teorija skupova kao osnove simboličke logike

Tema 4. Ideja o jeziku čistog mišljenja: kanonska notacija i logički calculus

Koncept pojmovne kanonske notacije. Ideja o jeziku čistog mišljenja. Logički zakoni-zakoni čistog mišljenja i zakoni pojmovnog pisma. Booleovo otkrivanje strukturalne i formalne analogije između znanosti o broju (*the Science of Number*), znanosti o logici (*the Science of Logic*) i znanosti o jeziku (*the Science of Language*). George Boole *The Laws of Thought, on which are founded the mathematical theories of logic and probabilities*, objavljenoj 1854. godine

Tema 5. Ideja logičkog calculusa kao pojmovnog pisma (jezika čistog mišljenja)

Temeljne postavke Fregeovog *Begriffsschrifta*: Tretiranje iskaza kao logičke funkcije (logička varijabla, predikativni dio). Transformacija suda (die Urteil) u stav (die Satz). Tretiranje svih sudova kao univerzalnih ili partikularnih i njihovo pozicioniranje u konstrukciji dokaza u odnosu na afirmaciju i negaciju. Kvantifikacija logičke funkcije. Istinsna vrijednost, predmet, značenje.

Tema 6. Jezik kao logički moguća slika svijeta (činjenica)

Temeljne ideje *Logičko-filozofskog Tractatusa* Ludwiga Wittgensteina. Znakovni jezik. Koncept činjenice, stanja stvari, stvarnosti. Jezik kao logička slika svijeta. Granice svijeta, granice mišljenja i granice jezika. Logičke funkcije kao forma izrecivog, mišljivog, logički mogućeg svijeta = stvarnosti. Stav / iskaz kao logička slika činjenice / stanja stvari.

Tema 7. Russellov koncept logičke funkcije i denotacije

Bertrand Russell: Koncept logičke funkcije u *The principles of Mathematics* (1905), *Principia Mathematica* (1910), *On Denoting*

Tema 8. Polusestrialni ispit: TEST #1

	<p>Tema 9. Logička konstrukcija svijeta teorijskog znanja od iskaza motrenja do teorijskih iskaza Analitička filozofija kao teorija konstrukcije i rekonstrukcije, odnosno kao teorija semiotičke transformacije i prevodjenja pojmova u hijerarhijama jezika od njihove dekriptivne prema čistoj sintaksi. Rudolf Carnap: <i>Der Logische Aufbau der Welt</i></p> <hr/> <p>Tema 10. Logika kao jezik znanosti. Objekt-jezik i meta-jezik u jednom modelu referencije Rudolf Carnap: <i>The logical Syntax of Language</i></p> <hr/> <p>Sklop II: Pravci razvoja analitičke filozofije Tema 11. Logičke i semantičke forme upotrebe jezika u različitim tipovima govornih činjenja John R. Searle: <i>Speech Acts</i></p> <hr/> <p>Tema 12. Logičko-lingvistička interpretacija iskaza anomalijskog kauzaliteta između fizičkih djelovanja i mentalnih stanja Donald Davidson: <i>Mental Events, Essays on Actions and Events</i></p> <hr/> <p>Tema 13. Informatičko-semiotička kombinatorika, artifičijelni jezici i logičko programiranje Terry Winograd: <i>Understanding Natural Language</i> Terry Winograd, Fernando Flores - <i>Understanding computers and cognition</i></p> <hr/> <p>Tema 14. Ka pojmu post-analitičke filozofije. Richard Rorty (ed.): <i>Consequences of Pragmatism</i> (Essays: 1972-1980) Robert B. Brandom: <i>Between Saying and Doing</i></p> <hr/> <p>Tema 15. TEST #2</p> <hr/> <p>Tema 16. ZAVRŠNI PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Studiranjem predmeta Analitička filozofija - I student stiče određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Zna pozitivne obrazovne činjenice o porijeklu i primjeni analitičke filozofije u sklopu oblasti filozofije 16. Zna smisao, vrijednost i upotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 17. Zna razlikovati hijerarhije i tipove diskursa, od objekat jezika do meta jezika 18. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama

- iskaza koji miješaju hijerarhije referencije i samo-referencije
19. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati različite koncepte istine i istinosne vrijednosti iz relacije značenja i referencije
  20. Zna primjeniti semantičke kondicionale za konstrukciju istinosne vrijednosti iskaza
  21. Zna primjeniti strukturalne kondicionale za konstrukciju istinosne vrijednosti iskaza

Vještine

11. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtijeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...)
12. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija
13. Vješto prikuplja i analizira prikupljene podatke, vrši njihovu klasifikaciju i vrednovanje
14. Vješto koristi znanja o primjeni logike i artifičijelnih jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji i upotrebi suvremene tehnologije (u edukaciji, u analitici)
15. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju

Kompetencije

13. *Obrazovne i pedagoške kompetencije:* profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije
14. *Naučne kompetencije:* u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu
15. *Istraživačke kompetencije:* u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima
16. *Metodološke kompetencije:* samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.
17. *Analitičke kompetencije:* daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
18. *Informacijsko-komunikacijske kompetencije:* u oblasti primjene logike, artifičijelnog jezika i artifičijelne inteligencije posjeduje visok stupanj informacijske pismenosti i sposobnost upotrebe suvremene tehnologije (u edukaciji, u poslovanju, u analitičkim poslovima)

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Metode izvođenja nastave:	<ol style="list-style-type: none"> 21. Predavanja po tematskim sklopovima 22. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 23. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 24. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 25. Seminarski rad 26. Konsultacije 27. Elektronske konsultacije 28. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 29. Individualni dopunski kontakt sati / * 30. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosječna ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴³:	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
Literatura¹⁴⁴:	Obavezna :																		

¹⁴³Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

¹⁴⁴Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

31. Ibrulj, N. *Filozofija logike*. Sarajevo.Sarajevo-Publishing,1999
32. Tugendhat, E. *Uvod u jezičkoanalitičku filozofiju*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1986
33. Frege,G. *O smislu i značenju. U: Osnove aritmetike i drugi spisi*. Zagreb: Kruzak, 2004.
34. Russell,B. *O denotaciji*. Ideje 2. Str.31-47. Beograd, 1979.
35. Wittgstein, L. *Logičko-filozofski traktat*. Sarajevo. Veselin Masleša, 1987.
36. Dummitt, Michael (1992): *The Origins of Analytic Philosophy*.
37. Glock, Hans-Johann, edit.,(1997): *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers. Reprinted 1999.
38. Martinich, A.P. and Sosa, David (2001): *Analytic Philosophy:an anthology*. Blackwell Publishers.
39. Ayer, Alfred J. (1935): *Language, Truth and Logic*. London:Penguin Books.
40. Winograd, Terry: *Understanding Natural Language*. Academic Press, 1972. Adison-Wesley Publishing Company, 1987.
41. Winograd,Terry and Flores, Fernando - *Understanding computers and cognition*
42. Rorty, Richard (ed.): *The Linguistics Turn*
43. Brandom, Robert B.: *Between Saying and Doing*

Dopunska :

31. Russell, Bertrand: *Simbolička logika (Symbolic Logic)*. In: B.Russell: *The Principles of Mathematics*. Chapter 2. Pp.10-16. First published 1903. Preveo s engleskog jezika: Nijaz Ibrulj.
32. Hilbert, David: *Aksiomatsko mišljenje (Aksiomatische Denken)* objavljen je u časopisu "Sophos", No. 2/2009, Sarajevo, Filozofski fakultet u Sarajevu, str.135-143; Prevela: Ljiljana Nikolić.
33. Carnap, Rudolf: *Filozofija i sintaksa (Philosophy and Syntax)*. In: Rudolf Carnap: *The Logical Syntax of Languages* (Chapter V, str. 277-315). Preveo: Nijaz Ibrulj.
34. Quine, Willard Van Orman: *Logička istina (The Logical Truth)*. In: W.V.O.Quine: *Philosophy of Logic*. Second Edition. Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts and London, England.1986, str. 47-61. Preveo : Nijaz Ibrulj.
35. Quine, Willard Van Orman: *Bilješke o referenciji*. In: W.V.O.Quine: *From a Logical Point of View*. Harvard University Press. Second Edition, 1980. pp. 130-139. Preveo: Nijaz Ibrulj.
36. Sorell, Tom and Rogers, G.A.J., edit., (2005): *Analytic philosophy and history of philosophy*. Oxford University Press.
37. MARTINICH, A.P. and SOSA, DAVID, *Edit.(2001): Blackwell Companions to Philosophy*. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers.
38. Kenny, Anthony (2000): *Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers.
39. Midwest Studies in Philosophy Volume VI: *The Foundations of Analytic Philosophy*. Editors Peter A. French, Theodore E. Uehling, Howard K. Wettstein. University of Minnesota Press. Minneapolis, 1981.
40. Hill, Claire Ortiz (1997): *Rethinking Identity and Metaphysics. On the Foundations of Analytic Philosophy*. Yale University. New Haven and London.
41. *The Collected Works of Ludwig Wittgenstein*. Copyright © Blackwell

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica : 7 ! od
7

- Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979.
Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford
OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden,
Massachusetts 02148 USA
42. Evans, Gareth (1982): *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.
  43. Follesdal, Dagfinn: *Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ?* In: Glock, Hans-Johann: *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.
  44. Gabbay D.M., Hogger C.J., Robinson J.A. (eds.) - Handbook of Logic in Artificial Intelligence and Logic Programming. Volume 1. Logical Foundations-Clarendon Press (1993)
  45. McCarthy, John - LISP 1.5 Programmer's Manual-The MIT Press (1962)

Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 303		Naziv predmeta: Teorija spoznaje (KLASIČNE TEORIJE SPOZNAJE)	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Peti (V)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 9 Filozofija i sociologija: 6 Filozofija i druga studijska grupa: 4
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovoga kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa koji nastaje u triangulaciji između čovjeka, svijeta i jezika, uvid u funkcioniranje spoznajnih sposobnosti ljudskoga bića u nižim kognitivnim aktivnostima (percepcija, memorija, pažnja) i u višim kognitivnim aktivnostima (logičkoj i lingvističkoj), uvid u semantičku i strukturalnu dimenziju znanstvenog formiranja spoznajnih uvida o sebi, o drugom i osvjetlu. Stoga se teorija spoznaje istražuje kao najšira i najobuhvatnija osnova ljudskog znanja uopšte unutar koje se reflektiraju i fundiraju partikularne teorije i metode različitih područja spoznavanja. Student se upoznaju s ulogom različitih filozofskih i znanstvenih disciplina sa stanovišta sadržaja spoznaje, procesa spoznavanja, intencionalnosti, rekonstrukcije spoznajnog sadržaja u teoriji i praktičkom djelovanju. U realciju se dovode i području različite, kadkada i potpuno suprotstavljene, koncepcije ontoloških i epistemoloških pretpostavki spoznajnoga procesa kojem se u tepriji spoznaje pristupa sa stakališta problematiziranja izvora i primjene spoznatoga. Sadržaj predmeta izlaže se u 6 glavnih skupova. Studenti koji studiraju kombinovani studiji (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnoga plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Pitanje saznanja u novovjekovnoj filozofiji Racionalizam Empirizam Solipsizam Skepticizam Relativizam		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna osnovne spoznajne problem unutar novovjekovne filozofije (Descartes, Leibniz, Locke, Hume, Berkeley) i kritička sinteza empirizma i racionalizma u kontekstu Kantovog spoznajnog rješenja. 2. Zna smisao temeljnih spoznajnoteorijskih pojmova unutar racionalističke i empirističke tradicije, i Kantovo prevladavanje racionalizma i empirizma u vidu kritičke sinteze. 3. Zna razlikovati osnovno teoriskospoznajne pravce i različite načine argumetiranja implicitni u strukturi spoznajnoteriske problematike. Vještine: 1. Vješto uočava problem spoznajne teorije i otkrivanje nekozistentnosti u formiranju argumentacije. 2. Vješto primjenjuje naučeno znanje na razumjevanje diskursa savremen		

	<p>filozofske misli.</p> <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti klasične teorije spoznaje. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast klasične teorije spoznaje. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti klasične teorije spoznaje <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliра preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁴⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1191 1374 1527"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁴⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

Literatura¹⁴⁶:

Obavezna:

29. Jelena Berberović. Znanje I istina. Svjetlost, Sarajevo, 1972.
30. Jelena Berberović. Racionalnost I jezik. Srajevo, 2004.
31. Nijaz Ibrulj. Filozofija logike. Svjetlost Publishing, Sarajevo, 1999.
32. Nijaz Ibrulj Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu. Theoria, Sarajevo, 2005.
33. R. Dekart: Rasprava o metodi, Marica Hrvatska, Zagreb, 1951.
34. Dž. Lok: Oglеди o ljudskome razumu, Naklada Breza, Zagreb, 2007.
35. Dž. Berkli: Rasprava o pincipima čjuskoga saznanja, Beograd, BIGZ, 1977.
36. D. Hjum: Istraživanja o ljudskom razumu, Kultura, Zagreb 1956.
37. G. Lajbni: Novi oglеди o ljudskom razumu, Vesela Masleša, Sarajevo 1986.
38. I. kant: Kritika čistoga uma, Nakladni zavod Matice Hrvatske, zagreb, 1984.
39. E. Husserl: Logička istraživanja, Naklada Breza, Zagreb, 2005.
40. B. Rasel: Ljudsko znanje, Nolit, Beograd, 1961.
41. L. Vitgenštajn: Filozofska istraživanja, Noslit, Beograd, 1960.
42. Ejer: Problem saznanja, Nolit, Beograd, 1963.

Dopunska:

15. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge. Malden, MA: Blackwell Pub., 2003.
16. Nicholas Rescher. Epistemology: an introduction to the theory of knowledge. Albany: State university of New York Press, 2003.
17. Robert Audi. Epistemology: a contemporary introduction to the theory of knowledge. New York, Routledge, 2003.
18. Charlotte Hess and Elinor Ostrom (ed.). Understanding knowledge as a commons: for theory to practice. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2007-
19. Barbara Herrnstein Smith. Scandalous knowledge: science, truth and the human. Durham, N.C.: Duke University Press, 2006.
20. Robert Hanna, Kant nad the Foundation od Analytic Philosophy- Oxford, Clarendon Press, 2001.
21. P.F. Strawson. The Boundaries od Senses. Oxford University Press, 1972.

¹⁴⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica ¹ od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 304		Naziv predmeta: Historija filozofije III	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: - Jednopedmetni studij filozofije: 10 - Studij filozofije i sociologije: 10 - Filozofija i druga studijska grupa: 5
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 3 sata Vježbe: 3 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertneaktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz historije filozofije III, 1 semestar, FIL FIL 301		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Studijem temeljnih orijentacija filozofijske misli 19. i 20. stoljeća, počevši od Kantovog zasnivanja metafizike i predstavljanja značaja njegove filozofije za kasnije filozofijske tokove, studenti trebaju steći zaokruženu sliku o zadacima i povijesnim tendencijama filozofije u svim njenim povijesnim pravcima. Na ovaj način studenti će dobiti uvid u cjelinu filozofijske misli i kompetentno moći prepoznavati najvažnije odrednice pojedinih povijesnih perioda. Studenti će kroz uvid u literaturu steći temeljna znanja o filozofijskim orijentacijama ovog periodu, prijeporima u mišljenju i povijesnim mijenama koje su odredile sadržaj filozofije ovog vremena.</p> <p>Oni će moći kompetentno razlikovati koncepte metodologije, metoda i povijesno-filozofijskih uvida, vrste filozofijskog posmatranja, te će razviti sposobnost vođenja interaktivnih rasprava i pisanja eseja koji će kompetentno izlagati temeljne sadržaje pojedinih načina tematiziranja glavnih filozofijskih pitanja u jednom vremenu. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.</p>		
Tematske jedinice:	U drugom semestru izlaganja nastava se fokusira na razmatranje filozofije poslije Hegela i njemačkog idealizma, ali razmatranje koje ima povijesno-filozofijsku širinu cjeline nastojanja koja su izražena u filozofiji kraja devetnaestog stoljeća. Ovdje se ne radi o historijskim analizama, nego razumijevanju živog značenja povijesnosti koje filozofija ovog perioda u svojoj glavnoj tendenciji nosi sa sobom. Posebna pažnja bit će posvećena prelazu stoljeća u filozofiji i Heideggerovom zasnivanju fundamentalne ontologije, kao putu prevladavanja metafizike i kritike tradicionalnog filozofijskog mišljenja koje nije poštivalo ontološku diferenciju. Na taj način se Heidegger pojavljuje kao ključno mjesto filozofije 20. stoljeća i referentna		

	<p>odrednica prema kojoj se sagledava cjelokupna misao ovog perioda. Kraj semestra sadrži završna razmatranja o suvremenoj filozofijskoj misli i razlike između onoga što u filozofiji možemo odrediti kao tradicionalno i onoga što određujemo kao suvremeno mišljenje.</p>
Ishodi učenja:	<p><u>Znanja:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji njemačkog klasičnog idealizma 2. Zna epistemološki smisao Kantovog kopernikanskog obrata 3. Zna razlikovati idealističke pozicije u okviru njemačkog klasičnog idealizma 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih i ranijih filozofskih pozicija u djelima njemačkih klasičnih idealista 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati doprinose i uticaj na razvoj filozofske misli filozofa njemačkog klasičnog idealizma i filozofa 19. i 20. stoljeća <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti različitih stajališta u pogledu razumijevanja subjekt-objekt relacije 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje u polemiziranju o ateizmu, materijalizmu i ulozi iskustva u postizanju spoznaje <p><u>Kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije njemačkog klasičnog idealizma i filozofije 19. i 20. stoljeća 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast njemačkog klasičnog idealizma 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 310		Naziv predmeta: Metafizika II	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 4 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.		
Tematske jedinice:	Kantova transcendentalna filozofija. Kantova kritika metafizike. Metafizika spoznaje i princip jedinstva u Kantovoj filozofiji. Kantova metafizika subjektiviteta. Fichteov neokantizam. Fichteova filozofija djelovanja. Schellingov princip predpojmovnosti i novo zasnivanje metafizike. Određenje prirode u Schellingovoj filozofiji. Schellingova koncepcija metafizike. Hegelovo zasnivanje fenomenologije u diskursu kritike metafizike. Hegelova kritika Kanta i ontološko ishodište metafizike. Problem sistema i metafizičkog znanja u Hegelovoj filozofiji. Schopenhauerova metafizička koncepcija svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Prevladavanje metafizičkih vrijednosti u Nietzscheovoj filozofiji. Neokantovsko redefiniranje određenja metafizike. Heideggerovo određenje filozofije i prevladavanje metafizike. Problem metafizičkog u Heideggerovoj kritici moderne. Ontologija kao ishodište metafizike. Problem egzistencije u filozofiji 20. stoljeća i kritika metafizike. Fenomenološka kritika metafizike. Metafizika i znanost. Hermeneutika i metafizika. Fenomenološko određenje životnog svijeta i kraj metafizičke slike svijeta.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o modernim metafizičkim učenjima 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u modernoj filozofiji 3. Zna razlikovati ideje transcendentalne filozofije, transcendentalnog idealizma i apsolutnog idealizma 4. Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika,		

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁵⁰:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Immanuel Kant. (1991): <i>Kritika moći suđenja</i>. Beograd: BIGZ. 20. F. W. J. Schelling. (1986): <i>Sistem transcendentnog idealizma</i>. Zagreb: Naprijed. 21. G.W.F.Hegel. (2003): <i>Znanost logike. I-III</i>. Zagreb: Demetra. 22. G. W. F. Hegel (1987): <i>Enciklopedija filozofijskih znanosti</i>. Sarajevo: Veselin Masleša 23. G. W. F. Hegel. (1987): <i>Fenomenologija duha</i>. Zagreb: Naprijed. 24. F. Nietzsche. (2003): <i>Radosna znanost</i>. Zagreb: Demetra. 25. F. Nietzsche. (1975) <i>Tako je govorio Zarathustra</i>. Zagreb: Mladost. 26. Martin Heidegger. (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 27. Martin Heidegger (1979): <i>Kant i problem metafizike</i>. Beograd: Mladost. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 15. F. W. J. Schelling. (1985): <i>O bitstvu slobode</i>. Zagreb: Cekade. 16. A. Schopenhauer. (1981): <i>Svijet kao volja i predstava</i>. Beograd: Matica srpska. 17. S. Kierkegaard. (1979): <i>Ili-ili</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 18. J. P. Sartre. (1983): <i>Biće i ništavilo</i>, Beograd: Nolit. 19. K. Jaspers (1967): <i>Filozofija egzistencije</i>. Beograd: Prosveta 20. N. Hartmann (1998): <i>Novi putevi ontologije</i>. Beograd: Plato 21. M. Frank (1994): <i>Kazivo i nekazivo: studije o njemačko-francuskoj hermeneutici i teoriji teksta</i>. Zagreb: Naklada MD: Croatia liber, 1994.

¹⁵⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 5

Šifra predmeta: FIL.FIL.308		Naziv predmeta: ANALITIČKA FILOZOFIJA II	
Ciklus: Prvi	Godina: Treća	Semestar: Šesti	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 4 Filozofija i sociologija: 5 Filozofija i druga studijska grupa: 2
Status: Obavezni predmet		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta Analitička filozofija I		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj izlaganja sadržaja predmeta Analitička filozofija – II jeste da se studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o glavnim pravcima razvoja analitičke filozofije u sklopu tzv.okreta u jezik i oksfordske filozofije – bavljenje filozofskim problemima vezanim za upotrebu jezika života (prirodnih jezika). Kroz sklop I. (Holistički koncept analitičke filozofije) studenti se upoznaju sa holističkim konceptom karakteriziranja odnosa svijet, jezik i mišljenje. Pri tome se izlaže novi pristup shvatanja ovog odnosa kroz sklop pitanja zasnovanih u filozofiji logičko-lingvističkog holizma. Holistička pozicija u djelima Wittgensteina, Carnapa, Austina, Searlea, Quinea, Putnama, Davidsona, Rortya, Brandoma podrazumijeva analizu logičke strukture iskaza različitih mentalnih stanja i fizičkih djelovanja, podržajnih značenja i interpretacije, interaktivnost osjetilne periferije i logičkog središta neke teorije, neodređenost prevođenja, nedokučivost značenja, anomaljski monizam relacija i falibilizam kognitivnog subjekta. Kroz sklop II. (Postanalitička filozofija) studenti se upoznaju sa temeljnim idejama postanalitičke filozofije u djelima Richarda Rortya (etički pragmatizam) i Roberta Brandoma (analitički pragmatizam)</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Sklop I: Holistički koncept analitičke filozofije Tema 1: Uvod u tzv. oxfordsku filozofiju: analitička filozofija, filozofija jezika, filozofija uma</p> <p>-----</p> <p>Tema 2. Jezička igra kao model značenja i istine Wittgenstein, <i>Logička istraživanja</i> Wittgenstein, <i>Bemmerkungen uber Philosophie des Psychologie</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 3. To say something is to do soemthing: performativi i konstativi J.L.Austin (<i>How to Do Things with Words, Truth</i>)</p> <p>-----</p> <p>Tema 4. Analitička filozofija i filozofija jezika Pet generalnih načina upotrebe jezika i pet generalnih kategorija ilokucijskih činova (tvrdnje, direktive, obavezivanja, izražavanje, deklariranje) . John R. Searle, <i>Speech Acts</i></p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Analitička filozofija i filozofija uma u modelima govornih činova i intencionalnih djelovanja John R. Searle , <i>Expression and Meaning</i> John R. Searle, <i>Intentionality</i></p>		

	<p>Tema 6. Tri Quineove negativne teze Quine, <i>Riječ i predmet</i></p> <p>Tema 7. Tema 10. Naturalizirana epistemologija, logika i jezik teorije Quine, <i>Dvije dogme empirizma</i>, Quine, <i>From a Logical Point of View</i></p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <p>Tema 9. Davidsonova teorija značenja i istine Donald Davidson: <i>Istina i značenje</i> (Prev.N.Ibrulj)</p> <p>Tema 10. Davidsonov koncept anomalijskog monizma Donald Davidson: <i>Mental Events</i></p> <p>Tema 11. Davidsonov koncept intencionalnosti i djelovanja Donald Davidson: <i>Essays on Actions and Events</i></p> <p>Sklop II: Postanalitička filozofija</p> <p>Tema 12. Pragmatički koncept postanalitičke filozofije Richard Rorty, <i>Consequences of Pragmatism</i></p> <p>Tema 13. Pragmatizam i metafizički realizam kod Hilary Putnama, <i>Language, Truth, and History</i></p> <p>Tema 14. Analitički pragmatizam u djelima Roberta Brandoma (<i>Making It Explicit, Between Saying and Doing</i>)</p> <p>Tema 15. TEST #2</p> <p>Tema 16. ZAVRŠNI PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta Analitička filozofija-II student stiče određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Zna pozitivne obrazovne činjenice o razvoju i primjeni holističkog koncepta analitičke filozofije 16. Zna temeljne topike holističkog koncepta analitičke filozofije i pluralističkog koncepta epistemologije 17. Zna smisao, vrijednost i upotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 18. Zna razlikovati esencijalistički i fundacionalistički koncept epistemologije od pluralističkog i pragmatičkog 19. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama iskaza koji miješaju hijerarhije referencije i samo-referencije 20. Zna primjeniti principe logičke i semantičke analize na različite vrste diskursa 21. Zna razlikovati metafizički koncept Istine i konstrukcije istinitosti

	<p>kod različite vrste iskaza, tvrdnji, propozicija,</p> <p><u>Vještine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtjeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...) 12. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija 13. Vješto otkriva esencijalističko, metafizičko, fundacionalističko stanovište u diskursu koje vodi dihotomijama, rigidnim stavovima i sukobljavanju 14. Vješto koristi stanovište antiesencijalizma, relativizma, pragmatizma, pluralizma u argumentaciji koja kao cilj ima postizanje konsenzusa 15. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 11. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije 12. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 13. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 14. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 15. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 21. Predavanja po tematskim sklopovima 22. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 23. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 24. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 25. Seminarski rad 26. Konsultacije 27. Elektronske konsultacije 28. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 29. Individualni dopunski kontakt sati / *

	<p>30. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **</p> <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵¹:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu 	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
<p>Literatura¹⁵²:</p>	<p>Obavezna:</p> <p>44. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo-Publishing, 1999.</p> <p>45. Ibrulj, Nijaz. <i>Usklađivanje identiteta. Istraživanja o logici i semantici nepreciznog svijeta</i>. Zagreb: Prolegomena, 2005.</p> <p>33. Wittgenstein, L. <i>Filozofska istraživanja</i>. Beograd: Nolit, 1978.</p> <p>34. Russell, B. <i>On Denoting</i>. In: Logic and Knowledge. London, 1966.</p> <p>35. Strawson, <i>Analiza i metafizika</i>. Uvod u filozofiju. Zagreb: Kruzak, 1999.</p> <p>36. Austin, J. L. 1962. <i>How to Do Things with Words</i>. Edited by James Urmson. Oxford: Clarendon..</p> <p>37. Dewey, <i>Logika-teorija istraživanja</i>. Nolit. Beograd, 1962.</p> <p>38. John R. Searle, <i>Govorni činovi</i>. Beograd, 1999.</p> <p>39. Carnap, R. <i>The Logical Syntax of Language</i>. Harcourt, Brace, New</p>																		

¹⁵¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

- York, 1937.
40. Carnap, R. *Der logische Aufbau der Welt*. Berlin, 1928.
  41. Quine, W.V.O. *Riječ i predmet*. Zagreb: Kruzak, 1999.
  42. Putnam, Hilary. *Language, Truth, and History*. 1972
  43. Davidson, D. *Istraživanja o istini i interpretaciji*. Zagreb, 2000.
  44. Chomsky, N. *Gramatika i um*. Beograd: Nolit, 1972
  45. Robert B. Brandom. *Making It Explicite*. Reasoning, Representing, and Discursive Commitment, 1994, 1998. Harvard University Press Cambridge, Massachusetts London, England
  46. Follesdal, Dagfinn: *Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ?* In: Glock, Hans-Johann: *The Rise of Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.
  47. Davidson, Donald. *Essays on Actions and Events*. Oxford: Clarendon, 1980.
  48. Glock, H.J. ed. 1997. *The Rise of Analytic Philosophy*. Oxford: Blackwell, 1997.

Dopunska:

25. Strawson. *Individuals: An Essay in Descriptive Metaphysics*. London: Methuen, 1959.
26. Strawson, P.F. *On Referring*. In: Klemke, E.D. *Essays on Bertrand Russell*. 1970.
27. Tom Sorell and G.A.J. Rogers, edit., (2005): *Analytic philosophy and history of philosophy*. Oxford University Press.
28. Quine, W.V.O. *From a Logical Point of View*. New York: Harper and Row, 1953
29. Quine, W.V.O. *Ontological Relativity and Other Essays*, New York: Columbia University Press, 1969.
30. Putnam, Hilary. *Representation and Reality*, 1989
31. A.P. MARTINICH and DAVID SOSA, Edit. (2001): *Blackwell Companions to Philosophy*. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers.
32. Kenny, Anthony (2000): *Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy*. Blackwell Publishers.
33. *Midwest Studies in Philosophy Volume VI The Foundations of Analytic Philosophy*. Editors Peter A. French, Theodore E. Uehling, Howard K. Wettstein. University of Minnesota Press. Minneapolis, 1981.
34. Hill, Claire Ortiz (1997): *Rethinking Identity and Metaphysics. On the Foundations of Analytic Philosophy*. Yale University. New Haven and London.
35. *The Collected Works of Ludwig Wittgenstein*. Copyright © Blackwell Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979. Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden, Massachusetts 02148 USA
36. Evans, Gareth (1982): *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 306		Naziv predmeta: Teorija spoznaje (EPISTEMOLOGIJA)	
Ciklus: Prvi (I)	Godina: Treća (III)	Semestar: Šesti (VI)	Broj ECTS kredita: Jednopedmetni studij filozofije: 6 Filozofija i sociologija: 4 Filozofija i druga studijska grupa: 3
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 4 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 2 sata Vježbe: 2 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta Teorija spoznaje (<i>Klasične teorije spoznaje</i>), FIL FIL 303		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj ovog kolegija jest da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa unutar pristupa kojeg pružaju konceptualna i doktrinarna utemeljenja spoznaje na području modernih znanosti. Epistemologija se kao znanstvena i filozofska disciplina, povezana s logikom (logičkim računom, fuzzy logikom, informatikom) i matematikom razlikuje od klasične teorije spoznaje kao područje teorijskog utemeljenja i praktične verifikacije isključivo kognitivnih rezultata znanosti, društvenih i prirodnih. Student na kolegiju sazna teorijska i praktična utemeljenja znanstvenih teorija, metode provjerljivosti znanstvenih tvrdnji, paradigmi znanstvenih otkrića i njihov odnos prema istraživanjima osnovnih znanosti. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.		
Tematske jedinice:	Filozofija nauke Bečki krug i kritika metafizike Popperov antiinduktivizam Znanstvene paradigme i razvoj znanosti Anarhizam i pluralistička racionalnost		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna karakterizaciju filozofije i njen naučni status u kontekstu kritike škole Bečkog kruga. 2. Zna smisao osnovnih problematiziranih pojmova u naučnoj filozofiji (metod, verifikacija, falsifikacija, demarkacija, pozitivizam, problem indukcije) 3. Zna osnovne razlike i različite pristupe u odnosu na naučni status filozofije. Vještine: 1. Vješto otkriva nekonzistentnosti u formiranju i izvođenju naučnih metoda. 2. Vješto primjenjuje naučena znanja na kritičku evaluaciju naučnih metoda.		

	<p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti epistemologije. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast epistemologija. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti epistemologija. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵³:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1137 1374 1469"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁵³Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje više organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

Literatura¹⁵⁴:

Obavezna:

1. Jelena Berberović (1972): *Znanje i istina*. Sarajevo: Logos.
2. Jelena Berberović (2004): *Racionalnost i jezik*. Sarajevo: Logos.
3. Nijaz Ibrulj (2005): *Stoljeće Rearanžiranja*. Sarajevo: Theoria.
4. H. Rajhenbah (1964): *Radanje naučne filozofije*. Beograd: Nolit.
5. Dž. Djui (1962): *Logika, teorija istraživanja*. Beograd: Nolit.
6. K. Poper (1973): *Logika naučnog otkrića*. Beograd: Nolit.
7. T. Kun (1974): *Struktura naučnih revolucija*. Beograd: Nolit.
8. P. Fajerabend (1987): *Protiv metode*. Sarajevo: Veselin Masleša.

Dopunska:

1. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge. Malde, MA: Blackwell Pub., 2003.
2. Nicholas Rescher. Epistemology: an introduction to the theory of knowledge. Albany: State University of New York Press, 2003.
3. Robert Audi. Epistemology: a contemporary introduction to the theory of knowledge. New York: Routledge, 2003.

¹⁵⁴Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 280 od
391

Nastavni programi II ciklusa studija

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 1 od
3

Šifra predmeta: FIL.FIL.401		Naziv predmeta: Historija filozofije IV	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: - Znanstveni smjer: 9 - Nastavnički smjer: 7
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 3 sata Vježbe 3 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	položeni ispiti iz Historije filozofije I, II, III- FIL.FIL.102, FIL.FIL.105, FIL.FIL.201, FIL.FIL.205, FIL.FIL.301, FIL.FIL.304		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj seminara je studentima obezbjediti šire znaje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak seminara je studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i pretpostavke suvremenog filozofijskog mišljenja. U tom smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.		
Tematske jedinice:	Schopenhauerovo mišljenje svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje transcendentalne fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerovo mišljenje metafizike. Heideggerovo tematiziranje povijesti filozofije. Frankfurtska škola. Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta. Habermasova kritika moderne. Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji. Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije. Henrichovo reafirmiranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije. Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji 19. i 20. stoljeća 2. Zna smisao Heideggerovog prevladavanja i Nietzscheove kritike metafizike, smisao ideje transcendentalne fenomenologije i smisao hermeneutike 3. Zna razlikovati ranije određenje i određenje pojma egzistencije u filozofiji 19. i 20. stoljeća 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih filozofskih pozicija u djelima suvremene filozofije		

	<p>5. Zna vrednovati doprinose i značaj filozofije 19. i 20. stoljeća</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema savremene filozofije <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti savremene filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast savremene filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="566 1512 1372 1848"><thead><tr><th>R. broj</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad/kolokvij</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁵⁵Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica : 3 od
3

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁵⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Friedrich Nietzsche. (1975): <i>Tako je govorio Zarathustra</i>. Zagreb: Mladost. 2. Edmund Husserl. (1975/1976): <i>Kartezijanske meditacije</i>. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. 3. Martin Heidegger (1985): <i>Bitak i Vrijeme</i>. Zagreb: Naprijed. 4. Martin Heidegger (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 5. Martin Heidegger (1979): <i>Kant i problem metafizike</i>. Beograd: Mladost. <p>Dopunska: /</p>

¹⁵⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 4

Šifra predmeta: FIL FIL 402		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II [FILOZOFSKA LOGIKA]	
Ciklus: Drugi (I)	Godina: Prva	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 7
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - II [Filozofska logika] jeste da studente upozna s glavnim konceptima filozofske logike i logičkim teorijama onih filozofskih sistema koji su nastali na različitim pristupima sadržaju i formi mišljenja, od epistemološko-transcendentalnog preko dijalektičko-spekulativnog do matematsko-simboličkog i lingvističko-transcendentalnog. Studenti se najprije upoznaju s idejom transcendentalne logike I.Kanta (Kritika čistog uma) i spekulativne logike G.W.F. Hegela (Znanost logike). Razlika između ontoloških i epistemoloških pretpostavki ova dva filozofska sistema pokazuje se kao razlika u metodi mišljenja. Na razlici nastaloj u ovoj tradiciji mišljenja nastavlja se istraživanje filozofske logike u diskursu psiholoških kategorija doživljaja, evidencije, čiste istine (Huserl) koja se zasniva u samom aktu spoznaje-u ideji kao takvoj koja utemeljuje svoje fenomenološke modele. Predmet Filozofska logika pokazuje ovu diferenciju metoda, mišljenja i problematsku povezanost temeljnih ontoloških i epistemoloških pitanja s logikom, s njenom primjenom u velikim filozofskim sistemima Moderne.</p> <p>U pravcu sasvjetljavanja novih mogućnosti razumjevanja logičkog instrumentarija uvodi se u kolegiji ekspliciranje statusa logike i njenih koncepata u teorijama modern znanosti. Analizira se induktivna i deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, metoda apstrakcije i konkretizacije, metoda generalizacija i specijalizacije, dokazivanja i opovrgavanja, metoda klasifikacije, metoda deskripcije, metod kompilacije, komparativna metoda, statistička metoda, matematička metoda, metode modeliranja itd.</p>		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<p>Sklop I: Ideja transcendentalne logike Tema 1. Kantov koncept mogućeg iskustva ----- Tema 2. Transcendentalna logika i transcendentalna analitika ----- Tema 3. Transcendentalna dijalektika -----</p> <p>Sklop II: Dijalektička – spekulativna logika Tema 4. Logika kao znanost o čistoj ideji. ----- Tema 5. Odnos subjekta i predikata u dijalektičkoj logici ----- Tema 6. Kretanje i rad pojma: odnos metode i sadržaja ----- Tema 7. Negativna dijalektika i njena kritika ----- Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p>		

	<p>----- Tema 9. Sistem apsolutnog znanja ----- Sklop III: Fenomenološka analiza i čista logika Tema 10. Psiholojski fundirana logika ----- Tema 12. Jedinstvo znanosti kao jedinstvo dovršene teorije. ----- Sklop IV: Logika naučnog otkrića Tema 13. Shvatanje nauke kao kosmologije. ----- Tema 14. Logika kao pragmatička teorija znanstvenog istraživanja ----- Tema 15. TEST #2 ----- Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) ----- Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu -----</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja filozofske logike, odnosno onih filozofskih sistema koji su producirali epistemološki orijentiranu logiku 2. Zna principe epistemološki orijentirane logike 3. Zna konceptualnu mrežu i doktrinarnu osnovu transcendentalne filozofije i njihovu transformaciju u hermeneutički orijentiranu filozofiju i analitičku filozofiju 4. Zna konceptualnu mrežu i doktrinarnu osnovu dijalektičke logike i fenomenologije duha 5. Zna porijeklo i razvoj ideje naučne filozofije, odnosno modele logike i epistemologije naučne filozofije 6. Zna porijeklo i razvoj fenomenološke metode u filozofiji <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto vrši koristi strategije transcendentalne i dijalektičke filozofije u kritičkom promišljanju društvenih fenomena 2. Vješto koristi strategije pragmatizma u kritičkom promišljanju teorijskih stavova spekulativne filozofije 3. Vješto analizira društvene fenomene primjenom fenomenoloških istraživanja 4. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju

	<p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije</i>: samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formuliira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje vrijednosti i univerzalnost logički valjane argumenatcije u društvenom dijalogu
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science l for Logic and Science</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od 4

Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵⁷:	<table><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu																		
Literatura¹⁵⁸:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N. Ibrulj. (1999): <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo-Publishing. 2. I.Kant. <i>Kritika čistog uma</i>. Zagreb, 1984. 3. G.W.F.Hegel, <i>Znanost logike</i>. I-III. Zagreb 2003. 4. E.Husserl. <i>Logička istraživanja</i>. Zagreb, 2005. 5. Dewey, John. <i>Logika-Teorija istraživanja</i>. Beograd.Nolit. 1962. 6. Popper, K.: <i>Logika naučnog otkrića</i>. Beograd, Nolit, 1973. 7. Kuhn, Thomas. <i>Struktura naučnih revolucija</i>. Beograd, Nolit, 1974. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N. Ibrulj, <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Sarajevo: Filozofsko društvo theoria, 2005. 2. Conte, Auguste. <i>Kurs pozitivne filozofije</i>. 1989. 3. Weber, Max. <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb, globus, 1989. 4. Durkheim, Emile. <i>Pravila sociološke metode</i>. Beograd, 1963. <p>Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</p>																		

¹⁵⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁵⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL FIL 404		Naziv predmeta: Sokratova filozofija; suvremene interpretacije	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer 7 ECTS Nastavnički smjer 3 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: - predavanja: 1 sat (ukupno 15) - vježbe: 1 sat (ukupno 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa interpretacijama Sokratove filozofije nastalim u nekoliko posljednjih decenija.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti generalnim razmatranjem interpretacija Sokratove filozofije u 20. stoljeću, a više će se pažnje posvetiti oživljavanju interesa za ovu filozofiju u posljednjih nekoliko decenija. Najveći dio vremena biće posvećen danas najutjecajnijoj interpretaciji Gregory Vlastosa, kao i odgovorima na ovu interpretaciju koje su dali najznačajniji stručnjaci iz ove oblasti. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna povijesne činjenice o Sokratovoj filozofiji i suvremenim filozofskim interpretacijama Sokratove filozofije. 2. Zna smisao filozofskih problema Sokratove filozofije proizašle iz istraživanja u nekoliko posljednjih decenija, ali i generalno u 20. i 21. stoljeću. 3. Zna otkriti i prepoznati filozofski utjecaj novijih interpretacija Sokratove filozofije 4. Zna promišljati i vrjednovati eventualnu vezu novih interpretacija Sokratove filozofije sa suvremenom filozofijom. Vještine: 1. Vješto uočava suprotnosti filozofskih stajališta i zaključaka različitih suvremenih interpretatora Sokratove filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki Sokratove filozofije proizašle iz novijih interpretacija. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti suvremenih interpretacija Sokratove filozofije 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> sudjeluje u znanstvenim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast suvremenih interpretacija Sokratove filozofije. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz		

	različitih oblasti društvenog i kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i> : promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁵⁹:	Završni ispit (pismena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova) Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.
Literatura¹⁶⁰:	Obavezna: 1. W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije</i> , tom 3., Naklada Jurčić, Zagreb, 2006. (dio o Sokratu) 2. G. Vlastos, <i>Sokrat – ironičar i moralni filozof</i> , Demetra, Zagreb, 2016. 3. D. Marić, <i>Sokrates i kinici</i> , Hijatus, Zenica, 2002. (dijelovi o Sokratu) Dopunska: 1. Platonovi rani dijalozi (izdanje po izboru) 2. Ksenofon, <i>Uspomene o Sokratu</i> (izdanje po izboru) 3. D. Marić, <i>Kinici i metafizika</i> , Hijatus, Zenica, 2000. (dijelovi o Sokratu) 4. Aristofanes, <i>Oblakinje</i> (izdanje po izboru)

¹⁵⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 416		Naziv predmeta: Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 6 Nastavnički smjer: 3
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti se upoznaju sa glavnim značenjima transcendentalne filozofije, tokovima i konstelacijama mišljenja sa glavnim fokusom na zasnivanje transcendentalne filozofije kod Immanuela Kanta. Student trebaju steći osnovne uvide puno značenje sintagme <i>Kopernikanski obrat</i> (naspram empirističko-racionalističke epistemologije).		
Tematske jedinice:	Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku prvog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike 1. Kanta student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentalne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentalne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplicacija Kantove transcendentalne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji s eu bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smisli Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali i kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentalne filozofije.		
Ishodi učenja:	Znanje: 6. Zna definirati transcendentalnu filozofiju kao i izvorište i izgradnju iste. 7. Zna smisao i značenje oblasti transcendentalne filozofije. 8. Zna filozofski uticaj transcendentalne filozofije na kasniju filozofiju kao i znanost. 9. Zna razlikovati transcendentalnu filozofiju od drugih filozofskih učenja. 10. Zna uporediti transcendentalnu filozofiju sa drugim filozofijskim učenjima Vještine: 15. Vješto otkriva dogmatičke pretpostavke na osnovu kritikčke metode transcendentalne filozofije.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

	<p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁶²:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 31. Immanuel Kant. (1990.): <i>Kritika čistog uma</i>, Beograd: BIGZ. 32. Immanuel Kant (1991.): <i>Kritika moći suđenja</i>, Beograd: BIGZ. 33. F.W.J. Schelling (1988.): <i>Forma i princip filozofije</i>. Beograd: Nolit. 34. F.W.J. Schelling (1986.): <i>Sistem transcendentalnog idealizma</i>, Zagreb: Naprijed. 35. J.G. Fichte (1974.): <i>Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci</i>, Zagreb: Naprijed. 36. G.W.F. Hegel (1987.): <i>Fenomenologija duha</i>, Zagreb: Naprijed. 37. F. Nietzsche (1975.): <i>Tako je govorio Zaratustra</i>, Zagreb: Mladost. 38. E. Husserl (1975./1976.): <i>Kartezijanske meditacije</i>, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. <p>Dopunska:</p>

¹⁶² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL.417		Naziv predmeta: Filozofija tehnike	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 6
Status: izborni	Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast filozofije tehnike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita mogu razumijevati, tumačiti i rasuđivati o problemima filozofije tehnike.		
Tematske jedinice:	Određenje izvornog značenja pojma techne u filozofiji sofista, Sokrata, Platona i Aristotela. Shvatanje grčkog pojma techne kroz temeljne odrednice značenja retorike i značenja učenja i znanja, te umijeća stvaranja i značenja physis-a. Značenje pojma techne kod Heideggera. Značenje pojma tehnika kod Heideggera. Fundamentalna razlika u određenju techne-a i tehnike. Značenje tehničkog i razumijevanje mogućnosti istraživanja osnovnih crta ljudske stvarnosti. Horizont razumijevanja fenomena tehnike. proizvođenje i mjesto prepoznavanja čovjekove biti. Razumijevanje techne-a kao proizvođenja i razumijevanje Heideggerovog stajališta o pitanju tehnike kao pitanju pravljenja i korištenja. Tumačenje značenja ključnih pojmova poiesis, episteme i phronesis. Određenje značenja opasnosti, moderne nauke i moderne tehnike u suvremenom svijetu.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji tehnike 2. Zna smisao razumijevanja tehnike u povijesti filozofije 3. Zna razlikovati pojam tehnike i pojam techne-a 4. Zna prepoznati mjesto filozofije tehnike u odnosu na druge filozofske discipline 5. Zna vrednovati značaj razumijevanja pojma techne za mišljenje tehnike <u>Vještine:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama,		

	<p>raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima</p> <p>2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema iz oblasti filozofije tehnike</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije tehnike</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formuliira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁶³:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1261 1369 1597"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁶³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

	osvrći na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja
Literatura ¹⁶⁴ :	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon. (1970): <i>Fedar</i>. Beograd: Kultura., (1975): <i>Protagora</i>. Zagreb: Naprijed., (1975): <i>Sofist</i>. Zagreb: Naprijed., (1983): <i>Gozba</i>. Beograd: BIGZ., (2010): <i>Fedon</i>. Zagreb: Naklada Jurčić. Odabrani dijelovi iz navedenih Platonovih djela 2. Aristotel. (1958): <i>Nikomahova etika</i>. Beograd: Kultura., (1997): <i>Retorika</i>. Novi Sad: Svetovi., (1982): <i>O pesničkoj umetnosti</i>. Beograd: Rad. Odabrani dijelovi iz navedenih Aristotelovih djela. 3. M. Heidegger. (1972): <i>Pitanje o tehnici (Uvod u Heideggera)</i>. Zagreb: Edicija. 4. M. Heidegger. (1997): <i>Uvod u metafiziku</i>. Vrnjačka Banja: Eidos. 5. M. Heidegger. (2000): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 6. M. Heidegger. (2003): <i>Putni znakovi</i>. Beograd: Plato. 7. H. Burger. (1979): <i>Filozofija tehnike</i>. Zagreb: Naprijed. 8. S. Arnautović. (2009): <i>Transcendentalna filozofija i odrednice moderne</i>. Sarajevo-Zadar: FDT. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. V. Tatarikijević. (1976): <i>Istorija šest pojmova</i>. Beograd: Nolit. 2. J. Dunne. (1993): <i>Back to the Rough Ground: 'Phronesis' and 'Techne' in modern Philosophy and in Aristotle</i>. London: Notre Dame. 3. T. Glazebrook. (2000): <i>Heidegger's Philosophy of Science</i>. New York: Fordham University Press. 4. D. Marić. (2002): <i>Sokrates i kinici</i>. zenica: Hijatus. 5. O. Pöggeler. (2005): <i>Heidegger u svom vremenu</i>. Sarajevo: Šahinpašić. 6. W. K. C. Guthrie. (2007): <i>Povijest grčke filozofije vol. 3, 4. i 6</i>. Zagreb: Naklada Juričić.

¹⁶⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 408		Naziv predmeta: Historija filozofije IV	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: - Znanstveni smjer: 9 - Nastavnički smjer: 7
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 3 sata Vježbe 3 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz Historije filozofije IV/I, FIL FIL 401		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj seminara je studentima obezbjediti šire znaje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak seminara je studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i pretpostavke suvremenog filozofijskog mišljenja. U tom smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.		
Tematske jedinice:	Schopenhauerovo mišljenje svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje transcendentalne fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerovo mišljenje metafizike. Heideggerovo tematiziranje povijesti filozofije. Frankfurtska škola. Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta. Habermasova kritika moderne. Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji. Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije. Henrichovo reafirmiranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije. Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji 19. i 20. stoljeća 2. Zna smisao Heideggerovog prevladavanja i Nietzscheove kritike metafizike, smisao ideje transcendentalne fenomenologije i smisao hermeneutike 3. Zna razlikovati ranije određenje i određenje pojma egzistencije u filozofiji 19. i 20. stoljeća 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih filozofskih pozicija u djelima suvremene filozofije		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁶⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Martin Heidegger. (2000): <i>Prolegomena za povijest pojma vremena</i>. Zagreb: Demetra. 2. Juergen Habermas. (1988): <i>Filozofski diskurs moderne</i>. Zagreb: Globus. 3. Bernhard Waldenfels. (1991): <i>U mrežama životnog svijeta</i>. Sarajevo: Logos. 4. Dieter Henrich. (1991): <i>Pribježišta</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. Manfred Frank. (1994): <i>Kazivo i nekazivo</i>. Zagreb: Naklada MD. 6. Hans Blumenberg. (2010): <i>Geneza kopernikanskog svijeta</i>. Zagreb: Demetra. <p>Dopunska: /</p>

¹⁶⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Obrazac SP2

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Stranica ¹ od
8

Šifra predmeta: FIL FIL 415		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (NEKLASIČNE LOGIČKE TEORIJE)	
Ciklus: Drugi	Godina: Prva	Semestar: Drugi	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 9 Nastavnički smjer: 9
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika) Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika)		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta jeste da se kroz sadržaj predmeta studentima prezentiraju neklasični logički sistemi koji su ili rivalski ili prošireni oblici dvovrijednosne logike a koji nastaju uvođenjem semantički mogućih svjetova u objektno razumijevanje varijable i logičke funkcije kao i uvođenjem različitih vrsta kondicionala i drugih (kvantifikacijskih) ograničenja ili proširenja temeljne logičke relacije, R. Studenti se upoznaju sa principima modalnih logičkih sistema (K, T, S, S4, S5, S5*, D), sa primjenom modalnih operatora ($\square$ i $\diamond$), te sa konceptima normalnih modalnih logika (semantički mogući svjetovi) i ne-normalnih modalnih logika (ne-normalni semantički mogući svjetovi). Nadalje, studenti se upoznaju sa različitim tipovima intenzionalne logike (epistemska logika, doksastička logika, deontička logika, dokazna logika, temporalna, dinamička logika), kao i sa konceptima intencionalne logike (intuicionistička logika, kondicionalna logika, relevantna logika, parakonzistentna logika).</p> <p>Sadržaj predmeta izlaže se kroz dva sklop. Kroz sklop I. (Viševrijednosne logike i modalni logički sistemi) studenti se upoznaju sa principima viševrijednosne logike (Ajdukjeviča, Leshnjevskeg, Tarskog) i glavnim topikama modalnih logičkih sistema izloženih u djelima Lewisa, Carnapa, Kripkea, Hinttikke, i drugih. Kroz sklop II. (Metodološka primjena viševrijednosne logike i računa vjerovatnoće u sociološkim istraživanjima) studenti se upoznaju sa primjenom računa vjerovatnoće (principi Bayesian statistike) u području istraživanja društvenih fenomena. Studenti se upoznaju sa principima projektivne semantike društvenih relacija (Ibrulj).</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Sklop I: Koncept neklasične logike: viševrijednosne i modalne logike Tema 1. Princip viševrijednosne logike (1, i, 0). Łukaziewiczova 3-vrijednosna logika ($\mathcal{L}_3$). Kleeneova 3-vrijednosna logika ($\mathcal{K}_3$). Generalizacija $\mathcal{L}_3$ u $\mathcal{L}_n$.</p> <hr/> <p>Tema 2. Principi modalnih logika: semantički mogući svjetovi. Modalni logički operatori: $\square$ (it is necessarily the case): slučaj da je nužno da A $\diamond$ (it is possibly the case). slučaj da je moguće da A Istinosne vrijednosti od $\square A$ i $\diamond A$ zavise od više uvjeta nego što je samo istinosa vrijednost od A.</p> <hr/> <p>Tema 3. Standardna semantika za modalne logike pozivanje na skup (mogućih) svjetova), uvećanih binarnim odnosom / relacijom, R. Konstrukcija wRw' (iz stanja stvari kakvo je u w, stanje stvari</p>		

kakvo je u w ' je moguće.

Tema 4. Normalne modalne logike

(princip očuvanje istinosne vrijednosti u svim mogućim svjetovima: ako je istinosa vrijednost tvrdnje A u svijetu w označena kao $v_w(A)$ onda prema principu prezervacije istinosne vrijednosti slijedi:

$N_w(\Box A)=1$, ako i samo ako za svako w' takvo da wRw' , $v_{w'}(A)=1$

$N_w(\Diamond A)=1$, ako i samo ako za svako w' takvo da wRw' , $v_{w'}(A)=1$

Tema 5. Ne-normalne modalne logike

(logike koje imaju klasu ne-normalnih svjetova kod kojih su istinosni kondicionali za modalne operatore različiti)

Tema 6. Razlika modalnih sistema kao posljedica uvođenja ograničenja na relaciju R.

K – sistem: ako je R arbitrarno

T – sistem: ako je R reflektivno (potvrđivanje $\Box A \rightarrow A$)

S4 – system: ako je R tranzitivna (potvrđivanje $\Box A \rightarrow \Box \Box A$)

S5 – sistem: ako se doda simetričnost R (potvrđivanje $A \rightarrow \Box \Diamond A$),

D – sistem: ako je uveden uvjet da je svaki svijet u relaciji prema nekom drugom svijetu

(potvrđivanje $\Box A \rightarrow \Diamond A$)

Tema 7. Intenzionalne logike – logike koje posjeduju semantiku nekog mogućeg svijeta.

Epistemska logika (operator $\Box$ se interpretira kao „poznato je / zna se da“).

Dokastička logika (operator $\Box$ se interpretira kao „vjeruje se da“). *Deontička*

logika (operator $\Box$ se interpretira kao „obavezno je da“). *Dokazna logika*

(operator $\Box$ se interpretira kao „dokazivo je da“). *Temporalna logika*

(operatori $\Box$ i $\Diamond$ se interpretiraju kao „uvijek je bio slučaj da“ ili „mogao bi

biti slučaj u nekom trenutku da...“ („može se desiti u nekom trenutku da...“).

Dinamička (multi-modalna) *logika* – koristi više od jedne porodice modalnih operatora.

Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1

Tema 9. Kondicionalne logike. Materijalni kondicionali: dodavanje intencionalnih kondicionalnih operatora

Tema 10. Intuicionistička logika.

Brouwerovo odbacivanje formalizma i ukazivanje na nekonzistentnost formalnih sistema (1912 essay INTUITIONISM AND FORMALISM).

Odbacivanje principa *Tertium Non Datur*. Bazna semantika. Kripkeova semantika za intuicionističku logiku.

Tema 11. Rrelevantna logika

pokušaj izbjegavanja paradoksa materijalne i striktno implikacije. Sistemi relevantne logike (E, R, NR, S). Teorija relevantne predikacije.

Tema 12. Parakonzistentna logika.

Eksplzivna dedukcija konzistencije iz kontradikcije ($\neg A$ i A) impl B.

Princip EX CONTRADICTIONE QUODLIBET (ECQ). Di-aletheizam.

Sklop II: Metodološka primjena viševrijdnosne logike i računa

	<p>vjerovatnoće u sociološkim istraživanjima</p> <p>Tema 13. Principi Bayesian statistike (matematski principi računa vjerovatnoće) Principi projektivne semantike društvenih relacija (Ibrulj)</p> <hr/> <p>Tema 14. Upotreba Bayesian statistike u društvenim naukama (Bayesian statistička metoda kao osnova kvantitativnog znanja za analizi praktičnih problema u širokom području društvenih nauka; primjena Bayesian metode uz pomoć suvremene računarske tehnologije – WINBUGS)</p> <hr/> <p>Tema 15. TEST #2</p> <hr/> <p>Tema 16. Priprema za ispit (nema nastave u ovoj sedmici)</p> <hr/> <p>Tema 17. Završni PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja predmeta Ne-klasicične logičke teorije student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja ne-klasicičnih logika 2. Zna konstruirati modalni diskurs i suprotstaviti ga rigidnom dvovrijednosnom (dihotomijskom) diskursu u privatnom i javnom dijalogu 3. Zna modalnu i viševrijednosnu logiku primjeniti na neformalnu argumentaciju koja je bliža anomalijskom inferencijalizmu u društvenom dijalogu 4. Zna argumentirati kroz formulisanje kontekst-senzitivnih distinkcija (a ne dihotomija) i kroz granulacije logičkih i lingvističkih varijabli 5. Zna primjeniti fuzzy logiku u nejasnim kontekstima 6. Zna obraditi nejasnu i nepreciznu informaciju 7. Zna analizirati kompleksne društvene fenomene 8. Zna primijeniti metodu projektivne semantike društvenih relacija u interpretaciji datih društvenih fenomena i u predviđanju nastanka njihovih mogućih konsekvenci <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto konfrontira rigidne i fuzzy interpretacije varijabli i kontrafaktičkim primjerima pokazuje mogućnost formulisanja konsenzusa 2. Vješto analizira kompleksne društvene fenomene 3. Vješto obrađuje različite vrste informacija 4. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije,

	<p>posebno u području logike</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije</i>: samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formuliра jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog inferencijalizma koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijama ineformalnom (modalnom) argumentacijom												
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. SeminarSKI rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>												
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:</p>	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr></tbody></table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)											
1.Prisutnost	10	10%											
2.Aktivnost	10	10%											
3.Test 1	15	15%											

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 6 od
6

Dopunska:

1. Gabbay, Dov, and Franz Guentner, eds. *Handbook of Philosophical Logic*. 2nd ed. Dordrecht: Kluwer Academic, 2001.
2. Haack, Susan. *Deviant Logic, Fuzzy Logic: Beyond the Formalism*. Chicago: University of Chicago Press, 1996.
3. Mares, Edwin. *Relevant Logic*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 2004.
4. Meyer, John Jules. "Modal Epistemic and Doxastic Logic." In Gabbay and Guentner (2001–), vol. 10.
5. Dummett, Michael. *Elements of Intuitionism*. Oxford: Oxford University Press, 1977
6. Van Dalen, Dirk. "Intuitionistic Logic." In Gabbay and Guentner (2001–), vol. 5.

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 i od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 411		Naziv predmeta: Platonova filozofija: suvremene interpretacije	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer 5 ECTS Nastavnički smjer 7 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: - predavanja: 1 sat (ukupno 15) - vježbe: 1 sat (ukupno 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položen predmet <i>Sokratova filozofija: suvremene interpretacije</i> iz I semestra drugog ciklusa studija.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa interpretacijama Platonove filozofije nastalim nekoliko posljednjih decenija.		
Tematske jedinice:	Deteljnije će se govoriti o novijim interpretacijama Platonove filozofije, a naročita pažnja će se posvetiti novijim tumačenjima Platonove teorije ideja, epistemologiji, etici, političkoj filozofiji, kozmologiji i nepisanim učenjima. Studenti su dužni pročitati Platonova djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i prateću sekundarnu literaturu.		
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o Platonovoj filozofiji i suvremenim filozofskim interpretacijama Platonove filozofije. 2. Zna smisao filozofskih problema Platonove filozofije proizašle iz istraživanja u nekoliko posljednjih decenija, ali i generalno u 20. i 21. stoljeću. 3. Zna otkriti i prepoznati filozofski utjecaj novijih interpretacija Platonove filozofije 4. Zna promišljati i vrjednovati eventualnu vezu novih interpretacija Platonove filozofije sa suvremenom filozofijom. <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti filozofskih stajališta i zaključaka različitih suvremenih interpretatora Platonove filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki Platonove filozofije proizašle iz novijih interpretacija. <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti suvremenih interpretacija Platonove filozofije. 2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast suvremenih interpretacija Platonove filozofije. 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog i kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
3

Metode izvođenja nastave:	Predavanje i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁶⁷:	Završni ispit (pismena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova) Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.
Literatura¹⁶⁸:	Obavezna: 1. Platonovi dijalozi srednjeg i kasnog perioda, a prije svega: <i>Fedon</i> , <i>Država</i> i <i>Parmenides</i> (bilo koje izdanje); 2. W. C. K. Guthrie, <i>A History of Greek Philosophy</i> , vol. 4: Plato, The Man and his Dialogues: Earlier Period, Cambridge University Press, Cambridge, 2000 (prvo izdanje 1975); ili prijevod W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije</i> 4, Naklada Jurčić, Zagreb, 2007; 3. W. C. K. Guthrie, <i>A History of Greek Philosophy</i> , vol. 5: The Later Plato and the Academy, Cambridge University Press, Cambridge, 2001 (prvo izdanje 1978); ili prijevod W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije</i> 5, Naklada Jurčić, Zagreb, 2007.; 4. W. D. Ross, <i>Plato's Theory of Ideas</i> , Clarendon Press, Oxford, 1951, ili prijevod W. D. Ross, <i>Platonova teorija ideja</i> , KruZak, Zagreb, 1998; 5. H. Krämer, <i>Platonovo utemeljenje metafizike: studija o Platonovu nepisanom učenju i teorija počela</i> , Demetra, Zagreb, 1997: Dopunska: 1. G. Fine (ed.), <i>Plato 1: Metaphysics and Epistemology</i> , Oxford University Press, Oxford, 1999, poglavlja 5, 6 i 7 (str.143 - 214); 2. R. Kraut (ed.), <i>The Cambridge Companion to Plato</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 1999, poglavlje 9 i 12 (str. 277 – 310 i 365 – 396); 3. R. J. Fogelin, "Three Platonic Analogies", <i>The Philosophical Review</i> 80 (1970), 371 - 382; 4. K. M. Sayre, <i>Plato's Late Ontology: A Riddle Resolved</i> , Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1983; 5. C. Kahn, <i>Plato and the Socratic Dialogue: The Philosophical Use of a Literary Form</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 1999, (prvo izdanje 1996), poglavlje 11 (str. 329 -370) 6. C. Gill & M. M. McCabe (eds.), <i>Form and Argument in Late Plato</i> , Clarendon Press, Oxford, 2000, poglavlja 1 i 2 (str. 5 –

¹⁶⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁶⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3^a od
3

78);

7. A. Nehamas, *Virtues of Authenticity: Essays on Plato and Socrates*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1999, poglavlja 9 i 10 (str. 176 – 223);

8. D. Barbarić, *Ideja dobra: Platonova Politeia VI i VII*, prijevod s filološkim i filozofskim komentarom, Demetra, Zagreb, 1995.

9. G. Fine, "Separation", *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 2 (1984), 31 – 87;

10. G. Vlastos, "'Separation' in Plato", *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 5 (1987), 187 –196;

11. G. Reale, *Toward a New Interpretation of Plato*, The Catholic University of America Press, Washington D. C., 2000.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3
3

Šifra predmeta: FIL FIL 418		Naziv predmeta: Filozofija i moderna	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: 3 ECTS
Status: izborni	Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbi: 1 sat Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ...		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za filozofiju i modernu. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o modernoj filozofiji.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Zasnivanje moderne u Kantovoj filozofiji. Prosvjetiteljstvo i moderna. Kantova kritika novovjekovlja. Frankova interpretacija moderne. Književnost i filozofija u moderni. Blumenbergovo određenje temeljnih pravaca modernog mišljenja. Hermeneutički diskurs moderne. Filozofija i kultura u genealogiji moderne. Moderna i životni svijet. Postmoderna i moderna. Kraj moderne. Problem prevladavanja moderne i filozofije.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o modernoj filozofiji 2. Zna smisao razumijevanja metafizike u modernoj filozofiji 3. Zna razlikovati ideju moderne u filozofiji i književnosti 4. Zna prepoznati poziciju moderne filozofije u odnosu na druge oblike znanja (logika, matematika, fizika...), tj. mjesto metafizike u sistemu znanja 5. Zna vrednovati značaj modernog razumijevanja metafizike i mogućnosti metafizičkog znanja za razvoj savremene filozofije <u>Vještine:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema iz oblasti modern filozofije <u>Kompetencije:</u>		

	<p>1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije</i>: sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju</p>																				
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																				
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁶⁹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="563 1039 1366 1312"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Seminarski rad	25	25 %																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %																		
3.	Završni ispit	50	50 %																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		

¹⁶⁹ **Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo**

Literatura¹⁷⁰:

Obavezna:

1. M. Frank. (1995): *Conditio moderna*. Novi Sad: Svetovi.
2. H. Blumenberg. (2010): *Geneza kopernikanskog svijeta*. Zagreb: Demetra.
3. G. Vattimo. (1991): *Kraj moderne*. Novi Sad: Bratstvo-jedinstvo.
4. R. Rorty. (1990): *Filozofija i ogledalo prirode*. Sarajevo: Veselin Masleša.
5. M. Horkheimer, T. Adorno. (1989): *Dijalektika prosvjetiteljstva*. Sarajevo: Veselin Masleša.
6. M. Heidegger. (1969): *Doba slike svijeta*. Zagreb: Studentski centar sveučilišta.

Dopunska:

1. S. Arnautović. (1965): *Filozofijska ishodište moderne*. Zenica: Dom štampe
2. K. Jaspers. (1998): *Duhovna situacija vremena*. Zagreb: Matica Hrvatska.
3. H. Marcuse. (1968): *Čovjek jedne dimenzije*. Sarajevo: Veselin Masleša.

¹⁷⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica .1 od

5

Šifra predmeta: FIL FIL 412		Naziv predmeta: FILOZOFIJA JEZIKA	
Ciklus: Drugi (II.)	Godina: Četvrta (IV.)	Semestar: Drugi(II.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 3 Nastavnički smjer: 5
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta jeste da student steknu znanja o interakciji jezičke i racionalne kompetencije u kojoj sudjeluju semantička i strukturalna svojstva jezika, ontološke i epistemološke pretpostavke mišljenja i govora, kao i prirodan i artifičijelna svojstva logičkih objekata. Ishodište promišljanja o jeziku u ovom kolegiju jeste objektivno postojanje fizičkih sistema koji mogu upotrebljavati simbole (ljudi , strojevi, životinje). Postavljaju se pitanja o biti i funkcioniranju prirodnoga jezika i artifičijelnog jezika, tematiziraju se aspekti konstrukcije logičke sintakse jezika u relaciji prema čistoj i deskriptivnoj sintaksi, i razmatraju se pragmatička svojstva jezika ili jezička upotrebe u različitim tipovima jezičkoga djelovanja (performativi, konstativi)- razmatra se način ove upotrebe u običnom govoru i u znanstvenim teorijama i dovodi se u vezu sa načinima i mogućnostima mentalnih (intencionalnih) reprezentacija i ekstra-lingvističkih identifikacija. Tokom kolegija pokazuje se ontološka, epistemološka i konceptualna interakcija istine i značenja kroz različite teorije referencije: opisna teorija referencije, uzročna teorija referencije, terminološke teorije referencije. Okvir ovih razmatranja određuje nekoliko generalnih pitanja. Kako se odnose svijet, jezik i mišljenje? Kako jezik funkcionira kao prirodni simbolički system? Kako jezik funkcionira kao artifičijelni simbolički sistem? Kako se prevodi i interpretira smislaona poruka? Kako značenje iskaza stoje u vezi sa činjenicama, stanjima stvari i mentalnim procesima? U kakvoj vezi stoje “jezička igra” , identitet subjekta i društvena ontologija?</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Sklop I: Semantička i strukturalna svojstva prirodnog jezika.</p> <p>Tema 1. Fregeova kritika “jezika života”</p> <p>-----</p> <p>2. Tema 2. Wittgensteinova teorija jezika kao slike svijeta. Teorija značenja u Tractatusu</p> <p>-----</p> <p>Tema 3. Wittgensteinova teorija jezika kao svijeta jezičkih igara. Teorija značenja u Logičkim istraživanjima</p> <p>-----</p> <p>Tema 4. Carnapov koncept logičke izgradnje svijeta. Prevodjenje objekt jezika u meta jezik</p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Semantička i strukturalna svojstva artifičijelnog jezika.</p> <p>-----</p> <p>Tema 6. Carnapov koncept logičke sintakse jezika. Tarskijeva T-konvencija i strukturalna definicija istinitog iskaza</p> <p>-----</p> <p>Tema 7. Strawsonova teorija logičkih i deskriptivnih kategorija.</p> <p>-----</p>		

	<p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <hr/> <p>Sklop II: Pragmatika i kognitivna funkcija jezika.</p> <p>Tema 9. Austinova teorija performativa i konstativa</p> <hr/> <p>Tema 10. Searleova teorija govornih djelovanja. Intencionalnost i govorno djelovanje</p> <hr/> <p>Tema 11. Davidsonova teorija istine i interpretacije. Interakcija istine i značenja</p> <hr/> <p>Tema 12. Zadehov koncept granulacije lingvističke varijable. Računanje riječima. Računanje percepcijom. Računanje informacijom</p> <hr/> <p>Tema 13. Računanje informacijom. Računanje ponašanjem: Algoritam ponašanja. Algoritam donošenja odluka</p> <hr/> <p>Tema 14. Završno predavanje: Kognitivna semiotika i jezik računara</p> <hr/> <p>15. TEST #2</p> <hr/> <p>16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <hr/> <p>17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta <i>Filozofija jezika</i> student stječe određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o biti jezika, o funkcioniranju jezika u različitim vokabularima 2. Zna kako se jezik i njegove strukture odnose prema mišljenju i logičkim strukturama u procesima izražavanja i mišljenja 3. Zna principe teorije generativne gramatike 4. Zna kako se semantička, strikturalna i pragmatička svojstva jezika odnose u izvođenju govornih činova (govornik) i njihovoj interpretaciji / razumijevanju (slušatelj) 5. Zna kako upotrijebiti ekspresivna svojstva jezika, njegovu simboličku strukturu, u komunikaciji (mediji, marketing,) 6. Zna kako se odnose sadržaj i forma jezičkih činova prema psihološkim / mentalnim stanjima i prema kognitivnim sadržajima i intencionalnim stanjima subjekata komunikacije <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva i prepoznaje, analizira, iz verbalnog ponašanja i upotrebe vokabulara socijalna, kulturna, mentalna, psihološka, kognitivna stanja društvenih aktera 2. Vješto koristi znanja o funkcioniranju jezika u procesu analize društvenih fenomena (društvene ontologije) koji su jezički

	<p>konstituirani</p> <p>3. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju</p> <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području filozofije, filozofije jezika, analitičkog pragmatizma, 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> primjenjuje znanja o semantičkim, strukturalnim i pragmatičkim svojstvima jezika za razumijevanje psiholoških, kognitivnih, emotivnih stanja društvenih aktera u komunikaciji
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosječna ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and</p>

	Science																		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷¹:	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu																		
Literatura¹⁷²:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Devitt, Michael and Sterelny, Kim. <i>Jezik i stvarnost. Uvod u filozofiju jezika</i>. Zagreb, Kurzak, 2002. 2. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo, Sarajevo Publishing, 1999. 3. Frege, Gottlob. <i>Smisao i značenje</i>. 4. Wittgenstein, Ludwig. <i>Filozofska istraživanja</i>- 5. Wittgenstein, <i>Tractatus logico-philosophicus</i>. 6. Austin, J. L. <i>How to do things with Words</i>. 7. Carnap, Rudolf. <i>Der Logische Aufbau der Welt</i>. 8. Carnap, Rudolf. <i>The Logical Syntax of Language</i>. 9. Searle, John R. <i>Govorni činovi</i>. 10. Strawson, P. Francis. <i>Individuals</i>. 11. Quine, W. v. O. <i>Riječ I predmet</i>. 12. Davidson, Donald. <i>Istraživanja o istini i interpretaciji</i>. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rorty, Richard (ed.). <i>Linguistics Turn</i>. 2. Frege, Gottlob. <i>Begriffsschrift</i>- 3. Searle, John R. <i>Rationality in Action</i>. 4. Searle, John R. <i>The Construction of Social Reality</i>. 5. Ibrulj, Nijaz. <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Sarajevo:FDT, 2005 6. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999 7. Zadeh, Lotfy. <i>Fuzzy sets and Fuzzy Information-Granulation Theory</i>.																		

¹⁷¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁷² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 5 od 5

5

8. Burgharda B. Riegera. *Semiotic Cognitive Information Processing*.

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 413		Naziv predmeta: Tradicija metafizike i kritika metafizičkog mišljenja	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 3 Nastavnički smjer: 5
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz Historije filozofije IV/1		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja dva stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje savremene situacije u filozofijskom mišljenju. Cilj nastave na predmetu jeste upoznati studente na studijskim grupama Odsjeka za filozofiju i sociologiju sa temeljnim filozofijskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog "preloma mišljenja" do Heideggerovih i post-heideggerijanskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov "kopernikanski obrat" i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja, koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu ljudskog znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama.		
Tematske jedinice:	Nastava se fokusira na razmatranje filozofije poslije Hegela i njemačkog idealizma, ali razmatranje koje ima povijesno-filozofijsku širinu cjeline nastojanja koja su izražena u filozofiji kraja devetnaestog stoljeća. Ovdje se ne radi o historijskim analizama, nego razumijevanju živog značenja povijesnosti koje filozofija ovog perioda u svojoj glavnoj tendenciji nosi sa sobom. Posebna pažnja bit će posvećena prelazu stoljeća u filozofiji i Heideggerovom zasnivanju fundamentalne ontologije, kao putu prevladavanje metafizike i kritike tradicionalnog filozofijskog mišljenja koje nije poštivalo ontološku diferenciju. Na taj način se Heidegger pojavljuje kao ključno mjesto filozofije 20. stoljeća i referentna odrednica prema kojoj se sagledava cjelokupna misao ovog perioda. Kraj semestra sadrži završna razmatranja o suvremenoj filozofijskoj misli i razlike između onoga što u filozofiji možemo odrediti kao tradicionalno i onoga što određujemo kao suvremeno mišljenje.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna porijeklo tradicije metafizike i kritiku metafizičkog mišljenja.		

	<p>2. Zna smisao kritike metafizičkog mišljenja u tradicionalnom smislu.</p> <p>3. Zna i razumije filozofski uticaj tradicije metafizike i kritike metafizičkog mišljenja na kasniju filozofiju.</p> <p>4. Zna savremenu interpretaciju metafizike proizašlu iz kritike tradicionalne metafizike.</p> <p>5. Zna razlikovat i uporediti moderno poimanje metafizike i tradicionalno poimanje metafizike i metafizičkog mišljenja.</p> <p>Vještine:</p> <p>1. Vješto otkriva metafizičko mišljenje i tradiciju metafizike.</p> <p>2. Vješto primjenjuje kritiku tradicionalne metafizike.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vršiti edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku studenata na univerzitetskom nivou u oblasti metafizike.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti metafizike aktivno da sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> samostalno vršiti istraživanja i kritički promišljati vezu iz oblasti metafizike i metafizičkog mišljenja sa savremenom filozofijom.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulirati jasne i precizne stavove u različitim područjima društvenog života.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijam modlanom argumentacijom.</p>																
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷³:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="563 1653 1369 1868"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Seminarski rad	25	25 %														
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %														
3.	Završni ispit	50	50 %														

¹⁷³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3: 1 od
3:

		Ukupno: 100 bodova	100%
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>		
Literatura¹⁷⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. F. Nietzsche. (1975.): <i>Tako je govorio Zaratustra</i>. Zagreb: Mladost. 2. M. Heidegger. (1985): <i>Bitak i vrijeme</i>. Zagreb: Naprijed. 3. E. Husserl. (1975/76): <i>Kartezijanske meditacije</i>. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. 4. M. Heidegger. (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 5. J. Habermas. (1988): <i>Filozofski diskurs moderne</i>. Zagreb: Globus. 11. B. Waldenfels, (1991.): <i>U mrežama životnog svijeta</i>, Sarajevo: Logos. 12. H.G. Gadamer, (1978.): <i>Istina i metoda</i>, Sarajevo: Veselin Masleša. 13. M. Frank, (1994.): <i>Kazivo i nekazivo</i>, Zagreb: Naklada MD. 14. K. Jaspers, (1989.): <i>Filozofija</i>, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 15. S. Kierkegaard, (1979.): <i>Ili-ili</i>, Sarajevo: Veselin Masleša. <p>Dopunska:</p>		

¹⁷⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL FIL 414		Naziv predmeta: Prava životinja: moralni status životinja u historiji filozofije	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer 3 ECTS Nastavnički smjer 5 ECTS
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa problemom moralnog statusa životinja kroz historiju filozofije.		
Tematske jedinice:	Od sredine 70-ih godina prošlog stoljeća problem našeg postupanja prema životinjama postaje važna tema etičkih rasprava. Međutim, taj problem ima dugu povijest koja seže u antičku Grčku. Stoga će se na predavanjima i vježbama posebna pažnja posvetiti počecima promišljanja moralnog statusa životinja u antičkoj filozofiji, a zatim će se pratiti razna stajališta kroz historiju filozofije sve do najuticajnijih suvremenih stajališta Petera i Singera i Toma Regana.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Studenti će znati i razumjeti problem moralnog statusa životinja od antičke Grčke do danas. 2. Studenti će znati uticaj suvremenih interpretacija moralnog statusa životinja na društvenu zbilju. 3. Studenti će znati i razumjeti važnost moralnog statusa životinja u suvremenom društvu. 4. Studenti će znati smisao i vrijednost moralnog statusa životinja u današnjem društvu. Vještine: 1. Studenti će vješto prepoznati i prosuditi moralni status životinja u suvremenom svijetu. 2. Studenti će vješto primjeniti znanja iz ovog predmeta u svrhu poboljšanja moralnog status životinja u 21. stoljeću. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije</i> : studenti će moći kritički promišljati filozofske		

	<p>postavke o moralnom statusu životinja kao i eventualnu vezu između suvremenih teorija sa teorijama u antičkoj Grčkoj.</p> <p>2. <i>Znanstvene kompetencije</i>: studenti će moći u ovoj oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjelovati u znanstveno-istraživačkom radu, u europskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: studenti će moći samostalno vršiti istraživanja o moralnom statusu životinja i objavljivati vlastite radove u znanstvenim časopisima.</p> <p>4. <i>Analitičke kompetencije</i>: studenti će moći analizirati moralni status životinja i formulirati jasnu i preciznu argumenaciju vezanih za datu oblast.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷⁵:	<p>Završni ispit (pismena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura¹⁷⁶:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Peter Singer, <i>Oslobođenje životinja</i>, IBIS, Zagreb, 1998. 3. Peter Singer, <i>Praktična etika</i>, IP Signature, Beograd, 2000., str. 55-82; 110-134. 4. David DeGrazia, <i>Prava životinja</i>, TKD Šahinpašić, Sarajevo, 2004. 5. Damir Marić, <i>Etika i životinje</i>, Zalihica, Sarajevo, 2010. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Charles Patterson, <i>Vječna Treblinka: Naše postupanje prema životinjama i holokaust</i>, Genesis, Zagreb, 2005. 2. Nick Fiddes, <i>Meso: Prirodni simbol</i>, Naklada jesenjski i Turk, Zagreb, 2002. 3. Joan Dunayer, <i>Specizam</i>, Dvostruka duga, Čakovec, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, 2009. 4. Erik Markus, <i>Vegan: Nova etika prehrane</i>, Biovega, Zagreb, 2003. 5. D. Marić, <i>Moralni status životinja u antičkoj filozofiji</i>, Filozofsko društvo Theoria, Sarajevo, 2014.

¹⁷⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁷⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st.3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL.FIL.504		Naziv predmeta: UVOD U KOGNITIVNU ZNANOST	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Četvrta (IV.)	Semestar: Treći (III.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 7 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta <i>Uvod u kognitivnu znanost</i> jeste upoznati studente sa savremenim filozofskim istraživanjima spoznaje koja se bave s arhitekturom i funkcijama ljudskog uma u kontekstu holizma mentalnog. Studiranjem ovih tema student otkrivaju bit mentalnih procesa (mišljenje, vjerovanje, nadanje, željenje, strahovanje, očekivanje, predviđanje, naslućivanje) i intencionalnu strukturu ljudskih djelovanja (primarni razlozi: uvjerenja, želje). Na kolegiju će se pokazati šta znači svjesno djelovanje/činjenje i kako se verbalno interpretiraju svjesne intencije u semantičkom i strukturalnom području jezika. Bit će pokazano kako se odnose mentalne reakcije i mentalne reprezentacije, kao i jezičke reakcije i jezičke reprezentacije prema realnim stanjima i procesima. Nakon toga će se eksplicirati u širem području istraživanja šta su i kako se odnose inteligentni fizički sistemi koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju i operiraju po određenim algoritmima. Studente je potrebno upoznati s računarskim i neurobiološkim modelom prirodne inteligencije te sa funkcionalističkim interpretacijama komunikacije među ljudima kao odnosa između intencionalnih sistema.</p>		
Tematske jedinice:	<p>Sklop I: Interdisciplinarni karakter kognitivne znanosti Tema 1. Šta je kognitivna znanost? ----- Tema 2. Kognitivna psihologija i inteligencija ----- Tema 3. Karakterizacija prirodne inteligencije ----- Tema 4. Klasični kognitivizam -----</p> <p>Sklop III: Arhitektura i funkcije duha Tema 5. Teorija jedinstva mozga i uma ----- Tema 6. Naturalistička epistemologija i kognitivna znanost -----</p> <p>Sklop IV: Kognitivna neuropsihologija Tema 7. Funkcija cerebralnih zona mozga u sistemu kognitivnih funkcija ----- Tema 8. Polusestrialna provjera znanja studenata TEST #1 ----- Tema 9. Kognitivna lingvistika -----</p> <p>Sklop V: Računarski model uma Tema 10. Artificijelna inteligencija (AI) ----- Tema 11. Ideja inteligentnog stroja: Turingov test ----- Tema 12. Holistički kognitivizam. Konekcijonizam</p>		

	<p>-----</p> <p>Tema 13. Neurobiološki model uma. Neuronske mreže. Određenje inteligencije kao sposobnosti zasnovane na znanju</p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Koncept vještačke neuronske mreže (VNM).</p> <p>-----</p> <p>Tema 15. TEST #2</p> <p>-----</p> <p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>-----</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p> <p>-----</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta Uvod u kognitivnu znanost student stječe određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o nastanku i razvoju kognitivne znanosti i njene veze sa filozofijom uma 2. Zna prednosti interdisciplinarnog karaktera znanstvenih istraživanja ljudskih kognitivnih sposobnosti 3. Poznavanje područja i metoda koje spadaju u kognitivnu znanost (Konzorcij znanosti.Konzorcij metoda.Konzorcij teorija.Konzorcij hipoteza.). 4. Razumijevanje primjene konzorcija metoda i konzorcija hipoteza u znanosti (važnost interdisciplinarnog pristupa) 5. Posjeduje znanje o kognitivnoj arhitekturi ljudskog duha / uma i nenoj vezi sa neurobiološkim procesima mozga 6. Zna sadržaj i formu teorijskih i esperimentalnih modela nižih kognitivnih procesa 7. Zna sadržaj teorija o arhitekturi i funkcijama uma. 8. Zna sadržaj i formu modela viših kognitivnih procesa 9. Zna karakteristike računarskog modela uma (uloga računarske znanosti i računarske tehnologije u simulaciji kognitivnih procesa) 10. Zna principe logičkog programiranja i artifičijelne inteligencije 11. Zna različite teorije o funkcioniranju mentalnih procesa (serijski distribuirani procesi-klasična Neumanova teorija, konekcionistačka teorija –paralelno distribuirani procesi (PDP). 12. Zna karakteristike neurobiološkog modela uma 13. Zna funkcionalni odnos mentalnih i jezičkih procesa 14. Zna različite karakterizacije inteligencije kod životinja. <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto otkriva inteligentno ponašanje u društvenom kontekstu 2. Vješto koristi znanja o manipulaciji simboličkim strukturama i daje uspješnu reprezentaciju i identifikaciju fenomena 3. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju

	<p>učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području filozofije, filozofije jezika, analitičkog pragmatizma,</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) <i>Komunikacijske kompetencije:</i> primjenjuje znanja o semantičkim, strukturalnim i pragmatičkim svojstvima jezika za razumijevanje psiholoških, kognitivnih, emotivnih stanja društvenih aktera u komunikaciji 																		
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> Predavanja po tematskim sklopovima Tematiziranje problema / problemskog sklopa Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) Seminarski rad Konsultacije Elektronske konsultacije Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). Individualni dopunski kontakt sati / * Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷⁷:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	

¹⁷⁷Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

4

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu
<p>Literatura¹⁷⁸:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Šoljan, Nikola i Kovačević, Melita (ed.) (1991): <i>Kognitivna znanost: novi razvoji u psihologiji i edukaciji</i>. Zagreb: Školske novine. 2. Ibrulj, Nijaz: <i>Kognitivni aspekti obrazovanja u humanističkim znanostima</i>. U: N. Ibrulj (2005): <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Filozofsko društvo Theoria. Sarajevo. 3. Ibrulj, Nijaz (2008): <i>Uvod u kognitivnu znanost</i>. Skripta za student postdiplomskog studija. www.academia-analitica.org 4. John R. Searle. (1992): <i>The Rediscovery of Mind</i>. MIT Press 5. John R. Searle (1984): <i>Minds, Brains, and Programs</i>. Harvard University Press. 6. Kosslyn, Stephen M. (1996): <i>Image and Brain</i>. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. 7. Churchland, Patricia Smith (1988): <i>Neurophilosophy. Toward a Unified Science of the Mind-Brain</i>. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anderson, John R. (1995): <i>Cognitive Psychology and its Implications</i>. Fourth Edition. New York: W. H. Freeman and Company. <p>Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</p>

¹⁷⁸Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 505		Naziv predmeta: Hermeneutika filma	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz Historije filozofije IV, FIL FIL 401, FIL FIL 408		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa osnovama filmskog jezika i cjelokupnog filmskog izraza s posebnim akcentom na likovnost i narativnost u filmskom izrazu.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti problematiziranjem filmskog izraza, njegovog smisla, te mjesta hermeneutike u otkrivanju smisla i značenja onih formi ljudskog iskustva i njegove egzistencije koji se ne iscrpljuje u definitivno utvrđenim značenjima I monovalentnim formama razumijevanja i iskustva kao takvog.		
Ishodi učenja:	Znanje: 39. Zna definirati i tumačiti film, filmski jezik i cjelokupni izraz filma. 40. Zna smisao osnove filmskog jezika i cjelokupnog izraza filma s posebnim akcentom na likovnost i narativnost u filmskom izrazu. 41. Zna tumačiti i upoređivati različita tumačenja filma i filmskog jezika. 42. Zna hermeneutički protumačiti likovnost i narativnost u filmskom izrazu. 43. Zna uporediti različita tumačenja filma, filmskog jezika kao i cjelokupni filmski izraz Vještine: 1. Vješto otkriva različita tumačenja filmski jezik i cjelokupni izraz filma. 2. Vješto primjenjuje hermeneutiku filma na cjelokupni izraz filma Kompetencije: 6. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vršiti edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području hermeneutike filma.		

	<p>7. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka i društvenih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, evropskim projektima vezanom za heremeneutiku filma, u projektima značajnim za lokalnu zajednicu</p> <p>8. <i>Istaživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka samostalno vrši istraživanje u oblasti hermenutike filma i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima.</p> <p>9. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalnu analizu i hermeneutiku u oblasti filma, filmskog jezika i cjelokupnog filmskog izraza.</p> <p>10. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijom kauzalitetom u društvenim relacijama modlanom argumentacijom.</p>																				
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe																				
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁷⁹:	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1010 1369 1285"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik elementa praćenja.</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Seminarski rad	25	25 %																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %																		
3.	Završni ispit	50	50 %																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Literatura¹⁸⁰:	<p>Obavezna:</p> <p>17. Deniel Eridžon, (1988.): <i>Gramatika filmskog jezika</i>, Beograd.</p>																				

¹⁷⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3!

18. Hans Georg Gadamer, (1978.): *Istina i metoda*, Sarajevo: Veselin Masleša.
19. Martin Heidegger, (2010.): *Izvor umjetničkog djela*, Zagreb: AGM.
20. Immanuel Kant, (1976.): *Kritika moći suđenja*, Zagreb: Naprijed.
21. Friedrich W.J. Schelling, (1984.): *Filozofija umjetnosti*, Beograd: Nolit.

Dopunska:

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 7 od
4

Šifra predmeta: FIL FIL 506		Naziv predmeta: Filozofija 19. i 20. stoljeća	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ---	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta je pružiti studentima znanja iz suvremene filozofije i glavnih tokova filozofije 19. i 20. tog stoljeća. Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja 2 stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razmišljanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.</p> <p>Cilj nastave jeste upoznati studente sa studijskim grupama Odsjeka za filozofiju sa temeljnim filozofskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog "prelom mišljenja" do Heideggerovih i post-heideggerianskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov "kopernikanski obrat" i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama.</p> <p>Studijem temeljnih orijentacija filozofijske misli 19. i 20. tog stoljeća, počevši od Kantovog zasnivanja metafizike i predstavljanja značaja njegove filozofije za kasnije filozofijske tokove, studenti trebaju steći zaokruženu sliku o zadaćama i povijesnim tendencijama filozofije u svim njenim povijesnim pravcima. Na ovaj način studenti će dobiti uvid u cjelinu filozofijske misli i kompetentno moći prepoznati najvažnije odrednice pojedinih povijesnih perioda. Studenti će kroz uvid u literaturu steći temeljna znanja o filozofijskim orijentacijama ovog perioda, prijedporima u mišljenju i povijesnim mijenama koje su odredile sadržaj filozofije ovog vremena.</p> <p>Oni će moći kompetentno razlikovati koncepte metodologije, metoda i povijesno-filozofijskih uvida, vrste filozofijskog posmatranja, te će razviti sposobnost vođenja interaktivnih rasprava i pisanja eseja koji će kompetentno izlagati temeljne sadržaje pojedinih načina tematiziranja glavnih filozofijskih pitanja u jednom vremenu.</p>		
Tematske jedinice:	Glavne tematske cjeline koje će biti tematizirane u toku jedne nastavne godine: Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Zadaća metafizike I transcendentalna		

	<p>filozofija kod Kanta. Aporije čistog uma. Arhitektonika čistog uma. Fichteova transcendentna filozofija. Jacobi i kritika njegove filozofijske misli. Schellingov transcendentni idealizam. Hegelov sistem filozofije. Mišljenje egzistencije u filozofiji 19. Stoljeća. Nietzscheova filozofija i filozofijska tradicija. Husserlovo zasnivanje fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerova filozofija i filozofijska tradicija. Kritička teorija i Adornova kritika filozofijske tradicije. Fenomenološko promišljanje modernog svijeta. Suvremenost I tradicija u modernoj filozofiji.</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <p>6. Zna osnove filozofije 19. i 20. stoljeća.</p> <p>7. Zna smisao filozofskih problema i teorija u 19. do konca 20. stoljeća.</p> <p>8. Zna filozofski utjecaj filozofije od početka 19. do konca 20. stoljeća na kasniju filozofiju.</p> <p>9. Zna prepoznati i razlikovati filozofiju 19. i 20. stoljeća od ranijih filozofijskih učenja.</p> <p>10. Zna uporediti filozofiju 19. i 20. stoljeća sa drugim filozofijskim učenjima.</p> <p>Vještine:</p> <p>6. Vješto otkriva filozofijske postavke filozofije 19. i 20. stoljeća u današnjem društvu.</p> <p>7. Vješto upotrijebljeva znanja iz ovog predmeta na lokalnu zajednicu sa svrhom unapređenja iste.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>6. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili surađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebnu u području filozofije 19. i 20. stoljeća. moći kritički promišljati filozofske postavke i najvažnije odrednice filozofije 19. i 20. stoljeća kao i kritički promišljati vezu iz oblasti filozofije 19. i 20. stoljeća sa savremenom filozofijom.</p> <p>7. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluju u naučno-istraživačkom radu u oblasti humanističkih nauka, evropskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>8. <i>Istraživačke kompetencije:</i> samostalno vršiti istraživanje filozofije 19. i 20. stoljeća i objavljivati rezultate u indeksiranim časopisima.</p> <p>9. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize svih tekstova vezanih za filozofiju 19. i 20. stoljeća.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijam modlanom argumentacijom.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od 4

Dopunska:

1. W. Windelband, (1978.): *Povijest filozofije*, Zagreb: Naprijed.
2. S. Arnautović, (2001.): *Savremena filozofija i filozofijsko naslijeđe*, Zenica: Dom Štampe.
3. S. Arnautović, (2004.): *Filozofijska ishodišta moderne*, Zenica: Dom Štampe.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL.FIL.507		Naziv predmeta: Komparativna filozofija	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Druga (II.)	Semestar: Treći (III.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 30 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Kroz ovaj kolegij na postdiplomskom studiju studenti treba da se uvedu u glavne tradicije nezapadnjačkih filozofija, gradeći uporedo moguće linkove sa onima zapadnjačkima, te da se kroz sržne pojmove i već postojeće linkove u njihovom historijskom i kulturološkom kontekstu razmotre neka od temeljnih pitanja ovdje uključenih filozofskih tradicija. Uspostava kritičkog diskursa između različitih filozofskih sustava i mislitelja koji pripadaju tim različitim kulturama i tradicijama ima za cilj proširenje filozofskih horizonata i mogućnosti razumijevanja studenata koji su uključeni u njezino proučavanje.</p> <p>Naročita zadaća i cilj koji ima komparativna filozofija jeste uspostava internacionalnog mira i dubljeg razumijevanja u konkretnom, praktičnom i istodobno intelektualnom poduhvatu unutar multikulturnih zajednica, dok je jedan od trajnih ciljeva iste bio taj da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne pretpostavke tradicija koje su različite od naše vlastite, uz očekivanja da zadobijemo veću jasnoću i bolje razumijevanje o pretpostavkama koje nas informiraju o nečijoj tradiciji.</p>		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Upoznavanje sa studentima i uvod u komparativnu filozofiju Predmetna materija komparativne filozofije Komparativna filozofija i filozofska sinteza Metode komparativne filozofije Pluralizam u filozofskim curriculumima Istočnjačka misao i njezino mjesto u komparativnoj filozofiji Nužnost uporednih proučavanja i razmatranja unutar islamske filozofije Polusestrialna provjera znanja studenata <i>The Structure of Oriental Philosophy (Volume 1 & 2)</i> <i>The Misty Land of Ideas and the Light of Dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy: Western & Islamic</i> <i>Constructive Engagement of Analytic and Continental Approaches in Philosophy</i>		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
3

	<p><i>Japanese and Continental Philosophy</i></p> <p><i>Islam and Confucianism</i></p> <p>Čedomil Veljačić (Bhikkhu Nanajivako) & Special Issue of <i>Synthesis Philosophica</i> on Islamic and Comparative Philosophy, 62 (2-2016)</p> <p><i>Komparativna filozofija</i> (N. Kahteran) <i>Synthesis Philosophica</i>, No. 62_2/2016</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: komparativna filozofija u svojem najširem kulturološkom modalitetu - student zna da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne pretpostavke tradicija koje su različite od naše vlastite</p> <p>Vještine: Bez obzira da li je to u etici, metafizici, esteticima, ili bilo kojoj drugoj filozofskoj disciplini, student vješto može identificirati filozofske probleme koji se provlače kroz različite tradicije, te može koristiti resurse ovih tradicija kako bi proširio svoje vlastito filozofsko razumijevanje i djelovanje.</p> <p>Kompetencije: studenti bi trebali biti u stanju da proučavaju azijsku filozofiju i druge nezapadnjačke tradicije u svrhu obogaćivanja njihovog filozofskog backgrounda, a kako bi im se omogućilo da se bolju hrvaju sa filozofskim problemima koji ih zanimaju, budući da u eri globalizacije ovakovrsna istraživanja danas predstavljaju mega-trend u filozofiji sa ciljem redefiniranja filozofije i posvješćivanja nužnosti uvođenja intertradicionalnih, interkulturalnih, intersustavnih, integrativnijih i globalnijih studija.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja nastavnika
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸³:	Polusestrialni pismeni 25 %; Završni semestralni pismeni 25 %; Prisustvo na nastavi 30 %; Seminarski rad i prezentacija istog 20 %.
Literatura¹⁸⁴:	<p>Obavezna</p> <p>1. Nevad Kahteran, <i>Komparativna filozofija</i>, Filozofski fakultet Sarajevo, 2009.</p> <p>Dodatna:</p> <p>1. Ames, Roger, ed. <i>The Aesthetic Turn: Reading Eliot Duetsch on Comparative Philosophy</i>. Chicago: Open Court, 1999.</p> <p>2. Bahm, A., <i>Comparative Philosophy: Western, Indian and Chinese Philosophies Compared</i> (Albuquerque, NM: World Books, 1977).</p> <p>3. Blocker, H. Gene. <i>World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1999.</p> <p>4. Deutsch, Eliot. <i>Introduction to World Philosophies</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1997.</p> <p>5. Deutsch, Eliot and Ron Bontekoe, eds. <i>A Companion to World Philosophies</i>. Oxford: Blackwell, 1997.</p> <p>6. Dilworth, David. <i>Philosophy in World Perspective: A Comparative Hermeneutic</i></p>

¹⁸³Struktura bodova i bodovni kriteriji za svaki nastavni predmet utvrđuje se organizacione jedinice pri početku studijskog godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st. 6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁴Senat visokoškolske ustanove kao ustanove od nosivice organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebno modlukom koju obavežno objavljuje na svojoj internet stranici pri početku studijskog godine u skladu sa članom 56. st. 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3: od
3

- of the Major Theories*. New Haven: Yale University Press.
7. Foster, L. & P. Herzog (eds), *Defending Diversity: Contemporary Philosophical Perspectives on Pluralism and Multiculturalism* (Amherst, MA: University of Massachusetts Press, 1944).
8. Harvey, D., *The Condition of Postmodernity: An Inquiry into the Conditions of Cultural Change* (Oxford: Blackwell, 1990).
9. Hourani, A., *Islam in European Thought* (Cambridge University Press, 1991).
10. Masson'Oursel, Paul. *Comparative Philosophy*. London: Routledge, 2000.
11. Paya, Ali (ed.). *The Misty Land of Ideas and the light of dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy – Western & Islamic*, ICAS Press, 2013.
11. Parkes, Graham, ed. *Heidegger and Asian Thought*. Chicago: University of Chicago Press, 1991.
12. Raju, P.T. *Introduction to Comparative Philosophy*. Reprint ed. Delhi: Motilal Banarsidass, 1997.
13. Scharfstein, Ben-Ami. *A Comparative History of World Philosophy: From the Upanishads to Kant*. Albany: State University of New York Press, 1998.
14. *From Africa to Zen: An Invitation to World Philosophy*. Lanham, MD. Rowman & Littlefield Publishers, 1993.
15. Turner, B.S., *Orientalism, Postmodernism and Globalism* (Routledge, 1994).
16. Devid E. Kuper, *Svetska filozofija: Istorijski uvod*. Svetovi/Novi Sad, 2004.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 401		Naziv predmeta: Historija filozofije IV	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: - Znanstveni smjer: 9 - Nastavnički smjer: 7
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 3 sata Vježbe 3 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	položeni ispiti iz Historije filozofije I, II, III- FIL FIL 102, FIL FIL 105, FIL FIL 201, FIL FIL 205, FIL FIL 301, FIL FIL 304		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj seminara je studentima obezbjediti šire znaje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak seminara je studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i pretpostavke suvremenog filozofijskog mišljenja. U tom smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.		
Tematske jedinice:	Schopenhauerovo mišljenje svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje transcendentalne fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerovo mišljenje metafizike. Heideggerovo tematiziranje povijesti filozofije. Frankfurtska škola. Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta. Habermasova kritika moderne. Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji. Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije. Henrichovo reafirmiranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije. Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji 19. i 20. stoljeća 2. Zna smisao Heideggerovog prevladavanja i Nietzscheove kritike metafizike, smisao ideje transcendentalne fenomenologije i smisao hermeneutike 3. Zna razlikovati ranije određenje i određenje pojma egzistencije u filozofiji 19. i 20. stoljeća 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih filozofskih pozicija u djelima suvremene filozofije		

	<p>5. Zna vrednovati doprinose i značaj filozofije 19. i 20. stoljeća</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema savremene filozofije <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti savremene filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast savremene filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="571 1503 1375 1839"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁸⁵Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • SeminarSKI rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁸⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Friedrich Nietzsche. (1975): <i>Tako je govorio Zarathustra</i>. Zagreb: Mladost. 2. Edmund Husserl. (1975/1976): <i>Kartezijanske meditacije</i>. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. 3. Martin Heidegger (1985): <i>Bitak i Vrijeme</i>. Zagreb: Naprijed. 4. Martin Heidegger (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 5. Martin Heidegger (1979): <i>Kant i problem metafizike</i>. Beograd: Mladost. <p>Dopunska: /</p>

¹⁸⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 1 od
4

Šifra predmeta: FIL FIL 402		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II [FILOZOFSKA LOGIKA]	
Ciklus: Drugi (I)	Godina: Prva	Semestar: Prvi (I.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 7
Status: Obavezan		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - II [Filozofska logika] jeste da studente upozna s glavnim konceptima filozofske logike i logičkim teorijama onih filozofskih sistema koji su nastali na različitim pristupima sadržaju i formi mišljenja, od epistemološko-transcendentalnog preko dijalektičko-spekulativnog do matematsko-simboličkog i lingvističko-transcendentalnog. Studenti se najprije upoznaju s idejom transcendentalne logike I.Kanta (Kritika čistog uma) i spekulativne logike G.W.F. Hegela (Znanost logike). Razlika između ontoloških i epistemoloških pretpostavki ova dva filozofska sistema pokazuje se kao razlika u metodi mišljenja. Na razlici nastaloj u ovoj tradiciji mišljenja nastavlja se istraživanje filozofske logike u diskursu psiholoških kategorija doživljaja, evidencije, čiste istine (Huserl) koja se zasniva u samom aktu spoznaje-u ideji kao takvoj koja utemeljuje svoje fenomenološke modele. Predmet Filozofska logika pokazuje ovu diferenciju metoda, mišljenja i problematsku povezanost temeljnih ontoloških i epistemoloških pitanja s logikom, s njenom primjenom u velikim filozofskim sistemima Moderne.</p> <p>U pravcu sasvjetljavanja novih mogućnosti razumjevanja logičkog instrumentarija uvodi se u kolegiji ekspliciranje statusa logike i njenih koncepata u teorijama modern znanosti. Analizira se induktivna i deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, metoda apstrakcije i konkretizacije, metoda generalizacije i specijalizacije, dokazivanja i opovrgavanja, metoda klasifikacije, metoda deskripcije, metod kompilacije, komparativna metoda, statistička metoda, matematička metoda, metode modeliranja itd.</p>		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	<p>Sklop I: Ideja transcendentalne logike Tema 1. Kantov koncept mogućeg iskustva</p> <p>-----</p> <p>Tema 2. Trancendentalna logika i transcendentalna analitika</p> <p>-----</p> <p>Tema 3. Trancendentalna dijalektika</p> <p>-----</p> <p>Sklop II: Dijalektička – spekulativna logika Tema 4. Logika kao znanost o čistoj ideji.</p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Odnos subjekta i predikata u dijalektičkoj logici</p> <p>-----</p> <p>Tema 6. Kretanje i rad pojma: odnos metode i sadržaja</p> <p>-----</p> <p>Tema 7. Negativna dijalektika i njena kritika</p> <p>-----</p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p>		

	<p>Tema 9. Sistem apsolutnog znanja</p> <hr/> <p>Sklop III: Fenomenološka analiza i čista logika Tema 10. Psiholojski fundirana logika</p> <hr/> <p>Tema 12 Jedinstvo znanosti kao jedinstvo dovršene teorije.</p> <hr/> <p>Sklop IV: Logika naučnog otkrića Tema 13. Shvatanje nauke kao kosmologije.</p> <hr/> <p>Tema 14. Logika kao pragmatička teorija znanstvenog istraživanja</p> <hr/> <p>Tema 15. TEST #2</p> <hr/> <p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <hr/> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p> <hr/>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja filozofske logike, odnosno onih filozofskih sistema koji su producirali epistemološki orijentiranu logiku 8. Zna principe epistemološki orijentirane logike 9. Zna konceptualnu mrežu i doktrinarnu osnovu transcendentalne filozofije i njihovu transformaciju u hermeneutički orijentiranu filozofiju i analitičku filozofiju 10. Zna konceptualnu mrežu i doktrinarnu osnovu dijalektičke logike i fenomenologije duha 11. Zna porijeklo i razvoj ideje naučne filozofije, odnosno modele logike i epistemologije naučne filozofije 12. Zna porijeklo i razvoj fenomenološke metode u filozofiji <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Vješto vrši koristi strategije transcendentalne i dijalektičke filozofije u kritičkom promišljanju društvenih fenomena 6. Vješto koristi strategije pragmatizma u kritičkom promišljanju teorijskih stavova spekulativne filozofije 7. Vješto analizira društvene fenomene primjenom fenomenoloških istraživanja 8. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju

	<p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 8. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 9. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 10. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 11. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 12. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje vrijednosti i univerzalnost logički valjane argumenatcije u društvenom dijalogu
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Predavanja po tematskim sklopovima 12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 15. Seminarski rad 16. Konsultacije 17. Elektronske konsultacije 18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 19. Individualni dopunski kontakt sati / * 20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science l for Logic and Science</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od

4

	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸⁷:	1.Prisutnost	10	10%
	2.Aktivnost	10	10%
	3.Test 1	15	15%
	4.Test 2	15	15%
	5.Pismeni ispit	50	50%
		Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu	
Literatura¹⁸⁸:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none"> 8. N. Ibrulj. (1999): <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo-Publishing. 9. I.Kant. <i>Kritika čistog uma</i>. Zagreb, 1984. 10. G.W.F.Hegel, <i>Znanost logike</i>. I-III. Zagreb 2003. 11. E.Husserl. <i>Logička istraživanja</i>. Zagreb, 2005. 12. Dewey, John. <i>Logika-Teorija istraživanja</i>. Beograd.Nolit. 1962. 13. Popper, K.: <i>Logika naučnog otkrića</i>. Beograd, Nolit, 1973. 14. Kuhn, Thomas. <i>Struktura naučnih revolucija</i>. Beograd, Nolit, 1974.		
	Dopunska: <ol style="list-style-type: none"> 5. N. Ibrulj, <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Sarajevo: Filozofsko društvo theoria, 2005. 6. Conte, Auguste. <i>Kurs pozitivne filozofije</i>. 1989. 7. Weber, Max. <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb, globus, 1989. 8. Durkheim, Emile. <i>Pravila sociološke metode</i>. Beograd, 1963. <p>Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</p>		

¹⁸⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁸⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL FIL 404		Naziv predmeta: Sokratova filozofija: suvremene interpretacije	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer 7 ECTS Nastavnički smjer 3 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: - predavanja: 1 sat (ukupno 15) - vježbe: 1 sat (ukupno 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa interpretacijama Sokratove filozofije nastalim u nekoliko posljednjih decenija.		
Tematske jedinice:	Predavanja će krenuti generalnim razmatranjem interpretacija Sokratove filozofije u 20. stoljeću, a više će se pažnje posvetiti oživljavanju interesa za ovu filozofiju u posljednjih nekoliko decenija. Najveći dio vremena biće posvećen danas najutjecajnijoj interpretaciji Gregory Vlastosa, kao i odgovorima na ovu interpretaciju koje su dali najznačajniji stručnjaci iz ove oblasti. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.		
Ishodi učenja:	Znanje: 1. Zna povijesne činjenice o Sokratovoj filozofiji i suvremenim filozofskim interpretacijama Sokratove filozofije. 2. Zna smisao filozofskih problema Sokratove filozofije proizašle iz istraživanja u nekoliko posljednjih decenija, ali i generalno u 20. i 21. stoljeću. 3. Zna otkriti i prepoznati filozofski utjecaj novijih interpretacija Sokratove filozofije 4. Zna promišljati i vrjednovati eventualnu vezu novih interpretacija Sokratove filozofije sa suvremenom filozofijom. Vještine: 1. Vješto uočava suprotnosti filozofskih stajališta i zaključaka različitih suvremenih interpretatora Sokratove filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki Sokratove filozofije proizašle iz novijih interpretacija. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti suvremenih interpretacija Sokratove filozofije 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> sudjeluje u znanstvenim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast suvremenih interpretacija Sokratove filozofije. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 2. od
2

	različitih oblasti društvenog i kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i> : promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
Metode izvođenja nastave:	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁸⁹:	Završni ispit (pismena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova) Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.
Literatura¹⁹⁰:	Obavezna: 4. W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije</i> , tom 3., Naklada Jurčić, Zagreb, 2006. (dio o Sokratu) 5. G. Vlastos, <i>Sokrat – ironičar i moralni filozof</i> , Demetra, Zagreb, 2016. 6. D. Marić, <i>Sokrates i kinici</i> , Hijatus, Zenica, 2002. (dijelovi o Sokratu) Dopunska: 5. Platonovi rani dijalozi (izdanje po izboru) 6. Ksenofon, <i>Uspomene o Sokratu</i> (izdanje po izboru) 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika</i> , Hijatus, Zenica, 2000. (dijelovi o Sokratu) 8. Aristofanes, <i>Oblakinje</i> (izdanje po izboru)

¹⁸⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 416		Naziv predmeta: Transcendentalna filozofija – metafizika subjektiviteta	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Prvi (I)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 6 Nastavnički smjer: 3
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Studenti se upoznaju sa glavnim značenjima transcendentalne filozofije, tokovima i konstelacijama mišljenja sa glavnim fokusom na zasnivanje transcendentalne filozofije kod Immanuela Kanta. Student trebaju steći osnovne uvide puno značenje sintagme <i>Kopernikanski obrat</i> (naspram empirističko-racionalističke epistemologije).		
Tematske jedinice:	Ovdje je osnovno težište stavljeno na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku prvog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike I. Kanta student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentalne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentalne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentalne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji s eu bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smisli Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali i kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentalne filozofije.		
Ishodi učenja:	Znanje: 16. Zna definirati transcendentalnu filozofiju kao i izvorište i izgradnju iste. 17. Zna smisao i značenje oblasti transcendentalne filozofije. 18. Zna filozofski uticaj transcendentalne filozofije na kasniju filozofiju kao i znanost. 19. Zna razlikovati transcendentalnu filozofiju od drugih filozofskih učenja. 20. Zna uporediti transcendentalnu filozofiju sa drugim filozofijskim učenjima Vještine: 22. Vješto otkriva dogmatičke pretpostavke na osnovu kritikčke metode transcendentalne filozofije.		

	<p>23. Vješto primjenjuje kritičku metodu transcendentalne filozofije na bilo koju tezu ili pretpostavku.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>11. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u oblasti transcendentalne filozofije.</p> <p>12. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjelovat u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>13. <i>Istraživačke kompetencije:</i> Vršiti samostalno istraživanje u oblasti transcendentalne filozofije i objavljivat rezultate u indeksiranim časopisima.</p> <p>14. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i kritički se odnositi prema svim informacijama u različitim područjima društvenog života.</p> <p>15. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijam modlanom argumentacijom.</p>																				
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																				
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹¹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="571 1279 1374 1554"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja 	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Seminarski rad	25	25 %																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %																		
3.	Završni ispit	50	50 %																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		

¹⁹¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 i od
3

	<p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁹²:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 44. Immanuel Kant. (1990.): <i>Kritika čistog uma</i>, Beograd: BIGZ. 45. Immanuel Kant (1991.): <i>Kritika moći suđenja</i>, Beograd: BIGZ. 46. F.W.J. Schelling (1988.): <i>Forma i princip filozofije</i>. Beograd: Nolit. 47. F.W.J. Schelling (1986.): <i>Sistem transcendentalnog idealizma</i>, Zagreb: Naprijed. 48. J.G. Fichte (1974.): <i>Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci</i>, Zagreb: Naprijed. 49. G.W.F. Hegel (1987.): <i>Fenomenologija duha</i>, Zagreb: Naprijed. 50. F. Nietzsche (1975.): <i>Tako je govorio Zaratustra</i>, Zagreb: Mladost. 51. E. Husserl (1975./1976.): <i>Kartezijanske meditacije</i>, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. <p>Dopunska:</p>

¹⁹² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
2

Šifra predmeta: FIL PED 403	Naziv predmeta: Temeljna nastavna umijeća (nastavničko usmjerenje) za odsjeke: Historija, Filozofija, Romanistika, Književnosti naroda BiH, BHS jezici, Slavenski jezici i književnost, Sociologija, Katedra za Historiju umjetnosti		
Ciklus: drugi	Godina: prva	Semestar: prvi	Broj ECTS bodova: 10
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 4 Predavanja: 2 Vježbe: 2		
Učesnici u nastavi			
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Povezati pedagošku i didaktičko metodičku teoriju, uvesti polaznike u praktična pitanja nastavne djelatnosti, proširiti shvaćanje kurikuluma, upoznati polaznike s vrstama nastavničkih kompetencija, povećati razinu razumijevanja posebnih pedagoških i disciplinskih problema u/izvan razreda, osvijestiti mogućnosti, ograničenja i vrijednosti umijeća prosudbe vlastitog i učeničkog rada.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po tjednima se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacijskih jedinica)	Priroda i obilježje nastavnih umijeća. Poučavanje i učenje. Upravljanje razredom. Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave. Nastava kroz paradigmu komunikacije. Umijeće organiziranja nastavnog sata. Kreiranje razrednog ugođaja. Motivacija u razredu: razvoj samopouzdanja u procesu učenja. Disciplina – priroda učeničkog neposlušanja. Kompetencije nastavnika, profesionalizacija nastavnog poziva. Rad s djecom s posebnim potrebama, inkluzivna nastava.		
Ishodi učenja:	Znanje: <ul style="list-style-type: none"> - Usvojiti opće određenje škole, nastave, nastavnika i učenika sa stajališta suvremene pedagogije, opisati modele razvoja razredno-nastavnoga ozračja u kontekstu komunikacijskih nastavnih oblika. - Objasniti pedagoški i materijalno-tehnički aspekt nastave i učenja. Vještine: <ul style="list-style-type: none"> - Uočiti važnost empatije i komunikacije u međusobnim odnosima i odgojno-obrazovnom radu, kritički procijeniti vlastito umijeće komunikacije; umijeće u provođenju razredne discipline; planiranje i pripremanje nastavnog sata, izbor metoda, postupaka, oblika rada, tehnika i strategija učenja, načina vrednovanja i samovrednovanja, vremenska dinamika; inkluzivni pristupi Kompetencije: <ul style="list-style-type: none"> - Evaluacija i poboljšanje vlastitog rada (znanje o obrazovnim potrebama polaznika); procjena učinka održanog nastavnog sata, razumijevanje faza nastavnog rada počevši od planiranja do vrednovanja, poticati razvoj kognitivnih, socijalnih, didaktičkih i metodičkih kompetencija studenata;		
Metode izvođenja nastave:	Usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, ilustrativno demonstrativna metoda		
Metode provjere znanja sa strukturom	Pisanje eseja, test znanja, samostalni rad studenta		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 2 od
2

ocjene ¹⁹³ :	
Literatura ¹⁹⁴ :	<i>Obavezna</i> 1. Kyriakou, C. (2001). <i>Temeljna nastavna umijeća</i> . Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica 2. Materijali s nastave
	<i>Dodatna</i> 1. Glasser, W. (1993). <i>Kvalitetna škola</i> . Zagreb: EDUCA 2. Glasser, W. (1993). <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i> . Zagreb: EDUCA 3. Bratanić, M. (1993). <i>Mikropedagogija</i> . Zagreb: Školska knjiga 4. Gudjons, H. (1994). <i>Pedagogija-temeljna znanja</i> . Zagreb: EDUCA 5. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003). Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet

*U skladu sa NPP svakog odsjeka.

¹⁹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 408		Naziv predmeta: Historija filozofije IV	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: - Znanstveni smjer: 9 - Nastavnički smjer: 7
Status: obavezan		Ukupan broj sati: 6 sati Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja 3 sata Vježbe 3 sata Seminar Terenski rad Laboratorijske vježbe Praksa Koncertne aktivnosti ***	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz Historije filozofije IV/I, FIL FIL 401		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj seminara je studentima obezbjediti šire znanje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Zadatak seminara je studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i pretpostavke suvremenog filozofijskog mišljenja. U tom smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.		
Tematske jedinice:	Schopenhauerovo mišljenje svijeta. Kierkegaardov pojam egzistencije. Nietzscheova kritika metafizike. Husserlovo zasnivanje transcendentalne fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerovo mišljenje metafizike. Heideggerovo tematiziranje povijesti filozofije. Frankfurtska škola. Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta. Habermasova kritika moderne. Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji. Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije. Henrichovo reafirmiranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije. Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.		
Ishodi učenja:	<u>Znanja:</u> 1. Zna povijesne činjenice o filozofiji 19. i 20. stoljeća 2. Zna smisao Heideggerovog prevladavanja i Nietzscheove kritike metafizike, smisao ideje transcendentalne fenomenologije i smisao hermeneutike 3. Zna razlikovati ranije određenje i određenje pojma egzistencije u filozofiji 19. i 20. stoljeća 4. Zna otkriti i prepoznati kritiku drugih filozofskih pozicija u djelima suvremene filozofije		

	<p>5. Zna vrednovati doprinose i značaj filozofije 19. i 20. stoljeća</p> <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima 2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema savremene filozofije <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti savremene filozofije 2. <i>Naučne kompetencije:</i> sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast savremene filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju 																								
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																								
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹⁵:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="568 1487 1372 1823"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Test i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad/kolokvij</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %	4.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Test i permanentno praćenje	20	20 %																						
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15 %																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15 %																						
4.	Završni ispit	50	50 %																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

¹⁹⁵Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3¹ od
3

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
<p>Literatura¹⁹⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Martin Heidegger. (2000): <i>Prolegomena za povijest pojma vremena</i>. Zagreb: Demetra. 2. Juergen Habermas. (1988): <i>Filozofski diskurs moderne</i>. Zagreb: Globus. 3. Bernhard Waldenfels. (1991): <i>U mrežama životnog svijeta</i>. Sarajevo: Logos. 4. Dieter Henrich. (1991): <i>Pribježišta</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. Manfred Frank. (1994): <i>Kazivo i nekazivo</i>. Zagreb: Naklada MD. 6. Hans Blumenberg. (2010): <i>Geneza kopernikanskog svijeta</i>. Zagreb: Demetra. <p>Dopunska: /</p>

¹⁹⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica ¹ od
6

Šifra predmeta: FIL. FIL 415		Naziv predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja II (NEKLASIČNE LOGIČKE TEORIJE)	
Ciklus: Drugi	Godina: Prva	Semestar: Drugi	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 9 Nastavnički smjer: 9
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 6 Predavanja: 3 Vježbe: 3	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika) Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika)		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta jeste da se kroz sadržaj predmeta studentima prezentiraju neklasični logički sistemi koji su ili rivalski ili prošireni oblici dvovrijednosne logike a koji nastaju uvođenjem semantički mogućih svjetova u objektno razumijevanje varijable i logičke funkcije kao i uvođenjem različitih vrsta kondicionala i drugih (kvantifikacijskih) ograničenja ili proširenja temeljne logičke relacije, R. Studenti se upoznaju sa principima modalnih logičkih sistema (K, T, S, S4, S5, S5*, D), sa primjenom modalnih operatora ($\square$ i $\diamond$), te sa konceptima normalnih modalnih logika (semantički mogući svjetovi) i ne-normalnih modalnih logika (ne-normalni semantički mogući svjetovi). Nadalje, studenti se upoznaju sa različitim tipovima intenzionalne logike (epistemska logika, doksastička logika, deontička logika, dokazna logika, temporalna, dinamička logika), kao i sa konceptima intencionalne logike (intuicionistička logika, kondicionalna logika, relevantna logika, parakonzistentna logika).</p> <p>Sadržaj predmeta izlaže se kroz dva sklop. Kroz sklop I. (Viševrijednosne logike i modalni logički sistemi) studenti se upoznaju sa principima viševrijednosne logike (Ajdukjeviča, Leshnjevsog, Tarskog) i glavnim topikama modalnih logičkih sistema izloženih u djelima Lewisa, Carnapa, Kripkea, Hintikka, i drugih. Kroz sklop II. (Metodološka primjena viševrijednosne logike i računa vjerovatnoće u sociološkim istraživanjima) studenti se upoznaju sa primjenom računa vjerovatnoće (principi Bayesian statistike) u području istraživanja društvenih fenomena. Studenti se upoznaju sa principima projektivne semantike društvenih relacija (Ibrulj).</p>		
<p>Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</p>	<p>Sklop I: Koncept neklasične logike: viševrijednosne i modalne logike Tema 1. Princip viševrijednosne logike (1, i, 0). Łukaziewiczova 3-vrijednosna logika ($\mathcal{L}_3$). Kleeneova 3-vrijednosna logika ($\mathcal{K}_3$). Generalizacija $\mathcal{L}_3$ u $\mathcal{L}_n$.</p> <hr/> <p>Tema 2. Principi modalnih logika: semantički mogući svjetovi. Modalni logički operatori: $\square$ (it is necessarily the case): slučaj da je nužno da A $\diamond$ (it is possibly the case): slučaj da je moguće da A Istinosne vrijednosti od $\square A$ i $\diamond A$ zavise od više uvjeta nego što je samo istinosa vrijednost od A.</p> <hr/> <p>Tema 3. Standardna semantika za modalne logike pozivanje na skup (mogućih) svjetova), uvećanih binarnim odnosom / relacijom, R. Konstrukcija wRw' (iz stanja stvari kakvo je u, stanje stvari</p>		

kakvo je u w' je moguće.

Tema 4. Normalne modalne logike

(princip očuvanje istinosne vrijednosti u svim mogućim svjetovima: ako je istinosa vrijednost tvrdnje A u svijetu w označena kao $v_w(A)$ onda prema principu prezervacije istinosne vrijednosti slijedi:

$N_w(\Box A)=1$, ako i samo ako za svako w' takvo da wRw' , $v_{w'}(A)=1$

$N_w(\Diamond A)=1$, ako i samo ako za svako w' takvo da wRw' , $v_{w'}(A)=1$

Tema 5. Ne-normalne modalne logike

(logike koje imaju klasu ne-normalnih svjetova kod kojih su istinosni kondicionali za modalne operatore različiti)

Tema 6. Razlika modalnih sistema kao posljedica uvođenja ograničenja na relaciju R.

K – sistem: ako je R arbitrarno

T – sistem: ako je R reflektivno (potvrđivanje $\Box A \rightarrow A$)

S4 – sistem: ako je R tranzitivna (potvrđivanje $\Box A \rightarrow \Box \Box A$)

S5 – sistem: ako se doda simetričnost R (potvrđivanje $A \rightarrow \Box \Diamond A$),

D – sistem: ako je uveden uvjet da je svaki svijet u relaciji prema nekom drugom svijetu

(potvrđivanje $\Box A \rightarrow \Diamond A$)

Tema 7. Intenzionalne logike – logike koje posjeduju semantiku nekog mogućeg svijeta.

Epistemska logika (operator $\Box$ se interpretira kao „poznato je / zna se da“).

Doksastička logika (operator $\Box$ se interpretira kao „vjeruje se da“). *Deontička*

logika (operator $\Box$ se interpretira kao „obavezno je da“). *Dokazna logika*

(operator $\Box$ se interpretira kao „dokazivo je da“). *Temporalna logika*

(operatori $\Box$ i $\Diamond$ se interpretiraju kao „uvijek je bio slučaj da“ ili „mogao bi

biti slučaj u nekom trenutku da...“ („može se desiti u nekom trenutku da...“).

Dinamička (multi-modalna) *logika* – koristi više od jedne porodice modalnih operatora.

Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1

Tema 9. Kondicionalne logike. Materijalni kondicionali: dodavanje intencionalnih kondicionalnih operatora

Tema 10. Intuicionistička logika.

Brouwerovo odbacivanje formalizma i ukazivanje na nekonzistentnost formalnih sistema (1912 essay INTUITIONISM AND FORMALISM).

Odbacivanje principa *Tertium Non Datur*. Bazna semantika. Kripkeova semantika za intuicionističku logiku.

Tema 11. Rrelevantna logika

pokušaj izbjegavanja paradoksa materijalne i striktno implikacije. Sistemi relevantne logike (E, R, NR, S). Teorija relevantne predikacije.

Tema 12. Parakonzistentna logika.

Eksplzivna dedukcija konzistencije iz kontradikcije ($\neg A$ i A) impl B.

Princip EX CONTRADICTIONE QUODLIBET (ECQ). Di-aletheizam.

Sklop II: Metodološka primjena viševrijdnosne logike i računa

	<p>vjerovatnoće u sociološkim istraživanjima</p> <p>Tema 13. Principi Bayesian statistike (matematski principi računa vjerovatnoće) Principi projektivne semantike društvenih relacija (Ibrulj)</p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Upotreba Bayesian statistike u društvenim naukama (Bayesian statistička metoda kao osnova kvantitativnog znanja za analizi praktičnih problema u širokom području društvenih nauka; primjena Bayesian metode uz pomoć suvremene računarske tehnologije – WINBUGS)</p> <p>-----</p> <p>Tema 15. TEST #2</p> <p>-----</p> <p>Tema 16. Priprema za ispit (nema nastave u ovoj sedmici)</p> <p>-----</p> <p>Tema 17. Završni PISMENI ISPIT</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem sadržaja predmeta Neklasične logičke teorije student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja neklasičnih logika 10. Zna konstruirati modalni diskurs i suprotstaviti ga rigidnom dvovrijednosnom (dihotomijskom) diskursu u privatnom i javnom dijalogu 11. Zna modalnu i viševrijednosnu logiku primjeniti na neformalnu argumentaciju koja je bliža anomalijском inferencijalizmu u društvenom dijalogu 12. Zna argumentirati kroz formulisanje kontekst-senzitivnih distinkcija (a ne dihotomija) i kroz granulacije logičkih i lingvističkih varijabli 13. Zna primjeniti fuzzy logiku u nejasnim kontekstima 14. Zna obraditi nejasnu i nepreciznu informaciju 15. Zna analizirati kompleksne društvene fenomene 16. Zna primijeniti metodu projektivne semantike društvenih relacija u interpretaciji datih društvenih fenomena i u predviđanju nastanka njihovih mogućih konsekvenci <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Vješto konfrontira rigidne i fuzzy interpretacije varijabli i kontrafaktičkim primjerima pokazuje mogućnost formulisanja konsenzusa 10. Vješto analizira kompleksne društvene fenomene 11. Vješto obrađuje različite vrste informacija 12. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. <i>Obrazivne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarđuje u obuci strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije,

	<p>posebno u području logike</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 9. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 10. <i>Metodološke kompetencije</i>: samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 11. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formuliра jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 12. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog inferencijalizma koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijama ineformalnom (modalnom) argumentacijom												
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Predavanja po tematskim sklopovima 12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 15. SeminarSKI rad 16. Konsultacije 17. Elektronske konsultacije 18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 19. Individualni dopunski kontakt sati / * 20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** <p>* Studentima koji pokazuju nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>												
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:</p>	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr></tbody></table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)											
1.Prisutnost	10	10%											
2.Aktivnost	10	10%											
3.Test 1	15	15%											

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 6 od

61

Dopunska:

7. Gabbay, Dov, and Franz Guentner, eds. *Handbook of Philosophical Logic*. 2nd ed. Dordrecht: Kluwer Academic, 2001.
8. Haack, Susan. *Deviant Logic, Fuzzy Logic: Beyond the Formalism*. Chicago: University of Chicago Press, 1996.
9. Mares, Edwin. *Relevant Logic*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 2004.
10. Meyer, John Jules. "Modal Epistemic and Doxastic Logic." In Gabbay and Guentner (2001–), vol. 10.
11. Dummett, Michael. *Elements of Intuitionism*. Oxford: Oxford University Press, 1977
12. Van Dalen, Dirk. "Intuitionistic Logic." In Gabbay and Guentner (2001–), vol. 5.

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).

<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).

<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 411		Naziv predmeta: Platonova filozofija: suvremene interpretacije	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer 5 ECTS Nastavnički smjer 7 ECTS
Status: obavezan		Ukupan broj sati: - predavanja: 1 sat (ukupno 15) - vježbe: 1 sat (ukupno 15)	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Položen predmet <i>Sokratova filozofija: suvremene interpretacije</i> iz I semestra drugog ciklusa studija.		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa interpretacijama Platonove filozofije nastalim nekoliko posljednjih decenija.		
Tematske jedinice:	Deteljnije će se govoriti o novijim interpretacijama Platonove filozofije, a naročita pažnja će se posvetiti novijim tumačenjima Platonove teorije ideja, epistemologiji, etici, političkoj filozofiji, kozmologiji i nepisanim učenjima. Studenti su dužni pročitati Platonova djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i prateću sekundarnu literaturu.		
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zna povijesne činjenice o Platonovoj filozofiji i suvremenim filozofskim interpretacijama Platonove filozofije. 2. Zna smisao filozofskih problema Platonove filozofije proizašle iz istraživanja u nekoliko posljednjih decenija, ali i generalno u 20. i 21. stoljeću. 3. Zna otkriti i prepoznati filozofski utjecaj novijih interpretacija Platonove filozofije 4. Zna promišljati i vrjednovati eventualnu vezu novih interpretacija Platonove filozofije sa suvremenom filozofijom. <p>Vještine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vješto uočava suprotnosti filozofskih stajališta i zaključaka različitih suvremenih interpretatora Platonove filozofije. 2. Vješto primjenjuje kritički stav u promišljanju filozofskih postavki Platonove filozofije proizašle iz novijih interpretacija. <p>Kompetencije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti suvremenih interpretacija Platonove filozofije. 2. <i>Znanstvene kompetencije:</i> sudjeluje u znanstvenim skupovima i znanstveno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike koji su relevantni za oblast suvremenih interpretacija Platonove filozofije. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> piše i objavljuje znanstveno-istraživačke radove u znanstvenim časopisima iz oblasti filozofije. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog i kulturnog života. 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
3

Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹⁷:	Završni ispit (pismena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova) Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.
Literatura¹⁹⁸:	Obavezna: 1. Platonovi dijalozi srednjeg i kasnog perioda, a prije svega: <i>Fedon, Država i Parmenides</i> (bilo koje izdanje); 2. W. C. K. Guthrie, <i>A History of Greek Philosophy</i> , vol. 4: Plato, The Man and his Dialogues: Earlier Period, Cambridge University Press, Cambridge, 2000 (prvo izdanje 1975); ili prijevod W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije 4</i> , Naklada Jurčić, Zagreb, 2007; 3. W. C. K. Guthrie, <i>A History of Greek Philosophy</i> , vol. 5: The Later Plato and the Academy, Cambridge University Press, Cambridge, 2001 (prvo izdanje 1978); ili prijevod W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije 5</i> , Naklada Jurčić, Zagreb, 2007.; 4. W. D. Ross, <i>Plato's Theory of Ideas</i> , Clarendon Press, Oxford, 1951, ili prijevod W. D. Ross, <i>Platonova teorija ideja</i> , KruZak, Zagreb, 1998; 5. H. Krämer, <i>Platonovo utemeljenje metafizike: studija o Platonovu nepisanom učenju i teorija počela</i> , Demetra, Zagreb, 1997: Dopunska: 1. G. Fine (ed.), <i>Plato 1: Metaphysics and Epistemology</i> , Oxford University Press, Oxford, 1999, poglavlja 5, 6 i 7 (str.143 - 214); 2. R. Kraut (ed.), <i>The Cambridge Companion to Plato</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 1999, poglavlje 9 i 12 (str. 277 – 310 i 365 – 396); 3. R. J. Fogelin, "Three Platonic Analogies", <i>The Philosophical Review</i> 80 (1970), 371 - 382; 4. K. M. Sayre, <i>Plato's Late Ontology: A Riddle Resolved</i> , Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1983; 5. C. Kahn, <i>Plato and the Socratic Dialogue: The Philosophical Use of a Literary Form</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 1999, (prvo izdanje 1996), poglavlje 11 (str. 329 -370) 6. C. Gill & M. M. McCabe (eds.), <i>Form and Argument in Late Plato</i> , Clarendon Press, Oxford, 2000, poglavlja 1 i 2 (str. 5 –

¹⁹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

¹⁹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 31 od
31

78);

7. A. Nehamas, *Virtues of Authenticity: Essays on Plato and Socrates*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1999, poglavlja 9 i 10 (str. 176 – 223);

8. D. Barbarić, *Ideja dobra: Platonova Politeia VI i VII*, prijevod s filološkim i filozofskim komentarom, Demetra, Zagreb, 1995.

9. G. Fine, "Separation", *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 2 (1984), 31 – 87;

10. G. Vlastos, "'Separation' in Plato", *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 5 (1987), 187 –196;

11. G. Reale, *Toward a New Interpretation of Plato*, The Catholic University of America Press, Washington D. C., 2000.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

5

Šifra predmeta: FIL FIL 412		Naziv predmeta: FILOZOFIJA JEZIKA	
Ciklus: Drugi (II.)	Godina: Četvrta (IV.)	Semestar: Drugi(II.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 3 Nastavnički smjer: 5
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Osnovni cilj predmeta jeste da student steknu znanja o interakciji jezičke i racionalne kompetencije u kojoj sudjeluju sematička i strukturalna svojstva jezika, ontološke i epistemološke pretpostavke mišljenja i govora, kao i prirodan i artifičijelna svojstva logičkih objekata. Ishodište promišljanja o jeziku u ovom kolegiju jeste objektivno postojanje fizičkih sistema koji mogu upotrebljavati simbole (ljudi , strojevi, životinje). Postavljaju se pitanja o biti i funkcioniranju prirodnoga jezika i artifičijelnog jezika, tematiziraju se aspekti konstrukcije logičke sintakse jezika u relaciji prema čistoj i deskriptivnoj sintaksi, i razmatraju se pragmatička svojstva jezika ili jezička upotrebe u različitim tipovima jezičkoga djelovanja (performativi, konstativi)- razmatra se način ove upotrebe u običnom govoru i u znanstvenim teorijama i dovodi se u vezu sa načinima i mogućnostima mentalnih (intencionalnih) reprezentacija i ekstra-linhvističkih indetifikacija. Tokom kolegija pokazuje se ontološka, epistemološka i konceptualna interakcija istine I značenja kroz različite teorije referencije: opisna teorija referencije, uzročna teorija referencije, terminološke teorije referencije. Okvir ovih razmatranja oderđuje nekoliko generalnih pitanja. Kako se odnose svijet, jezik i mišljenje? Kako jezik funkcionira kao prirodni simbolički system? Kako jezik funkcionira kao artifičijelni simbolički sistem? Kako se prevodi i interpretira smisaona poruka? Kako značenje iskaza stoje u vezi sa činjenicama, stanjima stvari i mentalnim procesima? U kakvoj vezi stoje “jezička igra” , identitet subjekta i društvena ontologija?</p>		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	<p>Sklop I: Semantička i strukturalna svojstva prirodnog jezika.</p> <p>Tema 1. Fregeova kritika “jezika života”</p> <p>-----</p> <p>2. Tema 2. Wittgensteinova teorija jezika kao slike svijeta. Teorija značenja u Tractatusu</p> <p>-----</p> <p>Tema 3. Wittgensteionova teorija jezika kao svijeta jezičkih igara. Teorija značenja u Logičkim istraživanjima</p> <p>-----</p> <p>Tema 4. Carnapov koncept logičke izgradnje svijeta. Prevodjenje objekt jezika u meta jezik</p> <p>-----</p> <p>Tema 5. Semantička i strukturalna svojstva arifičijelnog jezika.</p> <p>-----</p> <p>Tema 6. Carnapov koncept logičke sintakse jezika. Tarskijeva T-konvencija i strukturalna definicija istinitog iskaza</p> <p>-----</p> <p>Tema 7. Strawsonova teorija logičkih i deskriptivnih kategorija.</p>		

	<p>-----</p> <p>Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1</p> <p>-----</p> <p>Sklop II: Pragmatika i kognitivna funkcija jezika.</p> <p>Tema 9. Austinova teorija performativa i konstativa</p> <p>-----</p> <p>Tema 10. Searleova teorija govornih djelovanja. Intencionalnost i govorno djelovanje</p> <p>-----</p> <p>Tema 11. Davidsonova teorija istine i interpretacije. Interakcija istine i značenja</p> <p>-----</p> <p>Tema 12. Zadehov koncept granulacije lingvističke varijable. Računanje riječima. Računanje percepcijom. Računanje informacijom</p> <p>-----</p> <p>Tema 13. Računanje informacijom. Računanje ponašanjem: Algoritam ponašanja. Algoritam donošenja odluka</p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Završno predavanje: Kognitivna semiotika i jezik računara</p> <p>-----</p> <p>15. TEST #2</p> <p>-----</p> <p>16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>-----</p> <p>17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta <i>Filozofija jezika</i> student stječe određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Zna pozitivne obrazovne činjenice o biti jezika, o funkcioniranju jezika u različitim vokabularima 8. Zna kako se jezik i njegove strukture odnose prema mišljenju i logičkim strukturama u procesima izražavanja i mišljenja 9. Zna principe teorije generativne gramatike 10. Zna kako se semantička, strikturalna i pragmatička svojstva jezika odnose u izvođenju govornih činova (govornik) i njihovoj interpretaciji / razumijevanju (slušatelj) 11. Zna kako upotrijebiti ekspresivna svojstva jezika, njegovu simboličku strukturu, u komunikaciji (mediji, marketing,) 12. Zna kako se odnose sadržaj i forma jezičkih činova prema psihološkim / mentalnim stanjima i prema kognitivnim sadržajima i intencionalnim stanjima subjekata komunikacije <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Vješto otkriva i prepoznaje, analizira, iz verbalnog ponašanja i upotrebe vokabulara socijalna, kulturna, mentalna, psihološka, kognitivna stanja stanja društvenih aktera 5. Vješto koristi znanja o funkcioniranju jezika u procesu analize

	<p>društvenih fenomena (društvene ontologije) koji su jezički konstituirani</p> <p>6. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju</p> <p><u>Kompetencije</u></p> <p>7. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području filozofije, filozofije jezika, analitičkog pragmatizma,</p> <p>8. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu</p> <p>9. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima</p> <p>10. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.</p> <p>11. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)</p> <p>12. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> primjenjuje znanja o semantičkim, strukturalnim i pragmatičkim svojstvima jezika za razumijevanje psiholoških, kognitivnih, emotivnih stanja društvenih aktera u komunikaciji</p>
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>11. Predavanja po tematskim sklopovima</p> <p>12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa</p> <p>13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova</p> <p>14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija)</p> <p>15. Seminarski rad</p> <p>16. Konsultacije</p> <p>17. Elektronske konsultacije</p> <p>18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).</p> <p>19. Individualni dopunski kontakt sati / *</p> <p>20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **</p> <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na</p>

	engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science																		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene¹⁹⁹:	<table border="1"><thead><tr><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr></tbody></table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu																		
Literatura²⁰⁰:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 13. Devitt, Michael and Sterelny, Kim. <i>Jezik i stvarnost. Uvod u filozofiju jezika</i>. Zagreb, Kurzak, 2002. 14. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo, Sarajevo Publishing, 1999. 15. Frege, Gottlob. <i>Smisao i značenje</i>. 16. Wittgenstein, Ludwig. <i>Filozofska istraživanja-</i> 17. Wittgenstein, <i>Tractatus logico-philosophicus</i>. 18. Austin, J. L. <i>How to do things with Words</i>. 19. Carnap, Rudolf. <i>Der Logische Aufbau der Welt</i>. 20. Carnap, Rudolf. <i>The Logical Syntax of Language</i>. 21. Searle, John R. <i>Govorni činovi</i>. 22. Strawson, P. Francis. <i>Individuals</i>. 23. Quine, W. v. O. <i>Riječ I predmet</i>. 24. Davidson, Donald. <i>Istraživanja o istini i interpretaciji</i>. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Rorty, Richard (ed.). <i>Linguistics Turn</i>. 10. Frege, Gottlob. <i>Begriffsschrift-</i> 11. Searle, John R. <i>Rationality in Action</i>. 12. Searle, John R. <i>The Construction of Social Reality</i>. 13. Ibrulj, Nijaz. <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Sarajevo:FDT, 2005 14. Ibrulj, Nijaz. <i>Filozfija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999 15. Zadeh, Lotfy. <i>Fuzzy sets and Fuzzy Information-Granualation</i>																		

¹⁹⁹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰⁰ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 5 od

5

Theory.

16. Burgharda B. Riegera. *Semiotic Cognitive Information Processing*

Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library).
<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).
<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL FIL 413		Naziv predmeta: Tradicija metafizike i kritika metafizičkog mišljenja	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 3 Nastavnički smjer: 5
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet <small>[u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]</small>		
Preduslov za upis:	Položen ispit iz Historije filozofije IV/1		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja dva stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje savremene situacije u filozofijskom mišljenju.</p> <p>Cilj nastave na predmetu jeste upoznati studente na studijskim grupama Odsjeka za filozofiju i sociologiju sa temeljnim filozofijskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog "preloma mišljenja" do Heideggerovih i post-heideggerijanskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov "kopernikanski obrat" i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja, koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu ljudskog znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama.</p>		
Tematske jedinice:	Nastava se fokusira na razmatranje filozofije poslije Hegela i njemačkog idealizma, ali razmatranje koje ima povijesno-filozofijsku širinu cjeline nastojanja koja su izražena u filozofiji kraja devetnaestog stoljeća. Ovdje se ne radi o historijskim analizama, nego razumijevanju živog značenja povijesnosti koje filozofija ovog perioda u svojoj glavnoj tendenciji nosi sa sobom. Posebna pažnja bit će posvećena prelazu stoljeća u filozofiji i Heideggerovom zasnivanju fundamentalne ontologije, kao putu prevladavanje metafizike i kritike tradicionalnog filozofijskog mišljenja koje nije poštivalo ontološku diferenciju. Na taj način se Heidegger pojavljuje kao ključno mjesto filozofije 20. stoljeća i referentna odrednica prema kojoj se sagledava cjelokupna misao ovog perioda. Kraj semestra sadrži završna razmatranja o suvremenoj filozofijskoj misli i razlike između onoga što u filozofiji možemo odrediti kao tradicionalno i onoga što određujemo kao suvremeno mišljenje.		
Ishodi učenja:	Znanje: 6. Zna porijeklo tradicije metafizike i kritiku metafizičkog mišljenja.		

	<p>7. Zna smisao kritike metafizičkog mišljenja u tradicionalnom smislu.</p> <p>8. Zna i razumije filozofski uticaj tradicije metafizike i kritike metafizičkog mišljenja na kasniju filozofiju.</p> <p>9. Zna savremenu interpretaciju metafizike proizašlu iz kritike tradicionalne metafizike.</p> <p>10. Zna razlikovat i uporediti moderno poimanje metafizike i tradicionalno poimanje metafizike i metafizičkog mišljenja.</p> <p>Vještine:</p> <p>11. Vješto otkriva metafizičko mišljenje i tradiciju metafizike.</p> <p>12. Vješto primjenjuje kritiku tradicionalne metafizike.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>8. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vršiti edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku studenata na univerzitetskom nivou u oblasti metafizike.</p> <p>2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti metafizike aktivno da sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>13. <i>Istraživačke kompetencije:</i> samostalno vršiti istraživanja i kritički promišljati vezu iz oblasti metafizike i metafizičkog mišljenja sa savremenom filozofijom.</p> <p>14. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulirati jasne i precizne stavove u različitim područjima društvenog života.</p> <p>15. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijam modlanom argumentacijom.</p>																
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰¹:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1653 1356 1863"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> </tbody> </table>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)														
1.	Seminarski rad	25	25 %														
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %														
3.	Završni ispit	50	50 %														

²⁰¹ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

		Ukupno: 100 bodova	100%
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja		
	Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.		
Literatura²⁰²:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none"> 6. F. Nietzsche. (1975.): <i>Tako je govorio Zaratustra</i>. Zagreb: Mladost. 7. M. Heidegger. (1985): <i>Bitak i vrijeme</i>. Zagreb: Naprijed. 8. E. Husserl. (1975/76): <i>Kartezijanske meditacije</i>. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine. 9. M. Heidegger. (2001): <i>Šumski putevi</i>. Beograd: Plato. 10. J. Habermas. (1988): <i>Filozofski diskurs moderne</i>. Zagreb: Globus. 21. B. Waldenfels, (1991.): <i>U mrežama životnog svijeta</i>, Sarajevo: Logos. 22. H.G. Gadamer, (1978.): <i>Istina i metoda</i>, Sarajevo: Veselin Masleša. 23. M. Frank, (1994.): <i>Kazivo i nekazivo</i>, Zagreb: Naklada MD. 24. K. Jaspers, (1989.): <i>Filozofija</i>, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 25. S. Kierkegaard, (1979.): <i>Ili-ili</i>, Sarajevo: Veselin Masleša. Dopunska:		

²⁰² Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL FIL 414		Naziv predmeta: Prava životinja: moralni status životinja u historiji filozofije	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Prva (I)	Semestar: Drugi (II)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer 3 ECTS Nastavnički smjer 5 ECTS
Status: Izborni	Ukupan broj sati: 2 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ***		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduvjet za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa problemom moralnog statusa životinja kroz historiju filozofije.		
Tematske jedinice:	Od sredine 70-ih godina prošlog stoljeća problem našeg postupanja prema životinjama postaje važna tema etičkih rasprava. Međutim, taj problem ima dugu povijest koja seže u antičku Grčku. Stoga će se na predavanjima i vježbama posebna pažnja posvetiti počecima promišljanja moralnog statusa životinja u antičkoj filozofiji, a zatim će se pratiti razna stajališta kroz historiju filozofije sve do najuticajnijih suvremenih stajališta Petera i Singera i Toma Regana.		
Ishodi učenja:	Znanje: 19. Studenti će znati i razumjeti problem moralnog statusa životinja od antičke Grčke do danas. 20. Studenti će znati uticaj suvremenih interpretacija moralnog statusa životinja na društvenu zbilju. 21. Studenti će znati i razumjeti važnost moralnog statusa životinja u suvremenom društvu. 22. Studenti će znati smisao i vrijednost moralnog statusa životinja u današnjem društvu. Vještine: 10. Studenti će vješto prepoznavati i prosuditi moralni status životinja u suvremenom svijetu. 2. Studenti će vješto primjeniti znanja iz ovog predmeta u svrhu poboljšanja moralnog status životinja u 21. stoljeću. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije</i> : studenti će moći kritički promišljati filozofske		

	<p>postavke o moralnom statusu životinja kao i eventualnu vezu između suvremenih teorija sa teorijama u antičkoj Grčkoj.</p> <p>11. <i>Znanstvene kompetencije</i>: studenti će moći u ovoj oblasti humanističkih znanosti aktivno sudjelovati u znanstveno-istraživačkom radu, u europskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>12. <i>Istraživačke kompetencije</i>: studenti će moći samostalno vršiti istraživanja o moralnom statusu životinja i objavljivati vlastite radove u znanstvenim časopisima.</p> <p>13. <i>Analitičke kompetencije</i>: studenti će moći analizirati moralni status životinja i formulirati jasnu i preciznu argumenaciju vezanih za datu oblast.</p> <p>14. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰³:	<p>Završni ispit (pismena provjera znanja): 50% (50 bodova) Testovi i permanentno praćenje: 20% (20 bodova) Seminarski rad: 15% (15 bodova) Dolasci na nastavu i aktivno učešće: 15% (15 bodova) Ukupno: 100% (100 bodova)</p> <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.</p>
Literatura²⁰⁴:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> Peter Singer, <i>Oslobođenje životinja</i>, IBIS, Zagreb, 1998. Peter Singer, <i>Praktična etika</i>, IP Signature, Beograd, 2000., str. 55-82; 110-134. David DeGrazia, <i>Prava životinja</i>, TKD Šahinpašić, Sarajevo, 2004. Damir Marić, <i>Etika i životinje</i>, Zalihica, Sarajevo, 2010. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> Charles Patterson, <i>Vječna Treblinka: Naše postupanje prema životinjama i holokaust</i>, Genesis, Zagreb, 2005. Nick Fiddes, <i>Meso: Prirodni simbol</i>, Naklada jesenjski i Turk, Zagreb, 2002. Joan Dunayer, <i>Specizam</i>, Dvostruka duga, Čakovec, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, 2009. Erik Markus, <i>Vegan: Nova etika prehrane</i>, Biovega, Zagreb, 2003. D. Marić, <i>Moralni status životinja u antičkoj filozofiji</i>, Filozofsko društvo Theoria, Sarajevo, 2014.

²⁰³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st. 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL FIL 504		Naziv predmeta: UVOD U KOGNITIVNU ZNANOST	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Četvrta (IV.)	Semestar: Treći (III.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 7 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 Predavanja: 1 Vježbe: 1	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osnovni cilj predmeta <i>Uvod u kognitivnu znanost</i> jeste upoznati studente sa savremenim filozofskim istraživanjima spoznaje koja se bave s arhitekturom i funkcijama ljudskog uma u kontekstu holizma mentalnog. Studiranjem ovih tema student otkrivaju bit mentalnih procesa (mišljenje, vjerovanje, nadanje, željenje, strahovanje, očekivanje, predviđanje, naslućivanje) i intencionalnu strukturu ljudskih djelovanja (primarni razlozi: uvjerenja, želje). Na kolegiju će se pokazati šta znači svjesno djelovanje/činjenje i kako se verbalno interpretiraju svjesne intencije u semantičkom i strukturalnom području jezika. Bit će pokazano kako se odnose mentalne reakcije i mentalne reprezentacije, kao i jezičke reakcije i jezičke reprezentacije prema realnim stanjima i procesima. Nakon toga će se eksplicirati u širem području istraživanja šta su i kako se odnose inteligentni fizički sistemi koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju i operiraju po određenim algoritmima. Studente je potrebno upoznati s računarskim i neurobiološkim modelom prirodne inteligencije te sa funkcionalističkim interpretacijama komunikacije među ljudima kao odnosa između intencionalnih sistema.		
Tematske jedinice:	Sklop I: Interdisciplinarni karakter kognitivne znanosti Tema 1. Šta je kognitivna znanost? ----- Tema 2. Kognitivna psihologija i inteligencija ----- Tema 3. Karakterizacija prirodne inteligencije ----- Tema 4. Klasični kognitivizam ----- Sklop III: Arhitektura i funkcije duha Tema 5. Teorija jedinstva mozga i uma ----- Tema 6. Naturalistička epistemologija i kognitivna znanost ----- Sklop IV: Kognitivna neuropsihologija Tema 7. Funkcija cerebralnih zona mozga u sistemu kognitivnih funkcija ----- Tema 8. Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1 ----- Tema 9. Kognitivna lingvistika ----- Sklop V: Računarski model uma Tema 10. Artificijelna inteligencija (AI) ----- Tema 11. Ideja inteligentnog stroja: Turingov test ----- Tema 12. Holistički kognitivizam. Konekcionizam		

	<p>-----</p> <p>Tema 13. Neurobiološki model uma. Neuronske mreže. Određenje inteligencije kao sposobnosti zasnovane na znanju</p> <p>-----</p> <p>Tema 14. Koncept vještačke neuronske mreže (VNM).</p> <p>-----</p> <p>Tema 15. TEST #2</p> <p>-----</p> <p>Tema 16. Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>-----</p> <p>Tema 17. Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu</p> <p>-----</p>
<p>Ishodi učenja:</p>	<p>Izučavanjem predmeta Uvod u kognitivnu znanost student stječe određena znanja, vještine i kompetencije:</p> <p><u>Znanje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Zna pozitivne obrazovne činjenice o nastanku i razvoju kognitivne znanosti i njene veze sa filozofijom uma 16. Zna prednosti interdisciplinarnog karaktera znanstvenih istraživanja ljudskih kognitivnih sposobnosti 17. Poznavanje područja i metoda koje spadaju u kognitivnu znanost (Konzorcij znanosti.Konzorcij metoda.Konzorcij teorija.Konzorcij hipoteza.). 18. Razumijevanje primjene konzorcija metoda i konzorcija hipoteza u znanosti (važnost interdisciplinarnog pristupa) 19. Posjeduje znanje o kognitivnoj arhitekturi ljudskog duha / uma i njenoj vezi sa neurobiološkim procesima mozga 20. Zna sadržaj i formu teorijskih i eksperimentalnih modela nižih kognitivnih procesa 21. Zna sadržaj teorija o arhitekturi i funkcijama uma. 22. Zna sadržaj i formu modela viših kognitivnih procesa 23. Zna karakteristike računarskog modela uma (uloga računarske znanosti i računarske tehnologije u simulaciji kognitivnih procesa) 24. Zna principe logičkog programiranja i artificijelne inteligencije 25. Zna različite teorije o funkcioniranju mentalnih procesa (serijski distribuirani procesi-klasična Neumanova teorija, konekcionistička teorija –paralelno distribuirani procesi (PDP). 26. Zna karakteristike neurobiološkog modela uma 27. Zna funkcionalni odnos mentalnih i jezičkih procesa 28. Zna različite karakterizacije inteligencije kod životinja. <p><u>Vještine:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Vješto otkriva inteligentno ponašanje u društvenom kontekstu 5. Vješto koristi znanja o manipulaciji simboličkim strukturama i daje uspješnu reprezentaciju i identifikaciju fenomena 6. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <p><u>Kompetencije</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju

	<p>učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području filozofije, filozofije jezika, analitičkog pragmatizma,</p> <p>8. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu</p> <p>9. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima</p> <p>10. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.</p> <p>11. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)</p> <p>12. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> primjenjuje znanja o semantičkim, strukturalnim i pragmatičkim svojstvima jezika za razumijevanje psiholoških, kognitivnih, emotivnih stanja društvenih aktera u komunikaciji</p>																		
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>11. Predavanja po tematskim sklopovima</p> <p>12. Tematiziranje problema / problemskog sklopa</p> <p>13. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova</p> <p>14. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija)</p> <p>15. Seminarski rad</p> <p>16. Konsultacije</p> <p>17. Elektronske konsultacije</p> <p>18. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).</p> <p>19. Individualni dopunski kontakt sati / *</p> <p>20. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **</p> <p>* Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p> <p>** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science</p>																		
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰⁵:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> </tbody> </table>	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.Prisutnost	10	10%	2.Aktivnost	10	10%	3.Test 1	15	15%	4.Test 2	15	15%	5.Pismeni ispit	50	50%
Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.Prisutnost	10	10%																	
2.Aktivnost	10	10%																	
3.Test 1	15	15%																	
4.Test 2	15	15%																	
5.Pismeni ispit	50	50%																	

²⁰⁵Strukturu bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu
<p>Literatura²⁰⁶:</p>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Šoljan, Nikola i Kovačević, Melita (ed.) (1991): <i>Kognitivna znannost: novi razvoji u psihologiji i edukaciji</i>. Zagreb: Školske novine. 9. Ibrulj, Nijaz: <i>Kognitivni aspekti obrazovanja u humanističkim znanostima</i>. U: N. Ibrulj (2005): <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Filozofsko društvo Theoria. Sarajevo. 10. Ibrulj, Nijaz (2008): <i>Uvod u kognitivnu znanost</i>. Skripta za student postdiplomskog studija. www.academia-analitica.org 11. John R. Searle. (1992): <i>The Rediscovery of Mind</i>. MIT Press 12. John R. Searle (1984): <i>Minds, Brains, and Programs</i>. Harvard University Press. 13. Kosslyn, Stephen M. (1996): <i>Image and Brain</i>. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. 14. Churchland, Patricia Smith (1988): <i>Neurophilosophy. Toward a Unified Science of the Mind-Brain</i>. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Anderson, John R. (1995): <i>Cognitive Psychology and its Implications</i>. Fourth Edition. New York: W. H. Freeman and Company. <p>Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</p>

²⁰⁶Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 i od
3

Šifra predmeta: FIL FIL 505		Naziv predmeta: Hermeneutika filma	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Položeni ispit iz Historije filozofije IV, FIL FIL 401, FIL FIL 408		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa osnovama filmskog jezika i cjelokupnog filmskog izraza s posebnim akcentom na likovnost i narativnost u filmskom izrazu.		
Tematske jedinice:	Predavanja će započeti problematiziranjem filmskog izraza, njegovog smisla, te mjesta hermeneutike u otkrivanju smisla i značenja onih formi ljudskog iskustva i njegove egzistencije koji se ne iscrpljuje u definitivno utvrđenim značenjima I monovalentnim formama razumijevanja i iskustva kao takvog.		
Ishodi učenja:	Znanje: 52. Zna definirati i tumačiti film, filmski jezik i cjelokupni izraz filma. 53. Zna smisao osnove filmskog jezika i cjelokupnog izraza filma s posebnim akcentom na likovnost i narativnost u filmskom izrazu. 54. Zna tumačiti i upoređivati različita tumačenja filma i filmskog jezika. 55. Zna hermeneutički protumačiti likovnost i narativnost u filmskom izrazu. 56. Zna uporediti različita tumačenja filma, filmskog jezika kao i cjelokupni filmski izraz Vještine: 3. Vješto otkriva različita tumačenja filmski jezik i cjelokupni izraz filma. 4. Vješto primjenjuje hermeneutiku filma na cjelokupni izraz filma Kompetencije: 16. <i>Obrazovne kompetencije</i> : profesionalno i stručno vršiti edukaciju učenika u nastavnom procesu ili saraduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području hermeneutike filma.		

	<p>17. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka i društvenih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, evropskim projektima vezanom za heremeneutiku filma, u projektima značajnim za lokalnu zajednicu</p> <p>18. <i>Istaživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka samostalno vrši istraživanje u oblasti hermenutike filma i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima.</p> <p>19. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalnu analizu i hermeneutiku u oblasti filma, filmskog jezika i cjelokupnog filmskog izraza.</p> <p>20. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijom kauzalitetom u društvenim relacijama modlanom argumentacijom.</p>																				
<p>Metode izvođenja nastave:</p>	<p>Predavanja i vježbe</p>																				
<p>Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²⁰⁷:</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="564 1016 1369 1294"> <thead> <tr> <th>R. broj</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>25</td> <td>25 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu student su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	25	25 %	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %	3.	Završni ispit	50	50 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. broj	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Seminarski rad	25	25 %																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	25	25 %																		
3.	Završni ispit	50	50 %																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Literatura²⁰⁸:</p>	<p>Obavezna:</p> <p>24. Deniel Eridžon, (1988.): <i>Gramatika filmskog jezika</i>, Beograd.</p>																				

²⁰⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²⁰⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 ' od
3

25. Hans Georg Gadamer, (1978.): *Istina i metoda*, Sarajevo: Veselin Masleša.
26. Martin Heidegger, (2010.): *Izvor umjetničkog djela*, Zagreb: AGM.
27. Immanuel Kant, (1976.): *Kritika moći suda*, Zagreb: Naprijed.
28. Friedrich W.J. Schelling, (1984.): *Filozofija umjetnosti*, Beograd: Nolit.

Dopunska:

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 1

Šifra predmeta: FIL FIL 506		Naziv predmeta: Filozofija 19. i 20. stoljeća	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 2 sata Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	Nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Cilj predmeta je pružiti studentima znanja iz suvremene filozofije i glavnih tokova filozofije 19. i 20. tog stoljeća. Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je da studenti kroz sticanje potrebnih znanja, shvate povezanost različitih filozofijskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja u posljednja 2 stoljeća, što bi predstavljalo pretpostavku za razmišljanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.</p> <p>Cilj nastave jeste upoznati studente sa studijskim grupama Odsjeka za filozofiju sa temeljnim filozofskim orijentacijama od konca 18. do konca 20. stoljeća. Ovaj period povijesti filozofije ovdje treba biti izložen u osnovnim crtama, koje prate filozofijske tendencije od Kantovog "preloma mišljenja" do Heideggerovih i post-heideggerianskih interpretativnih i transformativnih nastojanja u filozofiji. U tom smislu Kantov "kopernikanski obrat" i zasnivanje transcendentalne filozofije, pokazuju se kao mjesto koje determinira kasnija filozofijska nastojanja koja u konačnom imaju svoje značenje u suvremenim filozofijskim tendencijama, gdje se redefinišu pozicije metafizike u sustavu znanja i filozofiju u cjelosti izvode na pravac neophodnosti njenog postavljanja na novim osnovama.</p> <p>Studijem temeljnih orijentacija filozofijske misli 19. i 20. tog stoljeća, počevši od Kantovog zasnivanja metafizike i predstavljanja značaja njegove filozofije za kasnije filozofijske tokove, studenti trebaju steći zaokruženu sliku o zadaćama i povijesnim tendencijama filozofije u svim njenim povijesnim pravcima. Na ovaj način studenti će dobiti uvid u cjelinu filozofijske misli i kompetentno moći prepoznavati najvažnije odrednice pojedinih povijesnih perioda. Studenti će kroz uvid u literaturu steći temeljna znanja o filozofijskim orijentacijama ovog perioda, prijedporima u mišljenju i povijesnim mijenama koje su odredile sadržaj filozofije ovog vremena.</p> <p>Oni će moći kompetentno razlikovati koncepte metodologije, metoda i povijesno-filozofijskih uvida, vrste filozofijskog posmatranja, te će razviti sposobnost vođenja interaktivnih rasprava i pisanja eseja koji će kompetentno izlagati temeljne sadržaje pojedinih načina tematiziranja glavnih filozofijskih pitanja u jednom vremenu.</p>		
Tematske jedinice:	Glavne tematske cjeline koje će biti tematizirane u toku jedne nastavne godine: Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Zadaća metafizike I transcendentalna		

	<p>filozofija kod Kanta. Aporije čistog uma. Arhitektonika čistog uma. Fichteova transcendentna filozofija. Jacobi i kritika njegove filozofijske misli. Schellingov transcendentni idealizam. Hegelov sistem filozofije. Mišljenje egzistencije u filozofiji 19. Stoljeća. Nietzscheova filozofija i filozofijska tradicija. Husserlovo zasnivanje fenomenologije. Jaspersova filozofija egzistencije. Heideggerova filozofija i filozofijska tradicija. Kritička teorija i Adornova kritika filozofijske tradicije. Fenomenološko promišljanje modernog svijeta. Suvremenost I tradicija u modernoj filozofiji.</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje:</p> <p>16. Zna osnove filozofije 19. i 20. stoljeća.</p> <p>17. Zna smisao filozofskih problema i teorija u 19. do konca 20. stoljeća.</p> <p>18. Zna filozofski utjecaj filozofije od početka 19. do konca 20. stoljeća na kasniju filozofiju.</p> <p>19. Zna prepoznati i razlikovati filozofiju 19. i 20. stoljeća od ranijih filozofijskih učenja.</p> <p>20. Zna uporediti filozofiju 19. i 20. stoljeća sa drugim filozofijskim učenjima.</p> <p>Vještine:</p> <p>13. Vješto otkriva filozofijske postavke filozofije 19. i 20. stoljeća u današnjem društvu.</p> <p>14. Vješto upotrijebljeva znanja iz ovog predmeta na lokalnu zajednicu sa svrhom unapređenja iste.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>15. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebnu u području filozofije 19. i 20. stoljeća. moći kritički promišljati filozofske postavke i najvažnije odrednice filozofije 19. i 20. stoljeća kao i kritički promišljati vezu iz oblasti filozofije 19. i 20. stoljeća sa savremenom filozofijom.</p> <p>16. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluju u naučno-istraživačkom radu u oblasti humanističkih nauka, evropskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu.</p> <p>17. <i>Istraživačke kompetencije:</i> samostalno vršiti istraživanje filozofije 19. i 20. stoljeća i objavljivati rezultate u indeksiranim časopisima.</p> <p>18. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize svih tekstova vezanih za filozofiju 19. i 20. stoljeća.</p> <p>5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao rezultat intersubjektivnog i interpersonalnog koji ima posla sa anomalijским kauzalitetom u društvenim relacijam modlanom argumentacijom.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i vježbe

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od 4

Dopunska:

1. W. Windelband, (1978.): *Povijest filozofije*, Zagreb: Naprjed.
2. S. Arnautović, (2001.): *Savremena filozofija i filozofijsko naslijeđe*, Zenica: Dom Štampe.
3. S. Arnautović, (2004.): *Filozofijska ishodišta moderne*, Zenica: Dom Štampe.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 3

Šifra predmeta: FIL.FIL.507		Naziv predmeta: Komparativna filozofija	
Ciklus: Drugi (II)	Godina: Druga (II.)	Semestar: Treći (III.)	Broj ECTS kredita: Znanstveni smjer: 8 Nastavnički smjer: 10
Status: Izborni		Ukupan broj sati: 30 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 1 sat Vježbe: 1 sat Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0 ...	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	<p>Kroz ovaj kolegij na postdiplomskom studiju studenti treba da se uvedu u glavne tradicije nezapadnjačkih filozofija, gradeći uporedo moguće linkove sa onima zapadnjačkima, te da se kroz sržne pojmove i već postojeće linkove u njihovom historijskom i kulturološkom kontekstu razmotre neka od temeljnih pitanja ovdje uključenih filozofskih tradicija. Uspostava kritičkog diskursa između različitih filozofskih sustava i mislitelja koji pripadaju tim različitim kulturama i tradicijama ima za cilj proširenje filozofskih horizonata i mogućnosti razumijevanja studenata koji su uključeni u njezino proučavanje.</p> <p>Naročita zadaća i cilj koji ima komparativna filozofija jeste uspostava internacionalnog mira i dubljeg razumijevanja u konkretnom, praktičnom i istodobno intelektualnom poduhvatu unutar multikulturnih zajednica, dok je jedan od trajnih ciljeva iste bio taj da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne pretpostavke tradicija koje su različite od naše vlastite, uz očekivanja da zadobijemo veću jasnoću i bolje razumijevanje o pretpostavkama koje nas informiraju o nečijoj tradiciji.</p>		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Upoznavanje sa studentima i uvod u komparativnu filozofiju Predmetna materija komparativne filozofije Komparativna filozofija i filozofska sinteza Metode komparativne filozofije Pluralizam u filozofskim curriculumima Istočnjačka misao i njezino mjesto u komparativnoj filozofiji Nužnost uporednih proučavanja i razmatranja unutar islamske filozofije Polusestrialna provjera znanja studenata <i>The Structure of Oriental Philosophy (Volume 1 & 2)</i> <i>The Misty Land of Ideas and the Light of Dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy: Western & Islamic</i> <i>Constructive Engagement of Analytic and Continental Approaches in Philosophy</i>		

	<p><i>Japanese and Continental Philosophy</i></p> <p><i>Islam and Confucianism</i></p> <p>Čedomil Veljačić (Bhikkhu Nanajivako) & Special Issue of <i>Synthesis Philosophica</i> on Islamic and Comparative Philosophy, 62 (2-2016)</p> <p><i>Komparativna filozofija</i> (N. Kahteran) <i>Synthesis Philosophica</i>, No. 62_2/2016</p> <p>Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)</p> <p>Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu</p>
Ishodi učenja:	<p>Znanje: komparativna filozofija u svojemu najširem kulturološkom modalitetu - student zna da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne pretpostavke tradicija koje su različite od naše vlastite</p> <p>Vještine: Bez obzira da li je to u etici, metafizici, estetici, ili bilo kojoj drugoj filozofskoj disciplini, student vješto može identificirati filozofske probleme koji se provlače kroz različite tradicije, te može koristiti resurse ovih tradicija kako bi proširio svoje vlastito filozofsko razumijevanje i djelovanje.</p> <p>Kompetencije: studenti bi trebali biti u stanju da proučavaju azijsku filozofiju i druge nezapadnjačke tradicije u svrhu obogaćivanja njihovog filozofskog backgrounda, a kako bi im se omogućilo da se bolju hrvaju sa filozofskim problemima koji ih zanimaju, budući da u eri globalizacije ovakovrsna istraživanja danas predstavljaju mega-trend u filozofiji sa ciljem redefiniranja filozofije i posvješćivanja nužnosti uvođenja intertradicionalnih, interkulturalnih, intersustavnih, integrativnijih i globalnijih studija.</p>
Metode izvođenja nastave:	Predavanja nastavnika
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²¹¹:	Polusestrialni pismeni 25 %; Završni semestralni pismeni 25 %; Pristvo na nastavi 30 %; Seminarski rad i prezentacija istog 20 %.
Literatura²¹²:	<p>Obavezna</p> <p>1. Nevad Kahteran, <i>Komparativna filozofija</i>, Filozofski fakultet Sarajevo, 2009.</p> <p>Dodatna:</p> <p>1. Ames, Roger, ed. <i>The Aesthetic Turn: Reading Eliot Duetsch on Comparative Philosophy</i>. Chicago: Open Court, 1999.</p> <p>2. Bahm, A., <i>Comparative Philosophy: Western, Indian and Chinese Philosophies Compared</i> (Albuquerque, NM: World Books, 1977.</p> <p>3. Blocker, H. Gene. <i>World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1999.</p> <p>4. Deutsch, Eliot. <i>Introduction to World Philosophies</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1997.</p> <p>5. Deutsch, Eliot and Ron Bontekoe, eds. <i>A Companion to World Philosophies</i>. Oxford: Blackwell, 1997.</p> <p>6. Dilworth, David. <i>Philosophy in World Perspective: A Comparative Hermeneutic</i></p>

²¹¹Struktura bodova i bodovnikriterij zasvakinastavni predmetu tvrdjuje organizacione jedinice prijemnog studijskog godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²¹²Senat visokoškolske ustanove kao ustanove od nosivije organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i druge preporučene literature na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebno odlukom koju obavežno objavljuje na svojoj internet stranici prijemnog studijskog godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 3 od
3

- of the Major Theories*. New Haven: Yale University Press.
7. Foster, L. & P. Herzog (eds), *Defending Diversity: Contemporary Philosophical Perspectives on Pluralism and Multiculturalism* (Amherst, MA: University of Massachusetts Press, 1944).
  8. Harvey, D., *The Condition of Postmodernity: An Inquiry into the Conditions of Cultural Change* (Oxford: Blackwell, 1990).
  9. Hourani, A., *Islam in European Thought* (Cambridge University Press, 1991).
  10. Masson'Oursel, Paul. *Comparative Philosophy*. London: Routledge, 2000.
  11. Paya, Ali (ed.). *The Misty Land of Ideas and the light of dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy – Western & Islamic*, ICAS Press, 2013.
  11. Parkes, Graham, ed. *Heidegger and Asian Thought*. Chicago: University of Chicago Press, 1991.
  12. Raju, P.T. *Introduction to Comparative Philosophy*. Reprint ed. Delhi: Motilal Banarsidass, 1997.
  13. Scharfstein, Ben-Ami. *A Comparative History of World Philosophy: From the Upanishads to Kant*. Albany: State University of New York Press, 1998.
  14. *From Africa to Zen: An Invitation to World Philosophy*. Lanham, MD. Rowman & Littlefield Publishers, 1993.
  15. Turner, B.S., *Orientalism, Postmodernism and Globalism* (Routledge, 1994).
  16. Devid E. Kuper, *Svetska filozofija: Istorijski uvod*. Svetovi/Novi Sad, 2004.

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL FIL 510		Naziv predmeta: Metodika nastave filozofije I	
Ciklus: Drugi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Treći (III)	Broj ECTS kredita: Nastavnički smjer: 10
Status: Obavezni		Ukupan broj sati: 7 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 4 sata Vježbe: 3 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0	
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobiti studente za visoko kvalitetno vođenje nastave u srednjim i osnovnim školama na osnovu edukacije u temeljnim principima metodike nastave. Također, izgraditi kod studenata duhovne pretpostvake za problematiziranje čina edukacije i odgoja kao jedinstvenog obrazovnog-egzistencijalnog čina.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Programski sadržaji se predlažu kako bi se ostvario cilj nastavnog predmeta Metodika nastave filozofije i sociologije, utemeljen najprije u osobitosti filozofskog mišljenja i unutar fenomena modernog svijeta među kojima je samo obrazovanje osobit fenomen te se stoga danas ova vrsta nastave treba orijentirati široko kako bi se sama metodika nastave fundirala unutar relevantnih obzora koji iznutra signiraju i određuju prirodu artikulacije nastavnih sadržaja: Upoznavanje studenata sa predmetom i literaturom, kao i obavezom hospitanja Uvodna razmatranja Postupci uvođenja u filozofsko mišljenje Poticanje analize učenih pitanja kao oblik uvođenja Primjeri scenarija, sinopsisa i ideja za obradu nastavnog sadržaja Provjera znanja i ocjenjivanja Završna riječ i priprema za hospitanje u Gimnaziji Obala Polusestralna provjera znanja studenata Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu		
Ishodi učenja:	Znanje: student poznaje nastavu i nastavni proces, poznaje metode nastave društvenih i humanističkih predmeta; poznaje nastavne ciljeve za navedene nastavne predmete; poznaje odgovarajuće nastavne metode za nastavne predmete i nastavne jedinice; poznaje način ocjenjivanja učeničkog i nastavničkog rada. Vještine: vješto primjenjuje naučene teoretske obrasce u praksi i radu sa		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
2

	učenicima učeći na primjerima drugih i svojemu vlastitom. Kompetencije: student je osposobljen izvoditi nastavu iz navedenih predmeta u osnovnim i srednjim školama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i hospitovanje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²¹³:	Polusestrialni pismeni 25 %; Obavljeno hospitovanje u Gimnaziji Obala 25 %; Prisustvo na nastavi 30 %; seminarski rad i prezentacija istog 20 %.
Literatura²¹⁴:	Obavezna: 1. Marinković, Josip.(2008) <i>Metodika nastave filozofije</i> (Zagreb: ŠN.). Dodatna: 1. Kyriacou, Chris. (2001) <i>Temeljna nastavna umijeća</i> (Zagreb: Educa). 2. Marinković, Josip.(1990) <i>Filozofija kao nastava</i> (Zagreb:HFD). 3. Marinković, Josip (2008) <i>Učiteljstvo kao poziv</i> , Zagreb: Kruzak. 4. Marinković, Josip.(1990) <i>Filozofija kao nastava</i> (Zagreb:HFD).

²¹³ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²¹⁴ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od

2

Šifra predmeta: FIL PSI 301		Naziv predmeta: Psihologija obrazovanja 1 (za nastavničke smjerove)	
Ciklus: 2.	Godina: 2.	Semestar: 3.	Broj ECTS kredita: 10
Status: obavezan za nastavničke smjerove Izorno*		Ukupan broj sati: 30 sati Predavanja 2 sata sedmično	
Preduslov za upis:	nema		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Poučiti studente nastavničkih smjerova osnovama iz oblasti psihologije obrazovanja s ciljem unapređenja kvalitete rada budućih nastavnika. Uputiti ih u individualne razlike u učenju te ih poučiti o motivacijsko-socijalnim procesima u školskom kontekstu.		
Tematske jedinice: <i>(po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)</i>	Značaj Psihologije obrazovanja za unapređenje kvalitete rada nastavnika. Individualne razlike u kognitivnim sposobnostima učenika. Kognitivni stilovi učenja. Individualne razlike u nekim osobinama ličnosti i školsko učenje. Ispitna anksioznost. Rodni stereotipi u obrazovanju. Rasne, kulturalne i socijalne razlike u učenju. Učenici s posebnim potrebama. Preopterećenost učenika u školi. Motivacija i školsko učenje. Interesi i emocije u školskom kontekstu. Značaj nastavničkih kompetencija za motivaciju i školski uspjeh učenika. Razredna klima i upravljanje razredom. Pozitivna disciplina u razredu. Suočavanje s nepoželjnim ponašanjem učenika te ostvarivanje discipline u razredu. Stres u školskom kontekstu i profesionalno sagorijevanje nastavnika.		
Ishodi učenja:	<p><i>Znanja:</i> Nakon uspješno odslušanog predmeta studenti nastavničkih smjerova moći će definirati individualne razlike u učenju te objasniti njihovu ulogu u procesu učenja i poučavanja. Moći će objasniti i predvidjeti odnos između motivacijsko-socijalnih procesa i školskog postignuća učenika.</p> <p><i>Vještine:</i> Studenti će moći samostalno primjenjivati stečena znanja iz navedenih tematskih jedinica. Očekuje se da će razviti neophodan senzibilitet za individualne razlike i potrebe učenika, da će moći primjenjivati adekvatne strategije za poticanje motivacije u učenju te da će ovladati osnovnim postupcima za uspostavljanje pozitivne discipline u razredu.</p> <p><i>Kompetencije:</i> Nakon odslušane nastave, realiziranih samostalnih zadataka i položenog ispita, studenti će biti osposobljeni da samostalno integiraju i primijene stečena znanja i vještine u obrazovnom kontekstu te da iste kontinuirano produbljuju kroz cjeloživotno obrazovanje. Očekuje se da će biti senzibilizirani za individualne razlike i potrebe učenika te da će biti osposobljeni za</p>		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica: 2 od 2

	razmatranje kompleksnih pitanja vezanih za etička načela nastavničke profesije.
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada u nastavi: frontalna nastava, rad u grupi i individualni rad (samostalan rad studenta na posebnom zadatku).
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²¹⁵:	Struktura bodova i bodovni kriterij utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.
Literatura²¹⁶:	Obavezna: 1. Woolfolk, A. (2016). Edukacijska psihologija. (odabrana poglavlja). Jastrebarsko: Naklada Slap. Dopunska: 1. Andrilović, V., Čudina-Obradović, M. (1996). Psihologija učenja i nastave. Školska knjiga Zagreb. 2. Brdar, I., Rijavec, M. (1998). Što učiniti kad dijete dobije lošu ocjenu. Zagreb: IEP. 3. Schunk, D., H., Pintrich, P., R., Meece, J., L. (2008). Motivation in Education: Theory Research and Application. Englewood Clif, New Jersey: Prentice Hall. 4. Radovi iz tekuće i znanstvene periodike.

²¹⁵ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²¹⁶ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 2

Šifra predmeta: FIL FIL 511		Naziv predmeta: Metodika nastave filozofije 2	
Ciklus: Drugi (I)	Godina: Druga (II)	Semestar: Četvrti (IV)	Broj ECTS kredita: Nastavnički smjer: 10
Status: Obavezni	Ukupan broj sati: 8 Opciono razraditi distribuciju sati po tipu: Predavanja: 4 sata Vježbe: 4 sata Seminar: 0 Terenski rad: 0 Laboratorijske vježbe: 0 Praksa: 0 Koncertne aktivnosti: 0		
Učesnici u nastavi	Nastavnici i saradnici izabrani na oblast kojoj predmet pripada/predmet [u ovu rubriku ne unositi imena. Ostaviti formulaciju kako je naznačena u ovoj rubrici]		
Preduslov za upis:	-		
Cilj (ciljevi) predmeta:	Osposobiti studente za visoko kvalitetno vođenje nastave u srednjim i osnovnim školama na osnovu edukacije u temeljnim principima metodike nastave. Također, izgraditi kod studenata duhovne pretpostvake za problematiziranje čina edukacije i odgoja kao jedinstvenog obrazovno-egzistencijalnog čina.		
Tematske jedinice: (po potrebi plan izvođenja po sedmicama se utvrđuje uvažavajući specifičnosti organizacionih jedinica)	Programski sadržaji se predlažu kako bi se ostvario cilj nastavnog predmeta Metodika nastave filozofije i sociologije, utemeljen najprije u osobitosti filozofskog mišljenja i unutar fenomena modernog svijeta među kojima je samo obrazovanje osobit fenomen te se stoga danas ova vrsta nastave treba orijentirati široko kako bi se sama metodika nastave fundirala unutar relevantnih obzora koji iznutra signiraju i određuju prirodu artikulacije nastavnih sadržaja: Upoznavanje studenata sa predmetom i literaturom, kao i obavezom hospitovanja Uvodna razmatranja Postupci uvođenja u filozofsko mišljenje Poticanje analize uočenih pitanja kao oblik uvođenja Primjeri scenarija, sinopsisa i ideja za obradu nastavnog sadržaja Provjera znanja i ocjenjivanja Završna riječ i priprema za hospitovanje u Gimnaziji Obala Polusemestralna provjera znanja studenata Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave) Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po bolonjskom procesu		
Ishodi učenja:	Znanje: student poznaje nastavu i nastavni proces, poznaje metode nastave društvenih i humanističkih predmeta; poznaje nastavne ciljeve za navedene nastavne predmete; poznaje odgovarajuće nastavne metode za nastavne predmete i nastavne jedinice; poznaje način ocjenjivanja učeničkog i nastavničkog rada.		

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
OPIS predmeta

Obrazac SP2

Stranica 2 od
2

	Vještine: vješto primjenjuje naučene teoretske obrasce u praksi i radu sa učenicima učeći na primjerima drugih i svojemu vlastitom. Kompetencije: student je osposobljen izvoditi nastavu iz navedenih predmeta u osnovnim i srednjim školama.
Metode izvođenja nastave:	Predavanja i hospitovanje
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene²¹⁷:	Polusestrialni pismeni 25 %; Obavljeno hospitovanje u Gimnaziji Obala 25 %; Prisustvo na nastavi 30 %; seminarski rad i prezentacija istog 20 %.
Literatura²¹⁸:	Obavezna: 1. Marinković, Josip.(2008) <i>Metodika nastave filozofije</i> (Zagreb: ŠN.). Dodatna: 1. Kyriacou, Chris. (2001) <i>Temeljna nastavna umijeća</i> (Zagreb: Educa). 2. Marinković, Josip.(1990) <i>Filozofija kao nastava</i> (Zagreb:HFD). 3. Marinković, Josip (2008) <i>Učiteljstvo kao poziv</i> , Zagreb: Kruzak. 4. Marinković, Josip.(1990) <i>Filozofija kao nastava</i> (Zagreb:HFD).

²¹⁷ Struktura bodova i bodovni kriterij za svaki nastavni predmet utvrđuje vijeće organizacione jedinice prije početka studijske godine u kojoj se izvodi nastava iz nastavnog predmeta u skladu sa članom 64. st.6 Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

²¹⁸ Senat visokoškolske ustanove kao ustanove odnosno vijeće organizacione jedinice visokoškolske ustanove kao javne ustanove, utvrđuje obavezne i preporučene udžbenike i priručnike, kao i drugu preporučenu literaturu na osnovu koje se priprema i polaže ispit posebnom odlukom koju obavezno objavljuje na svojoj internet stranici prije početka studijske godine u skladu sa članom 56. st 3. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/213
Sarajevo, 28. 6. 2019. godine.

Na osnovu člana 48. stav 7., 55. stav 2. i 135. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 33/17.) i člana 104. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine, mišljenja sekretara Fakulteta, broj: 03-02/573-1 od 26. 6. 2019. godine, Vijeće Fakulteta na 13. elektronskoj sjednici održanoj 28. 6. 2019. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

Usvajaju se, **IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, I I II CIKLUS STUDIJA, U SKLADU SA UPUTSTVOM O ZASTUPLJENOSTI PSIHOLOŠKO-PEDAGOŠKE I METODIČKO-DIDAKTIČKE GRUPE PREDMETA U NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU PO SEMESTRU I STUDIJSKIM GODINAMA KOJEG JE IZDALO MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KANTONA SARAJEVO, SA SP3 OBRASCIMA (USKLAĐENOST PREDLOŽENOG NASTAVNIČKOG STUDIJSKOG PROGRAMA SA UPUTSTVOM MINISTARSTVA ZA OBRAZOVANJE, NAUKU I MLADE KS), ODNOSNO, VRŠI SE USKLAĐIVANJE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, I I II CIKLUS STUDIJA, SA PRAVILNIKOM O POSTUPKU PREDLAGANJA, OCJENE, USVAJANJA NOVIH I IZMJENA POSTOJEĆIH STUDIJSKIH PROGRAMA I NASTAVNIH PLANOVA. I PROGRAMA NA UNIVERZITETU U SARAJEVU, BROJ: 01-1101-97/18 OD 19. 12. 2018. GODINE.**

II

IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, I I II CIKLUS STUDIJA iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

III

IZMJENE I DOPUNE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA SVIH ODSJEKA/KATEDRI FILOZOFSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU, I I II CIKLUS STUDIJA iz stava I. ove odluke upućuju se u dalju proceduru.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Muhamed Dželilović

DOSTAVITI:

1. Uz NPP
2. Uz zapisnik
3. Arhiva

Broj: 11/04-38-10347/19
Sarajevo, 11.7.2019. godine

Sign. *Musea Ferec*
16.07.2019.

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
Broj: 01/760
Datum: 16.07.2019. god

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
n/r prof.dr.Muhameda Dželimovića, dekan
Sarajevo, Franje Račkog 1

PREDMET: Izmjene i dopune Nastavnih planova i programa nastavnčkih i ostalih studijskih programa, usklađenost sa Uputstvom o zastupljenosti psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe predmeta

Cijenjeni,

Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu je, u skladu sa članom 6., stav (1) Uputstva o zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta u studijskim programima nastavnčkih usmjerenja („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 31/18 i 12/19), Ministarstvu dostavio na mišljenje Izmjene i dopune nastavnih planova i programa studijskih programa nastavnčkog usmjerenja, kao i izmjene i dopune nastavnih planova i programa koji su već sadržavali nastavne sadržaje iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe predmeta.

Izmjene i dopune nastavnih planova i program su dostavljeni od strane sljedećih odsjeka:

- Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik
- Odsjek za filozofiju
- Odsjek za germanistiku
- Odsjek za slavistiku
- Odsjek za historiju (Katedra za arheologiju i Katedra za historiju umjetnosti)
- Odsjek za romanistiku
- Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Odsjek za orijentalnu filologiju
- Odsjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine
- Odsjek za anglistiku
- Odsjek za pedagogiju
- Odsjek za psihologiju
- Odsjek za sociologiju.

U vezi sa navedenim, dostavljamo sljedeće mišljenje:
u skladu sa članom 6., stav (2) Uputstva, Ministarstvo je izvršilo provjeru zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta po semestrima i studijskim godinama u skladu sa Uputstvom, njihovog ukupnog kreditnog vrednovanja, adekvatne zastupljenosti stručne prakse i osiguranja komplementarnosti sa nastavnim planovima i programima predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Kantona Sarajevo.

Dostavljeni prijedlog izmjena i dopuna nastavnih planova i programa na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu za studijsku 2019/2020. godinu je urađen u skladu sa Uputstvom o zastupljenosti nastavnih sadržaja iz psihološko-pedagoške i metodičko-didaktičke grupe nastavnih predmeta u studijskim programima nastavnčkih usmjerenja („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 31/18 i 12/19).

S poštovanjem,

MINISTRICA

Mr. Zineta Bogunić

Sluša se uzeti

Mirza Ferić
10.09.2019

- SENAT -

Broj: 01-24-12/19

Sarajevo, 17. 07. 2019. godine

Na osnovu članova 50, 130. stav (2) tačka g) i 180. stav (10) Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 33/17), člana 59. tačka g) i člana 138. Statuta Univerziteta u Sarajevu, u vezi sa odredbama člana 3. stav (3) Pravilnika o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjena postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu, na Prijedlog Vijeća Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu broj: 02-01/213 od 28. 06. 2019. godine, uz prethodno Mišljenje Službe za nastavu od 08. 07. 2019. godine i Odluke Odbora za upravljanje kvalitetom od 11. 07. 2019. godine, Senat Univerziteta u Sarajevu je, na 33. redovnoj sjednici održanoj 17. 07. 2019. godine, donio slijedeću

ODLUKU

I

Usvajaju se izmjene i dopune nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kako slijedi:

- Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik
- Odsjek za filozofiju
- Odsjek za germanistiku
- Odsjek za slavistiku
- Odsjek za historiju (Katedra za arheologiju i Katedra za historiju umjetnosti)
- Odsjek za romanistiku
- Odsjek za komparativnu književnost i bibliotekarstvo
- Odsjek za orijentalnu filologiju
- Odsjek za književnost naroda Bosne i Hercegovine
- Odsjek za anglistiku
- Odsjek za pedagogiju
- Odsjek za psihologiju
- Odsjek za sociologiju.

II

U skladu sa članom 180. stav (10) Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 33/17) i prijedlozima izmjena i dopuna nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, prihvata se ekvivalencija izvršenih izbora u akademska zvanja, jer je izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu došlo do izmjene naziva nastavnih predmeta i naučnih oblasti.

III

Nalaže se Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu da donese konačne, pojedinačne odluke o ekvivalenciji izvršenih izbora u skladu sa izmjenama i dopunama nastavnih planova i programa prvog i drugog ciklusa studija na svim odsjecima/katedrama Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i ovom odlukom.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i primjenjuje se od studijske 2019/2020. godine.

Rektor

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Dostavljeno:

- Filozofskom fakultetu
- Službi za nastavu
- U dokumentaciju Senata
- Arhivi